

RETTENS DOM (Anden Afdeling)

8. juli 2004*

I de forenede sager T-67/00, T-68/00, T-71/00 og T-78/00,

JFE Engineering Corp., tidligere NKK Corp., Tokyo (Japan), først ved M. Smith og C. Maguire, solicitors, derefter ved advokaterne A. Vandencastele og V. Dehin og solicitor A.-L. Marmagioli, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-67/00,

Nippon Steel Corp., Tokyo, ved advokaterne J.-F. Bellis og K. Van Hove, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-68/00,

JFE Steel Corp., tidligere Kawasaki Steel Corp., Tokyo, ved advokat A. Vandencastele, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-71/00,

* Processprog: engelsk.

Sumitomo Metal Industries Ltd, Tokyo, ved C. Vajda, QC, solicitors G. Sproul og F. Weitzman, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-78/00,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved M. Erhart og A. Whelan, som befuldmægtigede, bistået af barrister N. Khan, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

støttet af:

EFTA-Tilsynsmyndigheden ved D. Sif Tynes og P. Bjørgan, som befuldmægtigede,

intervenient i sag T-68/00, T-71/00 og T-78/00,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 2003/382/EF af 8. december 1999 om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 81 (sag IV/E-1/35.860-B — Sømløse stålrør) (EFT 2003 L 140, s. 1), eller, subsidiært, en nedsættelse af den bøde, der er pålagt sagsøgerne,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, N.J. Forwood, og dommerne J. Pirrung og A.W. H. Meij,
justitssekretær: fuldmægtig J. Plingers,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 19., 20. og 21. marts 2003,

afsagt følgende

Dom

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

- 1 Nærværende sag vedrører Kommissionens beslutning 2003/382/EF af 8. december 1999 om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 81 (sag IV/E-1/35.860-B — Sømløse stålrør) (EFT L 2003 L 140, s. 1, herefter »den anfægtede beslutning«).
- 2 Kommissionen rettede den anfægtede beslutning til otte virksomheder, der producerer sømløse rør af kulstofstål (herefter »virksomhederne, som den anfægtede beslutning er rettet til«). Blandt disse virksomheder er fire europæiske

selskaber (herefter »de europæiske producenter« eller »fællesskabsproducenterne«): Mannesmannröhren-Werke AG (herefter »Mannesmann«), Vallourec SA, Corus UK Ltd (tidligere British Steel plc, derefter British Steel Ltd, herefter »Corus«) og Dalmine SpA. De fire andre virksomheder, som den anfægtede beslutning er rettet til, er japanske selskaber (herefter »de japanske producenter« eller »de japanske sagsøgere«): NKK Corp., Nippon Steel Corp. (herefter »Nippon«), Kawasaki Steel Corp. og Sumitomo Metal Industries Ltd (herefter »Sumitomo«).

A — *Den administrative procedure*

- 3 Ved beslutning af 17. november 1994 gav Tilsynsmyndigheden for Den Europæiske Frihandelsorganisation (EFTA) i henhold til artikel 8, stk. 3, i protokol 23 til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, der blev godkendt ved Rådets og Kommissionens afgørelse 94/1/EKSF, EF af 13. december 1993 om indgåelse af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde mellem De Europæiske Fællesskaber, deres medlemsstater og Republikken Finland, Republikken Island, Fyrstedømmet Liechtenstein, Kongeriget Norge, Det Schweiziske Edsforbund, Kongeriget Sverige og Republikken Østrig (EFT 1994 L 1, s. 1, herefter »EØS-aftalen«), myndighedens medlem med ansvar for konkurrencesager bemyndigelse til at anmode Kommissionen om at foretage en undersøgelse på Fællesskabets område for at fastslå, om der eventuelt forelå former for konkurrencebegrænsende praksis vedrørende kulstofstålrør, der anvendes til boring og transport af den norske olieindustri.
- 4 Ved en ikke-offentliggjort beslutning af 25. november 1994 (sag IV/35.304, herefter »beslutningen af 25. november 1994«), der er gengivet på s. 3 i Kommissionens administrative sagsakt, og som blev vedtaget med hjemmel i såvel artikel 14, stk. 3, i Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel [81] og [82] (EFT 1959-1962, s. 81), som i EFTA-Tilsynsmyndighedens beslutning af 17. november 1994, besluttede Kommissionen at foretage en undersøgelse. Denne undersøgelse skulle vedrøre de former for praksis, der var nævnt i EFTA-Tilsynsmyndighedens beslutning af 17. november 1994, for så vidt som de muligvis ikke alene var i strid med EØS-aftalens artikel 53 (herefter

»artikel 53 EØS«), men også med artikel 81 EF. Kommissionen rettede beslutningen af 25. november 1994 til otte selskaber, heriblandt Mannesmann, Corus, Vallourec og Sumitomo Deutschland GmbH, et selskab i Sumitomo-koncernen. Den 1. og den 2. december 1994 foretog tjenestemænd i Kommissionen og repræsentanter for de berørte medlemsstaters konkurrencemyndigheder kontrolundersøgelser hos disse virksomheder med hjemmel i den nævnte beslutning.

- 5 Ved beslutning af 6. december 1995 fastslog EFTA-Tilsynsmyndigheden, at eftersom handelen mellem EF-medlemsstaterne var berørt i betydeligt omfang i den sag, som myndigheden behandlede, henhørte denne under Kommissionens kompetence i medfør af EØS-aftalens artikel 56, stk. 1, litra c). EFTA-Tilsynsmyndigheden besluttede derfor at overgive denne sag til Kommissionen i medfør af artikel 10, stk. 3, i protokol 23 til EØS-aftalen. Fra denne dato har Kommissionen betegnet sagen med et nyt nummer (IV/E-1.35.860).
- 6 Mellem september 1996 og december 1997 foretog Kommissionen i henhold til artikel 14, stk. 2, i forordning nr. 17 yderligere kontrolundersøgelser hos Vallourec, Dalmine og Mannesmann. Den foretog navnlig en kontrolundersøgelse hos Vallourec den 17. september 1996, i hvilken forbindelse formanden for Vallourec Oil & Gas, Verluca, afgav en erklæring, der er gengivet på s. 6356 i Kommissionens sagsakt (herefter »Verlucas erklæring af 17. september 1996«), som Kommissionen støtter sig på i den anfægtede beslutning. I medfør af artikel 11 i forordning nr. 17 sendte Kommissionen senere begæringer om oplysninger til samtlige virksomheder, som den anfægtede beslutning er rettet til, samt til visse andre virksomheder.
- 7 Da Dalmine samt de argentinske selskaber Siderca SAIC (herefter »Siderca«) og Techint Group afslog at give visse af de ønskede oplysninger, vedtog Kommissionen i henhold til artikel 11, stk. 5, i forordning nr. 17 den 6. oktober 1997 en beslutning [C(1997) 3036, IV/35.860, stålør, ikke offentliggjort], der blev rettet til disse virksomheder. Siderca og Dalmine anlagde sager ved Retten med påstand om

annullation af denne afgørelse. Dalmines søgsmål med påstand om delvis annullation blev afvist som åbenbart uegnet til realitetsbehandling ved Rettens kendelse af 24. juni 1998, Dalmine mod Kommissionen (sag T-596/97, Sml. II, s. 2383), mens Sidercas annullationssøgsmål, efter at selskabet havde hævet sagen, blev slettet ved Rettens kendelse af 7. juni 1998, Siderca mod Kommissionen (sag T-8/98, ikke trykt i Samling af Afgørelser).

- 8 Mannesmann afslog også at give en række af de af Kommissionen ønskede oplysninger. Selv om Kommissionen i henhold til artikel 11, stk. 5, i forordning nr. 17 vedtog en beslutning rettet til virksomheden den 15. maj 1998 [K(1998) 1204, IV/35.860, stålrør, ikke offentliggjort], fastholdt Mannesmann dette afslag. Mannesmann anlagde ligeledes sag ved Retten til prøvelse af denne beslutning. Ved dom af 20. februar 2001, Mannesmannröhren-Werke mod Kommissionen, (sag T-112/98, Sml. II, s. 729), annullerede Retten delvist den pågældende beslutning og frifandt i øvrigt Kommissionen.
- 9 I januar 1999 vedtog Kommissionen to meddelelser af klagepunkter, den ene vedrørende svejsede rør af kulstofstål og den anden vedrørende sømløse rør af kulstofstål. Den opdelte således sagen i to, sag IV/E-1/35.860-A vedrørende svejsede rør af kulstofstål og sag IV/E-1/35.860-B vedrørende sømløse rør af kulstofstål.
- 10 I sagen vedrørende sømløse rør af kulstofstål sendte Kommissionen meddelelsen af klagepunkter til de otte virksomheder, som den anfægtede beslutning er rettet til, samt til Siderca og det mexikanske selskab Tubos de Acero de México SA. Disse virksomheder fik aktindsigt i de dokumenter, som Kommissionen har samlet i denne sag, fra den 11. februar til den 20. april 1999. Endvidere sendte Kommissionen ved skrivelser af 11. maj 1999 kopier af beslutningerne fra november 1994 vedrørende kontrolundersøgelserne til de virksomheder, som disse beslutninger ikke var rettet til, og som derfor ikke havde haft kendskab til dem.

- 11 Efter at have afgivet skriftlige bemærkninger blev virksomhederne, som de to meddelelser af klagepunkter var rettet til, hørt af Kommissionen den 9. juni 1999 i sagen vedrørende svejsede rør af kulstofstål og den 10. juni 1999 i sagen vedrørende sømløse rør af kulstofstål. I juli 1999 gav Kommissionen de virksomheder, som meddelelsen af klagepunkter i sag IV/E-1/35.860-A om svejsede rør af kulstofstål var rettet til, underretning om, at den havde henlagt sagen vedrørende disse produkter. Derimod gik den videre med sag IV/E-1/35.860-B.

- 12 På baggrund af disse omstændigheder vedtog Kommissionen den 8. december 1999 den anfægtede beslutning.

B — De omhandlede produkter

- 13 De i sag IV/E-1/35.860-B omhandlede produkter er sømløse rør af kulstofstål, der anvendes i olie- og gasindustrien, og blandt hvilke der findes to hovedkategorier.

- 14 Den første produktkategori omfatter borerør, der i almindelighed kaldes »Oil Country Tubular Goods« eller »OCTG«. Disse rør kan sælges uden gevind (»glatte rør«) eller med gevind. Gevindskæringen foretages for at gøre det muligt at sætte OCTG-rørene sammen. Den kan foretages i overensstemmelse med standarder, der er fastsat af American Petroleum Institute (API) (rør, der er forsynet med gevind efter denne metode, betegnes herefter »OCTG-rør med standardgevind«), eller ved hjælp af særlige teknikker, der normalt er patenteret. I dette sidstnævnte tilfælde taler man om gevind eller efter omstændighederne om »joints« af »første kvalitet« eller om »premium«-gevind (rør, der er forsynet med gevind efter denne metode, benævnes herefter »OCTG-rør med specialgevind«).

- 15 Den anden produktkategori udgøres af sømløse kulstofstålrør til transport af olie og gas (»ledningsrør«), inden for hvilke man skelner mellem på den ene side rør, der er fremstillet i overensstemmelse med standardiserede normer, og på den anden side rør, der er fremstillet efter mål, med henblik på gennemførelsen af særlige projekter (herefter »projektledningsrør«).

C — Overtrædelser fastslået af Kommissionen i den anfægtede beslutning

- 16 I den anfægtede beslutning antog Kommissionen for det første, at de otte virksomheder, som beslutningen var rettet til, havde indgået en aftale, hvis formål — blandt andre bestanddele — var, at virksomhedernes hjemmemarkeder skulle respekteres (den anfægtede beslutnings betragtning 62-67). I medfør af denne aftale afstod den enkelte virksomhed fra at sælge OCTG-rør med standardgevind og projektledningsrør på hjemmemarkedet for en anden part i aftalen. Aftalen blev indgået under møder mellem fællesskabsproducenter og japanske producenter, der var kendt under navnet »Europa-Japan-klubben«. Princippet om, at hjemmemarkederne skulle respekteres, blev angivet ved udtrykket »grundlæggende regler« (»Fundamentals«). Subsidiært anførte Kommissionen, at de grundlæggende regler faktisk var blevet overholdt, og at aftalen følgelig havde haft konkurrencebegrænsende virkninger på fællesmarkedet (den anfægtede beslutnings betragtning 68).
- 17 Kommissionen fandt, at denne aftale var omfattet af det forbud, der fastslås i artikel 81, stk. 1, EF (den anfægtede beslutnings betragtning 109). Følgelig fastslog Kommissionen i den anfægtede beslutnings artikel 1, at der forelå en overtrædelse af denne bestemmelse, og pålagde de otte virksomheder, som beslutningen var rettet til, bøder.
- 18 Hvad angår overtrædelsens varighed fandt Kommissionen, at selv om Europa-Japan-klubben havde holdt møder siden 1977 (den anfægtede beslutnings betragtning 55), måtte året 1990 anses for begyndelsestidspunkt for overtrædelsen med henblik på

bødeudmålingen, i betragtning af, at der mellem 1977 og 1990 var indgået aftaler om frivillig eksportbegrænsning mellem Det Europæiske Fællesskab og Japan (herefter »selvbegrænsningsaftalerne«) (den anfægtede beslutnings betragtning 108). Ifølge Kommissionen ophørte overtrædelsen i 1995 (den anfægtede beslutnings betragtning 96 og 97).

- 19 Med henblik på fastsættelsen af de bøder, der blev pålagt de otte virksomheder, som den anfægtede beslutning var rettet til, betegnede Kommissionen overtrædelsen som meget alvorlig, fordi den pågældende aftale gik ud på, at hjemmemarkederne skulle respekteres, og dermed gjorde indgreb i det indre markeds funktion (den anfægtede beslutnings betragtning 161 og 162). Den bemærkede til gengæld, at salget af sømløse rør af kulstofstål, som de virksomheder, beslutningen var rettet til, havde i de fire berørte medlemsstater, kun udgjorde ca. 73 mio. EUR årligt. For hver af de otte virksomheder, som den anfægtede beslutning var rettet til, fastsatte Kommissionen følgelig bøden til 10 mio. EUR på grund af overtrædelsens grovhed. Da samtlige virksomheder var store virksomheder, fandt Kommissionen herefter ikke anledning til at foretage en differentiering mellem de fastsatte beløb (den anfægtede beslutnings betragtning 162, 163 og 165).
- 20 Idet Kommissionen fandt, at overtrædelsen var af middellang varighed, anvendte den en forhøjelse på 10% for hvert års deltagelse i overtrædelsen i forhold til det beløb, der var fastsat på grund af grovheden, med henblik på fastsættelsen af grundbeløbet for den bøde, der skulle pålægges den enkelte virksomhed (den anfægtede beslutnings betragtning 166). I betragtning af, at stålrørsindustrien har befundet sig i en langvarig krisesituation, og henset til den omstændighed, at denne sektors situation er blevet forværret fra 1991, har Kommissionen imidlertid nedsat det nævnte grundbeløb med 10% på grund af formildende omstændigheder (den anfægtede beslutnings betragtning 168 og 169). Endelig foretog Kommissionen en nedsættelse med 40% af bøden, der blev pålagt Vallourec, samt en nedsættelse med 20% af bøden, som Dalmine blev pålagt, i medfør af afsnit D.2 i Kommissionens meddelelse 96/C 207/04 om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager (EFT 1996 C 207, s. 4, herefter »samarbejdsmeddelelsen«) for at tage hensyn til, at disse to virksomheder havde samarbejdet med Kommissionen under den administrative procedure (den anfægtede beslutnings betragtning 170-173).

- 21 Størrelsen af den bøde, der blev pålagt hver af de berørte virksomheder, og som følger af den beregning, der er beskrevet i de to foregående præmisser, fremgår af den anfægtede beslutnings artikel 4 (jf. præmis 33 nedenfor).
- 22 For det andet fandt Kommissionen i den anfægtede beslutnings artikel 2, at de kontrakter, der var indgået mellem fællesskabsproducenterne vedrørende salget af glatte rør på det britiske marked, udgjorde en ulovlig adfærd (den anfægtede beslutnings betragtning 116). Den pålagde imidlertid ikke yderligere bøder på grund af denne overtrædelse, fordi de nævnte kontrakter alt taget i betragtning blot var et middel til at gennemføre princippet om, at hjemmemarkederne skulle respekteres, således som besluttet inden for rammerne af Europa-Japan-klubben (den anfægtede beslutnings betragtning 164).

D — De væsentlige faktiske omstændigheder, der er lagt til grund af Kommissionen i den anfægtede beslutning

- 23 Europa-Japan-klubben holdt møder fra 1977, hvilket skete ca. to gange om året, indtil 1994 (den anfægtede beslutnings betragtning 60). Kommissionen har nærmere oplyst, at ifølge Verlucas erklæring af 17. september 1996 fandt sådanne møder bl.a. sted den 14. april 1992 i Firenze, den 23. oktober 1992 i Tokyo, den 19. maj 1993 i Paris, den 5. november 1993 i Tokyo og den 16. marts 1994 i Cannes. I øvrigt har Kommissionen gjort gældende, at Vallourecs notat med titlen »Nogle oplysninger i anledning af Europa-Japan-klubben« af 4. november 1991, der er gengivet på s. 4350 i Kommissionens sagsakt (herefter »notatet vedrørende nogle oplysninger«) og notatet af 24. juli 1990, der er gengivet på sagsaktens s. 15586, og som har titlen »møde den 24. juli 1990 med British Steel« (herefter »notatet vedrørende mødet den 24. juli 1990«), præciserer, at møderne i Europa-Japan-klubben også blev afholdt i 1989 og i 1991.
- 24 Aftalen, der blev indgået inden for Europa-Japan-klubben, hvilede på tre led, hvor det første var de grundlæggende regler om, at hjemmemarkederne skulle respekteres

(nævnt i præmis 16 ovenfor), og som udgør overtrædelsen, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1, det andet var fastsættelsen af priserne i forbindelse med udbud og af minimumspriser for »de særlige markeder« (»special markets«), og det tredje var opdelingen af de andre markeder i verden, med undtagelse af Canada og USA, ved hjælp af fordelingsnøgler (»sharing keys«) (den anfægtede beslutnings betragtning 61). Kommissionen støtter sin konklusion om, at de grundlæggende regler fandtes, på en række dokumentbaserede indicier, der er opregnet i den anfægtede beslutnings betragtning 62-67, samt på den oversigt, der findes i beslutningens betragtning 68. Det fremgår af denne oversigt, at den nationale producents andel af leverancerne af OCTG-rør og ledningsrør, der blev foretaget af de virksomheder, som den anfægtede beslutning var rettet til, i Japan og på hjemmemarkedet for hver af de fire fællesskabsproducenter var meget høj. Heraf udleder Kommissionen, at hjemmemarkedene som helhed faktisk blev respekteret af parterne i aftalen. For så vidt angår de to andre led i den omhandlede aftale beskriver Kommissionen beviserne herfor i den anfægtede beslutnings betragtning 70-77.

- 25 Da Corus i 1990 overvejede at ophøre med sin virksomhed med produktion af glatte rør, opstod for fællesskabsproducenterne spørgsmålet om at opretholde princippet om respekt for hjemmemarkedene inden for rammerne af de grundlæggende regler, der er beskrevet ovenfor, for så vidt angår Det Forenede Kongeriges marked. Det var under disse omstændigheder, at Vallourec og Corus fremførte tanken om »forbedrede grundlæggende regler« (»Fundamentals improved«), hvis formål var at opretholde restriktionerne for de japanske producenters adgang til det britiske marked uændret, selv om Corus havde trukket sig ud. I forbindelse med forlængelsen af licenskontrakten vedrørende gevindskæringsteknikken VAM indgik Vallourec og Corus således i juli 1990 en aftale om, at leverancerne til Corus af glatte rør skulle forbeholdes Vallourec, Mannesmann og Dalmine (den anfægtede beslutnings betragtning 78).

- 26 I april 1991 lukkede Corus sin fabrik i Clydesdale (Det Forenede Kongerige), der havde ca. 90% af selskabets produktion af glatte rør. Corus indgik derefter kontrakter om levering af glatte rør, for en første periode på fem år og med mulighed for stiltiende forlængelse, medmindre de blev opsagt med 12 måneders varsel, med Vallourec (den 24.7.1991), Dalmine (den 4.12.1991) og Mannesmann (den 9.8.1993)

(herefter »leveringskontrakterne«). Disse tre kontrakter, der er gengivet på s. 12867, 12910 og 12948 i Kommissionens sagsakt, tildeler hver af leverandørvirksomhederne en leveringskvote, der er fastsat til henholdsvis 40%, 30% og 30% af Corus' behov (den anfægtede beslutnings betragtning 79-82), med undtagelse af rør med lille diameter.

- 27 I 1993 førte tre faktorer til, at de principper, som Europa-Japan-klubben fungerede efter, blev taget op til undersøgelse. Den første faktor var omstruktureringen af den europæiske jern- og stålindustri. I Det Forenede Kongerige overvejede Corus således at ophøre med sine sidste aktiviteter med fremstilling af sømløse rør med gevind. I Belgien blev selskabet New Tubemeuse (herefter »NTM«), hvis virksomhed i det væsentlige var rettet mod eksport til Mellemøsten og Fjernøsten, likvideret den 31. december 1993. Den anden faktor var de latinamerikanske producenters adgang til Fællesskabets marked, som truede med at anfægte de markedsopdelinger, der var aftalt inden for rammerne af Europa-Japan-klubben. Den tredje og sidste faktor var, at på verdensmarkedet for rør beregnet til udvinding af olie og gas og til anvendelse i olie- og gasindustrien havde svejsede rør opnået en betydelig vækst, selv om der stadig var store regionale forskelle (den anfægtede beslutnings betragtning 83 og 84).
- 28 På denne baggrund afholdt medlemmerne af Europa-Japan-klubben et møde i Tokyo den 5. november 1993 for at søge at opnå en ny aftale med de latinamerikanske producenter om opdeling af markederne. Indholdet af aftalen, der blev indgået ved denne lejlighed, afspejles i et dokument, der den 12. november 1997 blev overgivet til Kommissionen af en udenforstående informant, og som er gengivet på s. 7320 i Kommissionens sagsakt, og som bla. indeholder en »fordelingsnøgle« (»sharing key«) (herefter »fordelingsnøgledokumentet«). Ifølge informantens oplysninger var kilden til det nævnte dokument en handelsagent for en af deltagerne i det nævnte møde. Hvad særligt angår følgerne af omstruktureringen af den europæiske industri gjorde lukningen af NTM det muligt for fællesskabsproducenterne at opnå indrømmelser fra de japanske og latinamerikanske producenter, der i første række havde fordel af, at NTM forlod eksportmarkederne (den anfægtede beslutnings betragtning 85-89).

- 29 Corus traf for sit vedkommende den endelige beslutning om at indstille sine sidste aktiviteter med fremstilling af sømløse rør. Den 22. februar 1994 overtog Vallourec kontrollen med gevindværkstederne og rørproduktionsanlæggene fra Corus og oprettede med henblik herpå selskabet Tubular Industries Scotland Ltd (herefter »TISL«). Den 31. marts 1994 indtrådte TISL i de kontrakter om levering af sømløse rør, som Corus havde indgået med Dalmine og Mannesmann. Kontrakten, der herved blev indgået med Mannesmann, var stadig i kraft den 24. april 1997. Den 30. marts 1999 ophævede Dalmine leveringskontrakten med TISL (den anfægtede beslutnings betragtning 90-92).
- 30 Kommissionen var af den opfattelse, at fællesskabsproducenterne ved hjælp af disse kontrakter fik tildelt leveringskvoter for glatte rør på det britiske marked, der udgør over halvdelen af forbruget OCTG-rør i Fællesskabet. Den konkluderede følgelig, at der dermed forelå et kartel, der er forbudt i henhold til artikel 81, stk. 1, EF (jf. præmis 22 ovenfor).

E — Den anfægtede beslutnings konklusion

- 31 Det fremgår af den anfægtede beslutnings artikel 1, stk. 1, at de otte virksomheder, som beslutningen blev adresseret til, »[...] har overtrådt EF-traktatens artikel 81, stk. 1, ved [...] at have deltaget i en aftale, der bl.a. gik ud på, at deres respektive hjemmemarkeder for OCTG-rør med standardgevind og sømløse projektledningsrør skulle respekteres«.
- 32 Det fastslås i den anfægtede beslutnings artikel 1, stk. 2, at overtrædelsen varede fra 1990 til 1995 for Mannesmann, Vallourec, Dalmine, Sumitomo, Nippon, Kawasaki Steel Corp. og NKK Corp. Med hensyn til Corus angives det, at overtrædelsen varede fra 1990 til februar 1994.

33 De øvrige relevante bestemmelser i den anfægtede beslutnings konklusion lyder som følger:

»Artikel 2

1. [Mannesmann], Vallourec [...], [Corus] og Dalmine [...] har overtrådt EF-traktatens artikel 81, stk. 1, ved som led i den i artikel 1 nævnte overtrædelse at have indgået kontrakter om en fordeling af leverancerne af glatte OCTG-rør til [Corus] (Vallourec [...] fra 1994).

2. For [Corus] varede overtrædelsen fra den 24. juli 1991 til februar 1994. For Vallourec [...] varede overtrædelsen fra den 24. juli 1991 til den 30. marts 1999. For Dalmine [...] varede overtrædelsen fra den 4. december 1991 til den 30. marts 1999. For [Mannesmann] varede overtrædelsen fra den 9. august 1993 til den 24. april 1997.

[...]

Artikel 4

De i artikel 1 opregnede virksomheder pålægges følgende bøder for den overtrædelse, der er omhandlet i nævnte artikel:

(1) [Mannesmann] 13 500 000 EUR

(2) Vallourec [...] 8 100 000 EUR

(3) [Corus]	12 600 000 EUR
(4) Dalmine [...]	10 800 000 EUR
(5) Sumitomo [...]	13 500 000 EUR
(6) Nippon [...]	13 500 000 EUR
(7) Kawasaki Steel Corp. [...]	13 500 000 EUR
(8) NKK Corp. [...]	13 500 000 EUR

[...]«

F — *Retsforhandlinger ved Retten*

³⁴ Ved syv stævninger, der blev indgivet til Rettens Justitskontor mellem den 28. februar og den 3. april 2000, har Mannesmann, Corus, Dalmine, NKK Corp., Nippon, Kawasaki og Sumitomo anlagt sag til prøvelse af den anfægtede beslutning.

³⁵ Ved tre kendelser af 23. april 2002 har EFTA-Tilsynsmyndigheden i medfør af artikel 116, stk. 6, i Rettens procesreglement fået tilladelse til at intervenere til støtte for Kommissionens påstande i sagerne T-68/00, T-71/00 og T-78/00.

- 36 Ved kendelse af 18. juni 2002 blev der i henhold til procesreglementets artikel 50 efter høring af parterne truffet bestemmelse om, at de syv sager skulle forenes med henblik på den mundtlige forhandling og endvidere om forening af de fire sager, hvori sagsøgerne er japanske selskaber (T-67/00, T-68/00, T-71/00 og T-78/00), med henblik på dommen. Som følge af disse bestemmelser om forening har alle sagsøgere i de syv sager kunnet gennemse samtlige sagsakter vedrørende nærværende sag på Rettens Justitskontor. Der er endvidere blevet truffet foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse.
- 37 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Anden Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling. Parterne, herunder EFTA-Tilsynsmyndigheden, som intervenient i sagerne T-68/00, T-71/00 og T-78/00, afgav mundtlige indlæg og besvarede Rettens spørgsmål under retsmødet den 19., 20. og 21. marts 2003.

Parternes påstande

- 38 I sag T-67/00 har NKK Corp. nedlagt følgende påstande:

- Den anfægtede beslutning annulleres, i det omfang den vedrører selskabet.

- Bøden, der er blevet pålagt selskabet, ophæves.

- Subsidiært, såfremt den anfægtede beslutning opretholdes helt eller delvis, nedsættes bødebeløbet.

- Kommissionen tilpligtes at betale de omkostninger, som selskabet har afholdt i nærværende sag.

- Der træffes bestemmelse om enhver anden foranstaltning, der kan vise sig nødvendig med henblik på gennemførelsen af Rettens dom.

39 I sag T-68/00 har Nippon nedlagt følgende påstande:

- Den anfægtede beslutning annulleres, for så vidt som den vedrører selskabet.

- Bøden ophæves, eller i det mindste nedsættes bødebeløbet.

- Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

40 I sag T-71/00 har Kawasaki Steel Corp. nedlagt følgende påstande:

- Den anfægtede beslutning annulleres.

- Subsidiært nedsættes bødebeløbet.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

41 I sag T-78/00 har Sumitomo nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede beslutnings artikel 1-5 annulleres, i det omfang de vedrører selskabet.

— Subsidiært annulleres den anfægtede beslutnings artikel 4, i det omfang den pålægger selskabet en bøde på 13,5 mio. EUR, og der fastsættes en bøde på et væsentligt lavere beløb.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

42 I hver af de fire sager har Kommissionen nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Virkningen af fusionen mellem Kawasaki Steel Corp. og NKK Corp.

- 43 Ved særskilte skrivelser af 9. maj 2003 har NKK Corp. og Kawasaki Steel Corp. meddelt Retten, at de som led i en fusion, der omfatter de to koncerner, de indgår i, har skiftet navn og herefter hedder JFE Steel Corp. Henset til de dokumenter, som virksomhederne vedlagde deres skrivelser som dokumentation for denne navneændring, har Retten anmodet disse to sagsøgere samt Kommissionen om at klargøre den situation, der er opstået som følge af den nævnte fusion. Hver af sagsøgerne har svaret ved skrivelser af 11. september 2003 og Kommissionen ved skrivelse af 22. september 2003.
- 44 Det fremgår af disse dokumenter og svar, at Kawasaki Steel Corp. har ændret navn og nu hedder JFE Steel Corp. Derimod må det fastslås, at NKK Corp. har ændret navn og nu hedder JFE Engineering Corp. I deres respektive skrivelser af 11. september 2003 har begge disse sagsøgere imidlertid forklaret, at rettighederne og forpligtelserne vedrørende jern- og stålvirksomheden NKK Corp. er blevet overført til JFE Steel Corp.
- 45 Indledningsvis bemærkes, at Fællesskabets retsinstanter naturligvis kan tage til efterretning, at en part i sagen har ændret navn.
- 46 Det anerkendes i øvrigt i retspraksis, at et annullationssøgsmål, der er iværksat af adressaten for en retsakt, kan videreføres af dennes universalsuccessor, navnlig i tilfælde af en fysisk persons død eller i det tilfælde, hvor en juridisk person ophører med at eksistere, og hvor dennes rettigheder og forpligtelser alle overføres til en ny indehaver (jf. i denne retning Domstolens dom af 20.10.1983, sag 92/82, Gutmann mod Kommissionen, Sml. s. 3127, præmis 2, og af 23.4.1986, sag 294/83, Les Verts mod Parlamentet, Sml. s. 1339, præmis 13-18). Det bemærkes, at i en sådan situation

er universalsuccessor nødvendigvis uden videre trådt i forgængerens sted som adressat for den anfægtede retsakt.

- 47 Derimod har Fællesskabets retsinstanter ingen kompetence — hverken under et annullationssøgsmaal i henhold til artikel 230 EF eller i forbindelse med udøvelsen af deres fulde prøvelsesret i medfør af artikel 229 EF for så vidt angår sanktionerne — til at ændre en fællesskabsinstitutions beslutning ved at erstatte beslutningens adressat med en anden fysisk eller juridisk person, når den nævnte adressat stadig eksisterer. Kompetencen hertil tilkommer som udgangspunkt alene den institution, der har truffet den pågældende beslutning. Når den kompetente institution først har truffet en beslutning og dermed fastlagt, hvilken person denne skal rettes til, tilkommer der således ikke Retten at sætte en anden person i denne sidstnævnte sted.
- 48 Det bemærkes endvidere, at en sag, som en person har anlagt i egenskab af adressat for en retsakt med henblik på at gøre sine rettigheder gældende ved hjælp af en annullationspåstand i medfør af artikel 230 EF og/eller en påstand om ændring i medfør af artikel 229 EF, ikke kan overføres til en tredjemand, der ikke er adressat for retsakten. Såfremt en sådan overførsel måtte anerkendes, ville der foreligge en uoverensstemmelse mellem den egenskab, i medfør af hvilken sagen er blevet anlagt, og den egenskab, i medfør af hvilken den angiveligt fortsættes. Hertil kommer, at en sådan overførsel ville give anledning til en uoverensstemmelse mellem identiteten af adressaten for retsakten og identiteten af den person, der handler under retssagen i egenskab af adressat.
- 49 Det skal i den forbindelse bemærkes, at en beslutning som den anfægtede beslutning, selv om den er affattet og offentliggjort i form af en enkelt beslutning, må betragtes som en samling individuelle beslutninger, hvorved det i forhold til hver enkelt af de virksomheder, der er adressaterne, fastslås, hvilken eller hvilke overtrædelser der gøres gældende over for virksomheden, og hvorved der i givet fald pålægges den en bøde. Denne regel fremgår af Rettens dom af 10. juli 1997, AssiDomän Kraft Products m.fl. mod Kommissionen (sag T-227/95, Sml. II, s. 1185, præmis 56), sammenholdt med Domstolens dom af 14. september 1999, som blev afsagt efter appel, Kommissionen mod AssiDomän Kraft Products m.fl. (sag C-310/97 P, Sml. I, s. 5363, præmis 49). I den foreliggende sag var og forbliver NKK

Corp. således den eneste adressat for den beslutning, der blev rettet til virksomheden, mens Kawasaki Steel Corp. er adressat for en i juridisk henseende særskilt beslutning, der er indeholdt i den samme retsakt.

- 50 Endelig er det korrekt, at den person, på hvis ansvar en virksomhed herefter drives, under den administrative behandling ved Kommissionen ved at afgive en erklæring herom, kan påtage sig ansvaret for de forhold, der lægges den faktisk ansvarlige person til last, selv om det principielt påhviler den fysiske eller juridiske person, der ledede den pågældende virksomhed på det tidspunkt, hvor overtrædelsen blev begået, at stå til ansvar for denne (jf. i denne retning Rettens, ganske vist appellerede, dom af 13.12.2001, forenede sager T-45/98 og T-47/98, Krupp Thyssen Stainless og Acciai speciali Terni mod Kommissionen, Sml. II, s. 3757, præmis 57 og 62). Det følger imidlertid af de betragtninger, der er anført ovenfor i præmis 46-49, at en sådan erklæring ikke kan have den virkning, at adressaten for en kommissionsbeslutning skifter identitet, når beslutningen først er blevet vedtaget, og heller ikke kan ændre sagsøgerens identitet under et annullationssøgsmål til prøvelse af en sådan beslutning, når søgsmålet først er blevet anlagt.
- 51 Det må under disse omstændigheder tages til efterretning, at Kawasaki Steel Corp. har ændret navn til JFE Steel Corp., og at NKK Corp. herefter hedder JFE Engineering Corp. Der er imidlertid ikke anledning til i sag T-67/00 at erstatte JFE Engineering Corp. med JFE Steel Corp., uanset hvilke virkninger fusionsaftalen mellem disse to selskaber har efter japansk ret. Følgelig er JFE Steel Corp. (herefter »JFE-Kawasaki«) stadig sagsøger i sag T-71/00 og JFE engineering Corp. (herefter »JFE-NKK«) stadig sagsøger i sag T-67/00.

Retlige bemærkninger

A — Påstandene om annullation af den anfægtede beslutning, især af beslutningens artikel 1

- 52 De japanske sagsøgere har fremført 13 forskellige annullationsanbringender, hvoraf nogle er fælles for alle eller flere af dem.

1. *Det første anbringende, hvorefter Kommissionen ikke har ført tilstrækkeligt bevis for, at den i den anfægtede beslutnings artikel 1 fastslåede overtrædelse foreligger*

53 Dette anbringende gøres gældende af de fire japanske sagsøgere.

a) Parternes argumenter

54 Indledningsvis har de japanske sagsøgere fremsat bemærkninger vedrørende bevisførelsen for en overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF. Anbringendet falder indholdsmæssigt i tre led.

55 For det første har de japanske sagsøgere gjort gældende, dels at den omstændighed, at der ikke var indførsler fra Japan på de europæiske »fastlandsmarkeder« (herefter »onshore markederne«), kan forklares med objektive forretningsmæssige overvejelser, dels at den påståede aftales eksistens er uforenelig med de betydelige leverancer af de pågældende produkter, som virksomhederne foretog inden for den kontinentalsokkelzone i Nordsøen, der blev udnyttet af Det Forenede Kongerige (herefter »Det Forenede Kongeriges offshore-marked« eller »det britiske offshore-marked«), således at den overtrædelse, som de japanske sagsøgere beskyldes for, under alle omstændigheder ikke har kunnet fremkalde konkurrencebegrænsende virkninger. For det andet viser de af Kommissionen tilvejebragte beviser hverken, at den anfægtede aftale forelå, eller, såfremt dette måtte anses for godtgjort, at hver af de japanske sagsøgere deltog i den nævnte aftale. For det tredje har Kommissionen foretaget en usammenhængende analyse af formålene med de kontrakter om levering af glatte rør, der var indgået af de europæiske producenter, og som udgør overtrædelsen, der er påtalt i den anfægtede beslutnings artikel 2. Denne analyse bekræfter også det manglende grundlag for Kommissionens opfattelse med hensyn til de japanske sagsøgeres deltagelse i den overtrædelse, der omhandles i den anfægtede beslutnings artikel 1.

Indledende bemærkninger

- 56 Sumotomo og JFE-NKK gør for det første gældende, at bevisbyrden for, at alle de omstændigheder, der udgør en overtrædelse, foreligger, påhviler Kommissionen (forslag til afgørelse fra Sir Gordon Slynn i forbindelse med Domstolens dom af 7.6.1983, forenede sager 100/80-103/80, *Musique diffusion française* mod Kommissionen, Sml. s. 1825, på s. 1914; Domstolens dom af 17.12.1998, sag 185/95 P, *Baustahlgewebe* mod Kommissionen, Sml. I, s. 8417, præmis 58, og af 8.7.1997, sag C-49/92 P, *Kommissionen mod Anic Partecipazioni*, Sml. I, s. 4125, præmis 86). En foreliggende tvivl kommer følgelig de virksomheder til gode, der beskyldes for at have deltaget i en overtrædelse (Domstolens dom af 16.12.1975, forenede sager 40/73-48/73, 50/73, 54/73-56/73, 111/73, 113/73 og 114/73, *Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen*, Sml. s. 1663, præmis 203, 304, 359 og 363, og af 14.2.1978, sag 27/76, *United Brands mod Kommissionen*, Sml. s. 207, præmis 265, samt forslag til afgørelse fra dommer Vesterdorf, der var udpeget som generaladvokat, i forbindelse med Rettens dom af 24.10.1991, sag T-1/89, *Rhône-Poulenc mod Kommissionen*, Sml. II, s. 867, på s. 869, især s. 954). Det påhviler følgelig Kommissionen at godtgøre, at de omstændigheder, som den fremfører, foreligger uden enhver rimelig tvivl (forslag til afgørelse fra generaladvokat Darmon i forbindelse med Domstolens dom af 31.3.1993, forenede sager C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 og C-125/85-C-129/85, *Ahlström Osakeyhtiö m.fl. mod Kommissionen*, »Cellulose II-dommen«, Sml. I, s. 1307, på s. 1445, punkt 195). Det er omvendt tilstrækkeligt, at en sagsøger påviser, at der foreligger en tvivl med hensyn til rigtigheden af beslutningen, hvorved overtrædelsen fastslås, for at opnå, at denne annulleres (forslag til afgørelse fra generaladvokat Sir Gordon Slynn i forbindelse med dommen i sagen *Musique diffusion française m.fl. mod Kommissionen*, på s. 1931).
- 57 For at en overtrædelse foreligger bevist, er det ifølge de japanske sagsøgere for det andet nødvendigt, at Kommissionen fremlægger præcise og samstemmende beviser til støtte for den faste overbevisning, at overtrædelsen er blevet begået (Domstolens dom af 28.3.1984, forenede sager 29/83 og 30/83, *CRAM og Rheinzink mod Kommissionen*, Sml. s. 1679, præmis 20, og *Cellulose II-dommen*, præmis 56 ovenfor, præmis 127; Rettens dom af 10.3.1982, forenede sager T-68/89, T-77/89 og T-78/89, *SIV m.fl. mod Kommissionen*, Sml. II, s. 1403, navnlig præmis 193-195, 198-202, 205-210, 220-232, 249, 250 og 322-328, og af 6.7.2000, sag T-62/98, *Volkswagen mod Kommissionen*, Sml. II, s. 2707, præmis 43 og 72). Disse beviser skal navnlig gøre det muligt at fastslå, at de hævdede overtrædelser udgør mærkbare konkurrencebegrænsninger i henhold til artikel 81, stk. 1, EF. Dette krav er navnlig ikke opfyldt, såfremt det er muligt at fremføre en sandsynlig forklaring, der

udelukker, at Fællesskabets konkurrenceregler er tilsidesat (dommen i sagen CRAM og Rheinzink mod Kommissionen, præmis 16 ff.; Rettens dom af 21.1.1999, forenede sager T-185/96, T-189/96 og T-190/96, Riviera Auto Service m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 93, præmis 47, og dommen i sagen Volkswagen mod Kommissionen).

- 58 De fremførte beviser skal endvidere opfylde de ovennævnte kriterier om at være præcise og samstemmende for så vidt angår hvert enkelt element i den fastslåede overtrædelse, navnlig parternes identitet og deres deltagelse i overtrædelsen (Cellulose II-dommen, præmis 56 ovenfor, præmis 69, og dommen i sagen Kommissionen mod Anic Partecipazioni, præmis 56 ovenfor, præmis 87, samt Rettens dom af 14.5.1998, sag T-295/94, Buchmann mod Kommissionen, Sml. II, s. 813, præmis 121), de berørte produkter og tjenesteydelser (dommen i sagen Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen, præmis 56 ovenfor, præmis 301-304, og dommen i sagen SIV m.fl. mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor, præmis 175-194 og 324), de mellem parterne aftalte begrænsninger (Rettens dom af 14.5.1998, sag T-337/94, Enso-Gutzeit mod Kommissionen, Sml. II, s. 1571, præmis 102-150) og overtrædelsens varighed (Rettens dom af 7.7.1994, sag T-43/92, Dunlop Slazenger mod Kommissionen, Sml. II, s. 441, præmis 79, og dommen i sagen Volkswagen mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor, præmis 188). Hvad særligt angår overtrædelsens varighed er det nødvendigt, at der enten fremlægges direkte beviser eller beviser, der tidsmæssigt er tilstrækkeligt sammenfaldende, dvs. samtidige beviser.
- 59 JFE-NKK har navnlig gjort gældende, at det følger af Rettens doms af 14. maj 1998, Enso Española mod Kommissionen (sag T-348/94, Sml. II, s. 1875, præmis 160-171), at Kommissionen skal bygge på konkrete beviser og ikke må nøjes med blotte påstande vedrørende indholdet af og formålet med de møder, som parterne i en angivelig aftale har deltaget i.
- 60 Kommissionen har indledningsvis anført, at den omstændighed, at de japanske sagsøgere fremfører argumenter, der stiller de omstændigheder, som den har påvist, i et andet lys, ikke kan gøre det muligt for dem at opnå, at den anfægtede beslutning annulleres. Den i den forbindelse af JFE-NKK fremførte argumentation, der navnlig støttes på dommen i sagen CRAM og Rheinzink mod Kommissionen, præmis 57

ovenfor, og på Cellulose II-dommen, præmis 56 ovenfor (præmis 126 og 127), er kun relevant, hvis en kommissionsbeslutning udelukkende hviler på den antagelse, at de fastslåede omstændigheder ikke kan forklares på anden måde end som følgen af en samordning mellem virksomheder. Dette er imidlertid ikke tilfældet i den foreliggende sag.

- 61 For så vidt angår argumentationen om, at det påhviler Kommissionen at påvise, at den overtrædelse, som den har fastslået, foreligger uden enhver rimelig tvivl, bemærker Kommissionen, at denne ikke er begrundet. Det bør ifølge Kommissionen navnlig bemærkes, at Domstolen i Cellulose II-dommen, præmis 56 ovenfor, ikke tiltrådte den fortolkning af dette indhold af begrebet tilstrækkeligt præcise og samstemmende beviser, som generaladvokat Darmon havde foreslået i sit forslag til afgørelse i forbindelse med denne dom, præmis 56 ovenfor. I dom af 20. april 1999, Limburgse Vinyl Maatschaapij m.fl. mod Kommissionen, »PVC II-dommen« (forenede sager T-305/94-T-307/94, T-313/94-T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 og T-335/94, Sml. II, s. 931), foretrak Retten tilsvarende at foretage en samlet bedømmelse af, om de i den nævnte sag påberåbte beviser var tilstrækkelige til at godtgøre, at den pågældende overtrædelse forelå. Hvad særligt angår overtrædelsens varighed bliver kravet om præcise og samstemmende beviser ikke stillet med henblik på at fastslå, at overtrædelsen foreligger, men skal alene gøre det muligt at fastslå, i hvilket omfang bødebøbet bør tilpasses denne varighed. Overtrædelsens nøjagtige begyndelsesdato er under alle omstændigheder irrelevant i den foreliggende sag, for så vidt som det ligger før 1990, da Kommissionen i forbindelse med bødeudmålingen først har taget overtrædelsen i betragtning fra dette tidspunkt.

Det første led vedrørende den angivelige uforenelighed mellem den påståede aftales eksistens og situationen på det britiske offshore-marked og på de andre europæiske markeder

- 62 De japanske sagsøgere har i det væsentlige har gjort gældende, at eksistensen af handelshindringer udgør en troværdig alternativ forklaring på, at der på de europæiske markeder ikke var japanske salg af de i den anfægtede beslutnings artikel 1 omhandlede produkter. Da Kommissionens argumentation imidlertid

hviler på den antagelse, at dette manglende salg ikke kan forklares på anden måde end ved en samordning mellem parterne i den påtalte aftale, må den anfægtede beslutnings artikel 1 annulleres i overensstemmelse med det synspunkt, der ligger til grund for dommen i sagen CRAM og Rheinzink mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor (præmis 16), Cellulose II-dommen, præmis 56 ovenfor (præmis 126 og 127), og PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor (præmis 725).

- 63 Ifølge sagsøgerne er der en grundlæggende modsigelse mellem påstanden om, at de japanske producenter var parter i en aftale, hvorved de forpligtede sig til at afstå fra at forsyne de europæiske markeder, og deres faktiske adfærd på disse markeder. I modsætning til hvad Kommissionen påstår, fremgår det således af en undersøgelse af handelsstrømmene mellem Japan og Europa, at de japanske producenter konkurrerede intenst med de europæiske producenter på offshore-markederne, navnlig på Det Forenede Kongeriges og Norges offshore-markeder, der tilsammen udgjorde det eneste marked af betydning fra de japanske producenters synspunkt, hvilket var objektivt kommercielt begrundet. I øvrigt var efterspørgslen på det britiske offshore-marked primært rettet mod OCTG-rør med specialgevind og ikke de OCTG-rør med standardgevind, som den anfægtede beslutning vedrører. Under alle omstændigheder foretog Kommissionen en urigtig bedømmelse og en urigtig kvalificering af de faktiske omstændigheder, da den i den anfægtede beslutnings artikel 1 lagde til grund, at der forelå en overtrædelse såvel på de europæiske offshore-markeder som på de europæiske onshore-markeder.
- 64 Nippon rejser i den forbindelse det spørgsmål, om man kan forestille sig, at de japanske producenter indgik en aftale med de europæiske producenter, der forbød dem at afsætte deres produkter på de europæiske markeder, når henses til de i den foregående præmis beskrevne omstændigheder. JFE-Kawasaki og Sumitomo har anført, at det fremgår af oversigten i den anfægtede beslutnings betragtning 68, at den enkelte nationale producents markedsandel vedrørende OCTG-rør og ledningsrør på vedkommendes hjemmemarked ikke i noget tilfælde var 100%. Hvad særligt angår Det Forenede Kongeriges marked lå indførslerne af disse produkter på mellem 16 og 22%. Som svar på Kommissionens argumentation om, at denne omstændighed kan forklares med særstillingen for Det Forenede Kongeriges marked, der blev betragtet som delvist beskyttet (beskyttet i begrænset omfang) af de grundlæggende regler, har JFE-NKK anført, at det franske marked, der ikke havde en sådan stilling, var mindre effektivt beskyttet i 1991 og tilsvarende beskyttet i 1994,

således som det fremgår af den ovennævnte oversigt. Den omstændighed, at de japanske producenter overhovedet ikke solgte de produkter, der er omhandlet i den anfægtede beslutning, på visse europæiske markeder i nogle år inden for den af Kommissionen fastlagte overtrædelsesperiode, kan ifølge JFE-NKK navnlig forklares med, at salget af disse produkter er svingende, idet forbruget af dem er stærkt afhængig af aktiviteterne inden for olie- og gassektorerne.

- 65 Sumitomo har udtrykkeligt indrømmet, at de argumenter, som selskabet har fremført med hensyn til virkningerne af den omtvistede aftale, kun har relevans i forbindelse med nærværende anbringende, såfremt Retten finder, at Kommissionen ikke i fornødent omfang har ført bevis for, at overtrædelsen foreligger, på grundlag af de i den anfægtede beslutning påberåbte dokumentbeviser. Selskabet har i den forbindelse anført, at Kommissionen principalt har støttet sig på aftalens formål og kun subsidiært på dens virkninger.
- 66 For så vidt angår Kommissionens argument, der støttes på præmis 1088 i Rettens dom af 15. marts 2000, Cimenteries CBR m.fl. mod Kommissionen, »Cementdommen« (forenede sager T-25/95, T-26/95, T-30/95-T-32/95, T-34/95-T-39/95, T-42/95-T-46/95, T-48/95, T-50/95-T-65/95, T-68/95-T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 og T-104/95, Sml. II, s. 491), og ifølge hvilket en overtrædelse er særlig alvorlig, såfremt den består i en aftale, der har til formål at udelukke konkurrencen på et marked, hvor konkurrencen allerede er meget begrænset, har JFE-Kawasaki anført, at omstændighederne i den foreliggende sag er meget forskellige fra de omstændigheder, der gav anledning til den nævnte dom. I den foreliggende sag var der en stærk konkurrence inden for Europa, i hvert fald på de strukturelle plan, fordi der fandtes fire store fællesskabsproducenter, hvilket medførte, at enhver potentiel japansk konkurrence var uden betydning. I de sager, der gav anledning til Cementdommen, forelå der derimod en række lukkede geografiske monopoler.
- 67 JFE-Kawasaki har gjort gældende, at ifølge ordlyden af betragtning 61-77 i den anfægtede beslutning selv vedrørte de grundlæggende regler ikke Det Forenede Kongeriges offshore-marked og heller ikke de andre offshore-markeder i Fællesskabet. Det fremgår navnlig af den anfægtede beslutnings betragtning 62, at de grundlæggende regler vedrørte den situation, der fandtes på hjemmemarkederne,

hvorved Det Forenede Kongeriges offshore-marked for sit vedkommende havde en særstilling betegnet som »delvis beskyttelse« eller »begrænset beskyttelse«. Påstanden i den anfægtede beslutnings betragtning 102 om, at aftaleparterne skulle afholde sig fra at levere de omtvistede rør på hjemmemarkederne, er uforenelig med den blandede status, der i betragtning 62 er tillagt Det Forenede Kongeriges hjemmemarked.

- 68 Leveringerne af sømløse rør af kulstofstål med oprindelse i Japan og med Det Forenede Kongeriges offshore-marked som bestemmelsessted er karakteristiske ved deres varighed og deres omfang. Nippon henholder sig herved navnlig til oversigten i den anfægtede beslutnings betragtning 68, hvoraf det fremgår, at de japanske sagsøgere afsatte betydelige mængder sømløse stålrør på Det Forenede Kongeriges marked. Den omstændighed, at disse tal vedrører alle typer stålrør og ikke kun dem, der omhandles i den anfægtede beslutning, svækker ikke deres relevans og er en følge af, at disse producenter leverede flere typer rør til Det Forenede Kongeriges kontinentalsokkel, nemlig OCTG-rør med standardgevind, ledningsrør og OCTG-rør med specialgevind. Nippon påberåber sig endvidere de eksportniveauer, der er opgjort af de japanske toldmyndigheder for årene 1988-1996, og statistikker udarbejdet af den japanske sammenslutning af jern- og ståleksportører for 1977-1987, som bekræfter, at der var en sådan konkurrence. Også Sumitomo gør gældende, at selskabets salg af rør på markederne i Det Europæiske Fællesskab, navnlig markedet på Det Forenede Kongeriges kontinentalsokkel, var betydelige, og har fremlagt beviser til støtte for denne påstand. Selskabet bestrider navnlig anvendelsen af tallet 230 000 tons, der er fremført af Kommissionen, for de årlige gennemsnitlige salg af ledningsrør, som medlemmerne af Europa-Japan-klubben skulle have foretaget på de nævnte markeder i Fællesskabet. Salgene, som medlemmerne af denne klub opnåede tilsammen, udgjorde 71 000 tons ledningsrør årligt. JFE-NKK har for sit vedkommende henvist til de detaljerede tal, som selskabet har forsynet Kommissionen med som svar på dennes anmodning om oplysninger, og hvoraf det fremgår, at selskabet på ingen måde afholdt sig fra at sælge sine rør på de europæiske markeder inden for den fastlagte overtrædelsesperiode. JFE-Kawasaki har gjort gældende, at selv om selskabets salg på alle de europæiske markeder forblev minimale, havde det dog udfoldet væsentlige anstrengelser på at gennemføre dem, navnlig på Det Forenede Kongeriges offshore-marked.

69 Den stærke konkurrence fra de japanske producenters side, navnlig på Det Forenede Kongeriges marked, er i øvrigt udtrykkeligt godtgjort i de dokumentbeviser, som Kommissionen i forbindelse med sin undersøgelse indsamlede fra de europæiske producenter. Det på s. 4902 i Kommissionens sagsakt gengivne dokument med titlen »Formandspapiret« (»Paper for Presidents«) nævner navnlig, at »[japanerne] for tiden fører sig aggressivt frem vedrørende OCTG[-rør]«, og de fem notater fra Vallourec — notatet af 23. marts 1990, der er gengivet på s. 15622 i den nævnte sagsakt, og som har titlen »Overvejelser vedrørende forlængelse af VAM-kontrakten« (herefter »notatet om overvejelser vedrørende VAM-kontrakten«), notatet af 2. maj 1990, der er gengivet på s. 15610 i sagsakten, og som har titlen »Strategiske overvejelser vedrørende VLR-relationerne« (herefter »notatet om strategiske overvejelser«), notatet af 1. juni 1990, der er gengivet på s. 15591 i sagsakten, og som har titlen »Forlængelse af VAM BSC-kontrakten«, notatet med referatet af mødet den 24. juli 1990 og endelig det udaterede notat, der er gengivet på s. 15596 i sagsakten, og som har titlen »Drøftelse med BSC« — bekræfter alle, at Vallourec anså de japanske producenters salg på Det Forenede Kongeriges offshore-marked for meget foruroligende. I en telefax fra Mannesmann af 16. august 1993, som er gengivet på s. 2493 i Kommissionens sagsakt, nævnes ligeledes en japansk priskonkurrence, der gjorde det uden interesse for Mannesmann at afgive bud i forbindelse med visse udbud.

70 For øvrigt fremgår det dels af skrivelsen af 6. juni 1994, som Kontaktudvalget for Stålrørsindustrien i Det Europæiske Fællesskab sendte til Kommissionen, og som er gengivet på s. 5243 i Kommissionens sagsakt (herefter »kontaktudvalgets skrivelse af 6. juni 1994«), dels af referatet af 24. august 1994 af mødet i det nævnte kontaktudvalg, som er gengivet på s. 5103 i Kommissionens sagsakt, at de japanske virksomheder efter de europæiske producenters opfattelse var aggressive konkurrenter, og at omfanget af deres salg udgjorde en trussel for deres stilling på EF-medlemsstaternes offshore-markeder. Referatet af mødet i kontaktudvalget af 24. august 1994 dokumenterer endvidere, at de japanske producenters markedsandele udgjorde 25% på Fællesskabets og Færøernes offshore-markeder for OCTG-produkter af alle ståltyper og 34% på Fællesskabets og Norges offshore-markeder for OCTG-produkter af kulstofstål. Sumitomo har til støtte for selskabets påstand om størrelsen af indførslerne fra Japan yderligere henvist til en telefax fra Den Europæiske Sammenslutning af Stålrørsfabrikanter (tidligere Kontaktudvalget for Stålrørsindustrien i Det Europæiske Fællesskab) af 5. oktober 1994, gengivet på s. 4723, samt til et udateret udkast til skrivelse til Kommissionens medarbejder Large, gengivet på s. 4725 i Kommissionens sagsakt. De europæiske producenters

erklæringer — navnlig Dalmines svar af 29. maj 1997 på de af Kommissionen stillede spørgsmål i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17, som er gengivet på s. 15162 i Kommissionens sagsakt (herefter »Dalmines svar af 29. maj 1997«) og Corus' svar af 13. august 1997, der er gengivet på s. 11916 i sagsakten (herefter »Corus' svar«) — bekræfter også denne opfattelse. Corus' svar beviser navnlig, at de japanske producenter var interesserede i Det Forenede Kongeriges offshore-marked. Nippon understreger, at ifølge dokumentet »g) Japanerne« [»g) Japanese« document], der er gengivet på s. 4909 i Kommissionens sagsakt og er affattet af en af de europæiske virksomheder, »[blev] især Nippon [...] stadig mere pågående på Det Forenede Kongeriges kontinentalsokkel«.

71 Ifølge de japanske producenter var den omstændighed, at de solgte store mængder stålrør, navnlig OCTG-rør med specialgevind og projektledningsrør på Det Forenede Kongeriges offshore-marked, men ikke solgte væsentlige mængder af disse produkter på EF-medlemsstaternes onshore-markeder, helt logisk og forenelig med, at den påståede aftale ikke fandtes, i modsætning til hvad Kommissionen gør gældende. De bemærker navnlig, at disse produkter, når de er bestemt til at blive anvendt offshore, er der af høj kvalitet og meget dyre. Hertil kommer, at det generelt er lettere for udenlandske producenter at konkurrere med lokale producenter på differentierede produkter, såsom OCTG-rør med specialgevind, end på standardprodukter, såsom OCTG-rør med standardgevind.

72 Kontinentalsoklen i Nordsøen, navnlig Det Forenede Kongeriges offshore-marked, udgør endvidere den største del af det europæiske marked for stålrør, hvilket fremgår af dokumentet »g) Japanerne«. Det følger heraf, at Fællesskabets onshore-markeder for disse produkter er ret begrænsede. De kan derfor ikke anses for særlig rentable. I øvrigt er konkurrencevilkårene på det britiske offshore-marked meget forskellige fra dem, der findes på Fællesskabets onshore-markeder. De japanske salg på disse sidstnævnte markeder blev således hæmmet som følge af den samlede virkning af en række kommercielle barrierer, hvoraf de fleste ikke fandtes på det britiske offshore-marked. Dette tog Kommissionen ikke hensyn til, idet den i den anfægtede beslutning ikke har sondret mellem offshore- og onshore-markederne. Nippon gør herved gældende, at onshore-markederne praktisk talt var lukket for de japanske producenter som følge af de nævnte barrierer, i det mindste når disse ses tilsammen. Dette forhold bekræftes ifølge Sumitomo med hensyn til OCTG-rør med

standardgevind af en skrivelse fra et selskab, der købte denne type produkter, og som anførte, at japanske producenter havde tilbudt at sælge dem til selskabet, men at den foreslåede pris ikke var interessant, og at leveringsfristerne var længere end de europæiske producenters. Sumitomo har bemærket, at det nævnte selskabs henvisning til japanske leverandører på selskabets internetside, som Kommissionen har henvist til, vedrørte OCTG-rør med specialgevind og ikke OCTG-rør med standardgevind.

- 73 Hvad angår hindringerne for indførslerne af japanske rør i Det Europæiske Fællesskab har de japanske sagsøgere for det første anført, at Fællesskabets traditionelle handelspolitik, der tilsigtede at beskytte de europæiske markeder ved bl.a. selvbegrænsningsaftaler, der var indgået mellem Kommissionen og den japanske regering, udgør en sådan hindring. Denne politik havde i det væsentlige til formål at opretholde de eksisterende handelsstrømme. De japanske sagsøgere har konkret bemærket, at de ikke eksporterede sømløse rør til Fællesskabets onshore-markeder i den periode, hvor disse selvbegrænsningsaftaler var gældende, eller at de kun eksporterede meget små mængder, og at denne politik følgelig afholdt dem fra at eksportere deres produkter til disse markeder.

- 74 I praksis var den første selvbegrænsningsaftale for stålrør blevet indgået i marts 1978. Den sidste aftale om forlængelse af forpligtelserne til selvbegrænsning, der er dateret december 1989, forblev i kraft indtil udgangen af 1990. Kommissionen har selv i den anfægtede beslutnings betragtning 134 anført, at disse aftaler havde afholdt de japanske producenter fra at eksportere deres stålrør til Europa før 1990. Af denne grund var selve muligheden for en tilstrækkelig enighed i betydningen i Rettens dom af 11. marts 1999, Thyssen Stahl mod Kommissionen (sag T-141/94, Sml. II, s. 347, præmis 262), og Cement-dommen, præmis 66 ovenfor (præmis 917), udelukket i forhold til de japanske sagsøgere i den periode, hvor selvbegrænsningsaftalerne var gældende. JFE-NKK har tilføjet, at Kommissionen selv tilskyndede de

japanske producenter til at følge den afsætningspolitik, som den nu kritiserer dem for, selv om den ikke har ført bevis for, hvornår selvbegrænsningsaftalerne udløb. De japanske sagsøgere har mere generelt henvist til, at selvbegrænsningsaftalerne blev forlænget, til støtte for deres påstande om nedsættelse af bøderne (jf. nedenfor, præmis 136 ff. og 511-513).

- 75 For det andet afstod de japanske stålørproducenter fra at eksportere sømløse rør af kulstofstål til Fællesskabets onshore-markeder, fordi de stod over for høje toldafgifter i medfør af den fælles toldtarif. Mellem 1977 og 1994 var de todsatser, som blev pålagt ved indførsel af sømløse stålør på Fællesskabets onshore-markeder, ikke på noget tidspunkt under 9%. Bemærkningen i den anfægtede beslutningsbetragtning 138 om, at Kommissionen har taget hensyn til denne faktor, gør det på ingen måde muligt at forstå, hvorfor denne omstændighed efter Kommissionens opfattelse ikke kunne betragtes som en hindring for de japanske salg. Sumitomo har i den forbindelse anført, at de latinamerikanske producenter var pålagt lavere told som led i det generelle præferencesystem. Endvidere blev der inden for den af Kommissionen fastlagte overtrædelsesperiode indgået flere frihandelsaftaler med landene i Central- og Østeuropa, hvorved tolden på jern- og stålprodukter med oprindelse i disse lande blev ophævet. Indførslerne med oprindelse i alle disse tredjelande blev følgelig begunstiget i forhold til indførslerne fra Japan.
- 76 For det tredje havde transportomkostningerne og — for så vidt angår rør bestemt til anvendelser onshore — omkostningerne i forbindelse med lastning, losning i ankomsthavnen i Fællesskabet samt leveringen af søvejen eller over land til det endelige bestemmelsessted forværret de japanske stålørproducenters konkurrencemæssigt svage stilling, navnlig på Fællesskabets onshore-markeder, i forhold til de europæiske producenter. Da ordrene på rør til de europæiske onshore-markeder var små, var transportudgifterne pr. leveret ton endvidere så meget større. Udtrykt i procent af den fakturerede pris er transportudgifterne for de OCTG-standardprodukter, som den anfægtede beslutning omhandler, endvidere særligt høje på grund af disses forholdsvis lille værdi. De japanske producenter henviser i den forbindelse til diverse tal, der angiveligt er beregnet på grundlag af de reelle priser, der er opnået ved levering af sømløse stålør i Europa. Kommissionens udtalelser om, at ladningerne kan konsolideres for at nedbringe transportudgifterne, afkræfter ikke denne opfattelse, da det må erkendes, at udgiftsniveauet virkede præventivt

uanset denne mulighed. Transportomkostningernes betydning for de japanske producenter blev endvidere bekræftet i kontaktudvalgets skrivelse af 6. juni 1994, uanset at formålet med dette dokument var at henlede Kommissionens opmærksomhed på omfanget af den trussel, som indførslerne af rør fra Japan udgjorde. Indirekte bekræftes dette forhold endvidere af Kommissionens beslutningspraksis, navnlig beslutning 93/247/EØF af 12. november 1992, hvorved en fusion erklæres forenelig med fællesmarkedet (sag IV/M.222 — Mannesmann/Hoesch) (EFT 1993 L 114, s. 34, betragtning 102). Det fremgår ligeledes af Kommissionens beslutning af 26. februar 1998, hvorved en fusion erklæres forenelig med fællesmarkedet (sag IV/M.1014 — British Steel/Europipe) (EFT C 181, s. 3), at afstanden udgør en betydelig ulempe for producenter fra tredjelande ved salg af små mængder produkter, der ikke er særligt specificeret.

- 77 Vedrørende dette punkt har JFE-Kawasaki yderligere anført, at de japanske producenter ikke alene var ringere stillet i forhold til de europæiske producenter, men også i forhold til andre producenter fra tredjelande. F.eks. er fragtomkostningerne fra Japan til Italien eller Det Forenede Kongerige fra 40 til 50% højere end fragten fra Argentina. Med hensyn til Kommissionens argument om, at det fremgår af den anfægtede beslutnings bilag 5, at det italienske marked var beskyttet mod indførslerne fra Japan, men ikke mod indførsler fra andre tredjelande, har Sumitomo anført, at dette bilag vedrører samtlige OCTG-rør og ledningsrør, således at det er uden relevans for bedømmelsen af den særlige situation for de produkter, der omhandles i den anfægtede beslutnings artikel 1.

- 78 JFE-Kawasaki og JFE-NKK afviser Kommissionens opfattelse i beslutningens betragtning 137, hvorefter ethvert salg til en pris, der ligger over de variable omkostninger, var begrundet på udbudssiden, eftersom markedet for stålrør befandt sig i en situation med strukturbestemt overkapacitet, og idet et sådant salg følgelig ville gøre det muligt for virksomhederne at dække deres faste omkostninger. For det første er transportomkostningerne særligt høje for stålrør sammenlignet med andre

stålprodukter, fordi disse rør fylder meget. For det andet tager Kommissionen i sin bedømmelse ikke hensyn til, at de japanske producenter har en begrænset produktionskapacitet for stål, og at de af denne grund har interesse i at opnå den optimale fortjeneste ved i videst mulige omfang at sælge de stålprodukter, som de har den højeste fortjeneste på. Den omstændighed, at det er muligt at dække de variable omkostninger ved salget af et bestemt produkt, er derfor ikke tilstrækkeligt grundlag for en konklusion om, at det er i de japanske producenters forretningsmæssige interesse at gennemføre sådanne salg.

79 Med hensyn til Kommissionens antagelse om, at produktionskapaciteten for stålprodukter er specifik, således at det ikke er muligt at lægge den på det produkt, hvor fortjenesten er højest, har Kawasaki anført, at den første fase i produktionsprocessen er fælles for samtlige stålprodukter. Det er netop i denne fase, at virksomhedens produktionskapacitet er begrænset. Sumitomo har endvidere anført, at overkapaciteten i produktionen påvirker de europæiske producenter lige så meget som de japanske producenter. Denne omstændighed er følgelig neutral, og ulempen som følge af de andre påberåbte faktorer består stadig, selv om det antages, at de japanske producenter havde en interesse i at gennemføre salg til priser, der lå lige under deres variable omkostninger.

80 For det fjerde er de japanske producenter stillet ringere i forhold til deres europæiske konkurrenter for så vidt angår leveringsfristerne. Det tager således fire til seks uger at transportere stålrør, der er fremstillet i Japan, til Europa. Kommissionen anfører ganske vist i den anfægtede beslutnings betragtning 137, at de pågældende virksomheder ikke anser leveringsfristerne for at udgøre en hindring for indførslerne fra Japan af OCTG-rør med specialgevind, hvilke rør navnlig bruges på Det Forenede Kongeriges kontinentalsokkele til bestemte projekter, men denne konstatering har ingen gyldighed for OCTG-rør med standardgevind. Det vil således være bekosteligt for en bruger af OCTG-rør med specialgevind at skifte specialgevind, når han først har valgt det ene eller det andet af de gevind af denne type, der tilbydes af de forskellige producenter, og leveringsfristerne har derfor mindre betydning på dette marked. På markedet for OCTG-rør med standardgevind er det derimod en væsentlig fordel, at der kan leveres rør med en kortere frist. For så vidt angår projektledningsrør gør den særlige behandling, som de skal have, det

nødvendigt for leverandøren at arbejde med meget korte frister, dvs. at leveringsfristerne har endnu større betydning for deres vedkommende. Da OCTG-produkter og projektledningsrør sælges direkte til brugerne, er det endeligt umuligt at komme uden om denne hindring ved at foretage indirekte salg gennem grossister.

81 For det femte var hjemmemarkedet for hver af de fire EF-medlemsstater, hvor der kunne foretages de største onshore-salg — nemlig Tyskland, Frankrig, Italien og Det Forenede Kongerige — domineret af en indenlandsk producent. Denne situation er ikke nødvendigvis følgen af en aftale om opdeling af markederne, da de indenlandske producenter blev begunstiget af visse objektive, især økonomiske faktorer. Disse indenlandske producenters stilling blev navnlig styrket som følge af den indkøbspolitik, der blev fulgt af deres største kunder på dette marked, nemlig de indenlandske virksomheder inden for gastransport og -forsyning, der ofte var offentlige virksomheder. I beslutning 93/247 har Kommissionen erkendt, at en sådan situation forelå.

82 Som eksempel anføres, at Corus (tidligere British Steel) på tidspunktet for de faktiske omstændigheder havde særlige forbindelser med selskaberne British Gas og BP (tidligere British Petroleum), hvilket for sidstnævntes vedkommende fremgår af dokumentet med titlen »Referatet af det tekniske kontaktmøde mellem BP engineering/British Steel« (»Minutes of technical liaison meeting by BP engineering/British Steel«), der er gengivet på s. 681 i Kommissionens sagsakt. Ligeledes viser de vidneforklaringer, der blev afgivet af medlemmer af Dalmines personale, og som er gengivet på s. 8220 b 4 i Kommissionens sagsakt (herefter »vidneforklaringerne fra Dalmines medarbejdere«), dels at disse tilbød bestikkelse til de ansatte i Agip, der var den største olie- og gasvirksomhed i Italien, for at opnå, at denne virksomheds bestillinger af sømløse rør ikke blev givet til andre producenter, dels at Agip generelt forsøgte at give de italienske producenter fortrin. På samme måde bekræfter dokumentet med titlen »Møde med Distrigaz«, der er gengivet på s. 2298 i Kommissionens sagsakt, at der hos selskabet Distrigaz var et ønske om ikke at afgive ordrer til leverandører fra tredjelande. Rådets direktiv 90/531/EØF af 17. september 1990 om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation (EFT L 297, s. 1) bekræfter mere generelt i betragtning 11 og 12, at de offentlige markeder inden for udvinding, transport af og

forsyning med gas var lukket, før direktivet trådte i kraft. Direktivets artikel 29, der vedrører tredjelandproducenternes situation i fremtiden, giver heller ikke disse en lige adgang til de europæiske offentlige markeder, modsat hvad der synes at fremgår af den anfægtede beslutning. Ifølge JFE-NKK har de japanske producenter ikke fået fuldt udbytte af bestemmelserne i direktiv 90/531, fordi aftalen om de offentlige markeder (der er et bilag til Rådets afgørelse 80/271/EØF af 10.12.1979 om indgåelse af de multilaterale aftaler, der er resultatet af handelsforhandlingerne 1973-1979, EFT 1980 L 71, s. 1) ikke finder anvendelse inden for sektorerne for efterforskning, udvinding og transport af olie og/eller gas.

- 83 For det sjette havde de europæiske producenter indgivet antidumpingklager til Kommissionen med det formål at udelukke tredjelandproducenter fra EF-markederne. Fra 1977 til 1998 var der således blevet iværksat syv procedurer over for tredjelandproducenter af sømløse stålrør, og kun en af disse var blevet afsluttet, uden at en forpligtelse var blevet påtaget eller en afgift blevet pålagt. Selv om det er rigtigt, at ingen af de pågældende antidumpingprocedurer vedrørte indførslerne fra Japan, er der intet unormalt ved denne omstændighed for så vidt angår Det Forenede Kongeriges offshore-marked, da medlemsstaternes kontinentalsokler lå uden for det territoriale anvendelsesområde for Fællesskabets antidumpingbestemmelser, der fandt anvendelse på tidspunktet for de faktiske begivenheder. Til gengæld havde muligheden for at iværksætte en sådan procedure haft en betydelig afskrækkende virkning på de japanske eksportører for så vidt angår onshore-markederne, i modsætning til hvad Kommissionen gør gældende i den anfægtede beslutnings betragtning 137. Selve indledningen af en antidumpingprocedure ville have pålagt de japanske producenter en tung arbejdsbyrde som følge af de undersøgelsesforanstaltninger, Kommissionen ville have truffet. Rigtigheden af dette argument bekræftes deraf, at de europæiske virksomheder ifølge formandspapiret påtænkte at true de japanske virksomheder med at indgive antidumpingklager. De europæiske producenter lagde endvidere pres på Kommissionen for at få udvidet Fællesskabets toldområde til medlemsstaternes offshore-markeder, således som det bl.a. fremgår af kontaktudvalgets skrivelse af 6. juni 1994.

84 For det syvende var omkostningerne i forbindelse med den løbende overholdelse af EF-medlemsstaternes forskellige nationale normer og af betingelserne for licensudstedelse, der var meget forskellige, en yderligere væsentlig handelshindring. API-standardnormen er i det væsentlige kun en grundnorm, og det er derfor nødvendigt også at overholde de nationale normer eller endog yderligere normer, der pålægges af visse bestemte kunder. Ifølge Nippon kræves der således i Tyskland et certifikat såvel for at attestere kvaliteten af produktionsteknikken som for produktkontrollen og for medarbejdernes kvalifikationer. Som led i proceduren for udstedelse af disse certifikater skal der hvert andet eller tredje år fremlægges en omfattende dokumentation på tysk og betales en afgift, der kan nå op på 45 000 DEM. I beslutning 93/247 anerkendte Kommissionen, at sådanne nationale normer udgjorde en betydelig hindring for samhandelen inden for Fællesskabet med stålrør. Denne konstatering gælder i særlig høj grad for indførslerne fra Japan. Denne objektive vurdering i beslutning 93/247 kan ikke afvises i den foreliggende sag med den af Kommissionen fremførte begrundelse, at denne var uvidende om overtrædelsen på det tidspunkt, da den traf denne beslutning. Med hensyn til de særlige krav, der stilles af visse olieselskaber, har JFE-Kawasaki anført, at det franske selskab Total og det italienske selskab Agip kræver en »off-line«-inspektion af alle de stålrør, de får leveret. Overholdelsen af denne inspektionsforpligtelse medfører omkostninger på mere end 100 USD pr. tusind tons.

85 For det ottende har JFE-NKK, Nippon og JFE-Kawasaki i replikkerne gjort gældende, at Corus havde gavn af Det Forenede Kongeriges politik med at fremme de britiske leverandørers salg på denne stats kontinentalsokkel. Den britiske regering gennemførte denne politik ved oprettelsen af et kontor for leverancer til offshore-markedet (Offshore Supplies Office, herefter »OSO«). Ved at lægge pres på de erhvervsdrivende, der drev virksomhed på Det Forenede Kongeriges kontinentalsokkel, var det lykkedes OSO at forhøje de britiske leverandørers markedsandele fra 25 til 30% i 1972 (ifølge en rapport offentliggjort i 1997 af det britiske Handels- og Industriministerium (herefter »DTI«, der findes i bilag 4 til replikken i sag T-67/00, herefter »DTI-rapporten«), til 75% i 1984 og 87% i 1987 (ifølge *Bulletin for De Europæiske Fællesskaber — Supplement* nr. 6/1988, punkt 115). Det var under disse omstændigheder ikke nødvendigt for Corus at indgå en aftale med de japanske producenter, der gav selskabet en relativ beskyttelse på offshore-markedet, da det allerede havde en stærk beskyttelse som følge af OSO's indgreb. Selve begrebet grundlæggende regler, navnlig de forbedrede grundlæggende regler, vedrørte således

Corus' privilegerede stilling på Det Forenede Kongeriges offshore-marked som følge af denne nationale præferencepolitik, og dennes stilling var også kommet de andre europæiske producenter til gode, i det omfang disse leverede glatte rør til Corus efter lukningen af selskabets fabrik i Clydesdale. Under alle omstændigheder er den anfægtede beslutning på dette punkt åbenbart fejlagtig, for så vidt som Kommissionen ikke tog hensyn til den rolle, som OSO spillede på Det Forenede Kongeriges offshore-marked. Dette britiske præferencesystem fandt anvendelse indtil juli 1993, hvor det blev erstattet af Fællesskabets præferencesystem i henhold til direktiv 90/531. JFE-NKK har anført, at selskabet ikke havde kendskab til disse omstændigheder, og at det først modtog dokumenterne, der er vedlagt selskabets replik, og som dokumenterer dem, efter indgivelsen af stævningen i sag T-67/00.

86 Disse tre sagsøgere finder endvidere, at visse af de af Kommissionen påberåbte beviser henviser til den af OSO gennemførte politik og dermed bekræfter deres påstande på dette punkt. De har for det første anført, at notatet om forlængelse af VAM BSC-kontrakten indeholder den udtalelse, at »døren ikke må åbnes for [japanerne] ved at tildele dem et british content«, og at ophavsmanden til notatet vedrørende mødet den 24. juli 1990 udtaler følgende: »Det kan ikke udelukkes, at OSO i [1993] vil give de europæiske producenter den præference på 3%, som kontoret for tiden giver de britiske producenter«. Henvisningerne i notatet vedrørende mødet den 24. juli 1990 til styrkelsen af Det Europæiske Fællesskab og til den eventuelle udvidelse af præferencen på 3% til de europæiske producenter vedrører ikrafttrædelsen af direktiv 90/531, der fastsætter en fællesskabspræference, i det omfang EF-producenternes priser ikke overstiger tredjelandproducenternes priser med mere end 3%.

87 Den omstændighed, at praktisk talt ingen af de europæiske producenter leverede sømløse rør til Japan, hvilket fremgår af oversigten i den anfægtede beslutnings betragtning 68, kan også forklares med forretningspolitiske overvejelser. Enhver aftale om opdeling af dette marked ville derfor have savnet en forretningsmæssig begrundelse.

88 For det andet fremgår det navnlig af kontaktudvalgets skrivelse af 6. juni 1994, at de offentlige japanske markeder inden for stålrørssektoren var fuldstændigt lukket for de europæiske producenter, at det japanske marked for rør var domineret af store konsortier, der var tæt forbundet med rørproducenterne, at transport- og salgskostningerne i Japan var meget høje for de europæiske producenter, og at aktiviteterne med efterforskning efter og produktion af olie og gas under alle omstændigheder var meget begrænsede og derfor også sektoren for OCTG-rør. Det fremgår endvidere af telefaxen af 16. november 1994, som den europæiske stålrørssammenslutning sendte til Kommissionen, at de udenlandske stålrørsproducenter, som ønskede at sælge deres produkt i Japan, måtte udfylde en meget detaljeret formular for at efterkomme de japanske normer.

89 Kommissionen har for det første anført, at den anfægtede beslutning i det væsentlige er begrundet med aftalens konkurrencebegrænsende formål. Heraf følger, at det ikke var nødvendigt for Kommissionen tillige at påvise, at der forelå konkrete virkninger på markederne i Fællesskabet, for at godtgøre, at den overtrædelse forelå, der er angivet i den anfægtede beslutnings artikel 1. Selv om de af de japanske sagsøgere anførte handelshindringer måtte antages at kunne forklare, hvorfor de ikke solgte de i den anfægtede beslutning nævnte produkter på disse markeder i Fællesskabet, står det således ikke desto mindre fast, at Kommissionen har ført bevis for, at der forelå en aftale, hvis formål var at begrænse konkurrencen. Under alle omstændigheder bemærkes, at for så vidt som de af sagsøgerne påberåbte omstændigheder er relevante, ville deres virkning være at gøre aftalens grovhed større og ikke at formindske den, således som sagsøgerne synes at hævde. Kommissionen henviser i den forbindelse til Cement-dommen, præmis 66 ovenfor, hvori det blev fastslået, at en økonomisk analyse, hvormed det søges påvist, at der foreligger objektive hindringer for handelen, ikke kan afkræfte uomtvistelige faktiske omstændigheder, som fremgår af dokumentbeviser. Retten bemærkede endvidere, at hvis den økonomiske analyse, som sagsøgerne havde forelagt, måtte være korrekt, ville denne konklusion alt taget i betragtning have den virkning at understrege grovheden af den begåede overtrædelse, idet virksomhederne med indgåelsen af den omtvistede aftale havde forsøgt at fjerne den minimale konkurrencemulighed, der stadig var på det pågældende marked (dommens præmis 1087 og 1088).

- 90 Hvad angår JFE-Kawasakis argument om, at aftalen om opdeling af markederne efter den anfægtede beslutnings ordlyd ikke omfattede Det Forenede Kongeriges offshore-marked, har Kommissionen anført, at det meget klart fremgår af den anfægtede beslutnings betragtning 62, at dette marked var berørt af aftalen, i det omfang det var »delvis beskyttet«.
- 91 For det andet mener Kommissionen under alle omstændigheder i tilstrækkeligt omfang at have bevist, at aftalen, der beskrives i den anfægtede beslutnings artikel 1, havde konkrete virkninger på markederne i Fællesskabet. Det bekræftes navnlig af oversigten i beslutningens betragtning 68, at aftalen i et meget vidt omfang blev anvendt i praksis på de europæiske markeder. Den omstændighed, at de japanske producenter udøvede en vis konkurrence på Det Forenede Kongeriges offshore-marked, kan ikke føre til ophævelse af den overtrædelse, der er fastslået i den anfægtede beslutning, da dette marked kun var delvis beskyttet.
- 92 Med hensyn til argumentet om, at det fremgår af visse af Kommissionen anvendte dokumenter, navnlig af formandspapiret og af notatet vedrørende mødet med BSC, at de europæiske producenter frygtede den japanske konkurrence på Det Forenede Kongeriges offshore-marked, har Kommissionen anført, at denne frygt skyldtes, at dette markeds status som delvis beskyttet gjorde det til en kilde til særlig spænding inden for rammerne af aftalen. Dette argument rejser følgelig ikke tvivl om, at aftalen fandtes.
- 93 Kommissionen finder endvidere, at argumentet om det eksisterende britiske præferencesystem for produkterne, der anvendes i olieindustrien på markederne på Det Forenede Kongeriges kontinentalsokkel, der for første gang er fremført af JFE-NKK, Nippon og JFE-Kawasaki deres replikker, udgør et nyt anbringende. Dette anbringende må afvises i medfør af procesreglementets artikel 48, stk. 2. Subsidiært bygger dette argument på beviser, der er vedlagt replikken, og som må afvises i medfør af procesreglementets artikel 48, stk. 1, eftersom Nippon og JFE-Kawasaki ikke har forsøgt at give nogen begrundelse for den indtrufne forsinkelse med fremlæggelsen af disse tilbud om bevisførelse. For så vidt angår JFE-NKK, som blot

har påstået, at selskabet ikke havde kendskab til disse beviser, da det indgav sin stævning, bemærker Kommissionen, at dette argument er usandsynligt.

94 For så vidt angår JFE-NKK har Kommissionen endvidere gjort gældende, at dette nye anbringende skal afvises i henhold til procesreglementets artikel 44, stk. 1, litra c).

95 Under alle omstændigheder er den ovennævnte nye argumentation ikke begrundet.

96 I øvrigt finder Kommissionen, at handelshindringerne, som er gjort gældende af de japanske sagsøgere, ikke på noget tidspunkt har udgjort en absolut hindring for indførslen af japanske rør i Fællesskabet. Kommissionen bemærker i den forbindelse, at ingen af de påståede handelshindringer, som er gjort gældende af de japanske sagsøgere, har hindret andre tredjelandsproducenter, navnlig de latinamerikanske producenter, i at eksportere de af den anfægtede beslutning omfattede produkter til onshore-markederne i Fællesskabet.

97 Den omstændighed, at fællesskabsproducenterne angiveligt ikke har leveret sømløse stålrør til Japan, udgør endelig ikke en afgørende bestanddel af den anfægtede beslutning, idet denne ikke direkte vedrører restriktionerne for samhandelen med Japan. Kommissionen har nærmere anført, at kontaktudvalgets skrivelse af 6. juni 1994 og telefaxen fra den europæiske stålrørssammenslutning af 16. november 1994, som de japanske sagsøgere har henvist til til støtte for deres anbringende om det japanske markeds lukkede karakter, vedrører en periode, hvorunder Kommissionen var uvidende om, at den ulovlige aftale fandtes. Efter Kommissionens opfattelse følger det heraf, at forklaringerne, der fremføres i disse dokumenter af de europæiske producenter, i det væsentlige skulle bruges til at skjule, at overtrædelsen, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1, forelå. Under alle omstændigheder er parternes grunde til at indgå aftalen ikke relevante med henblik på at bevise dens eksistens.

Det første anbringendes andet led vedrørende bevisernes manglende bevisværdi

- 98 Ifølge de japanske sagsøgere viser de af Kommissionen påberåbte dokumenter ikke, at der forelå en enighed, der kunne udgøre den ulovlige aftale, der påtales i den anfægtede beslutnings artikel 1, og beviser under alle omstændigheder ikke, at de japanske producenter deltog i denne overtrædelse. De japanske producenter bemærker i den forbindelse, at de praktisk talt ikke nævnes i nogen af disse dokumenter, hvorfor disse ikke kan gøres gældende over for dem af Kommissionen. Den anfægtede beslutnings artikel 1 må derfor annulleres med den begrundelse, at den hviler på en analyse, der ikke er tilstrækkeligt retligt underbygget, og at den derfor er i strid med artikel 81, stk. 1, EF. Ifølge JFE-NKK og Nippon foreligger der herved en åbenbart urigtig bedømmelse.
- 99 Efter de japanske sagsøgers opfattelse henviste deres europæiske konkurrenter i de af Kommissionen påberåbte dokumenter blot til den situation, der var følgen af, at hindringerne for samhandelen ikke gjorde det muligt for de japanske producenter at eksportere deres produkter til det europæiske marked. De japanske sagsøgere har i øvrigt anført, at beviserne vedrørende projektledningsrørene er særligt begrænsede, og at den anfægtede beslutning i hvert fald skal annulleres for så vidt angår disse produkter. JFE-NKK bemærker yderligere, at omorganiseringen af den påståede Europa-Japan-klub, der blev gennemført i form af de forbedrede grundlæggende regler efter afholdelsen af et møde i Tokyo den 5. november 1993 (den anfægtede beslutnings betragtning 83-94), ikke nævnes i de forskellige dokumenter, som Kommissionen har påberåbt sig. Selskabet henviser navnlig til formandspapiret, til dokumentet »g) Japanerne« og til fordelingsnøgledokumentet.
- 100 JFE-NKK gør gældende, at Kommissionen under alle omstændigheder har foretaget en fejlagtig analyse af de dokumenter, der henviser til de grundlæggende regler og til de forbedrede grundlæggende regler, navnlig de dokumenter, der stammer fra Dalmine. Beviserne i Kommissionens sagsakter kan nemlig forstås således, at disse regler har sammenhæng med den nødvendige rationalisering af EF-industrien og ikke med nogen ulovlig aftale. I den forbindelse henviser JFE-NKK navnlig til dokumentet fra Dalmine fra maj-august 1993, der har titlen »Systemet for sømløse

stålrør i Europa og markedsudviklingen« (»Seamless Steel Tube System in Europe and Market Evolution«), og som er gengivet på s. 2051 i Kommissionens sagsakt (herefter »dokumentet vedrørende systemet for stålrør«), hvori det anføres: »En hensigtsmæssig løsning på problemet med [Corus] for alle parter kan kun findes i en europæisk sammenhæng, hvilket indebærer, at overtagelser og lukning af fabrikker sker i overensstemmelse med en rationaliseringsplan. Vi ser denne proces forløbe igennem nogle grundlæggende faser [...]« I modsætning til hvad der fremgår af Kommissionens argumenter, vedrørte mødet, som fandt sted den 6. oktober 1992, således som det fremgår af referatet heraf, der er gengivet på s. 15178 i Kommissionens sagsakt, ikke alene markederne i Central- og Østeuropa, men også for en dels vedkommende rationaliseringen af EF-industrien. I øvrigt havde Kommissionen støttet denne rationaliseringspolitik. JFE-NKK anser det derfor for urimeligt, at Kommissionen nu kritiserer virksomheder for denne adfærd, som de havde fulgt for at efterkomme Kommissionens egne henstillinger. Hertil kommer ifølge JFE-NKK, at ingen af de af Kommissionen påberåbte dokumenter indeholder bevis for nogen som helst forbindelse mellem lukningen af det belgiske selskab NTM, som der bl.a. henvises til den anfægtede beslutnings betragtning 88 og 89, og de japanske producenters situation.

- 101 JFE-NKK har endvidere anført, at de af Kommissionen påberåbte beviser ikke støtter den definition af markedet, der er anvendt med henblik på at godtgøre overtrædelsen, der nævnes i den anfægtede beslutnings artikel 1. Da en korrekt definition af det relevante marked er en væsentlig betingelse for enhver bedømmelse af en konkret aftales konkurrencebegrænsende virkninger (jf. navnlig dommen i sagen SIV m.fl. mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor), er denne bevismangel tilstrækkelig til at begrunde en annullation af den anfægtede beslutning.

- 102 Ifølge de japanske sagsøgere er Verlucas erklæring af 17. september 1996 meget upræcis og beviser på ingen måde, at den af Kommissionen antagne aftale fandtes. Denne erklæring, der er yderst kortfattet, siger således i det væsentlige, at hjemmemarkederne nød godt af en beskyttelse, uden at dennes art og rækkevidde præciseres. I modsætning til hvad Kommissionen anfører i den anfægtede beslutning, bekræfter Verlucas erklæring af 17. september 1996 ikke, at udtrykket »grundlæggende regler« vedrørte respekten for hjemmemarkederne i den forstand,

at den enkelte producent ikke måtte sælge stålrør på hjemmemarkederne for de konkurrerende virksomheder, der var parter i aftalen. JFE-Kawasaki har i den forbindelse anført, at Verluca i den nævnte erklæring blot knyttede bemærkninger til et enkelt dokument, nemlig notatet vedrørende nogle oplysninger, der ikke belyser, hvorledes aftalen virkede.

- 103 Verlucas erklæring af 17. september 1996 bekræfter heller ikke, at Det Forenede Kongerige var et af de hjemmemarkeder, hvor udbuddet var begrænset som følge af, at andre producenter, som deltog i aftalen, afstod fra at levere rør på disse markeder. I erklæringen betegnes Det Forenede Kongeriges marked således som delvis beskyttet, i den forstand at en konkurrent skulle kontakte den lokale producent af ledningsrør og andre rør, før han afgav tilbud, og det anføres, at denne regel mere eller mindre blev overholdt. Nippon benægter udtrykkeligt at have taget kontakt med Corus, før selskabet afgav et tilbud på det pågældende marked, og gør gældende, at Kommissionen ikke har fremført beviser for det modsatte. De japanske sagsøgere finder under alle omstændigheder, at Kommissionens argumentation, hvorefter det britiske offshore-markeds status som delvis beskyttet er forenelig med, at japanske salg fandt sted på dette marked, ikke gør det muligt at forstå med fornøden klarhed, hvilke forpligtelser de japanske producenter ifølge Kommissionen skulle have påtaget sig med hensyn til dette marked.

- 104 Vedrørende Kommissionens vurdering, hvorefter Verlucas erklæring af 17. september 1996 har en særlig bevisværdi og om fornødent i sig selv ville være tilstrækkelig som grundlag for at fastslå overtrædelsen, har Sumitomo og JFE-NKK anført, at præmis 1838 i Cement-dommen, præmis 66 ovenfor, som Kommissionen har henvist til, udelukkende vedrører samtidige beviser. Hertil kommer, at det for det første fremgår af dommen i sagen Enso-Gutzeit mod Kommissionen, præmis 58 ovenfor, at en tilståelse, som en virksomhed har afgivet, ikke udgør et bevis, der kan benyttes over for en anden virksomhed, medmindre det underbygges af andre beviser (præmis 91), og for det andet, at det i tilfælde, hvor en sådan tilståelse hviler på en overbevisning hos den, der afgiver erklæringen, må kræves, at den pågældende person anfører grundlaget for denne overbevisning, idet Kommissionen ellers ikke kan anvende erklæringen over for en tredjemand (præmis 131). Endelig er

Kommissionens argument om, at det ikke er nødvendigt at undersøge hvert enkelt bevis særskilt, uforenelig med Rettens opfattelse i dommen i sagen Enso-Gutzeit mod Kommissionen, præmis 58 ovenfor, især med præmis 102 og 151-153.

- 105 Verluca's erklæring af 17. september 1996 underbygges heller ikke af de andre beviser, der nævnes i den anfægtede beslutning, navnlig hvad angår det produktsortiment, der nævnes i beslutningens artikel 1, de grundlæggende reglers indhold og rækkevidde og overtrædelsens varighed.
- 106 De produkter, der nævnes i den anfægtede beslutning og i Verluca's erklæring af 17. september 1996, nemlig udelukkende OCTG-rør med standardgevind og projektledningsrør, er ikke sammenfaldende med dem, der nævnes i andre dokumenter, som Kommissionen har påberåbt sig for at bestyrke denne erklæring, navnlig dokumenterne, der stammer fra Vallourec, som er det selskab, hvor Verluca var ansat på tidspunktet for de faktiske omstændigheder. Under disse omstændigheder er disse andre dokumenter uden bevisværdi i forhold til overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1.
- 107 Navnlig vedrører notaterne om overvejelser vedrørende VAM-kontrakten, strategiske overvejelser, forlængelse af kontrakten VAM BSC, mødet den 24. juli 1990 og mødet med BSC alle rør med det såkaldte VAM-specialgevind og ikke OCTG-rør med standardgevind.
- 108 Den omstændighed, at notatet om strategiske overvejelser henviser til »P-markedet«, dvs. markedet for OCTG-rør med specialgevind, samt den omstændighed, at Verluca heri udtrykkeligt angiver, at hans undersøgelse ikke vedrører gevindskæring med standardgevind, de såkaldte Buttress (s. 15619 i Kommissionens sagsakt), bekræfter i øvrigt de japanske sagsøgers opfattelse. Endvidere vedrører henvisningerne, der findes i notatet om mødet med BSC til selskabet Hunting og til de andre gevind, OCTG-rør med specialgevind og ikke OCTG-rør med standardgevind, således som Kommissionen hævder. Således nævner forfatteren til dette notat

nødvendigheden af at »neutralisere Fox«, hvilket er et specialgevind, der er patenteret af JFE-Kawasaki. Notatet om overvejelser vedrørende VAM-kontrakten omhandler glatte rør og OCTG-rør, der forsynes med specialgevind lokalt, navnlig rør med Fox-gevind. Referatet af mødet den 24. juli 1990 omhandler ligeledes produkter af rustfrit stål, som den anfægtede beslutning ifølge dens betragtning 28 udtrykkeligt ikke omfatter, uanset hvorledes de er gevindskåret.

- 109 Alt i alt vedrører ingen af disse notater ledningsrør. Notaterne indeholder under alle omstændigheder Vallourec-medarbejderes almindelige overvejelser og personlige formodninger og henviser til de grundlæggende regler, dog uden at redegøre nærmere for dem. Disse dokumenter beviser således på ingen måde, at der forelå en enighed i opfattelsen blandt adressaterne for den anfægtede beslutning og er heller ikke samstemmende elementer i forhold til Verlucas erklæring af 17. september 1996.
- 110 Kommissionen har endvidere henvist til et internt notat fra Vallourec af 27. januar 1994, der er gengivet på s. 4822 i Kommissionens sagsakt, med titlen »Referat af møde med JF i Bruxelles den 25/1« (herefter »referatet af samtalen med JF«). Dette dokument er uden relevans, da det alene vedrører »gevind i trapezform og VLR-rør med NTM-gevind« og ikke de af den anfægtede beslutning omfattede produkter.
- 111 Kommissionen anvendte endvidere formandspapiret og dokumentet »g) Japanerne«, selv om det er umuligt at afgrænse det nøjagtige produktsortiment, som disse vedrører. Faktisk indeholder disse beviser såvel henvisninger til andre produkter end dem, der omfattes af den anfægtede beslutning og af Verlucas erklæring af 17. september 1996, som f.eks. rustfrie OCTG-rør og svejsede rør, som henvisninger, der synes at omfatte et udsnit af produkter, hvoraf nogle er omfattet og andre ikke omfattet af beslutningen. Det fremgår klart af disse dokumenter, at den undersøgelse, de indeholder, i det væsentlige vedrører markedet for OCTG-rør med specialgevind og ikke markedet for de i nærværende sag omhandlede produkter. Kommissionens argument, der er fremført i punkt 10 i dens svarskrift i sag T-68/00, og hvormed det gøres gældende, at formandspapiret hviler på den

forudsætning, at kun OCTG-rør med standardgevind og ikke OCTG-rør med specialgevind var omfattet af de aftaler, der var gældende på det tidspunkt, hvor dette dokument blev affattet, bekræfter, at den aggressive japanske holdning, som dette dokument omtaler, nødvendigvis vedrørte OCTG-rør med standardgevind.

- 112 Vedrørende fordelingsnøgledokumentet bemærkes, at det vedrører et væsentligt mere begrænset produktudvalg end det, der henvises til i Verlucas erklæring af 17. september 1996. Dette dokument indeholder således bl.a. en omtale af »generelle udbud vedrørende sømløse API-rør« (»SMLS API OPEN TENDER«). Der er derfor i dette dokument alene tale om markedet for OCTG-rør med standardgevind, som omfattes af generelle udbud. De japanske sagsøgere har i den forbindelse anført, at ifølge Verlucas erklæring af 17. september 1996 havde der ikke været store udbud (»pas de gros Tenders«) i Europa for de i erklæringen omhandlede produkter. Det marked, der henvises til i fordelingsnøgledokumentet, findes således ikke. De japanske sagsøgere bekræfter, at denne fremstilling svarer til de vilkår, der fandtes på det europæiske marked på daværende tidspunkt, og udleder heraf, at den foreslåede fordelingsnøgle ikke havde nogen mening for Europas vedkommende, da den vedrørte et ikke-eksisterende marked. Sumitomo formoder, at forfatteren til fordelingsnøgledokumentet må have taget fejl, da der ikke kan gives nogen som helst sammenhængende og fornuftig forklaring på dette dokument. Hertil kommer, at der ikke på noget tidspunkt blev afholdt offentlige udbud for OCTG-rør i Japan inden for overtrædelsesperioden som fastlagt i den anfægtede beslutning.
- 113 I modsætning til hvad Kommissionen hævder, er det klart, at fordelingsnøgledokumentet på ingen måde vedrører ledningsrør. I den anfægtede beslutnings betragtning 27 anførte Kommissionen således, at forkortelsen »API« vedrørte OCTG-rør med standardgevind, og den kan ikke ændre sin fortolkning af rækkevidden af denne bemærkning under retssagen. Dette bekræftes i øvrigt af forkortelserne C/S og T/B, der findes i fordelingsnøgledokumentet selv. Endelig findes der i virkeligheden API-standarder for samtlige OCTG-rør og ledningsrør, hvorfor Kommissionens argument må forstås således, at dette dokument også vedrører produkter, der ikke er omfattet af den anfægtede beslutning.

- 114 For så vidt angår bevisværdien af dokumentbeviser i relation til, om en overtrædelse overhovedet foreligger, har de japanske sagsøgere indledningsvis anført, at Verluca i notatet om strategiske overvejelser anbefalede en løsning, hvorefter der skulle gives prioritet til VAM-koncernen, således at de japanske producenter fortsat ville konkurrere frit med VAM-rør på Det Forenede Kongeriges marked. Endvidere går dette notat tilbage til en periode, hvor selvbegrænsningsaftalerne var i kraft, og hvorunder en ordning med opdeling af markederne ikke var ulovlig. Ifølge Sumitomo indebærer dette, at såfremt Retten godtager de japanske sagsøgers argumentation vedrørende varigheden af selvbegrænsningsaftalerne (jf. præmis 139 ff. nedenfor), formindsker denne omstændighed bevisværdien af samtlige dokumenter, der stammer fra 1990, navnlig af de forskellige notater fra Vallourec. Disse dokumenter vil nemlig herefter kun kunne betragtes som dokumenter, der forbereder en aftale, og ikke som beviser for en aftale, der bestod på tidspunktet for deres oprettelse. I øvrigt vedrørte henvisningen til »det aktuelle system« i notatet vedrørende mødet med BSC udtrykkeligt Fjernøsten, Sydamerika og Mellemøsten, og når der i det samme dokument henvises til en politik med faste priser for »Nordsø-forretninger« (»aff North Sea«), som de japanske producenter nu var indforstået med at respektere fra sag til sag, er dette i modstrid med, at det principielt skulle være de japanske producenter forbudt at sælge de pågældende varer, således som det beskrives i Verlucas erklæring af 17. september 1996. JFE-NKK bemærker i den forbindelse, at Verluca er ophavsmand til notatet vedrørende mødet med BSC.
- 115 I øvrigt nævner notatet om overvejelser vedrørende VAM-kontrakten muligheden for at opnå »af japanerne, at de ikke går ind på det britiske marked, og at problemet ordnes mellem europæerne«, dvs. at der åbenbart ikke fandtes nogen aftale om Det Forenede Kongeriges marked i marts 1990. I referatet af mødet den 24. juli 1990 anvendes der endvidere conditionalis ved omtalen af muligheden for at vedtage forbedrede grundlæggende regler, hvorved »det skulle forbydes japanerne at få adgang til Det Forenede Kongerige«, hvoraf det kan udledes, at aftalen endnu ikke fandtes i juli 1990.
- 116 Dokumentet »g) Japanerne« og formandspapiret er alene forberedende dokumenter, som sandsynligvis blev skrevet af en medarbejder i Corus med henblik på et møde mellem europæiske producenter, der skulle finde sted før mødet i Europa-Japan-klubben i Tokyo den 5. november 1993. Disse dokumenter har derfor ingen bevisværdi vedrørende de japanske producenters holdning og endnu mindre

vedrørende deres påståede deltagelse i den aftale, som Kommissionen har fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1. Det fremgår tværtimod af disse dokumenter, at de japanske producenter konkurrerede aggressivt på Det Forenede Kongeriges offshore-marked, og at der i det højeste var tale om, at fællesskabsproducenterne gjorde forsøg på at opnå en aftale med de japanske producenter, hvis indhold ikke fremgår klart. Nippon understreger, at dokumentet »g) Japanerne« udtrykkeligt nævner, at selskabet førte en aggressiv politik på Det Forenede Kongeriges offshore-marked.

- 117 I øvrigt er den ordning med selvbegrænsning af de japanske salg, som angiveligt er fastlagt i formandspapiret og i dokument »g) Japanerne«, uforenelig med den fortolkning af de grundlæggende regler, der findes i Verlucas erklæring af 17. september 1996, hvorefter det påhvilede de japanske producenter at kontakte Corus, før de afsatte deres produkter på Det Forenede Kongeriges marked. JFE-NKK bemærker, at beskrivelsen af de grundlæggende regler i den anfægtede beslutning hverken stemmer overens med de af Kommissionen fremførte beviser eller med dens fortolkning af disse regler i svarskriftet i sag T-67/00. En sådan modsigelse må nødvendigvis føre til annullation af den anfægtede beslutning i overensstemmelse med retspraksis (jf. navnlig dommen i sagen SIV m.fl. mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor).
- 118 Det nævnes endvidere i formandspapiret, at det påhvilede de japanske producenter at begrænse »visse af deres leverancer« (»some of their deliveries«) på Det Forenede Kongeriges kontinentalsokkel, hvorimod der i den anfægtede beslutnings betragtning 101 og 102 tales om en opdeling af markederne uden nogen præcisering. Også her er denne modsigelse ifølge JFE-NKK i sig selv tilstrækkelig til at medføre annullation af den anfægtede beslutning. Med hensyn til dokumentet »g) Japanerne« fremgår det heraf, at de japanske producenter under alle omstændigheder antog, at salg i henhold til kontrakter ikke var omfattet af nogen aftale, hvilket i øvrig formindsker bevisværdien af fordelingsnøgledokumentet, der udelukkende vedrører det område inden for de europæiske markeder, hvor der var kontrakter. Kommissionens argument om, at det i disse dokumenter lægges til grund, at der allerede forelå en aftale, hvorefter det påhvilede de japanske producenter ikke at sælge de af den anfægtede beslutning omfattede produkter på Fællesskabets fastlandsmarkeder, kan heller ikke bevise, at der forelå en sådan aftale, i det mindste ikke med den grad af præcision og sikkerhed, der kræves efter retspraksis.

- 119 Notatet af 20. juni 1994 med titlen »VAM-licens til Siderca«, der er gengivet på s. 15809 i Kommissionens sagsakt, og hvoraf det bl.a. fremgår, at Mannesmann generelt skulle respektere markedet i Det Forenede Kongerige, bekræfter på ingen måde efter de japanske sagsøgers opfattelse, at de var indforstået med ikke at sælge deres rør på de europæiske markeder.
- 120 Vedrørende fordelingsnøgledokumentet har JFE-Kawasaki gjort gældende, at det ikke kan tillades ført som bevis, da det ikke er dateret, og da Kommissionen hverken har oplyst forfatterens identitet, eller hvilken person det var, der fremsendte dokumentet til den, hvilket har den konsekvens, at sagsøgerne ikke er i stand til at få kendskab til de omstændigheder, hvorunder det blev udarbejdet, og hvorfor det blev sendt til Kommissionen. Det er første gang, at Kommissionen på grundlag af et ikke-identificeret dokument har gjort en overtrædelse gældende over for virksomheder. Det argument, som Kommissionen fremfører i den anfægtede beslutnings betragtning 121 og 122, ifølge hvilket fordelingsnøgledokumentet kan anvendes og er troværdigt, fordi det bestyrkes af andre beviser, er ugrundet, eftersom dette dokument i realiteten modsiges af de andre beviser i sagen, navnlig vedrørende afgørende faktiske omstændigheder, således som Kommissionen selv bemærker i den anfægtede beslutnings betragtning 86 for så vidt angår de latinamerikanske producenters rolle. JFE-Kawasaki henviser i den forbindelse til dommen i sagen Volkswagen mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor (præmis 72), ifølge hvilken det påhviler Kommissionen tilstrækkeligt præcist og samstemmende at påvise, at der foreligger en aftale eller en samordnet praksis.
- 121 Under alle omstændigheder finder JFE-Kawasaki i enighed med de andre japanske sagsøgere, at selv om fordelingsnøgledokumentet kan anvendes, er det ikke et troværdigt belastende bevis, fordi det ikke er blevet korrekt identificeret. Det forhold, at dette dokument ikke er det eneste indicium, som Kommissionen anvender til støtte for sin konklusion om, at overtrædelsen foreligger, fritager den ikke fra at godtgøre dokumentets troværdighed. I øvrigt modsiger fordelingsnøgledokumentet Verlucas udtalelse i dokumentet »Undersøgelsen hos Vallourec« (af 18.12.1997, gengivet på s. 7317 i Kommissionens sagsakt, i punkt 1.3) vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt de latinamerikanske producenter reagerede imødekomende på de europæiske producenters henvendelser i slutningen af 1993, hvilket rejser tvivl om troværdigheden af begge disse beviser. Hertil kommer, at ifølge

svaret, der blev afgivet af Mannesmanns direktør, Becher, og som er dateret den 22. april 1997 og gengivet på s. 10989A i Kommissionens sagsakt, på et spørgsmål vedrørende karakteren af de grundlæggende regler under en undersøgelse, der fandt sted i virksomheden den 21. april 1997 (herefter »Bechers svar«), vedrørte fordelingsnøgledokumentet kun markederne i tredjelande. Dette sidstnævnte forhold bekræftes af den anfægtede beslutning i betragtning 101 og 103.

122 I øvrigt viser fordelingsnøgledokumentet ikke, at der forelå en fast aftale, idet Vallourec i dokumentet vedrørende undersøgelsen hos Vallourec har forklaret, at der blot var tale om et forsøg på at ændre fordelingsnøglerne, og at der ifølge dokumentet selv skulle afholdes et nyt møde mellem de europæiske producenter for at undersøge den nærmere anvendelse af den fordelingsnøgle, der var foreslået heri.

123 Det fremgår endvidere af fordelingsnøgledokumentet, at de japanske producenter havde taget forbehold over for dette forslag, idet de fandt, at nøglens anvendelsesområde burde udvides til at omfatte ERW OCTG-rør, som er svejsede stålrør. I lyset af fordelingsnøgledokumentet burde Kommissionen følgelig have behandlet de japanske producenter på samme måde som de latinamerikanske producenter, i forhold til hvilke den trak sine klagepunkter tilbage, fordi de også havde taget forbehold over for den foreslåede nøgle, for så vidt som denne vedrørte det europæiske marked, og fordi de havde gennemført salg af stålrør i Europa. Kommissionen kan ikke hævde, at forskellen i behandlingen af de japanske producenter og de latinamerikanske producenter kan forklares med størrelsen af de salg, som disse sidstnævnte havde gennemført på de europæiske markeder, da den ikke til støtte for denne påstand har fremlagt tal, på grundlag af hvilke der kan foretages en gyldig sammenligning af de pågældende salg. Der foreligger følgelig en uberettiget forskelsbehandling, og den omstændighed, at klagepunkterne blev trukket tilbage i forhold til de latinamerikanske producenter, afkræfter herefter Kommissionens påstand om, at der for de japanske producenters vedkommende forelå den overtrædelse, der er anført i den anfægtede beslutnings artikel 1.

124 Den omstændighed, at de japanske producenter solgte rør på visse europæiske markeder, burde så meget mere være tilstrækkelig til at bevise, at fordelings-

nøgledokumentet ikke er udtryk for, at der forelå en aftale, som de havde tiltrådt. I medfør af dette dokument måtte disse producenter netop ikke sælge rør på det europæiske marked, uden at rækkevidden af dette forbud er begrænset af nogen som helst indskrænkning. Det forbehold, som de latinamerikanske producenter havde taget, fratog endvidere den foreslåede nøgle enhver økonomisk værdi fra de europæiske producenters synspunkt, og under disse omstændigheder ville en senere vedtagelse af denne nøgle derfor have været irrationel og dermed usandsynlig.

- 125 Med hensyn til Verlucas erklæring af 14. oktober 1996, som er gengivet på s. 6354 i Kommissionens sagsakt (herefter »Verlucas erklæring af 14. oktober 1996«), har de japanske sagsøgere gjort gældende, at den ikke udgør beviset for deres deltagelse i den af Kommissionen hævdede aftale. Den relevante del af denne erklæring bekræfter således slet og ret, at de japanske sagsøgere regelmæssigt deltog i møderne, der fandt sted inden for rammerne af Europa-Japan-klubben, hvilke i øvrigt ifølge Verlucas erklæring af 17. september 1996 vedrørte andre markeder end de europæiske og japanske producenters hjemmemarkeder. De japanske producenter minder om, at møderne i Europa-Japan-klubben efter deres opfattelse kun vedrørte salgene på markederne i tredjelande, såsom Kina og Rusland. Der foreligger intet bevis for, at disse møder skulle have resulteret i indgåelsen af den ulovlige aftale som hævdet af Kommissionen. Sumitomo har i selskabets replik gjort gældende, at dokumentet vedrørende undersøgelsen hos Vallourec, der indeholder en erklæring afgivet af Verluca den 18. december 1997, samt den erklæring, som Dalmines medarbejder, Jachia, den 5. juni 1995 afgav til anklageren i Bergamo, og som er gengivet på s. 8220 b 6 i Kommissionens sagsakt (herefter »Jachias erklæring«), udelukker projektledningsrør fra aftalen, da den henviser til standardprodukter. Der er følgelig en modsigelse mellem Verlucas erklæring af 17. september 1996 og hans udtalelser i dokumentet vedrørende undersøgelsen hos Vallourec angående de produkter, der var omfattet af de grundlæggende regler.

- 126 JFE-Kawasaki har endvidere anført, at i dokumentet vedrørende undersøgelsen hos Vallourec erklærede Verluca, at »generelt blev de andre offshore-markeder, bortset fra Det Forenede Kongeriges marked, ikke betragtet som hjemmemarkeder«. Der foreligger følgelig ikke bevis for overtrædelsen for så vidt angår disse offshore-markeder.

- 127 Erklæringen, der den 1. juni 1995 blev afgivet af Dalmines tidligere medarbejder, Biasizzo, til anklageren i Bergamo, og som er gengivet på s. 8220 b 10 i Kommissionens sagsakt (herefter »Biasizzos erklæring«), viser heller ikke, at de japanske sagsøgere indgik den aftale, som Kommissionen har fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1. Selv om Biasizzo i denne erklæring omtalte en ikke-bindende aftale (gentleman's agreement), ifølge hvilken de udenlandske producenter i forbindelse med udbud skulle foreslå priser, der lå fra 8-10% over dem, den nationale producent havde foreslået, redegjorde han i en senere vidneforklaring, der var betegnet som »Commento alle mie deposizioni« (herefter »dokumentet vedrørende Bemærkninger til mine vidneforklaringer«), og som er gengivet på s. 8220 b 14 i Kommissionens sagsakt, for alle de objektive økonomiske fordele, som en lokal producent af stålrør havde på sit hjemmemarked i forhold til de udenlandske producenter, og han henviste ikke længere til en international aftale (bilag 15 til meddelelsen af klagepunkter, s. 8220 b 16). I øvrigt er denne henvisning til udbuddene uforenelig med udtalelsen i Verlucas erklæring af 17. september 1996, hvorefter der ikke fandt større udbud sted på de europæiske markeder.

- 128 Der foreligger således en væsentlig modsigelse mellem Biasizzos erklæring og dokumentet vedrørende Bemærkninger til mine vidneforklaringer. Under alle omstændigheder præciseres det ikke i disse to dokumenter, hvilke produkter der var omfattet af den aftale, de henviser til, og heller ikke aftalens varighed. Det er så meget mindre sandsynligt, at Biasizzos erklæring og dokumentet vedrørende Bemærkninger til mine vidneforklaringer refererer til de produkter, der er nævnt i den anfægtede beslutning, som det italienske marked for stålrør på tidspunktet for de faktiske begivenheder i det væsentlige omfattede andre produkter, nemlig OCTG-rør med specialgevind og handelsledningsrør. Endvidere vedrørte Biasizzos bemærkninger om overholdelsen af de historiske markedsandele markederne i tredjelande, der ikke omhandles af den anfægtede beslutning. Biasizzos erklæring og bemærkninger er i alle tilfælde ikke troværdige. De blev således afgivet under pres i en situation, hvor den, der afgav dem, havde interesse i at forklare, hvorfor Dalmine af andre grunde end de former for uhæderlig praksis, der var genstand for den undersøgelse, der var indledt over for selskabet, fik tildelt alle Agips offentligt udbudte kontrakter. I modsætning til hvad Kommissionen anfører, havde Biasizzo udelukkende været ansvarlig for salget af OCTG-rør og ikke for salget af ledningsrør i perioden fra begyndelsen af 1992 til slutningen af første halvår i 1993.

- 129 Nippon og JFE-Kawasaki finder under alle omstændigheder, at den definition af de grundlæggende regler, der er lagt til grund i den anfægtede beslutning, navnlig i betragtning 61 og 101, ifølge hvilken det var udtrykkeligt forbudt for aftalens parter at sælge deres produkter på konkurrenternes markeder, er uforenelig med den definition, der fremgår af Biasizzos erklæring, ifølge hvilken parterne kunne tilbyde deres produkter til priser, der var højere end den nationale producents priser.
- 130 I det svar, som Dalmine den 4. april 1997 afgav på et spørgsmål, der var stillet af Kommissionens tjenestemænd under en undersøgelse på stedet, og som er gengivet på s. 15099 i Kommissionens sagsakt (herefter »Dalmines svar af 4. april 1997«), nævnes ganske vist, at der var taget kontakter med den japanske industri, men disse kontakter vedrørte markederne uden for Det Europæiske Fællesskab, som f.eks. markedet i Rusland. Dette dokument bekræfter i øvrigt, at begrebet grundlæggende regler kan være et udtryk for situationen inden for Fællesskabets sektor for sømløse stålrør i tiden efter 1986/1987, og det nævner de ukontrollerede indførsler af rør med oprindelse i andre geografiske områder i samme periode. Under alle omstændigheder fremgår det af dette dokument, at de personer, der ledede Dalmine på tidspunktet for denne erklæring, ikke havde kendskab til begivenhederne fra før februar 1996, og at dette selskab ikke har fundet nogen dokumentation for møder mellem japanske og europæiske producenter i sine arkiver. Disse omstændigheder bekræftede Dalmine i selskabets svar af 29. maj 1997 på en skrivelse fra Kommissionen, der var blevet sendt til selskabet i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17, og som er gengivet på s. 15162 i Kommissionens sagsakt (herefter »Dalmines svar af 29. maj 1997«). Dalmines svar af 29. maj 1997 er også i modstrid med Biasizzos erklæring og dokumentet vedrørende Bemærkninger til mine vidneforklaringer, for så vidt som det fremgår af disse sidste, dels at det kun var markederne uden for Fællesskabet, der var genstand for drøftelserne inden for rammerne af Europa-Japan-klubben, dels at udførslerne af rør til Det Europæiske Fællesskab var begrænsede, men ikke var forbudt. Sumitomo har i den forbindelse anført, at Dalmines svar af 29. maj 1997 hviler på, hvad hr. R kunne huske, og at denne har oplyst den præcise kilde til, hvad han erindrede, nemlig de samtaler, han havde med Biasizzo, som havde deltaget i de pågældende møder.
- 131 De japanske producenter har gjort gældende, at ifølge dokumentet vedrørende systemet for stålrør, der findes blandt Kommissionens sagsakter, men som ikke er

nævnt i den anfægtede beslutning, omfattede de grundlæggende regler forbindelserne mellem europæiske producenter. I modsætning til hvad Kommissionen har anført, er dette dokument ikke begrænset til en undersøgelse af konsekvenserne af, at Corus trak sig ud af markedet for sømløse rør.

- 132 Vedrørende Bechers svar bemærker de japanske sagsøgere, at denne efter sin egen erklæring ikke havde personligt kendskab til de omstændigheder, som han fremsatte bemærkninger til, hvilket Kommissionen med urette ikke har nævnt i forbindelse med sit citat af denne erklæring i den anfægtede beslutnings betragtning 63. Hans vidnesbyrd har derfor ikke større bevisværdi og må ifølge JFE-NKK endog afvises (dommen i sagen Rhône-Poulenc mod Kommissionen, præmis 56 ovenfor, og forslag til afgørelse fra dommer Vesterdorf, der var udpeget som generaladvokat i forbindelse med den nævnte dom, præmis 56 ovenfor, på s. 955-957). Endvidere kan Kommissionen ikke betragte dette svar som et troværdigt bevis, for så vidt som det bekræfter, at der var en aftale mellem de europæiske og de japanske producenter, samtidig med, at den ikke fæster lid til det, for så vidt som det afviser, at der forelå en aftale om, at den enkelte europæiske producents hjemmemarked skulle respekteres af de andre europæiske producenter. For så vidt som Becher i sit svar benægter, at der fandtes en aftale om deling af markederne mellem de europæiske producenter, modsiges det af dokumentet vedrørende systemet for stålrør, som Becher betegner som forkert. Det er på dette punkt ligeledes uforeneligt med Verlucas erklæring af 17. september 1996 og med Dalmines svar af 29. maj 1997.

- 133 Med hensyn til det svar, som Corus den 31. oktober 1997 gav på en anmodning om oplysninger fra Kommissionen, og som er gengivet på s. 11932 i Kommissionens sagsakt (herefter »Corus' svar«), ifølge hvilket hjemmemarkederne var forbeholdt de lokale producenter, har de japanske sagsøgere anført, at Corus i en skrivelse af 30. marts 1999 til Kommissionen (bilag C.5 til stævningen i sag T-68/00, herefter »skrivelsen af 30. marts 1999«) klart angav, at ingen af selskabets erklæringer måtte fortolkes således, at der heri lå en anerkendelse af en aftale mellem europæiske og japanske producenter. Som svar på Kommissionens argument om, at der i skrivelsen af 30. marts 1999 tales om proceduren vedrørende svejsede rør, har de japanske producenter fremført, at den deri præciserede erklæring var blevet afgivet af Corus med identiske ord i forbindelse med sagen vedrørende sømløse rør. Angående Kommissionens argument om, at Corus' holdning er paradoksal, har Nippon gjort

gældende, at det tværtimod er Kommissionen, som gør forsøg på at støtte sig på en fortolkning af Corus' udtalelser, som virksomheden har afvist. JFE-Kawasaki og Sumitomo har anført, at Corus' påståede tilståelse under alle omstændigheder er vag og tvetydig. Sumitomo har endvidere understreget, at de eneste produkter, der er nævnt i Corus' svar, er OCTG-rør. Selskabet gør ligesom JFE-NKK gældende, at svaret kun omhandlede markederne i tredjelande.

- 134 Ifølge de japanske sagsøgere havde de europæiske producenter en klar interesse i »at begrænse skaderne«, idet de navnlig indrømmede, at der forelå en aftale med de japanske producenter, med det formål at aflede Kommissionens opmærksomhed fra den virkelige betydning af de grundlæggende regler, hvormed det tilsigtedes at opdele de europæiske markeder mellem europæiske producenter, hvilket er en langt grovere overtrædelse end den, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1, og som, hvis den var blevet vedgået, ville have medført større bøder for disse europæiske producenter. Denne opfattelse bekræftes af, at Vallourecs strategi, som gik ud på at underrette Kommissionen om, at der forelå en aftale med de japanske producenter, gjorde det muligt for selskabet at opnå en nedsættelse med 40% af den bøde, som den ville være blevet pålagt uden dette samarbejde, og at undgå, at Kommissionen pålagde den en yderligere bøde for overtrædelsen vedrørende glatte rør, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 2. Dalmine opnåede ligeledes en nedsættelse af selskabets bøde med 20%. Det er i lyset af disse omstændigheder, der skal foretages en vurdering af de beviser, som Kommissionen har påberåbt sig i den anfægtede beslutning, navnlig Verlucas erklæringer. Der må tillige tages hensyn til, at Vallourec ikke har anlagt sag til prøvelse af den anfægtede beslutning, og at Dalmine ikke har bestridt de faktiske omstændigheder, som den hviler på. Sumitomo har i øvrigt bemærket, at alle de påberåbte erklæringer, navnlig Verlucas, Bechers og Biasizzos erklæringer, blev afgivet efter tidspunktet for de faktiske omstændigheder, og at der i tilfælde af modsigelse bør lægges større vægt på de beviser, der foreligger i form af dokumenterne, der er samtidige med overtrædelsen, navnlig fordelingsnøgledokumentet, end på de beviser, der er indeholdt i de nævnte erklæringer.
- 135 Nippon finder, at selskabet, i modsætning til hvad der anføres i den anfægtede beslutnings betragtning 131, såvel i selskabets svar på meddelelsen af klagepunkter som under høringen i Kommissionen har givet et udtrykkeligt svar på anbringendet

om, at de i betragtning 62-67 og 100 nævnte dokumenter viser, at den i den anfægtede beslutnings artikel 1 fastslåede aftale forelå, og hvad dens indhold var, og selskabet har herved anfægtet bevisværdien af alle disse dokumenter. Nippon bestrider endvidere påstanden i den anfægtede beslutnings betragtning 131 om, at de japanske virksomheder har erkendt, at de ikke kan give mere præcise oplysninger om møderne i Europa-Japan-klubben, idet selskabet i et svar på et spørgsmål, der blev stillet under høringen, præciserede, at der var blevet afholdt møder mellem europæiske og japanske producenter, men at deres formål havde været at samordne salgene på det russiske og det kinesiske marked.

- 136 Hvad overtrædelsens varighed angår er de datoer, som angives i Verlucas erklæring af 17. september 1996, ubestemte. Kommissionen har således ikke i tilstrækkeligt omfang ført bevis for overtrædelsens varighed.
- 137 Med hensyn til 1977 som værende det tidspunkt, hvor drøftelserne skulle være begyndt ifølge Verluca, har de japanske sagsøgere fremført to hovedindsigelser.
- 138 De gør for det første opmærksom på, at det franske ord »échanges« er meget vagt, og at det er blevet oversat til engelsk i den anfægtede beslutnings fodnote 10 med ordet »trade«, hvilket er uforeneligt med den vurdering, som Kommissionen har givet udtryk for i beslutningens betragtning 108, hvorefter der var tale om møder mellem parterne i en ulovlig aftale.
- 139 For det andet gør de japanske sagsøgere gældende, at for så vidt angår tiden før 1990 anerkender Kommissionen, at selvbegrænsningsaftalerne var til hinder for, at de japanske producenter solgte deres produkter på markederne i Det Europæiske Fællesskab. Imidlertid fremgår det på ingen måde af Verlucas erklæring af 17. september 1996, at en ulovlig aftale mellem japanske og europæiske producenter trådte i stedet for de selvbegrænsningsaftaler, der var indgået på regeringsniveau i 1990 eller 1991. De japanske sagsøgere finder på dette grundlag, at Verlucas erklæring af 17. september 1996 ikke støtter Kommissionens anbringende

vedrørende det tidspunkt, hvor overtrædelsen begyndte. Kommissionen har dermed ikke levet op til sin forpligtelse til at fremlægge tilstrækkeligt præcise og samstemmende beviser for overtrædelsens varighed (dommen i sagen CRAM og Rheinzink mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor, præmis 20).

- 140 Selv om det antages, at der er ført tilstrækkeligt bevis for, at drøftelserne mellem producenterne, der angiveligt udgør overtrædelse, faktisk fandt sted fra 1977, har Kommissionen endvidere begået en fejl ved beregningen af overtrædelsens varighed, idet selvbegrænsningsaftalerne mellem EF og Japan udløb den 31. december 1990 og ikke den 31. december 1989. Dette bekræftes af de beviser, der er vedlagt de japanske sagsøgers stævninger, navnlig ved et uddrag af hvidbogen om udenrigshandelen, som det japanske Ministerium for Industri og Udenrigshandel (herefter »MITI«) offentliggjorde den 25. juni 1991, og hvoraf det ifølge sagsøgerne fremgår, at selvbegrænsningsaftalerne forblev i kraft igennem året 1990. I den japanske lovgivning blev der tillagt MITI beføjelser, der gav ministeriet hjemmel til at tvinge de japanske stålrørsproducenter til at overholde vilkårene i selvbegrænsningsaftalerne. Som led i udøvelsen af disse beføjelser opfordrede MITI seks japanske selskaber, heriblandt de japanske sagsøgere, til at indgå aftaler om frivillig begrænsning af udførslerne, som derefter blev godkendt af MITI. De japanske sagsøgere har til støtte for deres opfattelse fremlagt en dokumentation, der er udarbejdet på japansk side, og som vedrører forlængelsen af denne aftale, således at den omfattede året 1990, nemlig forlængelsesaftalen, der blev godkendt af MITI den 28. december 1989, og underretningsskrivelsen til MITI, hvori grundene til, at denne forlængelse burde gennemføres, blev fremlagt. Nippon har endvidere fremlagt et beslutningsforslag fra selskabets bestyrelse samt den beslutning, hvorved bestyrelsen godkendte forlængelsen af aftalen mellem de japanske producenter indtil den 31. december 1990.

- 141 Nippon og JFE-Kawasaki finder det i deres replikker påfaldende, at Kommissionen ikke i sit svarskrift klart har angivet datoen, hvor selvbegrænsningsaftalerne udløb, uanset at den selv var part i aftalen mellem regeringerne, som var grundlaget herfor. Under disse omstændigheder er der ikke troværdigt, at Kommissionen ikke havde kendskab til aftalen, der var indgået mellem de japanske producenter. Nippon har opfordret Retten til at anmode Kommissionen om at præcisere den endelige udløbsdato for selvbegrænsningsaftalerne. Endvidere har de to ovennævnte

sagsøgere og JFE-NKK gjort gældende, at en ændring såsom udløb af selvbegrænsningsaftalerne med Japan ville være blevet nævnt af Kommissionen i dens *XXIV Almindelige Beretning om De Europæiske Fællesskabers virksomhed for 1990*, hvis den virkelig havde fundet sted det nævnte år. Det anføres tværtimod i beretningen, at importordningen for jern- og stålprodukter var forblevet uændret i forhold til 1989 (nr. 840 i beretningen).

- 142 Det er under disse omstændigheder klart, at Kommissionen ikke ville have anset overtrædelsen for at foreligge i 1990, hvis den ikke havde begået den faktiske fejl, som sagsøgerne har påvist.

- 143 Med hensyn til datoen for overtrædelsens ophør har de japanske sagsøgere anført, at Kommissionens henvisning til 1995 udelukkende er baseret på en vag udtalelse i Verlucas erklæring af 17. september 1996, hvorefter »kontakterne var ophørt lidt over et år tidligere«. I fordelingsnøgledokumentet tales der herved om en periode, der udløb i marts 1994, og der foreligger ikke beviser for møder i Europa-Japan-klubben efter denne dato. Det må derfor lægges til grund, at overtrædelsen under alle omstændigheder ikke varede ud over det første halvår i 1994. Sumitomo og Nippon gør i denne forbindelse gældende, at fordelingsnøgledokumentet kun kan bevise en overtrædelse af en varighed på et år, nemlig fra 1993 til marts 1994. Bemærkningen om, at aftalen fandtes før den 1. april 1995, som findes i Bechers erklæring — hvilket dokument Kommissionen har påberåbt sig i den anfægtede beslutnings betragtning 97 som bevis for overtrædelsens varighed — er uden relevans i denne forbindelse, da den nævnte dato ganske enkelt er den, hvor afgiveren af den nævnte erklæring blev administrerende direktør for Mannesmann. For så vidt som det fremgår af den anfægtede beslutnings artikel 1, at den deri omhandlede overtrædelse fortsatte i 1995, er dette uforeneligt med de påberåbte beviser. Den anfægtede beslutning må følgelig i det mindste annulleres, i det omfang det heri antages, at en overtrædelse forelå i perioder, for hvilke de fremlagte beviser er utilstrækkelige.

- 144 Kommissionen har indledningsvis gjort gældende, at de japanske sagsøgers taktik, der består i at tage det enkelte bevis ud af sammenhængen og underkaste det en kompliceret juridisk analyse, er irrelevant med henblik på undersøgelsen af den helhed af faktiske omstændigheder, der bedømt i deres reelle sammenhæng beviser, at overtrædelsen foreligger (jf. bl.a. Rettens dom af 14.5.1998, sag T-334/94, Sarrió mod Kommissionen, Sml. II, s. 1439, præmis 103). Kommissionen minder om, at Retten i Cement-dommen, præmis 66 ovenfor, fastslog, at der ved vurderingen af bevisværdien af et dokument dels må tages hensyn til sandsynligheden af den beretning, som dokumentet indeholder, hvorved det navnlig skal tages i betragtning, hvem dokumentet hidrører fra, under hvilke omstændigheder det er blevet oprettet, og hvem det er rettet til, dels skal undersøges, om dokumentet efter sit indhold virker fornuftigt og troværdigt (dommens præmis 1838).
- 145 I den foreliggende sag er argumentet om, at de grundlæggende regler, som der henvises til i de forskellige beviser, beskriver en foreliggende situation snarere end en aftale om markedsopdeling, usandsynligt. Disse dokumenter underbygger heller ikke argumentet om, at de grundlæggende regler udelukkende vedrørte forbindelserne mellem europæiske producenter. Kommissionen bemærker endvidere, at den ikke i den anfægtede beslutning så bort fra den del af aftalen, der vedrørte forholdene inden for Fællesskabet, og at beskrivelsen af aftalen i beslutningens betragtninger og i dens artikel 1 ikke alene viser, at de japanske producenter ikke havde ret til at sælge deres produkter i Europa, men også, at ingen af de europæiske producenter havde ret til at sælge deres produkter på de andre europæiske producenters hjemmemarkeder.
- 146 Kommissionen afviser navnlig JFE-NKK's argument om, at begreberne grundlæggende regler og forbedrede grundlæggende regler vedrørte den nødvendige rationalisering af fællesskabsindustrien og ikke nogen ulovlig aftale. Dokumentet vedrørende systemet for stålrør og især mødet af 6. oktober 1992, som nævnes heri, vedrører en rationaliseringsproces, der er finansieret ved hjælp af statsstøtte, som Kommissionen har godkendt i henhold til artikel 87 EF.

- 147 For så vidt angår Verlucas erklæring af 17. september 1996 finder Kommissionen, at denne må tillægges en særlig betydning, eftersom dens ophavsmand var formand for selskabet Vallourec Oil & Gas og havde et direkte kendskab til, hvad der foregik inden for Europa-Japan-klubben. Han deltog således i adskillige af de halvårige møder i denne klub, hvilket fremgår af hans erklæringer (jf. præmis 23 ovenfor). Kommissionen henviser til princippet om, at der i forbindelse med bevisførelsen må tillægges erklæringer, der går imod den erklærendes interesser, bevisværdi. Den gør gældende, at i den foreliggende sag gik Verlucas erklæring af 17. september 1996 imod Vallourecs interesser, det selskab, han repræsenterede, henset til, at Kommissionen havde indledt en undersøgelse over for dette selskab.
- 148 Vedrørende argumentet om, at Verlucas erklæring af 17. september 1996 ikke bestyrkes af noget bevis for så vidt angår alle overtrædelsens enkelte bestanddele, navnlig i forhold til definitionen af de grundlæggende regler, har Kommissionen anført, at det følger af Cement-dommen, præmis 66 ovenfor (præmis 1838), at der ikke findes et fællesskabsretligt princip, der er til hinder for, at Kommissionen alene støtter sig på et enkelt dokument, når den fastslår, at der foreligger en overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF.
- 149 Under alle omstændigheder finder Verlucas erklæring af 17. september 1996 støtte i andre beviser i sagsakterne, først og fremmest i de dokumenter, der citeres i den anfægtede beslutning (jf. præmis 161 ff. nedenfor). Den omstændighed, at hovedparten af disse dokumentbeviser ikke definerer de grundlæggende regler som sådanne og ikke klarlægger deres rækkevidde, skyldes, at indholdet af disse regler klart var kendt såvel af forfatterne til disse dokumenter som af deres adressater.
- 150 Kommissionen bestrider navnlig argumentet om, at ordet »échanges«, der findes i Verlucas erklæring af 17. september 1996, ikke henviser til møder, og gør gældende, at oversættelsen af dette ord i fodnote 10 i den engelske version af den anfægtede beslutning er forkert.

- 151 Med hensyn til spørgsmålet, om fordelingsnøgledokumentet kan accepteres som bevis, gør Kommissionen gældende, at ifølge retspraksis finder begrebet uacceptable beviser meget begrænset anvendelse i fællesskabsretten. Som dommer Vesterdorf anførte i sit forslag til afgørelse i forbindelse med dommen i sagen Rhône-Poulenc mod Kommissionen, præmis 56 ovenfor, er princippet om den frie bevisbedømmelse det grundlæggende princip.
- 152 Vedrørende rækkevidden af fordelingsnøgledokumentet har Kommissionen nærmere anført, at benævnelsen »API« såvel kan vedrøre OCTG-rør med standardgevind som ledningsrør, idet der findes API-normer for hvert af disse to produkter (jf. bilaget til svarskriftet i sag T-78/00). Som svar på argumentet om, at det fremgår af Verlucas erklæring af 17. september 1996, at det i fordelingsnøgledokumentet omhandlede marked ikke fandtes, har Kommissionen gjort gældende, at dersom dette var tilfældet, var der ingen grund til at medtage Europa i den foreslåede fordelingsnøgle, hvilket imidlertid skete.
- 153 Med hensyn til formandspapiret har Kommissionen nærmere fremført, at det blev affattet af Corus, men at Mannesmann skulle fremlægge det for formændene, hvilket bekræftes af den håndskrevne bemærkning på papirets første side om, at det ville blive nævnt i indlægget fra »HN« (Hans Nolte fra Mannesmann), og at Vallourec godkendte dets indhold, hvorfor dette dokument udtrykker disse tre europæiske producenter's kollektive opfattelse.
- 154 Som svar på argumentet vedrørende den mere gunstige behandling af de latinamerikanske producenter bemærker Kommissionen, at der foreligger andre direkte beviser for de japanske producenter's deltagelse i overtrædelsen end fordelingsnøgledokumentet, navnlig i form af Verlucas erklæringer af 17. september 1996 og af 14. oktober 1996, hvilket ikke er tilfældet for så vidt angår de latinamerikanske producenter.

- 155 Hvad angår Biasizzos erklæring afviser Kommissionen de japanske sagsøgers opfattelse, hvorefter han trak sine udtalelser tilbage vedrørende en foreliggende international aftale om markedsopdeling i dokumentet Bemærkninger til mine vidneforklaringer, og citerer navnlig nogle afsnit fra dette sidstnævnte dokument, hvori Biasizzo redegør for nødvendigheden af at handle i nær forbindelse med alle de andre producenter og finde nye regler og nye adfærdsformer.
- 156 Kommissionen finder, at Dalmines svar af 4. april 1997 indeholder visse afsløringer om den omtvistede aftale, men at der i øvrigt er tale om et forsøg på at begrænse dennes konsekvenser, og at svaret under disse omstændigheder ikke kan afkræfte de klare og udtrykkelige erklæringer fra dette selskabs tidligere medarbejdere. Hvad angår dokumentet vedrørende systemet for stålør kan den omstændighed, at dette dokument til forskel fra andre beviser, navnlig Verlucas og Biasizzos erklæringer, udelukkende henviser til de europæiske markeder, forklares med, at det, således som dets titel angiver, kun skal beskrive de europæiske producenters situation.
- 157 Hvad endelig angår oplysningerne i Verlucas erklæring af 17. september 1996 vedrørende aftalens varighed har Kommissionen gjort gældende, at dennes præcise varighed kun er relevant i det omfang, hvori den har indflydelse på bødens størrelse. Med hensyn til perioden fra 1977 til begyndelsen af 1990 minder Kommissionen om, at den ikke tog denne periode i betragtning med henblik på fastsættelsen af bøden, selv om det klart fremgår af Verlucas erklæring af 17. september 1996, at aftalen fandt anvendelse igennem hele denne periode.
- 158 Med hensyn til spørgsmålet om begyndelsestidspunktet for overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutning præciserer Kommissionen, at den ikke har anerkendt, at en overtrædelse ikke forelå mellem 1977 og 1989, fordi der fandtes selvbegrænsningsaftaler. Den har udelukkende erklæret, at overtrædelsen, som blev begået mellem 1977 og slutningen af 1989, ikke vil blive taget i betragtning.

- 159 Som svar på argumentet om, at det fremgår af *XXIV Almindelige Beretning om De Europæiske Fællesskabers virksomhed for 1990*, at importordningen for jern- og stålprodukter var uændret i forhold til 1989, har Kommissionen navnlig anført, at selv om *XXV Beretning for 1991* er affattet enslydende på dette punkt, har sagsøgerne ikke hævdet, at selvbegrænsningsaftalerne forblev i kraft igennem 1991.
- 160 I øvrigt fremgår det alene af stævningerne og den hermed vedlagte dokumentation, at sagsøgerne havde indgået en aftale med de japanske myndigheder om at begrænse deres udførsler indtil udgangen af 1990. De japanske sagsøgere har på ingen måde godtgjort, at denne aftale var udtryk for en forlængelse af de selvbegrænsningsaftaler, som EF-Kommissionen og den japanske regering havde indgået på internationalt niveau. Kommissionen har for sit vedkommende gennemført sine arkiver, men har ikke fundet noget spor af den påståede forlængelse af selvbegrænsningsaftalerne ind i 1990.
- 161 De japanske sagsøgers argumenter vedrørende overtrædelsens begyndelsestidspunkt hviler under alle omstændigheder på den forudsætning, at selvbegrænsningsaftalerne forbød dem at udføre deres rør til Fællesskabet. Kommissionen anfægter rigtigheden af denne forudsætning, da disse aftaler indeholdt en række kvoter for de japanske producenter.
- 162 Med hensyn til overtrædelsens ophørstidspunkt har Kommissionen anført, at ifølge Verlucas erklæring af 17. september 1996 var aftalen ophørt lidt over et år tidligere. Ifølge Kommissionen er bemærkningen i Bechers udtalelse om, at aftalen fandtes før den 1. april 1995, i overensstemmelse med Verlucas udsagn. Idet den del af bøden, der er fastsat under hensyn til aftalens varighed, er blevet beregnet på grundlag af konstateringen af, at den havde været gældende fra 1990 til og med 1994, er Verlucas oplysning fuldt ud tilstrækkelig til at fastslå varigheden af den konstaterede overtrædelse. Den omstændighed, at det ved hjælp af fordelingsnøgledokumentet kun kan fastslås, at der blev afholdt møder i Europa-Japan-klubben frem til marts 1994, beviser på ingen måde, at aftalen faktisk udløb på dette tidspunkt.

Det første anbringendes tredje led vedrørende den urigtige bedømmelse af rækkevidden af den overtrædelse, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 2

- 163 Ifølge de japanske sagsøgere er den opfattelse, som Kommissionen giver udtryk for i den anfægtede beslutnings betragtning 164, og hvorefter den i artikel 2 konstaterede overtrædelse havde til formål ved hjælp af de forbedrede grundlæggende regler at opretholde den beskyttede stilling, som det britiske marked var tillagt ifølge de grundlæggende regler, usandsynlig efter selve sit indhold. De gør gældende, at Corus ikke ville trække sig ud af det britiske marked for OCTG-rør med standardgevind og for projektledningsrør, fordi det indstillede selskabets produktion af glatte rør i Clydesdale. Selskabet ville derfor have fortsat med sin virksomhed på dette marked, hvor det stadig solgte produkter, selv om det ikke havde indgået kontrakter om levering af glatte rør med Vallourec, Dalmine og Mannesmann. De japanske sagsøgere henviser under alle omstændigheder til deres argumenter om, at Corus' tilstedeværelse på det britiske marked for gevindskårne OCTG-rør og ledningsrør ikke på noget tidspunkt havde hindret, at de udøvede en stærk konkurrence på dette markeds offshore-sektor. JFE-NKK har i den forbindelse anført, at efter Kommissionens opfattelse ville det have været nødvendigt at finde en britisk producent, der fremstiller sine egne glatte rør og derefter selv forsyner dem med gevind, for at fortrænge Corus på Det Forenede Kongeriges marked, hvilket ikke var tilfældet. Overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1 har således ikke kunnet foreligge efter 1990, fordi Corus havde indstillet sin produktion af glatte rør i løbet af dette år.

- 164 Sumitomo har endvidere gjort gældende, at det er en uberettiget antagelse, at den anden overtrædelse, der omhandles i den anfægtede beslutnings artikel 2, blot var et middel til gennemførelse af den overtrædelse, der omhandles i beslutningens artikel 1, og som de japanske producenter angiveligt havde deltaget i, medmindre denne anden overtrædelse blev begået som uundgåelig og nødvendig konsekvens af den første overtrædelse. De af Kommissionen fremlagte beviser berettiger på ingen måde denne konklusion og viser end ikke, at de japanske producenter havde kendskab til denne selvstændige aftale. I modsætning til hvad Kommissionen hævder i den anfægtede beslutnings betragtning 94, har fordelingsnøgledokumentet ingen bevisværdi for så vidt angår omstruktureringen af den europæiske industri. Da

det fremgår af Vallourecs notater, der er gennemgået ovenfor, navnlig af selskabets notat om strategiske overvejelser, at aftalerne vedrørende glatte rør mellem de europæiske producenter af Vallourec blev betragtet i sammenhæng med selskabets teknologi for specialgevind, den såkaldte VAM-teknologi, kan Kommissionen ikke hævde, at disse aftaler vedrørte OCTG-rør med standardgevind og projektledningsrør.

- 165 Nippon, JFE-Kawasaki og JFE-NKK har i deres replikker gjort gældende, at henvisningen i referatet af mødet den 24. juli 1990 til »styrkelsen af EØS«, der resulterede i de forbedrede grundlæggende regler, refererede til ikrafttrædelsen af direktiv 90/531 i 1990. For det britiske markeds vedkommende ville dette direktiv få den virkning at erstatte den nationale præferenceordning, der blev administreret af OSO, med en ordning med fællesskabspræference, der gjorde det muligt for fællesskabsproducenterne at opnå kontrakter, forudsat at deres priser ikke oversteg tredjelandproducenternes priser med mere end 3%, hvilket er baggrunden for bemærkningen i referatet af mødet den 24. juli 1990 om muligheden for, at »OSO i 1993 tildeler de europæiske producenter den præference på 3%, som den i dag giver britiske producenter«. Efter lukningen af fabrikken i Clydesdale havde Corus følgelig behov for leverancer af glatte rør fra de europæiske producenter med henblik på fortsat at kunne opnå præferencen, som herefter var en fællesskabspræference. Denne omstændighed er tilstrækkelig som forklaring på, at selskabet valgte denne kilde til forsyning med glatte rør. Vallourec, der havde tilrettelagt denne nye ordning for leverancer til Corus, havde ligeledes en klar interesse i at opretholde Corus' position på Det Forenede Kongeriges offshore-marked for OCTG-rør med specialgevind, som Vallourec havde udbytte af i sin egenskab af indehaver af en licens på VAM-teknologien, som Corus anvendte.
- 166 Det fremgår i den forbindelse af notatet om strategiske overvejelser, at Vallourec overvejede at true Corus med at trække denne VAM-licens tilbage for at undgå, at selskabet købte glatte rør af Nippon og af JFE-Kawasaki. De tosidede kontrakter om levering af glatte rør, der blev indgået mellem Vallourec og de andre producenter af glatte rør på den ene side og Corus på den anden side, udsprang således af de europæiske producenters kommercielle interesse i at øge deres egne salg af glatte rør. Ifølge de japanske sagsøgere er der ingen grund til at antage, at denne opdeling af markedet for glatte rør mellem europæerne havde behov for at blive styrket med en aftale med de japanske producenter.

- 167 Det er under alle omstændigheder vanskeligt at betragte kontrakterne om levering af glatte rør, som Corus indgik med hver af de tre andre producenter, og som udløb mellem 1997 og 1999, som led i gennemførelsen af den overtrædelse, der omhandles i den anfægtede beslutnings artikel 1, da denne overtrædelse senest varede indtil 1995.
- 168 Der må herved ligeledes lægges vægt på de japanske sagsøgers tidligere nævnte argument om, at Kommissionen foretog en fejlagtig analyse af dokumenterne, hvori der henvises til de grundlæggende regler og navnlig — i den her omhandlede sammenhæng — til de forbedrede grundlæggende regler.
- 169 Endelig har de japanske sagsøgere en klar retlig interesse i at anfægte Kommissionens opfattelse, som fremføres i den anfægtede beslutnings betragtning 164, da denne opfattelse har haft til følge, at Kommissionen har pålagt de europæiske og japanske producenter samme bøde, uanset at de første deltog i to overtrædelser og de sidstnævnte kun i en.
- 170 Ifølge Kommissionen fremgår det klart af referatet af mødet den 24. juli 1990, at de europæiske producenter mente, at der måtte træffes foranstaltninger for at undgå, at lukningen af Corus' fabrik i Clydesdale fik den konsekvens, at det britiske marked ophørte med at være et hjemmemarked, der var beskyttet i henhold til de grundlæggende regler. Kommissionens argumentation, der er anført i den anfægtede beslutnings betragtning 164, er følgelig den, at overtrædelsen, der omhandles i beslutningens artikel 2, blev begået for at opnå, at Corus fortsat kunne være en »hjemmemarkedsproducent« i aftalens forstand, således som beskrevet i den anfægtede beslutnings betragtning 102.
- 171 Ifølge Kommissionen har de japanske sagsøgere ingen retlig interesse i at anfægte konstateringerne vedrørende den overtrædelse, der i artikel 2 lægges andre virksomheder til last. Det var heller ikke nødvendigt, at de deltog i den deri fastslåede overtrædelse, for at denne, på den måde, der er beskrevet i den anfægtede

beslutnings betragtning 164, blev brugt til at forstærke den overtrædelse, der er fastslået i forhold til dem i beslutningens artikel 1. Det er følgelig uden betydning, at Sumitomo muligvis ikke havde kendskab til de i den anfægtede beslutnings artikel 2 nævnte aftaler, således som selskabet gør gældende, og at denne overtrædelse muligvis ophørte senere end overtrædelsen i henhold til artikel 1.

- 172 Endelig bemærkes, at selv om de japanske sagsøgere med rette måtte kunne anfægte Kommissionens anbringender vedrørende overgangen fra de grundlæggende regler til de forbedrede grundlæggende regler, berører dette på ingen måde Kommissionens væsentlige konstatering om, at de grundlæggende regler fandtes. Argumentet om, at henvisningerne til de forbedrede grundlæggende regler vedrører ikrafttrædelsen af direktiv 90/531, er usandsynlig i lyset af samtlige de dokumentbeviser, der påberåbes i den anfægtede beslutning, navnlig referatet af mødet den 24. juli 1990.

b) Rettens bemærkninger

Indledende bemærkninger

- 173 Vedrørende førelsen af beviset for en overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF skal der indledningsvis mindes om, at Kommissionen skal føre bevis for de fastslåede overtrædelser og for, at de omstændigheder, som udgør overtrædelsen, faktisk foreligger (dommen i sagen Baustahlgewebe mod Kommissionen, præmis 56 ovenfor, præmis 58, og i sagen Kommissionen mod Anic Partecipazioni, præmis 56 ovenfor, præmis 86).
- 174 Under en sag med påstand om annullation, der er anlagt i medfør af artikel 230 EF, tilkommer det endvidere kun Fællesskabets retsinstanser at kontrollere den anfægtede retsakts lovlighed.

- 175 Ved behandlingen af et annullationssøgsmaal til prøvelse af en kommissionsbeslutning, der har fastslået en overtrædelse af konkurrencereglerne og pålagt beslutningens adressater bøder, består Rettens rolle således i at bedømme, om beviserne og andre omstændigheder, der er påberåbt af Kommissionen i beslutningen, er tilstrækkelige til at bevise den påtalte overtrædelse (jf. i denne retning PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor, præmis 891).
- 176 Det følger heraf, at Kommissionen ikke til støtte for den anfægtede beslutning kan fremføre nye belastende beviser, der ikke er nævnt i beslutningen. I det omfang sagsøgerne på grundlag af andre dokumenter, som de har fremlagt for Retten, søger at godtgøre, at Kommissionens opfattelse er faktisk urigtig, har Kommissionen dog ret til at besvare deres argumenter med henvisning til de pågældende dokumenter.
- 177 Såfremt der hos Retten foreligger en tvivl, skal dette endvidere komme den virksomhed til gode, der er adressat for beslutningen, hvorved en overtrædelse fastslås (jf. i denne retning dommen i sagen United Brands mod Kommissionen, præmis 56 ovenfor, præmis 265). Retten må derfor ikke konkludere, at Kommissionen i tilstrækkeligt omfang har bevist, at den omtvistede overtrædelse foreligger, såfremt Retten fortsat nærer tvivl på dette punkt, navnlig under en sag med påstand om annullation af en beslutning om pålæggelse af en bøde.
- 178 I denne sidstnævnte situation skal der nemlig tages hensyn til princippet om uskyldsformodningen, hvilket princip bl.a. fremgår af artikel 6, stk. 2, i den europæiske menneskerettighedskonvention (EMK), som indgår blandt de grundlæggende rettigheder, som efter Domstolens praksis, der i øvrigt er bekræftet af præambelen til den europæiske fælles akt og i artikel 6, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union samt i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, der blev proklameret i Nice den 7. december 2000 (EFT C 364, s. 1), er beskyttet i Fællesskabets retsorden. Henset til arten af de omtvistede overtrædelser samt til karakteren af og strengheden af de hertil knyttede sanktioner, finder den principielle uskyldsformodning navnlig anvendelse på sager vedrørende tilsidesættelser af konkurrencereglerne, der gælder for virksomhederne, som vil

kunne føre til at pålægge bøder eller tvangsbøder (jf. i denne retning bl.a. den europæiske menneskerettighedsdomstols dom af 21.2.1984, Öztürk, serie A, nr. 73, og af 25.8.1987, Lutz, serie A, nr. 123-A, samt Domstolens domme af 8.7.1999, sag C-199/92 P, Hüls mod Kommissionen, Sml. I, s. 4287, præmis 149 og 150, og sag C-235/92 P, Montecatini mod Kommissionen, Sml. I, s. 4539, præmis 175 og 176).

179 Som de japanske sagsøgere med føje har mindet om, er det derfor nødvendigt, at Kommissionen fremlægger præcise og samstemmende beviser, der kan støtte den faste overbevisning, at overtrædelsen er blevet begået (jf. i denne retning dommen i sagen CRAM og Rheinzink mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor, præmis 20, og cellulose II-dommen, præmis 56 ovenfor, præmis 127; dommen i sagen SIV m.fl. mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor, præmis 193-195, 198-202, 205-210, 220-232, 249, 250 og 322-328, og dommen i sagen Volkswagen mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor, præmis 43 og 72).

180 Det er imidlertid væsentligt at understrege, at hver enkelt af de af Kommissionen fremlagte beviser ikke nødvendigvis skal opfylde disse kriterier i forhold til hver enkelt led i overtrædelsen. Det er tilstrækkeligt, at den række indicier, som institutionen har påberåbt sig, bedømt i deres helhed opfylder dette krav (jf. i denne retning PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor, præmis 768-778, især præmis 777, som på dette væsentlige punkt efter appel blev bekræftet af Domstolen i dennes dom af 15.10.2002, forenede sager C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P og C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 8375, præmis 513-523).

181 Det skal i øvrigt bemærkes, at det ifølge fast retspraksis fremgår af selve ordlyden af artikel 81, stk. 1, EF, at aftaler mellem virksomheder uanset deres virkninger er forbudt, når de har et konkurrencestridigt formål (jf. navnlig dommen i sagen Kommissionen mod Anic Partecipazioni, præmis 56 ovenfor, præmis 123). I den foreliggende sag har Kommissionen netop først og fremmest støttet sig på det konkurrencebegrænsende formål med den aftale, der er påtalt i den anfægtede beslutnings artikel 1. Den har i øvrigt, navnlig i beslutningens betragtning 62-67, redegjort for en lang række dokumentbeviser, som efter dens opfattelse både bekræfter, at denne aftale fandtes, og at den havde et restriktivt formål.

- 182 Det anførte indebærer potentielt væsentlige konsekvenser for nærværende anbringendes første led, der i det væsentlige støttes på de manglende konkurrencebegrænsende virkninger af overtrædelsen, der er påtalt i den anfægtede beslutnings artikel 1 (jf. ovenfor, præmis 55, første punktum).
- 183 Det må for det første fastslås, at de japanske sagsøgers argumentation vedrørende de manglende virkninger af den omtvistede aftale ikke i sig selv — selv om argumentationen måtte være begrundet — kan føre til annullation af den anfægtede beslutnings artikel 1 (jf. i denne retning Domstolens dom af 11.1.1990, sag C-277/87, Sandoz Prodotti Farmaceutici mod Kommissionen, Sml. I, s. 45, og Rettens dom af 6.4.1995, sag T-143/89, Ferriere Nord mod Kommissionen, Sml. II, s. 917, præmis 30).
- 184 Hvad særligt angår aftaler, der i lighed med den aftale, som Kommissionen har konstateret i denne sag, går ud på, at hjemmemarkederne skal respekteres, har Retten i Cement-dommen, præmis 66 ovenfor (præmis 1085-1088), fastslået, dels at de har et formål, der i sig selv er konkurrencebegrænsende, og henhører under en gruppe af aftaler, som udtrykkeligt er forbudt ved artikel 81, stk. 1, EF, dels at dette formål, som i den pågældende sag ubestrideligt var påvist ved hjælp af dokumentbeviser, ikke kan berettiges ved hjælp af en økonomisk analyse af den økonomiske sammenhæng, som den pågældende konkurrencebegrænsende adfærd indgår i.
- 185 Det skal i den forbindelse bemærkes, at det for så vidt angår spørgsmålet, om overtrædelsen foreligger, er uden betydning, hvorvidt det havde kommerciel interesse for de japanske sagsøgere at indgå den aftale med konkurrencebegrænsende formål, som Kommissionen har fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1, såfremt det på grundlag af beviserne i Kommissionens sagsakt er godtgjort, at de faktisk indgik denne aftale.

- 186 Det må for det andet bemærkes, at argumentationen om, at de japanske sagsøgere har påvist omstændigheder, der kaster et andet lys på de faktiske omstændigheder, som Kommissionen har bevist, og gør det muligt at give en anden, sandsynlig forklaring på de faktiske omstændigheder end den, som Kommissionen har lagt til grund for sin konklusion om, at der foreligger en tilsidesættelse af Fællesskabets konkurrenceregler (dommen i sagen CRAM og Rheinzink mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor, præmis 16, cellulose II-dommen, præmis 56 ovenfor, præmis 126 og 127, og PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor, præmis 725), er uden relevans i den foreliggende sag. Det må nemlig konstateres, at den retspraksis, som denne argumentation støttes på, vedrører den situation, hvor Kommissionen udelukkende bygger på de pågældende virksomheders adfærd på markedet til støtte for konklusionen om, at der foreligger en overtrædelse (jf. i denne retning PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor, præmis 727 og 728).
- 187 Kommissionen har imidlertid som anført ovenfor påberåbt sig dokumentbeviser til støtte for sin konstatering af, at der foreligger en konkurrencestridig aftale. Den af de japanske sagsøgere påberåbte retspraksis kan herefter kun være relevant i denne sag, såfremt det antages, at Kommissionen ikke har været i stand til at bevise overtrædelsens eksistens på grundlag af de dokumentbeviser, den gør gældende. I denne situation påhviler det sagsøgerne, der for Retten påstår den anfægtede beslutnings artikel 1 annulleret, ikke alene at fremlægge et sandsynligt alternativ til Kommissionens opfattelse, men tillige at påvise, at de i den anfægtede beslutning anvendte beviser er utilstrækkelige til at bevise overtrædelsen (jf. i denne retning PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor, præmis 728).
- 188 I lyset af det anførte skal de to første led i nærværende anbringende undersøges sammen, og herved er det første led underordnet det andet led, der vedrører dokumentbevisernes bevisværdi. Anbringendets tredje led vil derefter blive behandlet selvstændigt.

Anbringendets andet led, hvorefter beviserne mangler bevisværdi, subsidiært det første led, hvorefter den påståede aftales eksistens er uforenelig med situationen på det britiske offshore-marked og på de andre markeder

— Verlucas erklæringer

- 189 Det bemærkes indledningsvis, at Kommissionen såvel i den anfægtede beslutning (jf. navnlig betragtning 131) som i dens skriftlige indlæg i nærværende sager i meget vidt omfang støtter sig på Verlucas erklæring af 17. september 1996, som suppleret med hans erklæring af 14. oktober 1996 og med dokumentet med titlen »Undersøgelse hos Vallourec« (herefter tilsammen »Verlucas erklæringer«). Betydningen af Verlucas erklæringer beror således på, at de er de eneste beviser, der godtgør alle led i overtrædelsen, navnlig dens varighed og de berørte produkter.
- 190 Det fremgår af Verlucas erklæring af 17. september 1996, at hjemmemarkederne for deltagerne i aftalen, hvis grundlæggende regler betegnes med ordet »fundamentals«, »var beskyttet«, med undtagelse af Det Forenede Kongeriges offshore-marked, der var »delvis beskyttet«, for så vidt som »en konkurrent skulle kontakte den lokale producent af rør til olieindustrien [Corus], før han afgav tilbud« (jf. den anfægtede beslutnings betragtning 53 og 62). De af aftalen omfattede produkter var ifølge erklæringen af 17. september 1996 »rør med standardgevind (rør med specialgevind var ikke omfattet) og projektledningsrør« (jf. den anfægtede beslutnings betragtning 56). Aftalens varighed præciseres også i erklæringen, for så vidt som Verluca anfører, at »disse drøftelser begyndte efter forringelsen af markedet i 1977« (den anfægtede beslutnings betragtning 55), og at de »var ophørt lidt over et år tidligere« (den anfægtede beslutnings betragtning 96). Med hensyn til aftalens praktiske gennemførelse beskriver Verluca en ordning med møder, der i princippet blev afholdt to gange om året (den anfægtede beslutnings betragtning 60).

- 191 Kommissionen har i den anfægtede beslutnings betragtning 57 anført, at Verluca i sin erklæring af 14. oktober 1996 oplyste, at de »sædvanlige deltagere« i møderne var »for Europa: [Corus] (indtil ophøret af selskabets virksomhed med OCTG-rør) Dalmine, Mannesmann og Vallourec; for Japan: [JFE-NKK], [JFE]-Kawasaki, [Nippon] og [Sumitomo]«. Som anført af Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 60, fremlagde Verluca endvidere — ikke i sin erklæring af 17. september 1996, således som Kommissionen anfører, men i bilag 2 til erklæringen af 14. oktober 1996 — en liste over fem møder i Europa-Japan-klubben, nemlig den 14. april 1992 i Firenze, den 23. oktober 1992 i Tokyo, den 19. maj 1993 i Paris, den 5. november 1993 i Tokyo og den 16. marts 1994 i Cannes.
- 192 I den forbindelse bemærkes, at ingen fællesskabsretlige bestemmelser eller almindelige principper er til hinder for, at Kommissionen over for en virksomhed påberåber sig erklæringer fra andre involverede virksomheder (PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor, præmis 109 og 512). I modsat fald ville bevisbyrden i forbindelse med overtrædelser af artikel 81 EF og 82 EF, som påhviler Kommissionen, ikke kunne løftes, hvilket ville være uforeneligt med den opgave, der er pålagt Kommissionen ved EF-traktaten, nemlig at overvåge den korrekte anvendelse af disse bestemmelser (PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor, præmis 512).
- 193 Der er i nærværende sag allerførst anledning til at klargøre indholdet af udtrykket »échanges«, der anvendes i Verlucas erklæring af 17. september 1996. Som anført af Kommissionen, er det klart, at oversættelsen af dette udtryk med det engelske udtryk »trade« i fodnote 10 i den engelske version af den anfægtede beslutning er forkert, og at dette udtryk reelt viser, at der var kontakter mellem de japanske og europæiske producenter af stålrør. Det er således med føje, at Kommissionen har påberåbt sig den sætning, hvori dette udtryk indgår, og som er citeret i præmis 190 ovenfor, i forbindelse med sin beskrivelse af aftalen, der er lagt de japanske og europæiske producenter til last.
- 194 Det bemærkes endvidere, at de japanske sagsøgere ikke benægter, at der fandt møder sted mellem repræsentanter for de japanske og europæiske producenter af sømløse stålrør (jf. den anfægtede beslutnings betragtning 131). JFE-NKK, JFE-Kawasaki og

Sumitomo benægter heller ikke at have deltaget i disse møder, men bemærker, at de eneste oplysninger, de har om disse møder, stammer fra, hvad deres medarbejdere kan huske, og disse erindringer er lidet troværdige i betragtning af den tid, der er gået siden disse møder.

- 195 Nippon har anført, at for så vidt det er virksomheden bekendt, har ingen af dens nuværende medarbejdere deltaget i sådanne møder, idet den dog bemærker, at den ikke kan udelukke, at nogle af dens tidligere ansatte deltog heri. Imidlertid bemærkes, at et enkelt punkt i Nippons svar af 4. december 1997 på Kommissionens supplerende spørgsmål, nemlig at hr. [X], der var ansvarlig for eksporten af stålrør, rejste til Cannes på en forretningsrejse fra den 14. til den 17. marts 1994, støtter Kommissionens opfattelse vedrørende Nippons deltagelse i de pågældende møder, eftersom et af møderne i Europa-Japan-klubben, som Verluca nævner, fandt sted i Cannes den 16. marts 1994 (den anfægtede beslutnings betragtning 60). I det samme svar anfører Nippon, at virksomheden ikke er i stand til at forklare formålet med denne forretningsrejse og heller ikke med dens medarbejderes andre forretningsrejser til Firenze, da den ikke havde kunder i disse to byer.
- 196 Under disse omstændigheder har Kommissionen med rette konkluderet, at de japanske sagsøgere, som Verluca nævner i sin erklæring af 14. oktober 1996 (jf. præmis 191 ovenfor), heriblandt Nippon, faktisk deltog i de møder i Europa-Japan-klubben, som han beskriver.
- 197 De fire japanske sagsøgere benægter imidlertid, at der blev indgået en aftale om deling af de japanske og europæiske markeder på disse møder. JFE-NKK, JFE-Kawasaki og Sumitomo er navnlig af den opfattelse, at disse møder i det væsentlige vedrørte spørgsmål af generel karakter eller med relation til markederne i tredjelande, såsom Rusland og Kina.

- 198 På dette stadium vedrører uenigheden mellem Kommissionen og de japanske sagsøgere spørgsmålet om, hvorvidt de japanske og europæiske producenter på disse møder indgik en ulovlig aftale om gensidig respekt for hjemmemarkederne for så vidt angår to produkter, der nævnes i den anfægtede beslutnings artikel 1, nemlig OCTG-rør med standardgevind og projektledningsrør.
- 199 Om dette spørgsmål gør de japanske sagsøgere gældende, at Verlucas erklæringer er for uklare til at udgøre selv svage beviser for, at den af Kommissionen antagne aftale om markedsopdeling forelå. De har nærmere anført, at Verlucas beskrivelse af ordningen med delvis beskyttelse af Det Forenede Kongeriges offshore-marked, ifølge hvilken »Det Forenede Kongerige (offshore) blev betragtet som delvis beskyttet, dvs. at en konkurrent skulle kontakte den lokale producent af rør til olieindustrien, før han afgav tilbud, og denne regel blev mere eller mindre overholdt«, er upræcis og ikke svarer til de virkelige forhold, idet den ikke underbygges af nogen af de andre dokumenter, som Kommissionen har påberåbt sig. Der foreligger endvidere ifølge de japanske sagsøgere en modsigelse mellem den opfattelse, Kommissionen giver udtryk for i den anfægtede beslutnings betragtning 62 på grundlag af Verlucas erklæring af 17. september 1996, nemlig at Det Forenede Kongeriges offshore-marked kun var delvis beskyttet, og den anfægtede beslutnings betragtning 101 og 102, der beskriver en ordning med opdeling af markederne uden nogen sondringer.
- 200 For så vidt angår dette sidstnævnte klagepunkt er det tilstrækkeligt at bemærke, at de nævnte betragtninger 101 og 102 beskriver de grundlæggende reglers konkurrencebegrænsende formål generelt som led i Kommissionens juridiske vurdering af overtrædelsen, der omhandles i den anfægtede beslutnings artikel 1, og de skal ses i lyset af betragtning 62, hvori der som led i en detaljeret beskrivelse af de grundlæggende reglers funktion i lyset af de indsamlede dokumentbeviser allerede var blevet redegjort for det forhold, at Det Forenede Kongeriges offshore-marked havde en særlig status. Følgelig må de japanske sagsøgers argument vedrørende dette punkt forkastes.

- 201 Med hensyn til argumentet om, at møderne i Europa-Japan-klubben ikke på noget tidspunkt drejede sig om markederne i Fællesskabet, skal det bemærkes, at selv om man på disse møder ifølge Verluca drøftede »de store begivenheder, der påvirkede markedet for olieprodukter (den amerikanske VRA, politiske omvæltninger i USSR, udviklingen i Kina [...])«, blev »anvendelsen af de ovennævnte grundlæggende regler« ligeledes »fastslået« på møderne. Det fremgår således af Verlucas erklæring af 17. september 1996, at anvendelsen af de grundlæggende regler, hvoraf det navnlig fulgte, at de japanske sagsøgere skulle respektere fællesskabsproducenternes fire hjemmemarkeder, er et af de emner, der blev drøftet på disse møder.
- 202 Der skal i den forbindelse mindes om, at Kommissionen har til opgave at påtale overtrædelser af artikel 81, stk. 1, EF, og at aftaler, som består i »opdeling i markeder eller forsyningskilder«, udtrykkeligt nævnes i artikel 81, stk. 1, litra c), EF som værende forbudt i henhold til denne bestemmelse. Det er således tilstrækkeligt, at Kommissionen beviser, at en aftale mellem virksomheder, der kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne, har haft til formål eller til følge at fordele Fællesskabets markeder for et eller flere produkter mellem dem, for at en sådan aftale anses for at udgøre en overtrædelse.
- 203 Det skal ligeledes bemærkes, at Kommissionen i praksis ofte er nødt til at bevise, at der foreligger en overtrædelse, under omstændigheder, hvor denne opgave ikke er let, idet der kan være forløbet flere år, siden de faktiske omstændigheder, der udgør overtrædelsen, fandt sted, og idet flere af de virksomheder, som undersøgelsen var rettet mod, ikke har samarbejdet aktivt med Kommissionen. Selv om det nødvendigvis påhviler Kommissionen at bevise, at en ulovlig aftale om opdeling af markederne er blevet indgået (jf. præmis 177 og 178 ovenfor), ville det være urimeligt derudover at kræve, at den fører bevis for den særlige fremgangsmåde, hvorved dette mål skulle nås (jf. analogt Rettens dom af 14.5.1998, sag T-310/94, Gruber + Weber mod Kommissionen, Sml. II, s. 1043, præmis 214). Det ville således være alt for let for en virksomhed, der er skyldig i en overtrædelse, at slippe fri for enhver sanktion, hvis den til sin fordel kunne påberåbe sig den upræcise karakter af de fremlagte oplysninger vedrørende en ulovlig aftales anvendelsesmåde i en

situation, hvor der stadig foreligger tilstrækkeligt bevis for, at aftalen fandtes og for dens konkurrencestridige formål. Virksomhederne kan forsvare sig hensigtsmæssigt i en sådan situation, forudsat at de har mulighed for at udtale sig om alle de beviser, Kommissionen gør gældende over for dem.

204 Kommissionen har endvidere med henvisning til Cement-dommen, præmis 66 ovenfor (præmis 1838), gjort gældende, at den om nødvendigt kan støtte sig på et enkelt dokument for at bevise en overtrædelse, forudsat at dets bevisværdi ligger uden for enhver tvivl, og at det dokumenterer overtrædelsen med sikkerhed. Efter Kommissionens opfattelse kan denne regel finde anvendelse på Verlucas erklæringer under omstændighederne i den foreliggende sag.

205 Retten finder i den forbindelse, at i modsætning til hvad de japanske sagsøgere hævder, er Verlucas erklæringer ikke alene troværdige, men har en særlig høj bevisværdi, da de blev afgivet på Vallourecs vegne. Svar, der gives på en virksomheds vegne som sådan, har en troværdighed, der er større end den, som et svar afgivet af et medlem af virksomhedens personale kunne have, uanset dennes personlige erfaringer eller meninger (jf. Rettens ganske vist appellerede dom af 20.3.2002, sag T-23/99, LR af 1998 mod Kommissionen, Sml. II, s. 1705, præmis 45).

206 Den velovervejede og seriøse karakter af Verlucas erklæringer bestyrkes endvidere af den omstændighed, at han som formand for Vallourec Oil & Gas var fagligt forpligtet til at handle i dette selskabs interesse. Han kunne derfor ikke uden omtanke vedgå, at der var en overtrædelse, uden at overveje konsekvenserne af dette skridt, og der er intet i sagens akter, der lader formode, at han har tilsidesat sin forpligtelse i så henseende.

- 207 Under alle omstændigheder var Verluca et direkte vidne til de forhold, han har beskrevet. Det er således blevet anført af Kommissionen, nemlig i punkt 28 i dens svarskrift i sag T-67/00, og er ikke blevet modsagt, at Verluca i sin egenskab af formand for Vallourec Oil & Gas selv havde deltaget i møder i Europa-Japan-klubben.
- 208 Det bemærkes endvidere, at Verluca afgav en skriftlig erklæring som svar på de mundtlige spørgsmål fra Kommissionens medarbejdere i forbindelse med undersøgelsen den 17. september 1996, hvorunder disse havde anmodet ham om at kommentere nogle dokumenter, som han for flertallets vedkommende selv havde affattet, og som Kommissionen havde beslåglagt tidligere, nemlig i forbindelse med undersøgelsen, der blev foretaget den 1. og den 2. december 1994. Senere bekræftede og supplerede Verluca de oplysninger, der allerede var givet, i hans erklæring af 14. oktober 1996 samt — på ny skriftligt — i forbindelse med en ny undersøgelse, der blev foretaget den 18. december 1997. Hans erklæring af 14. oktober 1996 blev afgivet som svar på en anmodning om oplysninger, som han har forklaret at have modtaget den 30. september 1996, og den blev sendt til Kommissionen med kopi til advokat Winckler fra firmaet Cleary, Gottlieb, Steen & Hamilton.
- 209 På tidspunktet for undersøgelsen den 17. september 1996 havde Verluca endvidere vidst i mere end 18 måneder, at Kommissionen var i besiddelse af dokumenter, som han havde affattet vedrørende kontakter med konkurrenter, især med Corus. Han havde således haft lejlighed til at overveje det svar, han ville give i tilfælde af, at Kommissionen stillede ham spørgsmål om disse forhold. For så vidt angår erklæringen af 14. oktober 1996 fik Verluca en frist på to måneder til at udarbejde den.
- 210 Det fremgår af samtlige disse omstændigheder, at Verluca afgav sine erklæringer med omtanke og efter moden overvejelse. Det må fastslås, at de dermed er endnu mere troværdige.

- 211 I øvrigt har Kommissionen med rette bemærket, at erklæringer, der går imod den erklærendes interesser, principielt bør betragtes som særligt troværdige beviser. I den konkrete sag gik Verluca's erklæringer klart imod Vallourecs interesser, den virksomhed, han repræsenterede, eftersom Kommissionen havde indledt en undersøgelse i forhold til denne virksomhed.
- 212 Det må navnlig antages, at såfremt en person, der er blevet anmodet om at kommentere dokumenter, således som Verluca blev anmodet om af Kommissionens medarbejdere, indrømmer at have begået en overtrædelse og dermed vedgår, at der foreligger omstændigheder, der rækker ud over dem, der direkte kunne udledes af de omhandlede dokumenter, indebærer dette a priori, når der ikke foreligger særlige omstændigheder, der tyder på det modsatte, at denne person har besluttet at sige sandheden.
- 213 De japanske sagsøgere bestrider dette ræsonnement, idet de navnlig gør gældende, at i den foreliggende sag havde de europæiske producenter's medarbejdere, der havde afgivet erklæringer i deres egenskab af producenter's repræsentanter, en klar interesse i at »begrænse skaderne«, navnlig ved at indrømme, at der fandtes en aftale med de japanske producenter for dermed at aflede Kommissionens opmærksomhed fra den virkelige betydning af de grundlæggende regler, der gik ud på at opdele de europæiske markeder mellem europæiske producenter, hvilket er en meget alvorligere overtrædelse.
- 214 Imidlertid bemærkes, at den omstændighed, at de europæiske producenter indrømmede, at der forelå en aftale om opdeling af markederne med de japanske producenter, ikke nødvendigvis havde til formål at skjule, at der fandtes en aftale om opdeling af de europæiske markeder dem imellem. Det er i øvrigt ikke sandsynligt, at Vallourec gennem Verluca skulle have indrømmet en overtrædelse og samtidig have skjult, at der forelå en lignende overtrædelse, der ydermere hvilede på visse af de faktiske omstændigheder, som selskabet havde vedgået, men som i geografisk henseende var forskellig fra den, der var blevet begået. Det må nemlig konstateres, at en person, der handlede således, ville udsætte sig for den alvorlige risiko, at såfremt Kommissionen konstaterede de virkelige forhold, ville vedkommende have hjulpet denne med at påvise, at han havde begået en overtrædelse, men ville ikke opnå en væsentlig nedsættelse af bøden på grund af samarbejde.

- 215 Følgelig er de japanske sagsøgers opfattelse på dette punkt ikke overbevisende og kan ikke svække troværdigheden af Verlucas erklæringer. For så vidt angår JFE-Kawasakis argument om, at Verluca i sin erklæring af 17. september 1996 blot kommenterede et enkelt dokument, nemlig notatet vedrørende nogle oplysninger, er det tilstrækkeligt at bemærke, at erklæringen, hvori dette notat i øvrigt ikke nævnes, udtrykkeligt omhandler en foreliggende generel aftale om opdeling af markederne for to specifikke typer produkter. Under disse omstændigheder er der ingen grund til at antage, at Verluca i sin erklæring nøjedes med at kommentere dette ene dokument, og til således at begrænse erklæringens rækkevidde.
- 216 Med hensyn til dokumentet vedrørende undersøgelsen hos Vallourec har JFE-Kawasaki gjort gældende, at Verluca heri udtalte, at de andre offshore-markeder, der omhandles i den anfægtede beslutning, dvs. de andre markeder end Det Forenede Kongeriges marked, ikke blev betragtet som hjemmemarkeder i henhold til de grundlæggende regler. Hertil skal blot bemærkes, at Verluca afgav den nævnte udtalelse som svar på følgende spørgsmål stillet af Kommissionen: »Hvilken status havde de forskellige offshore-markeder (Holland, Danmark, Det Forenede Kongerige, Norge, Kina) [?]«. Det er på denne baggrund klart, at udtalelsen udelukkende betyder, at de nederlandske, danske, norske og kinesiske markeder ikke var hjemmemarkeder, og at den savner enhver relevans med hensyn til de tyske, franske og italienske offshore-markeders status.
- 217 For så vidt som Sumitomo på grundlag af henvisningen i dokumentet vedrørende undersøgelsen hos Vallourec til den omstændighed, at fordelingsnøglen fandt anvendelse »alene på standardprodukter«, har fremført det argument, at ledningsrør, der ikke er standardprodukter, ikke var berørt heraf, er det væsentligt at påpege, at Verluca med denne udtalelse udtrykkeligt besvarede et spørgsmål, der vedrørte referatet af samtalen med JF. Det fremgår imidlertid af dette referat, at det udelukkende vedrører OCTG-rør og ikke ledningsrør, hvorfor det må antages, at Verlucas forklaringer udelukkende vedrører OCTG-rør.

- 218 Under alle omstændigheder bemærkes, at selv om det antages, at denne udtalelse fra Verluca ikke alene vedrører OCTG-rør, med hensyn til hvilke han allerede i sin erklæring af 17. september 1996 havde præciseret, at ikke kun standardprodukter var omfattet af overtrædelsen, men også ledningsrør, fremgår det af ordlyden af den nævnte erklæring, at overholdelsen af hjemmemarkederne for de producenter, der var medlemmer af Europa-Japan-klubben, og fordelingsnøglesystemet, der fandt anvendelse på markederne i tredjelande, var to særskilte led i de grundlæggende regler. Den nævnte præcisering, som udelukkende vedrører markederne i tredjelande, afkræfter følgelig ikke Kommissionens hovedtese, hvorefter ikke alene OCTG-standardrør, men også projektledningsrør var omfattet af opdelingen af hjemmemarkederne for medlemmerne af Europa-Japan-klubben. Det må endvidere understreges som væsentligt, at Verluca ikke på noget tidspunkt har fragået sin udtalelse om, at ledningsrør var omfattet af den ulovlige aftale.
- 219 Der skal endvidere mindes om, at ifølge Rettens praksis kan en erklæring fra en virksomhed, der beskyldes for at have deltaget i et kartel, hvis rigtighed bestrides af flere andre anklagede virksomheder, ikke uden støtte i andre beviser betragtes som et tilstrækkeligt bevis for, at en overtrædelse er begået af disse sidste virksomheder (jf. i denne retning dommen i sagen Enso-Gutzeit mod Kommissionen, præmis 58 ovenfor, præmis 91). Det må følgelig konkluderes, at Verlucas erklæringer uanset deres troværdige præg skal bestyrkes af andre beviser med henblik på at bevise, at den i den anfægtede beslutnings artikel 1 påtalte overtrædelse foreligger.
- 220 Det må imidlertid antages, at den i nærværende sag krævede grad af bestyrkelse er mindre, såvel med hensyn til præcision som med hensyn til styrke — hvilket skyldes troværdigheden af Verlucas erklæringer — end den ville være, hvis disse erklæringer ikke var særligt troværdige. Det må følgelig antages, at dersom det måtte blive fastslået, at en række samstemmende indicier bestyrkede eksistensen og visse bestemte dele af aftalen om opdeling af markederne, der er nævnt af Verluca og omhandlet i den anfægtede beslutnings artikel 1, ville Verlucas erklæringer i sig selv kunne være tilstrækkelige til i dette tilfælde at bevise andre punkter i den anfægtede beslutning i overensstemmelse med det princip, der følger af Cement-dommen, præmis 66 ovenfor (præmis 1838), og som Kommissionen har henvist til (jf. præmis 204 ovenfor). Endvidere bemærkes, at for så vidt som et dokument ikke er i åbenbar

modstrid med Verlucas erklæringer om markedsopdelingsaftalens eksistens eller hovedindhold, er det tilstrækkeligt, at det dokumenterer de væsentlige bestanddele af aftalen, som han har beskrevet, for at kunne tillægges en vis værdi som et bestyrkende element inden for rækken af de anvendte belastende beviser (jf. præmis 180 ovenfor og den deri nævnte retspraksis).

- 221 I lyset af det anførte skal de andre beviser, der er påberåbt af Kommissionen i den anfægtede beslutning, især i beslutningens betragtning 62-67 og 100, undersøges ét for ét, ligesom visse andre dokumenter, der findes i Kommissionens sagsakt, skal undersøges, i det omfang parterne har knyttet bemærkninger til dem for Retten som led i deres indlæg vedrørende troværdigheden af de beviser, der udtrykkeligt er gjort gældende i den anfægtede beslutning.

— Vallourecs notater

- 222 I den anfægtede beslutnings betragtning 67 nævner Kommissionen notatet vedrørende mødet med BSC, der ikke er dateret, men som angiveligt går tilbage til juni 1990, og henviser til to andre notater, nemlig notatet vedrørende mødet den 24. juli 1990, der er underskrevet af Verluca, og notatet af 1. juni 1990 med titlen »Forlængelse af VAM-kontrakten med BSC«. Kommissionen citerer i den anfægtede beslutnings betragtning 67 følgende afsnit fra notatet vedrørende mødet med BSC:

»[Vallourecs] analyse viser, at der ikke må lukkes op for japanerne ved at favorisere dem med »British content«. [De grundlæggende regler] skal overholdes fuldt ud, og det første skridt er at skrive via klubbens formand til de japanske formænd og give meddelelse om [japanernes] anlæg i UK. Det er ambitiøst at forestille sig, at [Corus] kan tilrettelægge en fordelingsnøgle i japanske PJ, når det i flere måneder har været umuligt for SMI.«

- 223 Følgende afsnit fra referatet af mødet den 24. juli 1990 findes i den anfægtede beslutnings betragtning 78, som vedrører den i beslutningens artikel 2 nævnte overtrædelse:

»[Mannesmann] er den eneste europæiske producent, som japanerne er bange for, og som derfor kan forlange, at [de forbedrede grundlæggende regler] overholdes. [Mannesmann] må have interesse i, at [de grundlæggende regler] overholdes på det britiske marked, fordi selskabet vil levere en del glatte rør efter lukningen af Clydesdale.«

- 224 Et andet afsnit fra samme referat, som citeres i samme betragtning, lyder:

»[Corus] og [Vallourec] er enige om, at denne styrkelse af EF er gennemførlig og skal føre til [forbedrede grundlæggende regler], der skal forbyde japanerne adgang til det britiske marked, også efter lukningen af Clydesdale. [Philip Varley fra Corus] tilføjer, at en 100% overholdelse af [de grundlæggende regler] i Det Forenede Kongerige er umulig, men at situationen vil være holdbar, hvis undtagelserne ikke overstiger 15 000 tons om året. [Corus] nævner dog muligheden af at købe glatte rør hos UTM, SIDERCA og TAMSA [latinamerikanske producenter] for at undgå uhæmmet konkurrence fra deres side.«

- 225 I den anfægtede beslutnings betragtninger vedrørende overtrædelsen, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 2 (betragtning 80), har Kommissionen endvidere citeret følgende afsnit fra notatet om overvejelser vedrørende VAM-kontrakten:

»[...] hvis vi kan opnå, at japanerne ikke trænger ind på det britiske marked, og at problemet løses mellem de europæiske producenter. I så fald ville de glatte rør i praksis kunne fordeles mellem [Mannesmann], [Vallourec] og Dalmine. Under dette scenario II ville vi formodentlig have interesse i at knytte [Vallourecs] salg både til [Corus'] priser og afsætning af VAM.«

226 I den samme betragtning citerer Kommissionen også en sætning fra notatet om strategiske overvejelser, der gengiver de betingelser, der skulle gælde inden for rammerne af det i ovenstående citat nævnte scenario:

»[Mannesmann]/DALMINE/[Vallourec] opnår, at [Corus] fortrinsvis køber sine glatte rør hos de europæiske producenter, der fordeler disse leverancer efter en fast regel.«

227 I øvrigt anføres det i et andet afsnit i notatet om strategiske overvejelser, som Kommissionen citerer i den anfægtede beslutnings afsnit om de punkter i de grundlæggende regler, der vedrørte markederne i tredjelande (betragtning 73), at »for at opnå, at japanerne ikke rører ved UK, må det frygtes, at europæerne må give noget til gengæld (FAR EAST, MIDDLE EAST, revision af procentdelen på verdensplan [...])«.

228 Disse afsnit fra Vallourecs notater bestyrker klart og utvetydigt udtalelsen i Verlucas erklæringer om eksistensen af de grundlæggende regler (»fundamentals«). Som Kommissionen har anført i sine skriftlige indlæg, fremgår det klart af disse notater, at disse regler var fast etableret, og at de uden mere omfattende beskrivelser kunne forstås af Vallourecs medarbejdere, som havde udarbejdet dem, og af dem, de var adresseret til.

229 Hertil kommer, at selv om Vallourecs notater ikke udtrykkeligt beskriver indholdet af de grundlæggende regler, fremgår det klart af dem, at de japanske producenter skulle »respektere« disse regler, og at »frygten« for Mannesmann var et middel, der kunne bruges til at sikre denne »respekt«, navnlig »på det britiske marked«. Denne konstatering bekræftes af, at den nye version af de grundlæggende regler, som Vallourec og Corus overvejede, de såkaldte »forbedrede grundlæggende regler« (»fundamentals improved«), ifølge referatet af mødet den 24. juli 1990 »skal forbyde japanerne adgang til det britiske marked også efter lukningen af [Corus' fabrik] i Clydesdale«.

- 230 Det må herefter antages, at disse notater bestyrker beskrivelsen af de grundlæggende regler, der er indeholdt i Verlucas erklæringer, og ifølge hvilken disse regler indebar, at hjemmemarkederne for de fire omhandlede europæiske producenter var beskyttet over for de japanske producenter. De støtter endvidere Verlucas erklæringer angående det forhold, at Det Forenede Kongeriges offshore-marked var omfattet af disse regler om beskyttelse, men at dette marked havde en speciel status. Det fremgår således af disse notater, at de europæiske producenter lagde vægt på at opretholde denne beskyttelse af Det Forenede Kongeriges offshore-marked og gøre den så stærk som mulig, selv om Corus, der var den nationale producent på dette marked, ikke længere ville fremstille glatte rør, men udelukkende ville sætte gevind på rør, der var købt af andre producenter.
- 231 De japanske producenter har med rette gjort opmærksom på, at Vallourecs notater blot er udtryk for interne overvejelser i dette selskab, og for visse notaters vedkommende udtrykker kommentarer til de drøftelser, der fandt sted mellem dette selskab og Corus. Selv om dette forhold nødvendigvis medfører en begrænsning af disse notaters bevisværdi i forhold til de japanske sagsøgere, kan det ikke forhindre Kommissionen i at gøre dem gældende som belastende beviser for at bestyrke Verlucas udtrykkelige erklæringer, navnlig som led i en mere omfattende række samstemmende beviser. Således er den omstændighed, at Vallourecs medarbejdere mente, at de grundlæggende regler var et effektivt middel til at beskytte de europæiske hjemmemarkeder mod de japanske producenter, i sig selv et indicium for, at denne beskyttelse reelt fandtes.
- 232 De japanske sagsøgere har fremført et særligt argument vedrørende notatet om strategiske overvejelser og notatet om overvejelser vedrørende VAM-kontrakten. Efter deres opfattelse er styrkelsen af den del af de grundlæggende regler, der vedrørte de japanske producenters respekt for de europæiske hjemmemarkeder, ikke det af de tre overvejede scenarier, som Verluca, der var forfatteren til begge notater, valgte at foreslå som disses konklusion.
- 233 Det fremgår imidlertid klart af ordlyden af disse to notater, at den, der affattede dem, foretrak denne løsning og kun modstræbende forkastede den, fordi den ikke kunne

gennemføres. Det anføres navnlig i notatet om strategiske overvejelser, at »den bedste løsning for [Vallourec]« var baseret på den antagelse, at »europæerne kunne opnå af japanerne, at de respekterer det britiske marked for Buttress og Premium«. I det nævnte notat forkaster Verluca kun denne løsning, fordi han »beklageligvis ikke tror, at denne løsning [...] kan fungere«. I betragtning af, at denne løsning, der gik ud på at opretholde de grundlæggende regler og eventuelt forstærke dem, blev gennemført, er Verlucas foreløbige afvisning af den i notaterne af langt mindre betydning end den omstændighed, at han foretrak den frem for de andre overvejede løsninger.

- 234 Rigtigheden af denne analyse bekræftes yderligere af den omstændighed, at fordelingen mellem Vallourec, Mannesmann og Dalmine af leverancerne af glatte rør til Corus, som Verluca forudså i disse to notater inden for rammerne af det pågældende scenario (jf. præmis 226 ovenfor), senere blev gennemført, i hvert fald fra den 9. august 1993, ved den successive underskrivelse af de tre leveringskontrakter, der er nævnt i den anfægtede beslutnings betragtning 79 (jf. præmis 26 ovenfor). Verlucas forslag (jf. præmis 225 ovenfor og den anfægtede beslutnings betragtning 80), hvorefter der skulle knyttes en forbindelse mellem de glatte rør, som Vallourec solgte til Corus, og prisen på og mængden af de OCTG-rør med specialgevind påsat ved hjælp af VAM-metoden, der blev solgt af Corus, svarer reelt til indholdet af de senere indgåede kontrakter, der er fremlagt for Retten, nærmere bestemt i sag T-44/00, og som de japanske sagsøgere følgelig kunne udtale sig om under det fælles retsmøde (jf. tillige den anfægtede beslutnings betragtning 79, 81 og 111).

- 235 Ifølge de japanske sagsøgere vedrører samtlige de overvejelser, der findes i Vallourecs notater, der er citeret af Kommissionen, så godt som udelukkende den situation, der forelå på Det Forenede Kongeriges offshore-marked for OCTG-rør med specialgevind. Produkterne, der er berørt af den i den anfægtede beslutnings artikel 1 konstaterede overtrædelse, er imidlertid OCTG-rør med standardgevind (»API«) og projektledningsrør og ikke OCTG-rør med specialgevind. Tilsvarende tales der i referatet af mødet den 24. juli 1990 om produkter af rustfrit stål.

- 236 Hvad angår OCTG-rør med standardgevind er det en kendsgerning, at de inden for jern- og stålindustrien og olieindustrien ofte kaldes »Buttress«. Bemærkningen i notatet om strategiske overvejelser om, at de japanske producenter skulle respekteres Det Forenede Kongeriges offshore-marked for »Buttress«, vedrører derfor nødvendigvis disse produkter (jf. præmis 233 ovenfor). Hertil kommer, at der i notatet vedrørende overvejelser vedrørende VAM-kontrakten med BSC henvises til, at Corus »bedre vil bevare sin andel af VAM end af Buttress«.
- 237 Den af de japanske sagsøgere påpegede omstændighed, at Vallourecs notater også indeholder talrige henvisninger til OCTG-rør med specialgevind, afkræfter ikke Kommissionens analyse i denne sag med hensyn til OCTG-rør med standardgevind. For det første giver henvisningerne til OCTG-rør med specialgevind intet som helst grundlag for at konkludere, at kontakterne mellem Vallourec og Corus udelukkende vedrørte OCTG-rør med specialgevind. For det andet kan den omstændighed, at Kommissionen anså en overtrædelse for at være begået i forhold til to specifikke produkter, ikke kritiseres med henvisning til, at nogle af de beviser, den er i besiddelse af, viser, at også andre produkter var berørt af den påtalte aftale.
- 238 Under alle omstændigheder bemærkes, at selv om manglen på en præcis og overensstemmende definition af de produkter, der var omfattet af de grundlæggende regler, i Vallourecs notater nødvendigvis reducerer deres bevisværdi, kan det ikke udelukkes, at Kommissionen, i det omfang de underbyggede visse af Verlucas væsentlige udtalelser, med rette kunne anføre dem til bestyrkelse af hans erklæringer. Det forhold, at et dokument kun henviser til visse af de faktiske omstændigheder, der er nævnt i andre beviser, er ikke tilstrækkelig til at pålægge Kommissionen at se bort fra dette dokument blandt den række indicier, den har lagt til grund som belastende (jf. præmis 180 og 220 ovenfor).
- 239 De japanske sagsøgere har endvidere anført, at markederne i Fællesskabet, bortset fra Det Forenede Kongeriges offshore-marked, intet steds omtales i Vallourecs notater. Hertil bemærkes, at de pågældende notater koncentrerer sig om de

problemer, der kunne opstå på det britiske marked som følge af den britiske producent Corus' ophør med fremstillingen af glatte rør, hvilket forklarer, at der ikke findes nærmere henvisninger til andre markeder, der ikke var direkte berørt af denne forventede begivenhed.

- 240 De japanske sagsøgere gør yderligere gældende, at det fremgår af notatet om overvejelser vedrørende VAM-kontrakten og af referatet af mødet den 24. juli 1990, at udelukkelsen af de japanske producenter fra det britiske marked var en foranstaltning, der blev foreslået for fremtiden, hvoraf det følger, at der ikke fandtes nogen aftale med de japanske producenter, da disse dokumenter blev skrevet, dvs. i 1990 (jf. præmis 115 ovenfor). Det fremgår imidlertid af Vallourecs notater, når de læses i deres helhed, navnlig af det afsnit i notatet vedrørende mødet med BSC, der er citeret i den anfægtede beslutnings betragtning 67, at de grundlæggende regler havde et indhold, som Vallourecs medarbejdere allerede forstod i 1990, og at det »problem«, der er nævnt i notatet om overvejelser vedrørende VAM-kontrakten, som skulle løses »mellem europæerne«, var problemet med at opretholde en hjemmemarkedsstatus for Det Forenede Kongeriges marked inden for rammerne af de grundlæggende regler, efter at Corus havde indstillet produktionen af glatte rør (jf. præmis 283 nedenfor). I denne situation skulle en forbedret version af de grundlæggende regler »forbyde japanerne adgang til det britiske marked«, således som det anføres i referatet af mødet den 24. juli 1990, i fremtiden såvel som i fortiden (jf. præmis 223 og 229 ovenfor).
- 241 Hvad endelig angår den måde, hvorpå ordningen for beskyttelse af Det Forenede Kongeriges offshore-marked virkede, har de japanske sagsøgere gjort gældende, at den beskrivelse, som Verluca giver på dette punkt i sin erklæring af 17. september 1996, og hvorefter det påhvilede en konkurrent at kontakte Corus, før han tilbød de af de grundlæggende regler omfattede produkter på dette marked, hverken er i overensstemmelse med de beviser, som Kommissionen har fremlagt i den anfægtede beslutning, eller med de virkelige forhold. Kommissionen gør derimod i den anfægtede beslutnings betragtning 62 gældende, at notatet vedrørende mødet med BSC bekræfter rigtigheden af denne beskrivelse.
- 242 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at en medarbejder fra Vallourec, sandsynligvis Verluca, i notatet vedrørende mødet med BSC anfører følgende: »Vore venner fra BSC [Corus] [...] henviser til drøftelserne i Kyoto og Marbella og

har den opfattelse, at selv om [japanerne] i dag er villige til at overholde en prispolitik for [forretningerne i Nordsøen] i hvert enkelt tilfælde, vil de i morgen, når [fabrikken i] Clydesdale lukkes, være uhæmmede.« Det må erkendes, at dette citat ikke bestyrker Verlucas beskrivelse, idet det ikke bekræfter, at der var kontakter mellem Corus og de andre medlemmer af Europa-Japan-klubben vedrørende særlige leverancer til Det Forenede Kongeriges offshore-marked. Imidlertid viser dette citat utvetydigt, at da det nævnte notat blev skrevet i 1990, havde de japanske producenter accepteret konkurrencebegrænsninger på Det Forenede Kongeriges offshore-marked. I øvrigt kan ordene »i hvert enkelt tilfælde« fortolkes således, at sådanne kontakter faktisk fandt sted vedrørende konkrete forretninger, hvorfor notatet vedrørende mødet med BSC klart ikke er i modstrid med Verlucas erklæring af 17. september 1996.

- 243 Det skal under alle omstændigheder bemærkes, at det er tilstrækkeligt, at Kommissionen påviser, at virksomheder har indgået en aftale med et konkurrencebegrænsende formål, for at den kan konkludere, at der foreligger en overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF (jf. præmis 203 ovenfor). Følgelig er den omstændighed, at de i sagen fremlagte beviser indbyrdes supplerer hinanden som bevis for, at der forelå foranstaltninger, som begrænsede de japanske producenters konkurrence på Det Forenede Kongeriges offshore-marked, tilstrækkelig til at underbygge Kommissionens opfattelse vedrørende dette marked, selv om disse dokumenter ikke kan give en sikker og præcis forståelse af, hvorledes denne del af de grundlæggende regler virkede.
- 244 Det må derfor konkluderes, at Vallourecs notater, når de ses i deres helhed, bidrager til at bestyrker Verlucas erklæringer og dermed bekræfter deres sandfærdighed.

— Dokumenterne på engelsk fra 1993

- 245 Kommissionen henviser i den anfægtede beslutnings betragtning 84 endvidere til to dokumenter, der stammer fra 1993, nemlig formandspapiret og dokumentet »g)

Japanerne« (herefter tilsammen »dokumenterne på engelsk fra 1993«). Kommissionen citerer ikke afsnit fra disse dokumenter i den anfægtede beslutnings nævnte betragtning, men deres indhold er sammenfattet i beslutningens betragtning 83 for så vidt angår visse elementer, der angiveligt forstyrrede de grundlæggende reglers funktion, og i betragtning 84 for så vidt angår de løsninger, der blev foreslået for at rette op på situationen. I den anfægtede beslutning støtter Kommissionen sig således på disse dokumenter med henblik på at bekræfte de grundlæggende reglers eksistens og rækkevidde, og navnlig med henblik på at forklare, hvorledes disse regler i 1993 udviklede sig til »forbedrede grundlæggende regler« på det tidspunkt, hvor Corus traf forberedelser til endeligt at trække sig ud af markedet for gevindskårne OCTG-rør.

246 De japanske sagsøgere bestrider relevansen af disse dokumenter. De gør navnlig gældende, at dokumenterne henviser til en pågående japansk holdning, og Nippon understreger, at dokumentet »g) Japanerne« i den forbindelse navnlig henviser til Nippon. Denne pågående holdning samt beskrivelsen i begyndelsen af formandspapiret af en vis forpligtelse for de japanske producenter til at begrænse »nogle af deres salg« er uforenelig med den ordning for respekt af hjemmemarkederne, der er beskrevet i den anfægtede beslutnings betragtning 101 og 102.

247 Indledningsvis bemærkes, at formandspapiret indeholder følgende passus:

»De nuværende aftaler er utilfredsstillende for så vidt angår EF's offshore-områder, for selv om japanerne har accepteret at begrænse nogle af deres leverancer til disse områder (på niveauer, der aldrig har været tilfredsstillende efter europæernes opfattelse, og som kun dækker halvdelen af kunderne), er deres aktuelle pågående holdning vedrørende OCTG-rør (sømløse og svejsede) og svejsede ledningsrør ensbetydende med lavere priser og en mindre markedsandel for europæerne.« (»The current agreements are unsatisfactory for the EC offshore areas because, although the Japanese have agreed to limit some of their deliveries to these areas (at levels which have never been satisfactory to the Europeans and which only cover half of the customers) their current aggression on OCTG (seamless and welded) and welded linepipe means lower prices and reduced share for the Europeans.«)

248 Det anføres videre i samme dokument:

»Selv om japanerne har indvilget i ikke at forlange ændringer af vore aftaler, såfremt den europæiske industri for sømløse rør skulle gå i gang med en omstrukturering, er der ingen garanti for, at de vil overholde dette princip, i tilfælde af, at [Corus] skulle trække sig ud af fremstilling eller færdigbehandling af rør i Det Forenede Kongerige.«

(»Although the Japanese have agreed not to request changes in our agreements if the EC seamless industry were to restructure, there is no guarantee that they would follow this precept if [Corus] were to exit tubemaking or finishing in the UK.«)

249 Det anføres i øvrigt i dokumentet »g) Japanerne«, at »den grundlæggende stilling på Det Forenede Kongeriges kontinentalsokkel ikke er »fast« (»the fundamental position on the UKCS is not »firm«), og forfatteren til dokumentet, en medarbejder i Corus, rejser spørgsmålet om, hvilken taktik er den bedste med det formål at »angribe japanerne« (»attack the Japanese«), sandsynligvis på det kinesiske marked, »med det primære formål at tvinge dem ud af Europa« (»with the prime objective of forcing them out of Europe«).

250 Disse to dokumenter, især de ovenfor citerede afsnit, støtter en række væsentlige udtalelser, som Verluca har afgivet i sine erklæringer, og gør det derfor muligt principielt at antage, at Kommissionen med rette har påberåbt dem for at bekræfte, at de grundlæggende regler og de forbedrede grundlæggende regler fandtes.

251 Det fremgår navnlig af disse to dokumenter, at der allerede i 1993 fandtes aftaler, der var betegnet med udtrykket »fundamental[s]«, og som var indgået mellem de europæiske og de japanske producenter, og at disse aftaler efter de europæiske

producenters mening var utilfredsstillende med hensyn til Det Forenede Kongeriges offshore-sektor, især for så vidt som de kun kunne bruges til at begrænse visse japanske salg på dette marked. Det kan endvidere udledes af disse dokumenter, at de aftaler, der henvises til, er dem, der blev udgjort af de grundlæggende regler, som Verluca beskriver i sine erklæringer, og at de europæiske producenter var mere tilfredse med dem i relation til onshore-sektorerne end i relation til Det Forenede Kongeriges offshore-sektor. Det fremgår således indirekte af disse dokumenter, at onshore-sektorerne på de berørte europæiske markeder blev anset for at være tilstrækkeligt beskyttet.

252 Hertil kommer, at for så vidt som forfatteren til disse dokumenter klager over de betydelige japanske salg på Det Forenede Kongeriges offshore-marked og foreslår løsninger, der skal begrænse disse salg i fremtiden, er disse beviser sammenfaldende med beskrivelsen af de grundlæggende regler i Verlucas erklæringer. De bekræfter således ikke blot, at formålet med de grundlæggende regler var at opdele de pågældende markeder, men også, at Det Forenede Kongeriges offshore-sektor var mindre effektivt beskyttet end de andre sektorer, der var omfattet af denne opdeling.

253 Da de japanske sagsøgere imidlertid fremfører en række klagepunkter, hvormed de anfægter bevisværdien af disse to dokumenter og endog påberåber sig diskulperende elementer i disse, skal disse klagepunkter undersøges med henblik på at bedømme, om de reelt begrænser bevisværdien af disse dokumenter.

254 I så henseende må de japanske sagsøgers argumenter, der støttes på henvisningerne til deres »pågående adfærd« samt til den begrænsede karakter af deres forpligtelser på Det Forenede Kongeriges offshore-marked, allerførst afvises. Disse bemærkninger indgår nemlig i en sammenhæng, hvor forfatteren til de to dokumenter beklagede sig over de japanske salg, navnlig dem, der blev gennemført på Det Forenede Kongeriges offshore-marked, og beskrev den utilstrækkelige karakter af de begrænsninger, der gjaldt for de japanske salg på det samme marked. Det må følgelig antages, at som led i disse dokumenters generelle struktur er henvisningerne til de

japanske producenters »pågående adfærd« snarere et bevis for, at der i praksis skete en overskridelse af de grænser, der var aftalt mellem medlemmerne af Europa-Japan-klubben for Det Forenede Kongeriges offshore-marked, der kun var delvis beskyttet, frem for, at der på dette marked var fri konkurrence, og at de japanske producenter konkurrerede kraftigt herpå. Disse henvisninger afkræfter således på ingen måde Kommissionens opfattelse vedrørende eksistensen af den aftale, der påtales i den anfægtede beslutnings artikel 1.

- 255 De japanske sagsøgere har endvidere gjort gældende, at formandspapiret og dokumentet »g) Japanerne« ikke kan bevise, at der er begået en overtrædelse for deres vedkommende, eftersom de blot indeholder interne overvejelser, som ansatte i Corus gav udtryk for. Det må imidlertid fastslås, at for så vidt som forfatteren til disse dokumenter, der var ansat i Corus, beskriver situationen på de europæiske markeder samt disses sandsynlige udvikling, er der ingen grund til at formode, at hans analyse ikke afspejler de virkelige forhold, således som han opfattede dem på tidspunktet for de faktiske begivenheder. Det følger af disse dokumenters detaljerede karakter og indhold, at ophavsmanden hertil nødvendigvis var inddraget i udarbejdelsen af en forretningsstrategi for stålrør inden for Corus.
- 256 Den i disse to dokumenter givne beskrivelse, som er analyseret ovenfor, af en aftale mellem de europæiske og de japanske producenter med henblik på at begrænse de sidstnævntes salg på de europæiske markeder, er følgelig troværdig, uanset at disse var interne dokumenter.
- 257 Det skal endvidere bemærkes, at Kommissionen for Retten — uden at blive modsagt af de japanske og europæiske sagsøgere — har gjort gældende, at formandspapiret blev affattet af Corus, men at Mannesmann skulle fremlægge det for de europæiske producenters formænd, således som det bekræftes af den håndskrevne angivelse på papirets første side, ifølge hvilken det ville blive medtaget i indlægget fra »HN« (Hans Nolte fra Mannesmann). Det fremgår faktisk af denne omstændighed, at dette dokument er udtryk for den kollektive opfattelse hos mindst to af de europæiske producenter, snarere end en enkelts opfattelse, hvilket gør det til et særligt vægtigt bevis.

- 258 De japanske sagsøgere har endelig anført, at det ikke er muligt at afgrænse de produkter, der nøjagtigt er omfattet af dokumenterne på engelsk fra 1993.
- 259 Det er korrekt, at de afsnit i dokumentet »g) Japanerne«, der indeholder henvisninger til rør med »13% krom« og »rustfrie« (»stainless«), ligesom de afsnit i notatet vedrørende mødet med BSC og referatet at mødet den 24. juli 1990, hvori disse udtryk anvendes, ikke er relevante i denne sag, da den anfægtede beslutning udelukkende vedrører rør og ledningsrør af kulstofstål (den anfægtede beslutnings betragtning 28). Dog bemærkes, at disse afsnit ikke indeholder en eksklusiv definition af anvendelsesområdet for aftalen om markedsopdeling og derfor ikke er uforenelige med, at overtrædelsen, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1, forelå.
- 260 Endvidere indeholder formandspapiret og dokumentet »g) Japanerne« adskillige henvisninger til OCTG-rør i almindelighed, og det er logisk at antage, at disse henvisninger omfatter såvel de OCTG-rør med standardgevind, der omhandles af den anfægtede beslutning, som OCTG-rør med specialgevind. I formandspapiret foreslås således begrænsninger for leverancerne af »sømløse og svejsede OCTG-rør og ledningsrør« (seamless and welded OCTG and linepipe«), og dokumentet »g) Japanerne« henviser til det forhold, at »japanerne vedrørende OCTG-rør generelt har accepteret at begrænse deres salg på Det Forenede Kongeriges offshore-marked til 15% af de forretninger, der ikke er kontraktbaseret« (»[o]n OCTG in general J's have agreed to limit their sales to the UKCS to 15% of the non contract business«). Hertil kommer, at bemærkningen i formandspapiret om den pågående japanske holdning vedrørende »OCTG-rør [sømløse og svejsede] og svejsede ledningsrør« (»OCTG [seamless and welded] and welded linepipe«) (jf. præmis 247 ovenfor) nødvendigvis relaterer sig til OCTG-rør med standardgevind og ikke til OCTG-rør med specialgevind, idet forfatteren i den følgende sætning bl.a. beklager den manglende kontrol med de leverede mængder af OCTG-rør med specialgevind.
- 261 I det omfang visse afsnit i disse dokumenter, ligesom visse af Vallourecs notater (jf. præmis 237 ovenfor samt omtalen af notatet vedrørende mødet med BSC ovenfor i præmis 259), indebærer, at den markedsopdelingsaftale, der påtales i den anfægtede beslutnings artikel 1, berørte, eller kunne berøre, et mere omfattende produktsorti-

ment, der omfattede OCTG-rør med specialgevind, bemærkes, at denne omstændighed på ingen måde forhindrer dem i at underbygge eksistensen af den påtalte, mere begrænsede overtrædelse. Det forhold, at stillingen for OCTG-rør med specialgevind i forhold til de grundlæggende regler ikke fremgår klart og utvetydigt af de nævnte dokumenter, er irrelevant, når disse produkter ikke er berørt af den overtrædelse, der er konstateret i den anfægtede beslutnings artikel 1.

- 262 Hvad derimod angår sømløse ledningsrør er dokumenterne på engelsk fra 1993 mere tvetydige. Det første afsnit, der nævner leverancerne af »sømløse og svejsede OCTG-rør og ledningsrør«, indebærer således, at sømløse ledningsrør skulle være omfattet af de grundlæggende regler, samtidig med at et andet citat i samme afsnit, der vedrører »[sømløse og svejsede] OCTG-rør og svejsede ledningsrør«, eventuelt ville kunne fortolkes således, at disse produkter var holdt uden for de ulovlige aftaler. Det må konkluderes, at disse to dokumenter er tvetydige og dermed neutrale i relation til spørgsmålet om, hvorvidt sømløse projektledningsrør var omfattet af de grundlæggende regler. Dokumenterne på engelsk fra 1993 kan derfor ikke bestyrke Verlucas erklæringer for så vidt angår dette specielle punkt i overtrædelsen, men udgør heller ikke diskulperende beviser i relation til disse produkter.
- 263 Det følger af det anførte, at selv om de pågældende to dokumenters manglende klarhed med hensyn til de produkter, der er omfattet af overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1, ubestrideligt begrænser deres vægt som beviser, skal der dog ikke af den grund fuldstændig ses bort fra dem. Der skal på ny mindes om, ligesom for Vallourecs notater (jf. præmis 238 ovenfor), at den omstændighed, at et dokument kun henviser til visse af de omstændigheder, der er nævnt i andre beviser, ikke har den konsekvens, at Kommissionen ikke kan påberåbe sig det for at underbygge andre beviser.
- 264 Det følger af det anførte, at dokumenterne på engelsk fra 1993 bestyrker Verlucas erklæringer på flere punkter og med rette indgår blandt den række samstemmende indicier, som Kommissionen har påberåbt sig i den anfægtede beslutning.

— Dokumentet vedrørende systemet for stålrør

- 265 Dette dokument har Kommissionen ikke udtrykkeligt påberåbt sig i den anfægtede beslutning, men for så vidt som de japanske sagsøgere har gjort det gældende som en diskulperende omstændighed, må der tages stilling til deres argumenter.
- 266 Indledningsvis bemærkes, at synspunktet om, at den europæiske industri for fremstilling af sømløse stålrør på tidspunktet for de faktiske omstændigheder var under omstrukturering, og at de europæiske producenter samarbejdede med det formål at styre denne omstrukturering, på ingen måde er uforenelig med Kommissionens opfattelse. Det fremgår således af den anfægtede beslutnings betragtning 87-94, at Kommissionen faktisk tog hensyn til virkningerne af omstruktureringen af den europæiske jern- og stålindustri.
- 267 Det fremgår i øvrigt af den anfægtede beslutning såvel som af Vallourecs notater, der er undersøgt ovenfor, at de europæiske producenter behandlede omstruktureringen af den europæiske industri inden for de grundlæggende reglers særlige rammer, navnlig med henblik på de følgevirkninger, som denne omstrukturering kunne tænkes at få for deres forhold til de japanske producenter. De europæiske producenter frygtede navnlig, at Det Forenede Kongeriges marked, især den store offshore-sektor, ikke længere ville blive respekteret som hjemmemarked af de japanske producenter efter lukningen af Corus' fabrik i Clydesdale (jf. præmis 170, 223 og 242 ovenfor). I formandspapiret og i dokumentet »g) Japanerne« blev det endvidere foreslået, at de europæiske producenter skulle tage den mulige lukning af NTM i betragtning i deres forhandlinger med de japanske producenter.
- 268 Under disse omstændigheder kan det forhold, at dokumentet vedrørende systemet for stålrør anvender det engelske udtryk »fundamentals« i forbindelse med en drøftelse af rationaliseringen af industrien i Fællesskabet, på ingen måde tillægges den betydning, at begrebet de grundlæggende regler skulle vedrøre denne proces og

ikke aftalen om markedsopdeling, der påtales i den anfægtede beslutnings artikel 1. Det følger heller ikke af dette dokument — ifølge hvilket forbindelserne mellem de europæiske producenter er omfattet af de grundlæggende regler, uden at de japanske producenter nævnes — at de grundlæggende regler kun vedrørte Europa. Den manglende omtale af de japanske producenter kan således forklares med, at det pågældende dokument, når det læses i sin helhed, klart har til formål at undersøge forbindelserne mellem fællesskabsproducenterne. Det kan følgelig ikke udledes heraf — i modsætning til hvad Verluca har anført i sin erklæring af 17. september 1996, som er bestyrket af andre beviser — at de grundlæggende regler kun var genstand for interne europæiske drøftelser.

- 269 I lyset af det anførte kan dokumentet vedrørende systemet for stålrør ikke betragtes som et diskulperende bevis i forbindelse med den overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF, som de japanske sagsøgere beskyldes for.

— Fordelingsnøgledokumentet («sharing key»)

- 270 I den anfægtede beslutnings betragtning 85 og 86 støtter Kommissionen sig på et dokument, som Kommissionen den 12. november 1997 fik tilsendt af en udenforstående, navnlig til støtte for sin beskrivelse af, hvorledes forholdene udviklede sig inden for Europa-Japan-klubben fra slutningen af 1993. Ifølge informanten skulle dette dokument stamme fra en handelsagent for en af deltagerne i denne klub. Ifølge Kommissionen viser dette dokument, at de forbindelser, der var knyttet til de latinamerikanske producenter, var faldet delvis heldigt ud, og det fremgår af den oversigt, der findes i dokumentet, hvorledes de nævnte markeder var fordelt mellem de europæiske, japanske og latinamerikanske producenter. Dokumentet fastsætter nærmere bestemt en markedsandel på 100% for de europæiske producenter i Europa og en markedsandel på 100% for de japanske producenter i Japan. For så vidt angår de andre markeder havde de europæiske producenter bl.a. en andel på 0% i Fjernøsten, 20% i Mellemøsten og 0% i Latinamerika.

271 JFE-Kawasaki hævder, at dette dokument må afvises som bevis, da det ikke er dateret, og da Kommissionen hverken har oplyst, hvem der er dets ophavsmand, eller hvem den person er, der fremsendte det til Kommissionen, hvorfor det er umuligt for sagsøgerne at vide, under hvilke omstændigheder det blev udarbejdet, og med hvilken begrundelse det blev fremsendt til Kommissionen. Det er første gang, at Kommissionen har draget virksomheder til ansvar for en overtrædelse på grundlag af et ikke-identificeret dokument.

272 Dette argument må forkastes.

273 Det i fællesskabsretten gældende princip er princippet om den frie bevisbedømmelse, og det eneste relevante kriterium for bedømmelsen af de fremlagte beviser er deres troværdighed (forslag til afgørelse fra dommer Vesterdorf, der var udpeget som generaladvokat i forbindelse med dommen i sagen Rhône-Poulenc mod Kommissionen, præmis 56 ovenfor). Endvidere kan det være nødvendigt for Kommissionen at beskytte informanternes anonymitet (jf. i denne retning Domstolens dom af 7.11.1985, sag 145/83, Adams mod Kommissionen, Sml. s. 3539, præmis 34), og dette forhold kan ikke i sig selv gøre det nødvendigt for Kommissionen at se bort fra et bevis, den er i besiddelse af. Selv om JFE-Kawasakis argumenter er relevante med henblik på bedømmelsen af troværdigheden af fordelingsnøgledokumentet, kan dette derfor ikke anses for et utilladeligt bevis.

274 JFE-Kawasaki har i den forbindelse i enighed med de andre japanske sagsøgere anført, at selv om det kan tillades ført som bevis, er fordelingsnøgledokumentet ikke et troværdigt belastende bevis, da det ikke er blevet identificeret på behørig vis. Det må nemlig fastslås, at dette dokumentets troværdighed ubestrideligt er nedsat, fordi de omstændigheder, hvorunder det blev skrevet, stort set er ukendte, og fordi Kommissionens anbringender herom ikke kan bekræftes (jf. præmis 270 ovenfor).

- 275 Det bemærkes imidlertid, at i det omfang fordelingsnøgledokumentet indeholder konkrete oplysninger, der svarer til dem, der findes i andre dokumenter, kan disse oplysninger gensidigt styrke hinanden.
- 276 Det bemærkes i denne forbindelse, at Verluca's erklæring af 17. september 1996 omtaler en »oprindelig« fordelingsnøgle, der fandt anvendelse på »internationale udbud«, og som vedrørte de kontrakter, der var indgået mellem de japanske og europæiske producenter, og det er følgelig tilstrækkeligt bevist, at der forelå en sådan fordeling inden for rammerne af Europa-Japan-klubben. Det fremgår endvidere af referatet af mødet med JF, at Vallourec for at holde sig »inden for systemets rammer [...] skulle afstå fra Fjernøsten og Sydamerika og i Mellemøsten begrænse sig til at dele 20% af markedet mellem 3«. På Kommissionens anmodning om at kommentere disse to dokumenter har Verluca oplyst, at de vedrørte et forsøg i 1993 på at ændre de gældende fordelingsnøgler for at tage højde for de latinamerikanske producenters salg såvel som for »de velerhvervede positioner« på de forskellige markeder.
- 277 De japanske sagsøgere har fremført en række yderligere argumenter mod Kommissionens brug af fordelingsnøgledokumentet. For det første vedrører det et væsentligt snævrere produktsortiment end det, der er omfattet af Verluca's erklæring af 17. september 1996. Der er i dokumentet udelukkende tale om markedsandelen for sømløse OCTG-rør med standardgevind, som er genstand for almindelige udbud. De japanske sagsøgere bemærker herom, at rækkevidden af fordelingsnøglen, der gengives i dette dokument, begrænses af udtrykket »almindelige udbud for sømløse API-rør« (»SMLS API OPEN TENDER«), selv om der ifølge Verluca's erklæring af 17. september 1996 ikke var foretaget store udbud (»pas de gros Tenders«) i Europa for de i erklæringen omhandlede produkter. Ifølge Verluca findes det i fordelingsnøglen omhandlede marked derfor ikke.
- 278 Først bemærkes, at i modsætning til hvad Kommissionen har anført, vedrører fordelingsnøgledokumentet kun sømløse OCTG-rør og ikke ledningsrør. Som de japanske sagsøgere således anførte under retsmødet, uden på dette punkt at blive

modsaqt af Kommissionen, har forkortelserne »C/S« og »T/B«, der anvendes to gange i dette dokument, og som henholdsvis vedrører rør, der udgør foringsøjlen (»casing«), og rør, der udgør produktionssøjlen (»tubing«), relation til to væsentlige bestanddele af et OCTG-rør i overensstemmelse med beskrivelsen af dette produkt i den anfægtede beslutnings betragtning 29, og de refererer derfor nødvendigvis og udelukkende til dette produkt.

279 Med hensyn til udtrykket »almindelige udbud for sømløse API-rør« (»SMLS API OPEN TENDER«) i fordelingsnøgledokumentet bemærkes, at udtalelsen i Verlucas erklæring om, at der ikke var foretaget store udbud i Europa, findes i afsnittet »1.4 Andre markeder«, mens hjemmemarkederne for medlemmerne af Europa-Japan-klubben omtales i afsnit »1.1 »Hjemmemarkeder««, hvor »UK (offshore)« udtrykkeligt nævnes. Dette indebærer a priori, at ordet »Europa«, som findes i det nævnte afsnit 1.4, vedrører andre europæiske markeder end de fire hjemmemarkeder, der omfattes af den i den anfægtede beslutnings artikel 1 konstaterede overtrædelse, nemlig det tyske, franske, italienske og britiske marked.

280 Det må imidlertid erkendes, at denne henvisning til Europa er upræcis og følgerlig tvetydig, og at det, såfremt den i modsætning til den i den foregående præmis givne fortolkning skulle omfatte disse fire markeder, nødvendigvis må konkluderes, at fordelingsnøgledokumentet ikke kan give direkte støtte for Verlucas erklæring af 17. september 1996 med henblik på situationen, der forelå på disse fire markeder. Såfremt disse markeder ikke var omfattet af generelle udbud, må det nemlig fastslås, at fordelingsnøgledokumentet ikke kan vedrøre dem, da det angår de sømløse API-rør, der var genstand for sådanne udbud. Denne uklarhed, som ikke kan fjernes på grundlag af oplysningerne i sagsakterne og sagsøgernes argumenter herom, begrænser følgerlig fordelingsnøgledokumentets bevisværdi med henblik på at styrke Verlucas erklæringer.

281 Ifølge de japanske sagsøgere modsiger fordelingsnøgledokumentet endvidere Verlucas udtalelse, der er gengivet i dokumentet vedrørende undersøgelsen hos Vallourec (i punkt 1.3), vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt de latinamerikanske producenter svarede imødekomende på de europæiske producenter henvendelser i slutningen af 1993, hvilket anfægter troværdigheden af disse to beviser. På grundlag af fordelingsnøgledokumentet hævdede Kommissionen således i den anfægtede beslutnings betragtning 86, at »de forbindelser, men havde knyttet til de latinamerikanske producenter, var faldet delvis heldigt ud«, og erkender selv, at denne påstand er i modstrid med Verlucas udtalelse som gengivet i dokumentet vedrørende undersøgelsen hos Vallourec, der lyder:

»Europa-Japan-klubben omfattede ikke de sydamerikanske producenter [...]. Der blev sidst i 1993 ført sonderende drøftelser med disse med det formål at nå frem til en ligevægt, der svarede til de velerhvervede positioner (ca. 20% i Mellemøsten for europæerne). Det blev meget hurtigt klart, at disse forsøg ikke kunne føre til noget resultat.«

282 Det må imidlertid bemærkes, at ifølge fordelingsnøgledokumentet accepterede de latinamerikanske producenter den foreslåede fordelingsnøgle »undtagen for det europæiske marked«, inden for hvilket markederne skulle behandles »fra sag til sag« i samarbejdets ånd. Kommissionen har derfor i den anfægtede beslutnings betragtning 94 konkluderet, at de latinamerikanske producenter ikke havde accepteret, at det europæiske marked var forbeholdt de europæiske producenter.

283 Det fremgår af Vallourecs forskellige notater samt af formandspapiret og af dokumentet »g) Japanerne«, som er undersøgt ovenfor, at efter de europæiske producenters opfattelse var det væsentlige formål med deres kontakter med de japanske producenter at beskytte deres hjemmemarkeder, navnlig opretholdelsen af Det Forenede Kongeriges markeds hjemmemarkeds karakter, efter at Corus havde lukket sin fabrik i Clydesdale. Selv om den i præmis 281 ovenfor påviste modsigelse utvivlsomt svækker bevisværdien af fordelingsnøgledokumentet samt i et vist omfang bevisværdien af Verlucas erklæringer, bliver modsigelsens betydning stærkt

begrænset som følge af den omstændighed, der er angivet i begyndelsen af nærværende præmis. For selv om de latinamerikanske producenter måtte have accepteret at anvende en fordelingsnøgle på de andre markeder end det europæiske, må det fastslås, at forhandlingerne med disse producenter i det væsentlige slog fejl set fra et europæisk synspunkt, således at Verlucas negative bedømmelse af deres udfald faktisk er i overensstemmelse med fordelingsnøgledokumentet på dette afgørende punkt.

284 Det må konkluderes, at den modsigelse mellem Verlucas udtalelser i en af disse erklæringer og fordelingsnøgledokumentet, som Kommissionen selv har nævnt i den anfægtede beslutnings betragtning 86, ikke i væsentligt omfang begrænser troværdigheden af disse to beviser.

285 De japanske producenter har endelig gjort gældende, at de i fordelingsnøgledokumentet gav udtryk for et forbehold over for dette forslag, idet de fandt, at nøglens anvendelsesområde skulle udvides til at omfatte rør af typen »ERW OCTG«, som er svejsede stålrør. Kommissionen burde derfor have behandlet de japanske producenter på samme måde som de latinamerikanske producenter, i forhold til hvilke den trak sine klagepunkter tilbage, fordi de ligeledes havde udtrykt forbehold over for den foreslåede nøgle, i det omfang denne vedrørte det europæiske marked, og idet de havde foretaget store salg af stålrør i Europa. Der foreligger følgelig en uberettiget forskelsbehandling, og den omstændighed, at klagepunkterne blev trukket tilbage i forhold til de latinamerikanske producenter, afkræfter følgelig Kommissionens opfattelse vedrørende eksistensen af overtrædelsen, der fastslås i den anfægtede beslutnings artikel 1, for så vidt angår de japanske sagsøgere.

286 Der skal i den forbindelse blot mindes om, at Verluca i dokumentet vedrørende undersøgelsen hos Vallourec udtalte, at »Europa-Japan-klubben ikke omfattede de sydamerikanske producenter«. Idet Kommissionen i den anfægtede beslutning som bevis for de japanske producenters deltagelse i en overtrædelse i det væsentlige har støttet sig på Verlucas erklæringer, havde den intet andet valg end at holde de latinamerikanske producenter uden for anvendelsesområdet for beslutningens artikel 1 i lyset af denne kategoriske udtalelse. Det følger af denne omstændighed, at de japanske og de latinamerikanske producenter ikke på nogen måde befandt sig i en sammenlignelig situation for så vidt angår de belastende beviser, der forelå i forhold til dem.

287 Under alle omstændigheder bemærkes, at det »forbehold«, der ifølge fordelingsnøgledokumentet blev taget af de japanske producenter, ikke er af samme art som det, de latinamerikanske producenter gav udtryk for. Ifølge fordelingsnøgledokumentet afviste de sidstnævnte således en automatisk anvendelse af fordelingsnøglen på det europæiske marked, mens de japanske producenter foreslog, at rør af typen »ERW«, altså svejsede rør, blev omfattet af den fastlagte fordelingsnøgle med det formål at gøre aftalen klarere (»to avoid gray area«). Det må fastslås, at mens de latinamerikanske producenters forbehold fratager fordelingsnøgledokumentet en stor del af dets værdi som bevis over for dem vedrørende en overtrædelse på markedet i Fællesskabet, er forholdet på ingen måde det samme for de japanske producenters vedkommende. De japanske producenters situation er dermed objektivt forskellig fra de latinamerikanske producenters situation.

288 Det må i lyset af det anførte konkluderes, at fordelingsnøgledokumentet stadig har en vis bevisværdi som et element, der som led i en række samstemmende indicier, der er lagt til grund af Kommissionen, kan bestyrke visse af de afgørende udtalelser, der findes i Verlucas erklæringer vedrørende eksistensen af en markedsopdelingsaftale for sømløse OCTG-rør. Det fremgår nemlig af dette bevis, at på den ene side de japanske producenter og på den anden side de europæiske producenter var enige om det princip, at de ikke måtte sælge visse sømløse stålrør på de andre producenters hjemmemarkeder i forbindelse med »åbne« udbud. Dette dokument bekræfter tillige, at der fandtes en fordelingsnøgle på markederne i forskellige dele af verdenen, og styrker følgelig troværdigheden af Verlucas erklæringer, i det omfang disse også henviser til dette begreb.

— De europæiske producenters svar

289 Kommissionen har i den anfægtede beslutning, henholdsvis i betragtning 63, 65 og 66, som belastende elementer endvidere påberåbt sig de svar, som Mannesmann, Dalmine og Corus gav på dens anmodninger om oplysninger.

290 Det fremgår nærmere af det svar, som Becher, en medarbejder i Mannesmann, afgav den 22. april 1997, at de grundlæggende regler omfattede OCTG-rør og projektledningsrør og betød, at »de japanske producenter ikke måtte trænge ind på det europæiske marked [in europäische Märkte], og at de europæiske producenter ikke måtte levere deres produkter til Japan«. Corus meddelte i sit svar af 31. oktober 1997, der er gengivet på s. 11932 i Kommissionens sagsakt, vedrørende Europa-Japan-klubben, at japanske og europæiske producenter af sømløse OCTG-rør var medlemmer heraf, og at »i praksis var de nationale markeder først og fremmest forbeholdt lokale producenter«. I sit svar af 4. april 1997 indrømmede Dalmine, at der havde været kontakter mellem de europæiske og de japanske producenter, og forklarede, at disse kontakter »vedrørte eksport af rør (specielt rør til olieindustrien) til områder uden for Fællesskaber (såsom Rusland og Kina) og tog endvidere sigte på at begrænse eksporten af rør til Fællesskabet efter lukningen af [Corus'] fabrikker og dermed at beskytte Fællesskabets industri for sømløse rør«.

291 Det bemærkes endvidere, at Mannesmanns svar af 22. april 1997 også citeres i den anfægtede beslutnings betragtning 74 i forbindelse med beskrivelsen af markederne i tredjelande. Det relevante afsnit lyder således:

»For de andre markeder, der var omfattet af verdensomspændende udbud, var de respektive leverancer fra japanerne og europæerne fastsat på forhånd. På daværende tidspunkt blev denne fremgangsmåde betegnet med ordene »fordelingsnøgle« (sharing key). Det handlede åbenbart om at opretholde de forskellige producenters historiske markedsandele.«

292 Ifølge de japanske sagsøgere havde de europæiske producenter en klar interesse i at »begrænse skaden« i forbindelse med Kommissionens undersøgelse, idet de således indrømmede, at der forelå en aftale med de japanske producenter, med det formål at aflede Kommissionens opmærksomhed fra den virkelige betydning af de grundlæggende regler, hvormed det tilsigtedes at opdele de europæiske markeder mellem europæiske producenter, hvilket er en meget alvorligere overtrædelse end den, der er

fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1, og som, hvis den var blevet indrømmet, ville have udløst langt større bøder for virksomhederne. I det omfang, hvori visse af deres svar på Kommissionens spørgsmål nævner en japansk deltagelse i overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1, er de derfor ikke troværdige.

293 Hertil bemærkes, at den omstændighed, at de europæiske producenter erkendte, at der fandtes en aftale om opdeling af markederne med de japanske producenter, ikke nødvendigvis havde til formål at skjule, at de indbyrdes havde en aftale om opdeling af de europæiske markeder (jf. præmis 214 ovenfor). Det er usandsynligt, at de europæiske producenter opfandt ulovlige aftaler med de japanske producenter for at skjule eksistensen af et internt europæisk kartel, jf. de ovenfor i præmis 214 angivne grunde. Det må i den forbindelse under alle omstændigheder bemærkes, at Dalmine i sit svar af 29. maj 1997, der er gengivet på s. 15162 i Kommissionens sagsakt, og som supplerer de oplysninger, virksomheden gav i sit svar af 4. april 1997, såvel omtaler kontakter med de japanske producenter som møder mellem de europæiske producenter alene. Corus har for sit vedkommende ikke begrænset sin udtalelse om beskyttelsen af markederne til blot at omfatte forbindelserne mellem de japanske og de europæiske producenter (jf. præmis 290 ovenfor).

294 For så vidt angår Mannesmanns svar har de japanske sagsøgere anført, at Becher, der afgav svaret, efter hvad han selv forklarede, ikke havde personligt kendskab til de forhold, han kommenterede, da han først blev direktør for Mannesmann i april 1995. Hans vidnesbyrd har derfor ikke større bevisværdi og må ifølge JFE-NKK endog afvises.

295 Det skal i den forbindelse bemærkes vedrørende det faktuelle, at selv om Becher først blev direktør for Mannesmann i april 1995, oplyste dette selskabs repræsentant i retsmødet, at han før dette tidspunkt havde varetaget andre funktioner inden for selskabet.

- 296 Der henvises dernæst til den i præmis 205 ovenfor citerede retspraksis, ifølge hvilken svar, der afgives på en virksomheds vegne som sådan, har en troværdighed, der er større end den, som et medlem af virksomhedens personale kunne have, uanset dennes personlige erfaringer eller meninger (dommen i sagen LR af 1998 mod Kommissionen, præmis 205 ovenfor, præmis 45). Det fremgår udtrykkeligt af præmis 45 i dommen i sagen LR af 1998 mod Kommissionen, at bevisværdien af det i den pågældende sag omhandlede svar som et belastende bevis i forhold til et tredje selskab på ingen måde var berørt af den omstændighed, at den person, der havde underskrevet det på det pågældende selskabs vegne, ikke havde været til stede på det omhandlede møde og heller ikke hørte til selskabets personale på dette tidspunkt.
- 297 Det bemærkes således, at når en person — således som det er tilfældet i nærværende sag for så vidt angår Mannesmann — der ikke har direkte kendskab til de relevante omstændigheder, afgiver en erklæring som repræsentant for et selskab, hvorved han indrømmer, at der foreligger en overtrædelse fra selskabets side såvel som fra andre virksomheders side, støtter vedkommende sig nødvendigvis på oplysninger, der er meddelt af selskabet, og især af dets medarbejdere, der har et direkte kendskab til de omtvistede former for praksis. Som det er anført i præmis 211 ovenfor, må erklæringer, der går imod den persons interesser, der afgiver dem, principielt tillægges værdi som beviser, og der må følgelig tillægges Bechers erklæring i denne sag en betydelig vægt.
- 298 JFE-NKK's argumentation, der støttes på dommen i sagen Rhône-Poulenc mod Kommissionen og især på forslaget til afgørelse fra dommer Vesterdorf, der var udpeget som generaladvokat i sagen, jf. præmis 56 ovenfor, må forkastes. I det nævnte forslag til afgørelse bemærkede dommer Vesterdorf, at vidneudsagn fra personer, som har et direkte kendskab til de faktiske omstændigheder, principielt har en særlig stærk bevisværdi (Sml. 1991 II, på s. 956 og s. 957).
- 299 Det kan ikke heraf udledes, at en erklæring, der afgives på vegne af et selskab af selskabets direktør, hvorved dette selskab samt andre virksomheder belastnes, har en begrænset bevisværdi, fordi direktøren ikke har et direkte kendskab til de faktiske omstændigheder. Der er så meget mere ingen som helst grund til at afvise et sådant bevis som generelt uegnet.

300 I nærværende sag, således som det også var tilfældet i den sag, der gav anledning til dommen i sagen LR af 1998 mod Kommissionen, præmis 205 ovenfor, udgør den omhandlede erklæring faktisk en indrømmelse af en overtrædelse fra det selskabs side, som den, der afgiver erklæringen, repræsenterer.

301 De japanske sagsøgere gør endvidere gældende, at Kommissionen ikke kan anse Mannesmanns svar for et troværdigt bevis, for så vidt som det bekræfter, at der fandtes en aftale mellem de europæiske og de japanske producenter, når den samtidig ikke fæster lid til svaret, for så vidt som det heri benægtes, at der fandtes en aftale om, at den enkelte europæiske producents hjemmemarked skulle respekteres af de andre europæiske producenter.

302 Det er rigtigt, at den omstændighed, at Becher benægtede, at de grundlæggende regler havde en intern europæisk side i form af, at der mellem de europæiske producenter var en gensidig forpligtelse til at respektere hjemmemarkederne, i et vist omfang svækker hans erklæring som bevis, der kan bestyrke Verlucas erklæringer. Det må imidlertid bemærkes, at Becher utvetydigt bekræftede, at der fandtes en aftale om opdeling af markederne mellem de europæiske og de japanske producenter for OCTG-rør og projektledningsrør (jf. præmis 290 ovenfor). Hans erklæring bestyrker således Verlucas erklæringer med hensyn til denne del af overtrædelsen og følgelig med hensyn til det forhold, at de japanske sagsøgere deltog i en aftale om opdeling af markederne, i medfør af hvilken de indvilgede i ikke at afsætte OCTG-rør med standardgevind og projektledningsrør på markederne i Fællesskabet. Den omstændighed, at Mannesmanns erklæring ikke fra den beskrevne aftale udelukker OCTG-rør med specialgevind, er uden relevans af de ovenfor i præmis 261 anførte grunde. I den foreliggende sag bliver bevisværdien af Mannesmanns erklæring endelig yderligere forstærket på grund af den omstændighed, at den ligeledes bestyrker Verlucas erklæringer, hvorefter der forelå en fordelingsnøgle vedrørende tildelingen af internationale udbud på markederne i tredjelande (jf. præmis 291 ovenfor).

303 Sagsøgerne har anført, at Dalmine i virksomhedens svar på Kommissionens spørgsmål af 4. april 1997 og 29. maj 1997 understregede, at dens drøftelser med de japanske producenter i det væsentlige havde drejet sig om markederne i tredjelande,

såsom det russiske og det kinesiske marked. Det skal med det samme bemærkes, at ifølge ordlyden af det ovenfor citerede afsnit fra svaret af 4. april 1997 vedrørte disse drøftelser også beskyttelsen af markederne i Fællesskabet (jf. præmis 290 ovenfor). Det må under alle omstændigheder antages, at de udtalelser, som de japanske sagsøgere i den forbindelse påberåber sig, har en meget begrænset vægt netop som følge af det forhold, de japanske sagsøgere selv har fremført (jf. præmis 292 ovenfor), nemlig at Dalmine ønskede at »begrænse skaden«. Da Dalmine ikke fandt det muligt at benægte, at selskabet havde haft kontakter med de japanske producenter såvel som med de andre europæiske producenter, forsøgte det at fremstille disse kontakter på en måde, der i videst mulige omfang fratog dem, eller begrænsede, deres karakter af overtrædelser af fællesskabsretten.

304 Dalmines to svar, navnlig afsnittet i svaret af 4. april 1997, der citeres i den anfægtede beslutnings betragtning 65 (jf. præmis 290 ovenfor), bestyrker således Verlucas erklæringer med hensyn til, at der virkelig var kontakter mellem de europæiske og de japanske producenter angående en fordeling af visse geografiske markeder mellem dem, og navnlig om at udelukke de japanske salg af rør på markederne i Fællesskabet.

305 Vedrørende Corus' svar af 31. oktober 1997 har de japanske sagsøgere anført, at Corus i en skrivelse af 30. marts 1999 klart angav, at ingen af virksomhedens erklæringer måtte fortolkes således, at den indebar eksistensen af en aftale mellem de europæiske og de japanske producenter. Som svar på Kommissionens argument om, at der i skrivelsen af 30. marts 1999 tales om proceduren vedrørende svejsede rør, har de japanske sagsøgere anført, at den således klagjorte erklæring var blevet formuleret af Corus med nøjagtig de samme ord som den, der blev afgivet som led i proceduren vedrørende de sømløse rør.

306 Det er korrekt, at det er ejendommeligt, at der i forbindelse med proceduren vedrørende de sømløse rør (sag IV/E-1/35.860-B) ikke findes en skrivelse svarende til den, der blev sendt i forbindelse med proceduren vedrørende de svejsede rør (sag IV/E-1/35.860-A), hvilket kunne begrunde en formodning om, at der er tale om en undladelse snarere end en bevidst forskellig stillingtagen i den ene og den anden sag.

- 307 Det bemærkes imidlertid, at udtalelserne i skrivelsen af 30. marts 1999 om, at svaret af 31. oktober 1997 ikke henviser til, at der forelå en aftale, og ikke kan fortolkes som en indrømmelse i så henseende, under alle omstændigheder ikke er tilstrækkelige til at kunne forklare betydningen af dette svar. I mangel af en meget overbevisende forklaring af den betydning, der skal tillægges ordene »i praksis var de nationale markeder først og fremmest forbeholdt lokale producenter«, og når henses til, at disse ord er indsat i et afsnit, der vedrører formålet med møderne i Europa-Japan-klubben, udgør denne udtalelse et meget relevant bevis.
- 308 Den omstændighed — hvis den i øvrigt kan lægges til grund — at Corus i en skrivelse, der mere end et år senere blev sendt til Kommissionen, ønskede at begrænse rækkevidden af virksomhedens udtalelse om opdelingen af markederne, begrænser derfor ikke denne udtalelses bevisværdi. Corus' svar må følgelig også antages at bestyrke Verlucas erklæringer om, at der forelå en aftale om opdeling af markederne for OCTG-rør inden for Europa-Japan-klubben.

— Biasizzos vidneudsagn

- 309 I den anfægtede beslutnings betragtning 64 har Kommissionen endvidere henvist til et vidneudsagn, som en tidligere medarbejder i Dalmine, Biasizzo, den 1. juni 1995 afgav for den offentlige anklager i Bergamo (Italien) i forbindelse med en undersøgelse af en bestikkelsessag. Det fremgår af dette vidneudsagn, at der fandtes »producentklubber (karteller)«, der mødtes to gange om året, en gang i Europa og en gang i Japan. Ifølge Biasizzo havde hver producent ret til at få tildelt alle kontrakter, der blev udbudt på hans hjemmemarked, og det var blevet aftalt, at de andre producenter altid ville foreslå priser, der var mellem 8% og 10% højere end den nationale producents priser, og denne regel blev anvendt strengt.

- 310 Ifølge de japanske sagsøgere er dette vidneudsagn fra Biasizzo ikke troværdigt, da det blev afgivet i en tvangssituation, hvorunder vidnet havde en interesse i at forklare, hvorfor Dalmine fik tildelt alle de offentlige kontrakter med Agip, på anden måde end med henvisning til de uhæderlige former for praksis, der var genstand for den undersøgelse, der var indledt over for virksomheden.
- 311 Det bemærkes, at Biasizzo i sit vidneudsagn anførte, at han selv var den, der havde foreslået ordningen med at udvide de ulovlige betalinger til ansatte i Agip. I øvrigt havde disse betalinger ifølge Biasizzo den rolle at lette de senere faser af opfyldelsen af kontrakten, når denne først var blevet tildelt Dalmine i overensstemmelse med den ulovlige aftale. Det må under disse omstændigheder fastslås, at indholdet af Biasizzos vidneforklaring er uforeneligt med den forklaring, at han søgte at skjule sin deltagelse i ulovlige former for praksis ved at forklare Dalmines styrke på det italienske marked med en ikke-eksisterende aftale. De japanske sagsøgers argumentation på dette punkt må følgelig forkastes.
- 312 Hertil kommer, at den omstændighed, at disse vidneudsagn blev afgivet over for den offentlige anklager i Bergamo under en retlig undersøgelse, bestyrker snarere end formindsker deres bevisværdi, i modsætning til hvad de japanske sagsøgere gør gældende. Det bemærkes herved, at selv om et vidneudsagn, der afgives for en anklager, utvivlsomt ikke har samme værdi som en vidneforklaring, der aflægges under ed for en domstol, må det antages, at de tvangsmuligheder, der følger af en anklagers undersøgelsesbeføjelser, og de negative konsekvenser, som det straf-retligt kan have for en person ikke at have talt sandt under en undersøgelse, er forhold, der gør et sådant vidneudsagn mere troværdigt end en almindelig erklæring.
- 313 Ifølge de japanske sagsøgere er henvisningen til udbud på det italienske marked i Biasizzos vidneudsagn uforeneligt med udtalelsen i Verlucas erklæring af 17. september 1996 om, at der ikke var store udbud på de europæiske markeder.

- 314 Det bemærkes i den forbindelse, at udtalelsen i Verlucas erklæring af 17. september 1996 om, at der ikke var store udbud i Europa, findes i erklæringens afsnit 1.4, der har overskriften »Andre markeder« (»OPEN TENDERS«), og under angivelsen »almindelige udbud for sømløse API-rør«, mens hjemmemarkederne for medlemmerne af Europa-Japan-klubben er omfattet af afsnit 1.1, der har overskriften »Hjemmemarkeder«, hvilket a priori indebærer, at ordet »Europa« som anvendt i det nævnte afsnit 1.4 refererer til andre europæiske markeder end de fire hjemmemarkeder, der er omfattet af overtrædelsen, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1 (jf. præmis 279 og 280 ovenfor).
- 315 Hertil kommer, at Biasizzo beskrev situationen på det italienske marked alene, og det er derfor muligt at sondre mellem de store internationale udbud (»store udbud«), som ifølge Verluca ikke omfattede de europæiske markeder, herunder efter omstændighederne de fire europæiske producenters hjemmemarkeder, og de udbud, Agip afholdt på det italienske marked. Den første sætning i afsnit 1.4 i Verlucas erklæring af 17. september 1996, hvorefter »de store forretninger, der var genstand for internationale udbud« (»OPEN TENDERS«), blev fordelt på grundlag af en fordelingsnøgle«, understøtter ligeledes denne opfattelse, for så vidt som den understreger den betydelige størrelse og den internationale karakter af de udbud, der omhandles i dette afsnit i erklæringen.
- 316 Henvisningen til udbuddene på det italienske marked begrænser ganske vist i et vist omfang bevisværdien af Biasizzos vidneudsagn som middel til at bestyrke Verlucas erklæringer. Det må fastslås, at Biasizzos beskrivelse af fremgangsmåden for fordelingen af kontrakterne på det italienske marked i bedste fald ikke finder noget modstykke i de nævnte erklæringer, og at den i værste fald modsiger dem.
- 317 Der skal imidlertid på ny mindes om, at det ikke påhvilede Kommissionen at bevise, ved hjælp af hvilken særlig mekanisme markedsopdelingen skulle gennemføres, forudsat at det konkurrencebegrænsende formål med den ulovlige aftale var godtgjort i fornødent omfang (jf. præmis 203 ovenfor). Den omstændighed, at der ikke er fuldstændig overensstemmelse mellem Verlucas erklæringer og Biasizzos

vidneudsagn vedrørende anvendelsen af de grundlæggende regler på hjemmemarkederne for medlemmerne af Europa-Japan-klubben, har blot den virkning, at bevisværdien af disse udtalelser begrænses i et mindre omfang, da Biasizzos vidneudsagn bestyrker Verlucas erklæringer for så vidt angår andre væsentlige sider af den påtalte aftale (jf. tillige præmis 334 nedenfor).

- 318 De japanske sagsøgere bemærker endvidere, at Biasizzo i et senere vidneudsagn med titlen »Bemærkninger til mine vidneudsagn« har opregnet alle de objektive økonomiske fordele, som en lokal producent af stålrør havde på sit nationale marked i forhold til udenlandske producent, og han omtalte ikke længere en international aftale.
- 319 Det bemærkes hertil, at efter fast retspraksis fremgår det af selve ordlyden af artikel 81, stk. 1, EF, at aftaler mellem virksomheder uanset deres virkninger er forbudt, når de har et konkurrencestridigt formål (jf. præmis 181 ovenfor og den nævnte retspraksis). Den omstændighed, at Biasizzo har opregnet de objektive økonomiske fordele, som en lokal producent af stålrør havde på sit hjemmemarked, udgør følgelig ikke et diskulperende element under de omstændigheder, der foreligger i denne sag, og begrænser følgelig ikke bevisværdien af hans oprindelige vidneudsagn.
- 320 Hvad angår det forhold, at der i dokumentet Bemærkninger til mine vidneudsagn angiveligt ikke findes en ny udtrykkelig henvisning til eksistensen af en international aftale, skal det bemærkes, at denne omstændighed også er uden betydning, idet Biasizzo på ingen måde har trukket det tilbage, han havde sagt herom i sit oprindelige vidneudsagn. Tværtimod har Biasizzo på ny henvist til eksistensen af en sådan aftale i dokumentet Bemærkninger til mine vidneudsagn, eftersom han bekræftede, at Dalmines stærke stilling på det italienske marked blandt andre faktorer skyldtes »den indflydelse, som den enkelte producent på sine egne markeder havde på de andre producenter« (»l'influenza che ogni produttore ha, per le sue aree di mercato, nei confronti degli altri produttori«). I den forbindelse har Biasizzo endog henvist til den beskrivelse, han gav i sit oprindelige vidneudsagn, og herved anført, at »systemet i sin helhed [var] baseret på overholdelsen af en ligevægt,

der hvilede på de historiske markedsandele [...] således som [han] allerede [havde] anført flere gange i [vidneforklaringen]« (»Tutto il sistema è basato sul rispetto di equilibri consolidati da quote storiche [...] come già ho detto più volte nel corso del mio memoriale«).

- 321 For så vidt som de japanske sagsøgere har rejst tvivl om troværdigheden af Biasizzos vidneudsagn, skal det i øvrigt bemærkes, at dette støttes af andre vidneudsagn fra Biasizzos kolleger, der findes i Kommissionens sagsakt, og som denne har påberåbt sig for Retten, men som ikke er citeret i den anfægtede beslutning. Det fremgår navnlig af Jachias vidneforklaring af 5. juni 1995, der er gengivet på s. 8220 b 6 i Kommissionens sagsakt, at der fandtes en aftale »om at respektere de områder, der tilhørte de forskellige virksomheder«, og af Cioccas vidneforklaring af 8. juni 1995, der er gengivet på s. 8220 b 3 i Kommissionens sagsakt, at et »kartel af rørfabrikanter arbejder på verdensplan«. Det fremgår ligeledes af Dalmines svar af 29. maj 1997, at Biasizzo deltog mindst én gang i et møde med de japanske producenter i Japan, og at han dermed havde direkte kendskab til eksistensen og indholdet af den aftale, der er påtalt i den anfægtede beslutnings artikel 1.
- 322 Endelig har de japanske sagsøgere anført, at Biasizzos to erklæringer ikke præciserer, hvilke produkter der var omfattet af den aftale, han henviser til.
- 323 Det skal herom på ny bemærkes, at ikke ethvert af de af Kommissionen fremlagte beviser nødvendigvis skal være i nøje overensstemmelse med Verlucas erklæringer med hensyn til hvert enkelt led i overtrædelsen (jf. præmis 180 ovenfor). Det er således tilstrækkeligt, at et dokument bekræfter hovedpunkterne i den aftale, der er beskrevet af Verluca, for at det kan have en vis værdi som en bestyrkende omstændighed inden for helheden af belastende beviser (jf. præmis 220 ovenfor). Uden at det er nødvendigt at tage stilling til tvisten mellem parterne angående den nøjagtige periode, hvorunder Biasizzo var ansvarlig for salget af de to typer produkter, der omhandles i den anfægtede beslutning, skal det under alle

omstændigheder bemærkes, at det i denne sag står fast, at han var ansvarlig for Dalmines salg af OCTG-rør i en væsentlig del af den fastsatte overtrædelsesperiode såvel som for salget af ledningsrør i hvert fald i flere måneder inden for denne periode, og at han dermed havde et direkte kendskab til de faktiske omstændigheder, som han beskrev.

324 Det må vedrørende dette punkt konkluderes, at Biasizzos vidneudsagn bestyrker Verlucas erklæringer om eksistensen af aftalen om opdeling af hjemmemarkederne som beskrevet af ham. Mere konkret bekræfter dette bevis, at den enkelte producenters hjemmemarkeder skulle respekteres af klubbens andre medlemmer, og at dette princip blev fastlagt i forbindelse med møderne, der fandt sted to gange om året, en gang i Europa og en gang i Japan, og som de japanske sagsøgere sendte repræsentanter til (jf. præmis 192-196 ovenfor).

325 Endvidere bemærkes, at JFE-NKK i virksomhedens svar af 7. november 1997 på en anmodning om oplysninger, der er gengivet på s. 14451 i Kommissionens sagsakt og nævnt i fodnote 41 i den anfægtede beslutning, indrømmer, at de europæiske producenter anmodede virksomheden om at respektere deres hjemmemarkeder i forbindelse med møderne i Europa-Japan-klubben («We recall that other (European) mills requested that JFE respect their home markets»). JFE-NKK bestrider imidlertid at have besvaret denne anmodning imødekommende («However we were neither bound by nor did we respect such requests»).

326 Det kan indledningsvis konstateres, at JFE-NKK med dette svar bekræfter, at de drøftelser, der fandt sted under møderne i Europa-Japan-klubben ikke alene vedrørte markederne i tredjelande, men også markederne i Fællesskabet, således som drøftelserne er beskrevet i Verlucas erklæringer.

- 327 Endvidere mindes om, at det fremgår af en fast retspraksis, at når en virksomhed sammen med andre virksomheder deltager i møder med et konkurrencebegrænsende formål og ikke klart tager afstand fra mødernes indhold; giver den de øvrige deltagere det indtryk, at den tilslutter sig og retter sig efter det kartel, der er resultatet af de nævnte møder, også selv om den ikke deltager aktivt i dem, og det må herefter anses for bevist, at virksomheden deltager i det pågældende kartel (jf. Rettens dom af 17.12.1991, sag T-7/89, Hercules Chemicals mod Kommissionen, Sml. II, s. 1711, præmis 232, af 10.3.1992, sag T-12/89, Solvay mod Kommissionen, Sml. II, s. 907, præmis 98, af 6.4.1995, sag T-141/89, Tréfileurope mod Kommissionen, Sml. II, s. 791, præmis 85 og 86, og Cement-dommen, præmis 66 ovenfor; præmis 1353).
- 328 Den i præmis 327 ovenfor nævnte retspraksis er ikke direkte anvendelig på JFE-NKK's situation, da der i de sager, der gav anledning til de nævnte domme, var ført bevis for overtrædelsen i forhold til andre virksomheder, og det eneste spørgsmål, der stod tilbage, var, hvorvidt den passive virksomhed havde deltaget i overtrædelsen.
- 329 Imidlertid bemærkes, at princippet om, at en virksomhed, der deltager i møder med et konkurrencebegrænsende formål, giver de øvrige deltagere det indtryk, at den tilslutter sig og retter sig efter det kartel, der er resultatet af møderne, når den ikke klart tager afstand fra mødernes indhold, og som følge af dette forhold deltager i en overtrædelse, vil kunne finde anvendelse i den foreliggende sag. JFE-NKK's deltagelse i de nævnte møder er så meget mere tilstået i den foreliggende sag, som virksomheden indrømmer; at den under disse møder fik en udtrykkelig anmodning om at respektere markederne i Fællesskabet. JFE-NKK's svar udgør dermed et særligt stærkt bevis, der kan bestyrke Verlucas erklæringer vedrørende det forhold, at dette selskab deltog i et kartel med de fire europæiske producenter.
- 330 Det bemærkes endvidere, at de tre andre japanske producenter deltog i de samme møder i Europa-Japan-klubben som JFE-NKK. Henset til den måde, hvorpå Europa-Japan-klubben fungerede, og de formål, den havde, således som det fremgår af de ovenfor gennemgåede dokumenter, er det utænkeligt, at de europæiske producenter

skulle have nøjedes med at anmode JFE-NKK og ikke de andre japanske producenter, der var medlemmer af klubben, om at respektere deres hjemmemarkeder. Det må under disse omstændigheder antages, at JFE-NKK's svar også bekræfter, at de tre andre japanske producenter deltog i den overtrædelse, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1.

- 331 Det følger af det anførte i det hele, at den række indicier, som Kommissionen har påberåbt sig, er fuldt tilstrækkelig til at bestyrke Verlucas erklæringer om det forhold, at de japanske og de europæiske producenter inden for rammerne af Europa-Japan-klubben, som han beskriver, faktisk indgik en aftale om opdeling af markederne for visse sømløse stålrør, ifølge hvilken det navnlig påhvilede den enkelte producent at afstå fra at sælge de pågældende produkter på hjemmemarkedet for hver af de andre medlemmer af klubben.
- 332 Det fremgår ikke klart af de fleste af de dokumenter, der udgør den nævnte række indicier, hvilke typer sømløse stålrør denne opdeling omfattede, men det fremgår utvetydigt, at OCTG-rør med standardgevind var blandt de omfattede produkter. De specielle henvisninger til disse produkter i notatet om strategiske overvejelser og i notatet om overvejelser vedrørende VAM-kontrakten, i fordelingsnøgledokumentet og i Mannesmanns svar, såvel som henvisningerne til OCTG-rør i almindelighed og uden nærmere angivelse i andre dokumenter, som Kommissionen har påberåbt sig, bestyrker tilstrækkeligt og klart Verlucas erklæringer om det forhold, at de grundlæggende regler omfattede disse principper.
- 333 Med hensyn til projektledningsrørene indeholder kun et enkelt bevis, nemlig Mannesmanns svar, som blev afgivet af Becher, en klar bekræftelse af Verlucas udtalelse om, at den ulovlige aftale tillige omfattede projektledningsrør. I betragtning af dette svars særlige styrke som bevis, hvilket der er gjort rede for i præmis 294-302 ovenfor, må det anses for tilstrækkeligt til at bekræfte Verlucas erklæringer, der allerede i sig selv er meget troværdige (jf. præmis 205-207 ovenfor) i forhold til disse produkter.

- 334 Det er under alle omstændigheder allerede fastslået, at når den af Kommissionen påberåbte række af overensstemmende beviser gør det muligt at påvise eksistensen af og visse konkrete dele af den aftale om opdeling af markederne, som Verluca har nævnt, og som er angivet i den anfægtede beslutnings artikel 1, vil Verlucas erklæringer i denne situation i sig selv kunne være tilstrækkelige til at bevise andre punkter i den anfægtede beslutning i overensstemmelse med det princip, der følger af Cement-dommen, præmis 66 ovenfor (præmis 1838), og som Kommissionen har henvist til (jf. præmis 204 og 220 ovenfor). I præmis 330 og 332 ovenfor er det i den forbindelse allerede fastslået, at den af Kommissionen påberåbte række af indicier er tilstrækkelig til at bestyrke Verlucas erklæringer i flere henseender, og navnlig hvad angår OCTG-rør med standardgevind.
- 335 Det må på denne baggrund antages, at Verluca klart har talt sandt i sine erklæringer, og at disse erklæringer følgelig i deres egenskab af beviser er tilstrækkelige til at godtgøre, at aftalen om opdeling af hjemmemarkederne for medlemmerne af Europa-Japan-klubben ikke alene omfattede OCTG-rør med standardgevind, således som det fremgår af en række andre beviser, men også projektledningsrør. Der er nemlig ingen grund til at formode, at Verluca, der havde et direkte kendskab til de faktiske omstændigheder, skulle have afgivet urigtige erklæringer vedrørende transportledningsrør, når andre beviser bestyrker hans erklæringer vedrørende aftalens eksistens og anvendelse på OCTG-rør med standardgevind.
- 336 Det bemærkes endelig, at selv om de japanske sagsøgere havde været i stand til at rejse en vis tvivl om, hvilke konkrete produkter der var omfattet af aftalen, der påtales i den anfægtede beslutnings artikel 1 — hvilket ikke er blevet godtgjort — må det understreges, at når beslutningen set i sin helhed viser, at den konstaterede overtrædelse vedrørte en bestemt type produkter, og nævner beviserne til støtte for denne konklusion, kan den omstændighed, at beslutningen ikke indeholder en præcis og udtømmende opregning af alle de typer produkter, overtrædelserne omfatter, ikke i sig selv være tilstrækkelig til at berettige, at den annulleres (jf. analogt, i forbindelse med et anbringende vedrørende en begrundelsesmangel, dommen i sagen Gruber + Weber mod Kommissionen, præmis 203 ovenfor, præmis 214). Hvis dette ikke var tilfældet, kunne en virksomhed unddrage sig enhver sanktion, uanset at Kommissionen med sikkerhed havde bevist, at den havde begået en overtrædelse, i situationer, hvor identiteten af specifikke produkter, der indgår blandt et sortiment af lignende produkter, der afsættes af den pågældende virksomhed, ikke var blevet godtgjort.

337 I den forbindelse er retspraksis vedrørende den rette definition af markedet, som JFE-NKK har henvist til (jf. præmis 101 ovenfor og dommen i sagen SIV m.fl. mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor), ikke relevant, eftersom den vedrører en situation, hvor Kommissionen antager, at en overtrædelse foreligger på grundlag af de konkurrencebegrænsende virkninger af de involverede virksomheders adfærd, hvorimod den ulovlige aftales konkurrencebegrænsende formål i denne sag er fastslået på grundlag af dokumentbeviser.

— Overtrædelsens varighed

338 For så vidt angår overtrædelsens varighed skal det indledningsvis bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 108 har konstateret, at den kunne have fastslået, at overtrædelsen forelå fra 1977, men at den valgte ikke at gøre det, fordi selvbegrænsningsaftalerne fandtes. Følgelig har den i den anfægtede beslutnings artikel 1 først anset overtrædelsen for at foreligge fra 1990.

339 De japanske sagsøgere tager derfor fejl, når de hævder, at Kommissionen i den anfægtede beslutning alene har anset en overtrædelse for at foreligge fra 1990, fordi den fandt, at selvbegrænsningsaftalerne var til hinder for, at de japanske sagsøgere udførte deres stålør til Fællesskabet. Det standpunkt, Kommissionen har indtaget i nærværende sag, hvorefter den anser overtrædelsen for at foreligge fra 1977, men kun har taget den i betragtning fra 1990 med henblik på bødeudmålingen, er imidlertid heller ikke i overensstemmelse med ordlyden af den nævnte beslutning, og især med dennes artikel 1.

340 Det bemærkes i den forbindelse, at Kommissionen i nærværende sager ikke har anmodet Retten om at fastslå en overtrædelse for tiden før 1990. Hertil kommer, at selv om Kommissionen i sine skriftlige indlæg har anført, at den omstændighed, at den ikke har anset en overtrædelse for at foreligge i perioden, hvorunder selvbegrænsningsaftalerne var gældende, udgør en indrømmelse til den anfægtede beslutnings modtagere, som den ikke var forpligtet til at give, har den ikke for Retten gjort gældende, at denne indrømmelse bør trækkes tilbage under nærværende sag.

- 341 Det følger heraf, at Rettens undersøgelse ikke skal vedrøre lovligheden eller rimeligheden af den nævnte indrømmelse, men alene det spørgsmål, om Kommissionen, efter at den udtrykkeligt har givet den i betragtningerne til den anfægtede beslutning, har anvendt den korrekt i sagen. Der mindes i den forbindelse om, at Kommissionen skal fremlægge præcise og samstemmende beviser til støtte for den faste overbevisning, at overtrædelsen er blevet begået, idet den har bevisbyrden for, at overtrædelsen foreligger, og dermed for dens varighed (jf. præmis 177-179 ovenfor og den nævnte retspraksis).
- 342 Da der er tale om aftaler indgået på internationale plan mellem den japanske regering, som var repræsenteret ved Ministeriet for Industri og Udenrigshandel, og Fællesskabet, der var repræsenteret ved Kommissionen, må det herefter fastslås, at Kommissionen i overensstemmelse med princippet om god forvaltning burde have opbevaret dokumenterne, der bekræftede, hvornår de nævnte aftaler udløb. Følgelig burde den have været i stand til at fremlægge disse dokumenter for Retten. Imidlertid har Kommissionen for Retten forklaret, at den havde gennemført sine arkiver, men at den ikke kunne fremlægge dokumenter, der viser ophørsdatoen for disse aftaler.
- 343 Selv om en sagsøger i almindelighed ikke kan overføre bevisbyrden på sagsøgte, ved at påberåbe sig omstændigheder, som den ikke er i stand til at bevise, kan bevisbyrdebegrebet i denne sag ikke anvendes til fordel for Kommissionen for så vidt angår udløbsdatoen for de internationale aftaler, den har indgået. Det uforklarlige forhold, at Kommissionen ikke er i stand til at fremlægge beviser vedrørende en omstændighed, der berører den direkte, fratager Retten muligheden for at træffe afgørelse med fuldt kendskab til sagen for så vidt angår ophørsdatoen for de nævnte aftaler. Det ville være i strid med princippet om god retspleje at lade følgerne af denne brist fra Kommissionens side blive båret af virksomhederne, der var adressater for den anfægtede beslutning, og som til forskel fra den sagsøgte institution ikke var i stand til at føre det bevis, der mangler.

- 344 De må under disse omstændigheder helt undtagelsesvis antages, at det påhvilede Kommissionen at føre beviset for dette ophør. Det må herved konstateres, at Kommissionen ikke har fremlagt bevis for, hvornår selvbegrænsningsaftalerne udløb, det være sig i den anfægtede beslutning eller for Retten.
- 345 Det bemærkes under alle omstændigheder, at selv om de japanske sagsøgere ikke har fremlagt bevis for, at selvbegrænsningsaftalerne fortsat fandtes på det internationale plan, har de alle fremlagt meget relevante beviser for den japanske opfattelse af selvbegrænsningsaftalernes status igennem året 1990. Blandt disse beviser findes navnlig en anmodning, der den 22. december 1989 blev fremsat af seks japanske stålrørsproducenter, heriblandt de fire japanske sagsøgere, om tilladelse til at forlænge den interne aftale om begrænsning af deres udførsler til Det Europæiske Fællesskab indtil den 31. december 1990, og endelig MITI's afgørelse af 28. december 1989 om godkendelse af denne forlængelse. På grundlag af disse dokumenter kan det med sikkerhed konkluderes, at de japanske sagsøgere ligesom de kompetente japanske myndigheder var af den opfattelse, at den internationale aftale om selvbegrænsning, der var indgået med De Europæiske Fællesskaber, fortsat fandt anvendelse igennem året 1990.
- 346 På grundlag af de for Retten fremlagte oplysninger og i betragtning af den bevisbyrde, der påhviler Kommissionen med hensyn til eksistensen af en overtrædelse, må det under disse omstændigheder i nærværende sag lægges til grund, at selvbegrænsningsaftalerne, der var indgået mellem Kommissionen og de japanske myndigheder, forblev i kraft igennem året 1990. Under hensyn til denne faktiske konstatering og i betragtning af den indrømmelse, Kommissionen selv har givet i den anfægtede beslutning, skal varigheden af overtrædelsen, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1, nedsættes med et år.
- 347 Med hensyn til tidspunktet for overtrædelsens ophør støtter Kommissionen sig i den anfægtede beslutnings betragtning 96 og 108 på Verlucas erklæring af 17. september 1996, hvorefter kontakterne var ophørt »lidt over et år tidligere«, og antager på dette grundlag, at overtrædelsen varede til ind i 1995. Det fremgår imidlertid af den

anfægtede beslutnings betragtning 166, som vedrører beregningen af bødebeløbene, at overtrædelsen for så vidt angår de fire japanske sagsøgere kun er blevet fastslået for en periode på fem år, hvorfor den må være ophørt den 1. januar 1995. Kommissionen bekræftede i retsmødet, at det er denne fortolkning af den anfægtede beslutning, der skal anvendes.

- 348 De japanske sagsøgere har understreget, at det eneste af de andre dokumenter, som er påberåbt af Kommissionen, hvori der findes oplysninger vedrørende overtrædelsens varighed, nemlig fordelingsnøgledokumentet, nævner en periode, der udløb i marts 1994. De har derudover anført, at der ikke foreligger beviser for møder i Europa-Japan-klubben efter denne dato.
- 349 Indledningsvis bemærkes, at selv om Verlucas erklæringer er særligt troværdige, er den sætning, Kommissionen støtter sig på som grundlag for sin konklusion om, at overtrædelsen varede indtil begyndelsen af året 1995, meget uklar. Under disse omstændigheder findes de beviser, der bestyrker Verlucas erklæringer på andre punkter, ikke at være tilstrækkelige til, at Kommissionen i den foreliggende sammenhæng udelukkende kan støtte sig på denne sætning. Selv om der ikke er tvivl om rigtigheden af Verlucas udtalelser om overtrædelsens varighed, følger det således af den vage karakter af hans oplysning om dennes ophør, at hans erklæring ikke i sig selv er tilstrækkelig til at bevise dette sidstnævnte tidspunkt i fornødent omfang.
- 350 Endvidere bemærkes, at ifølge beskrivelsen af møderne i Europa-Japan-klubben i Verlucas erklæringer fandt disse sted »to gange om året, en gang i Europa og en gang i Japan (normalt i marts eller april i Europa og i oktober eller november i Japan)« (jf. Verlucas erklæring af 14.10.1996). Det følger heraf, at dersom overtrædelsen havde varet indtil begyndelsen af 1995, således som Kommissionen formoder, måtte der normalt have været afholdt et nyt møde i klubben i efteråret 1994. Mens mødet i marts 1994 er dokumenteret af flere beviser, navnlig af fordelingsnøgledokumentet, findes der derimod intet spor i sagsakten af et møde i

efteråret 1994. Under disse omstændigheder er det ikke muligt med en tilstrækkelig grad af sikkerhed at konkludere, at overtrædelsen varede ud over det første halvår i 1994.

- 351 Den i den anfægtede beslutnings artikel 1 fastslåede overtrædelse må følgelig antages at være ophørt den 1. juli 1994, og overtrædelsens varighed skal derfor nedsættes med seks måneder for så vidt angår de fire japanske sagsøgere, ud over den nedsættelse, der er angivet i præmis 346 ovenfor.
- 352 Det følger i det hele af det anførte, at Kommissionen i forhold til de japanske sagsøgere har ført bevis for overtrædelsen i den anfægtede beslutnings artikel 1 på grundlag af de beviser, der er påberåbt i beslutningens betragtninger, i overensstemmelse med reglerne om bevisførelsen, der er beskrevet i præmis 173-180 ovenfor, men udelukkende for en periode på tre et halvt år, nemlig fra den 1. januar 1991 til den 1. juli 1994. Det andet led i det første anbringende må følgelig i øvrigt forkastes, bortset fra hvad angår den nævnte nedsættelse af overtrædelsens varighed. Da der er ført tilstrækkeligt bevis for eksistensen af den overtrædelse, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1, må det konstateres, at de specifikke argumenter, som sagsøgerne har fremført, og som ikke udtrykkeligt er forkastet af Retten, er irrelevante.
- 353 Det bemærkes endvidere, at forkastelsen af anbringendets andet led — med den begrundelse, at det er bevist, at de japanske sagsøgere faktisk indgik den påtalt aftale med et konkurrencebegrænsende formål — indebærer den konsekvens, at anbringendets første led også må forkastes. Således kan hverken de eventuelt foreliggende hindringer for de japanske indførsler eller de eventuelt foreliggende japanske salg af de af den nævnte aftale omfattede produkter på Det Forenede Kongeriges offshore-marked afkræfte den konklusion, der støttes på dokumentbeviser, hvorefter den nævnte aftale fandtes, og der henvises herved til de ovenfor i præmis 181-186 angivne grunde.

Det tredje led, hvorefter Kommissionen har en fejlagtig opfattelse af betydningen af den overtrædelse, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 2

- 354 Ifølge de japanske sagsøgere er den opfattelse, som Kommissionen har givet udtryk for i den anfægtede beslutnings betragtning 164, og hvorefter den i artikel 2 konstaterede overtrædelse havde det formål at bevare det britiske markeds status som »hjemmemarked« i forhold til de grundlæggende regler, hvilket de forbedrede grundlæggende regler var et middel til, i sig selv usandsynlig. De gør navnlig gældende, at Corus ikke trak sig ud af det britiske marked for OCTG-rør med standardgevind og projektledningsrør, blot fordi virksomheden indstillede sin produktion af glatte rør i Clydesdale, men ville fortsætte med at fremstille og sælge disse produkter på sit hjemmemarked, selv om den ikke havde indgået kontrakter om leverancer af glatte rør med Vallourec, Dalmine og Mannesmann.
- 355 I forbindelse med nærværende led i det første anbringende skal Retten udelukkende undersøge spørgsmålet om, hvorvidt Kommissionen med rette kunne støtte sig på, at den i den anfægtede beslutnings artikel 2 fastslåede overtrædelse forelå, for dermed at bestyrke sin opfattelse vedrørende eksistensen af overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1.
- 356 Indledningsvis bemærkes, at eftersom eksistensen af overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1 er godtgjort på grundlag af de dokumentbeviser, som Kommissionen har lagt til grund i den anfægtede beslutning, er det ikke strengt nødvendigt at undersøge betydningen af konstateringen af den anden overtrædelse for dette spørgsmål. De japanske sagsøgers nævnte argumentation bør dog i den konkrete situation undersøges for alle tilfældes skyld, da de argumenter, de har fremført på dette punkt, har betydning i relation til andre af deres anbringender, navnlig i relation til anbringendet om en påstået forskelsbehandling i forbindelse med deres påstande om nedsættelse af bødebeløbene.

357 Det fremgår af beviserne, der er lagt til grund af Kommissionen i den anfægtede beslutning, at de europæiske producenter frygtede, at den omstændighed, at Corus opretholdt en virksomhed med gevindskæring af rør, ikke var tilstrækkelig til, at de japanske producenter fortsat ville respektere det britiske markeds karakter af et hjemmemarked i de grundlæggende reglers forstand. Det bør navnlig fremhæves, at formandspapiret indeholder følgende vurdering, der er citeret i den anfægtede beslutnings betragtning 90:

»Selv om japanerne har accepteret ikke at kræve ændringer i vores aftaler, hvis Fællesskabets industri for sømløse rør skulle omstruktureres, er der ingen garanti for, at de holder dette løfte, hvis [Corus] trækker sig ud af produktionen eller færdigbehandling af rør i Det Forenede Kongerige.«

(»Although the Japanese have agreed not to request changes in our agreements if the EC seamless industry were to restructure, there is no guarantee that they would follow this precept if [Corus] were to exit tubemaking or finishing in the UK.«)

358 Denne udtalelse bekræftes af Vallourecs notater, navnlig af referatet af mødet den 24. juli 1990 og notatet vedrørende overvejelser om VAM-kontrakten med BSC, der henholdsvis er nævnt i den anfægtede beslutnings betragtning 78 og 80, såvel som af notatet vedrørende mødet med BSC, hvori man nævner risikoen for, at de japanske producenter forsøger at forøge deres markedsandel væsentligt efter Corus' lukning af virksomhedens fabrik i Clydesdale, og hvori det konkluderes, at det er nødvendigt at beskytte det britiske marked. Kommissionens opfattelse bygger på det grundlæggende synspunkt, at de japanske producenter ikke længere nødvendigvis ville acceptere at behandle det britiske marked som et hjemmemarked i de grundlæggende reglers forstand, hvis Corus indstillede sin produktion af glatte rør og købte sine glatte rør til gevindskæring fra producenter hjemmehørende i tredjelande, hvilken mulighed Vallourec udtrykkeligt gør opmærksom på i notatet om strategiske overvejelser og i notatet om forlængelse af VAM-kontrakten med BSC. Til gengæld var forfatterne til Vallourecs notater mere optimistiske med hensyn til muligheden for at få de japanske producenter til at overholde de grundlæggende regler i den situation, hvor Corus var indforstået med udelukkende at modtage sine forsyninger af glatte rør fra kilder i Fællesskabet, navnlig hvis Mannesmann, der ifølge referatet af mødet den 24. juli 1990 blev betragtet som »den eneste europæiske producent, som japanerne [var] bange for«, indgik blandt de producenter, der underskrev leveringskontrakterne.

- 359 Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke påhvilede Kommissionen at bevise, at den opfattelse, der kom til udtryk i Vallourecs notater og i formandspapiret, var korrekt, i den forstand, at den afspejlede en fortolkning af de grundlæggende regler, der var accepteret af de japanske producenter. I den foreliggende sammenhæng var det logisk set tilstrækkeligt for Kommissionen at påvise, at de europæiske producenter anså denne strategi for virksom med henblik på at opretholde de grundlæggende regler, således at de faktisk fordelte leverancerne af glatte rør til Corus mellem Vallourec, Mannesmann og Dalmine for at nå dette mål. En sådan strategi giver nemlig kun mening, såfremt der allerede reelt fandtes en aftale om opdeling af markederne mellem de europæiske og de japanske producenter, og det følger heraf, at beviset for denne første omstændighed tillige bekræfter, at denne aftale fandtes.
- 360 Med hensyn til de japanske sagsøgers argumenter vedrørende OSO's præferencepolitik og direktiv 90/531, især betydningen af henvisningerne til præferencen på 3%, bemærkes, at de ikke er tilstrækkelige til at ophæve værdien af dokumentbeviserne. Selv om disse betragtninger faktisk gør det muligt bedre at forstå de nævnte henvisninger og at erkende, at der fandtes en yderligere grund til, at Corus så sin fordel i at få forsyninger med glatte rør fra kilder inden for Fællesskabet, nemlig den omstændighed, at den britiske præference stod for at blive erstattet af en fællesskabspræference, fremgår det klart af de dokumenter, der er undersøgt ovenfor i præmis 357 og 358, at uanset eksistensen af sådanne præferencer frygtede de europæiske producenter, at deres japanske modparter ville begynde at sælge rør på det britiske marked.
- 361 De japanske sagsøgers argumenter vedrørende de forskellige underskriftsdatoer, der findes på hver af forsyningskontrakterne, må også forkastes. Argumentationen, der er fremført ovenfor i præmis 356-359, bevarer nemlig sin gyldighed, uanset på hvilket præcist tidspunkt den enkelte af de europæiske producenter tiltrådte aftalen, der udgør den overtrædelse, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 2. Med hensyn til denne overtrædelse er den afgørende omstændighed det ovenfor fremhævede forhold, at eksistensen af denne overtrædelse, hvad enten det var fra 1991 eller fra 1993, bekræfter eksistensen af overtrædelsen, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1.

362 Det må dog bemærkes, at de japanske sagsøgeres argumenter har en vis værdi, for så vidt som det fremgår af betragtning 110-116 i den anfægtede beslutning selv, navnlig af betragtning 111, at den anden overtrædelse navnlig havde til formål og til følge, at leverancerne af glatte rør til Corus blev fordelt nøjagtigt mellem Vallourec, Mannesmann og Dalmine. Selv om det klart fremgår af de dokumentbeviser, der er undersøgt ovenfor, navnlig i præmis 357 og 358, at et af formålene med den anden overtrædelse faktisk var at beskytte det britiske marked, må det følgelig konstateres, at den nævnte aftale ifølge den anfægtede beslutning selv derudover havde et konkurrencestridigt formål og konkurrencebegrænsende virkninger for så vidt angår det britiske marked for glatte rør.

363 Hertil kommer, at i det omfang kontrakterne om levering af glatte rør blev forlænget efter udgangen af første halvår i 1994, fra hvilket tidspunkt der ikke længere foreligger bevis for Europa-Japan-klubbens eksistens, er det vanskeligt at betragte de således forlængede aftaler som et middel til gennemførelse af en overtrædelse, der allerede var ophørt. Hver af kontrakterne blev indgået for en oprindelig periode på fem år, og hver part havde ret til at bringe den til ophør ved udløbet af denne periode med et varsel på 12 måneder til partens medkontrahent. Det bemærkes navnlig, at i den udstrækning Vallourec og Dalmine holdt kontrakten af 4. december 1991 i kraft (efter at Vallourec var indtrådt i Corus' rettigheder ved oprettelsen af TISL i 1994, jf. den anfægtede beslutnings betragtning 92) efter den 4. december 1996 og frem til den 30. marts 1999, er det ikke muligt at påvise en forbindelse mellem denne forretningsmæssige adfærd og den overtrædelse, der er konstateret i den anfægtede beslutnings artikel 1. Under alle omstændigheder kunne parterne i forsyningskontrakterne have bragt disse til ophør efter fælles overenskomst på et hvilket som helst tidspunkt efter ophøret af overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1. Der er al mulig grund til at antage, at de ville have gjort dette senest i 1995, hvis den eneste forretningsmæssige interesse, der var knyttet til disse aftaler, havde været den interesse, som Kommissionen har nævnt i den anfægtede beslutnings betragtning 164.

364 Det må i lyset af det anførte bemærkes, at Kommissionens udtalelse i det første punktum i den anfægtede beslutnings betragtning 164, hvorefter de leveringskontrakter, der udgør den i beslutningens artikel 2 fastslåede overtrædelse, blot var et middel til at gennemføre den overtrædelse, der er fastslået i beslutningens artikel 1,

går for vidt, idet denne gennemførelse var ét formål med den anden overtrædelse blandt flere forbundne, men særskilte konkurrencebegrænsende formål og virkninger. Den eventuelle betydning af denne omstændighed for beregningen af de bøder, der er pålagt de japanske sagsøgere, vil blive behandlet i præmis 567-574 nedenfor.

365 Det er imidlertid klart, at Kommissionen med føje kunne antage, at den anden overtrædelse blandt andre formål havde til formål at forstærke eller, med det i den anfægtede beslutnings betragtning 164 anvendte udtryk, gennemføre den aftale om opdeling af markederne, der påtales i den anfægtede beslutnings artikel 1, og at Kommissionen med rette har henvist til eksistensen af denne anden overtrædelse til støtte for, at den i artikel 1 fastslåede overtrædelse forelå (jf. præmis 359 ovenfor). Denne omstændighed er tilstrækkelig til, at nærværende led i det første anbringende må forkastes.

366 Det følger af det ovenfor anførte, at det første anbringende må forkastes i sin helhed.

2. Det andet anbringende, hvorefter den i artikel 1 fastslåede overtrædelse må anses for at udgøre to selvstændige overtrædelser

a) Parternes argumenter

367 JFE-Kawasaki og Sumitomo har subsidiært gjort gældende, at selv om det antages, at de japanske producenter deltog i en aftale, der forbød dem at sælge de i den anfægtede beslutning omhandlede stålrør på markederne i Fællesskabet, kan Kommissionen på grundlag af denne omstændighed ikke med føje antage, at de dermed deltog i nogen form for aftale med de europæiske producenter, ifølge hvilken hver enkelt af disse producenter afstod fra at sælge sine rør, ikke alene på det japanske marked, men også på de andre europæiske producenters hjemmemarked.

Eftersom Kommissionen ikke har bevist, at de japanske producenters deltagelse var nødvendig for, at de europæiske producenter indbyrdes indgik en aftale, burde den nemlig have opfattet disse to dele af de grundlæggende regler som to selvstændige overtrædelser. Der henvises i den forbindelse til, at oversigten i fordelingsnøgledokumentet blot fastsætter, at de japanske producenter skal respektere de europæiske markeder. De andre beviser henviser i det højeste til en angivelig forpligtelse for de japanske producenter til ikke at sælge deres produkter i Europa.

368 JFE-Kawasaki har i øvrigt anført, at i det omfang overtrædelser i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 2 blot betragtes som et middel til gennemførelse af overtrædelser i henhold til beslutningens artikel 1, er det en absurd antagelse, at de japanske producenter deltog i denne selvstændige del af den sidstnævnte overtrædelse.

369 Kommissionen har anført, at markedsopdelingsaftalen må betragtes som et samlet hele af regler, og at det derfor er kunstigt at opdele den i to dele. Efter Kommissionens opfattelse var kartellets effektivitet afhængig af, at det størst mulige antal producenter deltog, hvilket fremgår af de anstrengelser, der blev udfoldet for at overtale de latinamerikanske producenter til at tilslutte sig kartellet. Hvis de japanske producenter ikke havde tilsluttet sig aftalen, kan det ikke formodes, at de europæiske producenter nødvendigvis ville have indgået den sig imellem.

b) Rettens bemærkninger

370 Der skal først mindes om, at som det med rette er anført af Kommissionen, kan en virksomhed holdes ansvarlig for et kartel som helhed, også selv om det godtgøres, at virksomheden kun har deltaget direkte i et eller flere aspekter af kartellet, dels såfremt virksomheden vidste eller nødvendigvis burde vide, at den hemmelige aftale, den deltog i, især gennem regelmæssige møder afholdt gennem flere år, var led i en samlet foranstaltning til forstyrrelse af konkurrencekræfternes frie spil, dels såfremt

denne foranstaltning dækkede samtlige aspekter af kartellet (PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor; præmis 773). Ligeledes forhindrer det faktum, at de forskellige virksomheder kan have haft forskellige roller i forbindelse med opnåelsen af et fælles mål, ikke, at det konkurrencebegrænsende formål, og dermed overtrædelsen, er identisk, forudsat at hver enkelt virksomhed på sin måde har bidraget til opnåelsen af det fælles mål (jf. i denne retning Cement-dommen, præmis 66 ovenfor; præmis 4123).

- 371 I nærværende sag fremgår det klart af de ovenfor undersøgte beviser, navnlig af Verlucas erklæring af 17. september 1996, at et af de afgørende principper i de grundlæggende regler var den gensidige respekt for hjemmemarkederne for medlemmerne af Europa-Japan-klubben. Den af Kommissionen beskrevne aftale om at respektere markederne vedrørte således på fællesskabsniveau udelukkende de fire europæiske producenters hjemmemarkeder og ikke de andre markeder i Fællesskabet. Selv om det forhold, at de europæiske producenter var udelukket fra det japanske marked, logisk udgjorde det punkt i denne del af de grundlæggende regler, som de japanske producenter var interesseret i, vidste de, eller burde nødvendigvis forstå, at dette princip såvel fandt anvendelse internt i Fællesskabet som på interkontinentalt plan.
- 372 Der skal endvidere mindes om, at de europæiske producenter var overbevist om, at Corus' indstilling af produktionen af glatte rør i Clydesdale indebar en risiko for, at de japanske producenter ville anfægte det britiske markeds karakter af et hjemmemarked (jf. præmis 354-365 ovenfor). Det følger nødvendigvis af denne omstændighed, at tilstedeværelsen blandt medlemmerne af Europa-Japan-klubben af en national producent, der fremstillede og solgte OCTG-rør med standardgevind og projektledningsrør på en stats nationale marked, blev betragtet som en betingelse for, at de andre medlemmer af klubben respekterede et marked.
- 373 Hertil kommer, at de japanske sagsøgers argument om, at markederne i Fællesskabet inden for rammerne af Europa-Japan-klubben blev betragtet som et enkelt marked, modsiges af den omstændighed, at det britiske offshore-marked havde en særlig, »delvis beskyttet« status inden for rammerne af markedsopdelingsaftalen. Således har de japanske sagsøgere selv oplyst, at de solgte sømløse stålrør på dette marked, men ikke solgte disse på de andre markeder i Fællesskabet.

374 Det følger af det anførte, at det ikke i denne sag påhvilede Kommissionen at behandle overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1 som to selvstændige overtrædelser, hvor den første vedrørte forbindelserne mellem de europæiske og de japanske producenter, og den anden vedrørende forholdene inden for Fællesskabet. Dette anbringende må følgelig forkastes.

3. *Det tredje anbringende, hvorefter aftalen ikke måtte anses for at have haft en mærkbar indflydelse på konkurrencen*

a) Parternes argumenter

375 JFE-Kawasaki og JFE-NKK har anført, at der forelå handelshindringer — disse er nævnt ovenfor i præmis 73-88 — som hindrede de japanske producenter i at eksportere deres stålrør til de europæiske markeder, navnlig til onshore-markederne i Fællesskabets medlemsstater, og gør på dette grundlag gældende, at aftalen mellem de japanske og de europæiske producenter, som fandtes ifølge den anfægtede beslutning, ikke nødvendigvis havde til følge, at udbuddet af disse produkter blev mærkbart begrænset på disse markeder.

376 Således havde de japanske producenter konkret ingen økonomisk interesse i at sælge stålrør på de europæiske producenters hjemmemarkeder. Følgelig ville de under alle omstændigheder ikke have gjort det, uanset om den aftale, de beskyldes for, eksisterede eller ikke. Kommissionen har dermed ikke i den anfægtede beslutning påvist, at betingelsen vedrørende en mærkbar indflydelse på konkurrencen var opfyldt for de japanske rørproducenters vedkommende.

- 377 JFE-Kawasaki har til støtte for denne argumentation henvist til Domstolens dom af 25. november 1971, Béguelin Import (sag 22/71, Sml. 1971, s. 257, præmis 16; org. ref.: Rec. s. 949), og gør gældende, at det følger af denne, at de minimis-princippet finder anvendelse, uanset arten af den pågældende aftale. I den forbindelse følger det ikke af præmis 1087 og 1088 i Cement-dommen, præmis 66 ovenfor, at de minimis-princippet ikke finder anvendelse i visse tilfælde.
- 378 Ifølge JFE-NKK påhviler det Kommissionen at påvise, at de japanske sagsøgere ville have udvist en anden adfærd, såfremt de påtalte aftaler ikke fandtes, hvilket den ikke har gjort i den foreliggende sag, og virksomheden henviser herved til dommen i sagen Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen, præmis 56 ovenfor, præmis 196.
- 379 Sumitomo har blot anført, at Kommissionen ikke har påvist, at de japanske producenter ville have solgt stålrør på de europæiske markeder, hvis den påtalte overtrædelse ikke havde foreligget, men har ikke udtrykkeligt gjort det her behandlede anbringende gældende.
- 380 Kommissionen gør gældende, at det følger af dens meddelelse om aftaler af ringe betydning, der ikke falder ind under bestemmelserne i artikel [81], stk. 1, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (EFT 1997 C 372, s. 13), at anvendelsen af artikel 81, stk. 1, EF ikke kan udelukkes i tilfælde af horisontale aftaler, der bl.a. har til formål at opdele markederne eller forsyningskilderne, selv om de berørte virksomheders markedsandel er ganske lille. Faktisk er det netop formålet med en sådan aftale at reducere markedsandelen for visse af virksomhederne til et minimum.
- 381 Kommissionen har som hovedargument anført, at de af de japanske sagsøgere påberåbte handelshindringer er irrelevante i denne forbindelse, selv om de måtte blive påvist at foreligge, hvilket ikke er tilfældet i denne sag.

b) Rettens bemærkninger

- 382 Det bemærkes, at Kommissionen ikke er forpligtet til at påvise en skadelig virkning for konkurrencen for at kunne bevise en overtrædelse af artikel 81 EF, når den har påvist eksistensen af en aftale eller af en samordnet praksis, der har til formål at begrænse konkurrencen (jf. dommen i sagen Ferriere Nord mod Kommissionen, præmis 183 ovenfor, præmis 30 ff., og dommen i sagen Thyssen Stahl mod Kommissionen, præmis 74 ovenfor, præmis 277; jf. også præmis 181 ovenfor).
- 383 I den anfægtede beslutning har Kommissionen primært støttet sig på det konkurrencebegrænsende formål med den aftale, der blev indgået inden for Europa-Japan-klubben, og Retten har fastslået, at den anfægtede beslutning er begrundet på dette punkt (jf. præmis 189 ff. ovenfor). Under disse omstændigheder er det et irrelevant argument i forhold til spørgsmålet om aftalens eksistens — også selv om det måtte blive bevist — at den ulovlige aftale ifølge de japanske sagsøgere ikke havde konkurrencebegrænsende virkninger.
- 384 Det skal yderligere bemærkes, at virksomheder, der indgår en aftale, som har til formål at begrænse konkurrencen, principielt ikke kan blive fri for ansvar med henvisning til, at deres aftale ikke kunne have nogen mærkbar indflydelse på konkurrencen. Eftersom aftalen, der er påtalt i den anfægtede beslutnings artikel 1, havde til formål at opdele markederne mellem medlemmerne af Europa-Japan-klubben, er det i denne sag klart, at dens formål var at begrænse konkurrencen mærkbart.
- 385 Følgelig må det her omhandlede anbringende forkastes.

4. *Det fjerde anbringende, hvorefter aftalen ikke påvirkede samhandelen mellem medlemsstaterne*

a) Parternes argumenter

386 JFE-Kawasaki og JFE-NKK gør gældende, at aftalen mellem japanske og europæiske producenter, der er lagt til grund i den anfægtede beslutning, ikke kan antages at have haft nogen virkning på samhandelen mellem medlemsstaterne, i det mindste ikke nogen mærkbar virkning i overensstemmelse med kravene i henhold til retspraksis (Domstolens dom af 20.6.1978, sag 28/77, Tepea mod Kommissionen, Sml. s. 1391, præmis 47). JFE-NKK henviser herved på ny til, at det påhviler Kommissionen at godtgøre, at de japanske sagsøgere ville have udvist en anden adfærd, hvis der ikke fandtes aftaler. Virksomheden henviser på dette punkt til dommen i sagen Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen (præmis 56 ovenfor, præmis 196). Ifølge JFE-Kawasaki og JFE-NKK sælger de japanske producenter de i den anfægtede beslutning omhandlede rør, som alle er færdigbehandlede produkter, udelukkende til de endelige forbrugere, dvs. til olieselskaber. Disse produkter bliver således aldrig videresolgt inden for det fælles marked. JFE-NKK har gjort gældende, at disse salg som oftest gennemføres under medvirken af et japansk handelsfirma som mellemmand og som led i en langfristet forsyningskontrakt eller i henhold til en rammeaftale. Specielt er projektledningsrør ikke standardiserede produkter, men fremstilles efter ordre i overensstemmelse med kundens særlige specifikationer, således som Kommissionen har anført i den anfægtede beslutnings betragtning 34. De egner sig derfor efter deres art ikke til at blive videresolgt. I øvrigt har den påståede overtrædelse, der er angivet i den anfægtede beslutnings artikel 1, ikke haft nogen virkning på samhandelen mellem medlemsstaterne, så længe selvbegrænsningsaftalerne var gældende.

387 Den manglende mulighed for videresalg adskiller ifølge JFE-Kawasaki nærværende sag fra alle de sager, Kommissionen har henvist til i den anfægtede beslutnings fodnote 35 som begrundelse for konklusionen om, at aftalen i artikel 1 påvirkede samhandelen mellem medlemsstaterne, således sagen, der gav anledning til Domstolens dom af 15. juni 1976, EMI Records (sag 51/75, Sml. s. 811), og sagerne, der førte til Kommissionens beslutning 74/634/EØF af 29. november 1974

om en procedure i henhold til artikel [81] i EF-traktaten (IV-27.095 — Fransk-japansk aftale vedrørende kuglelejer) (EFT L 343, s. 19), 75/77/EØF af 8. januar 1975 om en procedure i henhold til artikel [81] i EF-traktaten (IV/27.039 — Champignonkonserves) (EFT L 29, s. 26) og 75/497/EØF af 15. juli 1975 om en procedure i henhold til artikel [81] i EF-traktaten (IV/27.000 — IFTRA-regler for producenter af ubearbejdet aluminium) (EFT L 228, s. 3). I alle disse sager var der nemlig en mulighed for, at de produkter, som det ifølge en ulovlig aftale var forbudt at indføre fra et tredjeland, blev videresolgt inden for Fællesskabet. Kommissionens beslutning 73/109/EØF af 2. januar 1973 om anvendelse af bestemmelserne i artikel [81] og [82] i EF-traktaten (IV/26.918 — Den europæiske sukkerindustri) (EFT L 140, s. 17), der er nævnt i fodnote 36 i den anfægtede beslutning, vedrørte en samordnet praksis snarere end en ulovlig aftale, og også den er derfor uden relevans i den foreliggende sag.

388 Som svar på Kommissionens argument om, at overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1 består i en enkelt, generel aftale, der påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, har JFE-Kawasaki henvist til virksomhedens argument om, at denne overtrædelse i virkeligheden består i to selvstændige aftaler, der dels vedrører forbindelserne mellem japanske producenter på den ene side og europæiske producenter på den anden, dels forbindelserne mellem europæiske producenter. Selv om det antages, at Kommissionen med rette fandt, at der forelå en enkelt aftale, burde den have undersøgt de to ovennævnte selvstændige dele særskilt med henblik på bedømmelsen af lovligheden af de berørte virksomheders adfærd i relation til Fællesskabets konkurrenceregler.

389 JFE-Kawasaki bemærker i den forbindelse, at Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 103 har set bort fra to dele af aftalen, som den havde mistanke om forelå, nemlig vedrørende opdelingen af markederne i tredjelands og om samordnet fastsættelse af priserne på disse markeder, da der ikke forelå tilstrækkelige fældende beviser vedrørende disse dele af aftalen, men samtidig har anset andre dele af den samme aftale for at foreligge. Kommissionen kan derfor ikke hævde, at det ikke er muligt at foretage en selvstændig analyse af hvert enkelt punkt i aftalen.

390 Kommissionen har indledningsvis henvist til sin argumentation om, at det ikke er logisk at bedømme virkningen af de japanske producenters deltagelse i den overtrædelse, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1, isoleret i forhold til virkningen af de europæiske producenters deltagelse heri. Selv om Retten måtte finde, at der skal foretages en særskilt bedømmelse af virkningen på samhandelen mellem medlemsstaterne af den adfærd, der er udvist af hver enkelt af de sanktionerede virksomheder, bemærker Kommissionen imidlertid som eksempel, at JFE-Kawasaki som led i den multilaterale aftale bl.a. havde aftalt med Vallourec, at ingen af parterne ville eksportere sine rør til det tyske marked, hvilket ubestrideligt fjernede en kilde til handel mellem medlemsstater. Den omstændighed, at rørene normalt sælges direkte til de endelige brugere, er efter Kommissionens opfattelse uden betydning, idet aftalen for alle de leverandører, der var parter i aftalen, påvirkede deres adfærd på alle andre markeder end deres hjemmemarked.

391 Kommissionen minder om, at det ifølge retspraksis er tilstrækkeligt, at en aftale kan udøve en direkte eller indirekte, aktuel eller potentiel indflydelse på handelsstrømmene inden for Fællesskabet, for at betingelsen i henhold til artikel 81, stk. 1, EF vedrørende påvirkning af handelen mellem medlemsstater er opfyldt (Cementdommen, præmis 66 ovenfor; præmis 1986). I Domstolens dom af 28. april 1998, Javico (sag C-306/96, Sml. I, s. 1983, præmis 17), blev det fastslået, at en eneforhandlingsaftale med absolut områdebeskyttelse kan falde uden for forbuddet i artikel 81, stk. 1, EF, når den kun påvirker markedet ubetydeligt. I den foreliggende sag er det imidlertid åbenbart, at dette ikke er tilfældet. Endelig må dommen i sagen Tepea mod Kommissionen, præmis 386 ovenfor, forstås i sin sammenhæng, og den er ikke relevant for nærværende sag.

b) Rettens bemærkninger

392 Det følger af fast retspraksis, at for at en vedtagelse, aftale eller samordnet praksis kan antages at påvirke handelen mellem medlemsstater, skal det på grundlag af en flerhed af objektive, retlige eller faktiske omstændigheder med tilstrækkelig

sandsynlighed kunne forudses, at den kan udøve en direkte eller indirekte, aktuel eller potentiel indflydelse på handelen mellem medlemsstater (jf. navnlig Rettens dom af 28.2.2002, sag T-395/94, Atlantic Container Line m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 875, præmis 79 og 90). Følgelig er Kommissionen ikke forpligtet til at påvise, at der reelt foreligger en sådan påvirkning af handelen, idet en potentiel indflydelse er tilstrækkelig (jf. i denne retning dommen i sagen Atlantic Container Line m.fl. mod Kommissionen, præmis 90). Som det imidlertid med rette er anført af sagsøgerne, må denne aktuelle eller potentielle indflydelse ikke være ubetydelig (Domstolens dom af 25.10.2001, sag C-475/99, Ambulanz Glöckner, Sml. I, s. 8089, præmis 48).

393 Det er i den foreliggende sag allerede fastslået i præmis 374 ovenfor, at Kommissionen i denne sag ikke var forpligtet til at behandle overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1 som to selvstændig overtrædelser. Da denne overtrædelse herefter skal behandles som en enkelt overtrædelse, er det klart, at den del af den påtalte ulovlige aftale, der vedrørte forholdene inden for Fællesskabet, i det mindste potentielt hindrede samhandelen mellem medlemsstater, således at betingelsen vedrørende aftalens påvirkning af handelen mellem medlemsstater er opfyldt i denne sag.

394 Under alle omstændigheder bemærkes, at den ovenfor anførte omstændighed (jf. navnlig præmis 357-359 og præmis 372), hvorefter de europæiske producenter var overbevist om, at der som følge af Corus' ophør med fremstillingen af glatte rør i Clydesdale var risiko for, at de japanske producenter ville anfægte det britiske markeds karakter af et hjemmemarked, er tilstrækkelig til at bevise, at der forelå en potentiel påvirkning af handelen inden for Fællesskabet som følge af de japanske producenters adfærd inden for rammerne af Europa-Japan-aftalen. Det følger nemlig af denne konstatering, at den gensidige respekt for hjemmemarkederne inden for Fællesskabet, således som den illustreres af forsvaret af det britiske markeds hjemmemarkedsstatus, indgik som en del af de grundlæggende regler og udgør en hindring for samhandelen inden for Fællesskabet.

395 I lyset af det anførte må det her omhandlede anbringende forkastes.

5. *Det femte anbringende vedrørende en manglende begrundelse for Kommissionens opfattelse vedrørende betydningen af overtrædelsen, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 2*

a) Parternes argumenter

396 Sumitomo og JFE-NKK har gjort gældende, at Kommissionen i strid med artikel 253 EF ikke har begrundet sin konklusion, der er den underliggende forudsætning for den anfægtede beslutnings artikel 2, og hvorefter de kontrakter, der udgjorde overtrædelsen i henhold til denne artikel, blev indgået som led i overtrædelsen, der er nævnt i beslutningens artikel 1, og virksomheden henviser herved til de grunde, der er anført i præmis 163 ff. ovenfor. Under alle omstændigheder må denne del af den anfægtede beslutnings artikel 2 følgelig annulleres.

397 Kommissionen finder, at den i betragtning 90-94 på tilfredsstillende vis har redegjort for, hvorfor den anser overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 2 for at indgå som et led i overtrædelsen i henhold til beslutningens artikel 1. Det fremgår således, at formålet med aftalerne mellem producenterne i Fællesskabet vedrørende Corus' køb af glatte rør var at opretholde denne virksomhed som national producent i Det Forenede Kongerige med henblik på at sikre, at de grundlæggende regler blev overholdt på denne medlemsstats marked for OCTG-rør og ledningsrør.

b) Rettens bemærkninger

398 Det fremgår af fast retspraksis, at begrundelsen for en beslutning, der indeholder et klagepunkt, skal gøre det muligt for Fællesskabets retsinstanser at udøve deres legalitetskontrol og for den berørte at gøre sig bekendt med begrundelsen for den trufne foranstaltning med henblik på at kunne varetage sine interesser og afgøre, om beslutningen er lovlig (jf. dommen i sagen Buchmann mod Kommissionen, præmis 58 ovenfor, præmis 44, og den nævnte retspraksis).

- 399 Det følger heraf, at påberåbelse af manglende eller utilstrækkelig begrundelse er et anbringende vedrørende væsentlige formelle mangler, der adskiller sig fra anbringendet om, at den omtvistede beslutning er truffet af de forkerte grunde, idet prøvelsen af det sidstnævnte forhold henhører under behandlingen af beslutningens materielle rigtighed (dommen i sagen Buchmann mod Kommissionen, præmis 58 ovenfor, præmis 45).
- 400 For så vidt angår den foreliggende sag bemærkes, således som det er blevet fastslået i præmis 364 ovenfor, at den i den anfægtede beslutnings betragtning 90-94 fremførte argumentation ikke giver Kommissionen tilstrækkeligt grundlag for i beslutningens betragtning 164 at antage, at forsyningskontrakterne blot var et middel til at gennemføre Europa-Japan-aftalen. Faktisk har Kommissionen selv senere, nemlig i den del af betragtningerne, hvori den fremsætter sin retlige vurdering af forsyningskontrakterne, antaget, at disse kontrakter i betragtning af deres egne egenskaber måtte betegnes som en overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF (den anfægtede beslutnings betragtning 110 ff.).
- 401 Det bemærkes imidlertid, at selv om den omstændighed, at Kommissionens konklusion i den anfægtede beslutnings betragtning 164 er retlig forkert, er et forhold, der vil kunne gøre den anfægtede beslutning materielt ulovlig, udgør dette ikke en begrundelsesmangel.
- 402 Når den anfægtede beslutnings betragtning 90-94 således læses i lyset af navnlig betragtning 110 og det første punktum i betragtning 111, hvorefter »formålet med disse kontrakter var at levere glatte rør til den førende virksomhed på Nordsømarkedet for OCTG-rør og at bevare en lokal producent i Det Forenede Kongerige for at sikre, at [de grundlæggende regler] blev respekteret inden for Europa-Japan-klubben«, er det muligt at forstå, med hvilken begrundelse Kommissionen nåede til den konklusion, der er angivet i betragtning 164. Det fremgår således af den anfægtede beslutning, når den læses i sin helhed, at Kommissionen på grundlag af sin antagelse om, at hovedformålet med forsyningskontrakter var at gennemføre Europa-Japan-aftalen, heraf udledte, at disse kontrakter i virkeligheden udelukkende var et middel til gennemførelse af denne aftale.

403 Under omstændighederne i den foreliggende sag har beslutningens betragtninger gjort det muligt for Fællesskabets retsinstanser at udøve deres legalitetskontrol og for den berørte at gøre sig bekendt med begrundelsen for den trufne foranstaltning med henblik på at kunne varetage sine interesser og afgøre, om beslutningen er lovlig.

404 Det her omhandlede anbringende må herefter forkastes.

6. Det sjette anbringende vedrørende manglende begrundelse for Fællesskabets offshore-markeders status, især Det Forenede Kongeriges offshore-marked

a) Parternes argumenter

405 JFE-Kawasaki har gjort gældende, at Kommissionen i den anfægtede beslutning ikke har undersøgt den ordning med delvis beskyttelse, som ifølge beslutningen gjaldt på Det Forenede Kongeriges offshore-marked for de af beslutningen omfattede produkter. Den har heller ikke begrundet sin konklusion om, at overtrædelsen forelå, for så vidt angår Tysklands, Frankrigs og Italiens offshore-markeder.

406 Ifølge Kommissionen fremgår det klart af den anfægtede beslutnings betragtning 62, at det britiske offshore-marked var omfattet af den ulovlige aftale, for så vidt som det var delvis beskyttet. Den har i svarskriftet anført, at denne delvise beskyttelse af det britiske offshore-marked, som Corus opretholdt, hvilede på en ordning med prisinstruktioner, som de europæiske producenter frygtede at miste kontrollen med efter lukningen af fabrikken i Clydesdale.

b) Rettens bemærkninger

407 Det må i den forbindelse fastslås, at det fremgår af den anfægtede beslutnings betragtning 62, at Kommissionen på grundlag af to beviser, nemlig Verlucas erklæring af 17. september 1996 og notatet vedrørende mødet med BSC, antog, at Det Forenede Kongeriges offshore-marked var omfattet af den påtalte aftale, men at det havde en form for begrænset beskyttelse, hvorefter det påhvilede en konkurrent, der ønskede at fremsætte et tilbud på dette marked, at tage kontakt med Corus.

408 Disse angivelser er i denne sag tilstrækkelige til, at Kommissionens argumentation vedrørende dette marked fremstår klart og utvetydigt. Følgelig gør denne begrundelse det muligt for Fællesskabets retsinstanter at udøve deres kontrol og for de berørte at gøre sig bekendt med baggrunden for den trufne foranstaltning, således som det kræves efter retspraksis (jf. navnlig Rettens dom af 8.7.1999, sag T-266/97, Vlaamse Televisie Maatschappij mod Kommissionen, Sml. II, s. 2329, præmis 143).

409 Med hensyn til offshore-sektoren inden for de andre markeder i Fællesskabet, der er omfattet af den fastslåede overtrædelse i den anfægtede beslutnings artikel 1, er det tilstrækkeligt at konstatere, at Kommissionen ikke på noget tidspunkt har sondret mellem offshore- og onshore-sektorerne inden for disse markeder, det være sig i den anfægtede beslutning eller for Retten. Under disse omstændigheder udgør det på ingen måde en mangelfuld begrundelse, at der i den anfægtede beslutning ikke er givet en særskilt begrundelse vedrørende denne sektor inden for de nævnte markeder.

410 Dette anbringende må følgelig forkastes.

7. Det syvende og det ottende anbringende vedrørende en mangelfuld begrundelse for Kommissionens valg med hensyn til at pålægge de japanske producenter bøder, men ikke de latinamerikanske producenter, samt forskelsbehandling i den forbindelse

a) Parternes argumenter

- 411 Ifølge JFE-Kawasaki burde Kommissionen have anført begrundelsen for, at den besluttede ikke at pålægge de latinamerikanske producenter bøder til forskel fra de japanske producenter, selv om der bl.a. i fordelingsnøgledokumentet forelå beviser for, at også disse havde forpligtet sig til at overholde en ordning med delvis beskyttelse i forhold til Europa. JFE-Kawasaki henviser herved til Rettens dom af 17. februar 2000, Stork Amsterdam mod Kommissionen (sag T-241/97, Sml. II, s. 309), hvorefter Kommissionen har et særligt ansvar for at begrunde sine beslutninger i de tilfælde, hvor den på grundlag af de samme faktiske omstændigheder beslutter at vedtage en anden, forskellig beslutning.
- 412 Ifølge Kommissionen er den forskel i behandlingen, som de japanske sagsøgere har påvist, berettiget, hvilket navnlig skyldes de betydelige forskelle mellem de beviser, den rådede over i forhold til de japanske producenter, og dem, den rådede over i forhold til de latinamerikanske producenter. Kommissionen gør her gældende, at de dokumenter, som den tilvejebragte under undersøgelsen, indeholder få oplysninger vedrørende den sidstnævnte gruppes deltagelse i en ulovlig aftale, hvorimod der foreligger talrige indicier for, at der fandtes en ulovlig aftale, som var indgået af den førstnævnte gruppe.

b) Rettens bemærkninger

- 413 Det skal først bemærkes, at en beslutning som den anfægtede beslutning, selv om den er affattet og offentliggjort i form af en enkelt beslutning, skal forstås som en

samling af individuelle beslutninger, der i forhold til hver af de virksomheder, som er adressater herfor, fastslår den eller de overtrædelser, som lægges til grund over for virksomheden, og i givet fald pålægger den en bøde. Dette princip fremgår af en samlet fortolkning af Rettens dom af 10. juli 1997, *AssiDomän Kraft Products m.fl. mod Kommissionen* (sag T-227/95, Sml. II, s. 1185, præmis 56), og af Domstolens appelafgørelse i dom af 14. september 1999, *Kommissionen mod AssiDomän Kraft Products m.fl.* (sag C-310/97 P, Sml. I, s. 5363, præmis 49).

414 Det er herefter tilstrækkeligt at konstatere, at Kommissionen i den anfægtede beslutning ikke havde nogen forpligtelse til at angive begrundelsen for, at de latinamerikanske producenter ikke var adressater for beslutningen. Forpligtelsen til at begrunde en retsakt kan nemlig ikke omfatte en forpligtelse for den institution, der har udstedt den, til at begrunde den omstændighed, at den ikke har udstedt lignende retsakter i forhold til tredjeparter.

415 Såfremt den i forbindelse med de her omhandlede anbringender fremførte argumentation skal forstås således, at det også gøres gældende, at der foreligger en forskelsbehandling til skade for de japanske sagsøgere, må argumentationen forkastes. Selv om nogle af de beviser, der findes i Kommissionens sagsakt, viser, at de latinamerikanske producenter måske også deltog i en overtrædelse, må det nemlig konstateres, at denne sagsakt indeholder langt sikrere beviser for de japanske producenters deltagelse i en overtrædelse. Især omtaler Verluca i sine vidneudsagn udelukkende et forsøg på at nå til en aftale med de latinamerikanske producenter, hvilket ifølge ham slog fejl. Endvidere fremgår det af fordelingsnøgledokumentet, således som Kommissionen har anført i den anfægtede beslutnings betragtning 86, at selv om de latinamerikanske producenter synes at have accepteret visse konkurrencebegrænsninger, fremsatte de dog et udtrykkeligt forbehold med hensyn til at skulle respektere det europæiske marked.

416 Under disse omstændigheder må det syvende og det ottende anbringende forkastes.

8. *Det niende anbringende vedrørende en fejl i Kommissionens argument vedrørende salg til en pris, der ligger over de variable omkostninger*

a) Parternes argumenter

- 417 Ifølge JFE-NKK er Kommissionens argumentation i den anfægtede beslutnings betragtning 137 om, at ethvert salg til en højere pris end de variable omkostninger ville være berettiget fra de japanske producenters synspunkt, ikke tilstrækkeligt begrundet. JFE-NKK finder navnlig, at Kommissionen ikke har tilvejebragt de fornødne oplysninger vedrørende dette punkt.
- 418 Kommissionen har ikke besvaret dette anbringende udtrykkeligt.

b) Rettens bemærkninger

- 419 Det bemærkes, at den i forbindelse med dette anbringende fremførte argumentation ikke vedrører en begrundelsesmangel. Den af JFE-NKK kritiserede udtalelse er således udtryk for et økonomisk postulat, der i sig selv er forståeligt. Dersom postulatet antages ikke at være rigtigt, hvad enten det er i generel forstand eller i lyset af den foreliggende sags omstændigheder, må det konkluderes, at Kommissionen har begået en fejlagtig bedømmelse, og ikke, at den har givet en utilstrækkelig begrundelse for beslutningen.
- 420 I den forbindelse skal der endvidere mindes om, at en påstand om, at Kommissionen har forsømt at tilvejebringe tilstrækkelige oplysninger, ikke kan føre til at antage en begrundelsesmangel, men derimod vedrører den materielle lovlighed (jf. i denne retning Domstolens dom af 2.4.1998, sag C-367/95 P, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, Sml. I, s. 1719, præmis 72).

- 421 Vedrørende spørgsmålet om den materielle rigtighed af den pågældende udtalelse skal det under alle omstændigheder bemærkes, at dette spørgsmål vedrører en af de hindringer for de japanske indførsler, som de japanske sagsøgere har gjort gældende. Argumentationen, der støttes på den påståede eksistens af disse handelshindringer, er imidlertid allerede blevet forkastet som sagligt ubegrundet i præmis 353 ovenfor, fordi argumentationen udelukkende vedrører de konkurrencebegrænsende virkninger af overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1, som Kommissionen subsidiært har taget i betragtning i den anfægtede beslutning. Da der på grundlag af dokumentbeviserne, som påberåbes i den anfægtede beslutning, er ført bevis for, at overtrædelsen med et konkurrencebegrænsende formål, som er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1, foreligger, er det irrelevant for konstateringen af overtrædelsens eksistens, at der angiveligt ikke foreligger konkurrencebegrænsende virkninger.
- 422 Det følger af det ovenfor anførte, at dette anbringende må forkastes.

9. Det tiende anbringende vedrørende en påstået tilsidesættelse af retten til kontradiktion som følge af uoverensstemmelser mellem meddelelsen af klagepunkter og den anfægtede beslutning med hensyn til det geografiske marked, der omhandles i beslutningens artikel 1

a) Parternes argumenter

- 423 JFE-NKK og JFE-Kawasaki har i replikken gjort gældende, at Kommissionen har tilsidesat deres ret til kontradiktion, for så vidt som meddelelsen af klagepunkter til forskel fra den anfægtede beslutning ikke omhandlede de europæiske offshore-markeder, i det mindste ikke tilstrækkeligt klart, hvilket er i strid med hvad der især kræves i henhold til Cement-dommen, præmis 66 ovenfor (præmis 504). JFE-Kawasaki har navnlig anført, at virksomheden i sit svar på meddelelsen af klagepunkter præciserede, at den forstod dette dokument således, at Kommissionen havde holdt alle andre offshore-markeder end Det Forenede Kongeriges marked uden for undersøgelsens område, og at Kommissionen ikke på noget tidspunkt har tilkendegivet over for virksomheden, at den var uenig i denne fortolkning.

424 Kommissionen har heroverfor anført, at det her omhandlede klagepunkt er blevet fremført for første gang af JFE-Kawasaki i virksomhedens replik, og at det, da det udgør et nyt anbringende og ikke blot et argument, må afvises i forhold til denne sagsøger i medfør af procesreglementets artikel 48, stk. 2. Under alle omstændigheder er punkt 56 i meddelelsen af klagepunkter indholdsmæssigt identisk med den anfægtede beslutnings betragtning 62. Navnlig fremgår det klart af dem begge, at det britiske offshore-marked faktisk var berørt af den ulovlige aftale.

b) Rettens bemærkninger

425 For så vidt angår spørgsmålet, om det her omhandlede anbringende kan antages til realitetsbehandling i sag T-71/00, skal det bemærkes, at en tilsidesættelse af retten til kontradiktion efter sin art er en subjektiv ulovlighed og derfor ikke udgør en tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter, og spørgsmålet om en sådan tilsidesættelse skal derfor ikke behandles ex officio (jf. i denne retning dommen i sagen *Musique diffusion française m.fl. mod Kommissionen*, præmis 56 ovenfor; præmis 30, *Domstolens dom af 25.10.1983*, sag 107/82, *AEG mod Kommissionen*, Sml. s. 3151, præmis 30, og *Rettens dom af 14.5.1998*, sag T-352/94, *Mo och Domsjö mod Kommissionen*, Sml. II, s. 1989, præmis 74). Følgelig må dette anbringende afvises fra realitetsbehandling i medfør af procesreglementets artikel 48, stk. 2, og kan ikke behandles i sag T-71/00, idet JFE-Kawasaki har fremført det for første gang i virksomhedens replik.

426 For så vidt angår sag T-67/00 må dette anbringende forkastes som ubegrundet. Som Kommissionen med rette har gjort opmærksom på, er punkt 56 i meddelelsen af klagepunkter for så vidt angår definitionen af de omfattede markeder i det væsentlige identisk med den anfægtede beslutnings betragtning 62, og der kan derfor ikke foreligge en tilsidesættelse af retten til kontradiktion på dette punkt. Hvad angår det forhold, at der ikke er henvist til offshore-sektoren inden for de andre markeder i Fællesskabet end Det Forenede Kongeriges marked, kan dette forklares med, at Kommissionen ikke på noget tidspunkt har opstillet en sondring mellem onshore- og offshore-sektorerne for så vidt angår disse markeder (jf. præmis 409 ovenfor).

10. *Det ellefte anbringende vedrørende en påstået tilsidesættelse af retten til kontradiktion som følge af uoverensstemmelser mellem meddelelsen af klagepunkter og den anfægtede beslutning med hensyn til de omfattede produkter*

a) Parternes argumenter

427 JFE-NKK har anført, at det marked, Kommissionen lagde til grund i meddelelsen af klagepunkter, er større end det, der er fastlagt i den anfægtede beslutnings artikel 1, for så vidt som meddelelsen af klagepunkter omfattede alle OCTG-produkter (samt projektledningsrør), hvorimod den anfægtede beslutning udelukkende omfatter OCTG-rør med standardgevind. Ifølge JFE-NKK har denne ændring forvansket definitionen af produktmarkedet i den anfægtede beslutning og udgør en tilsidesættelse af virksomhedens ret til kontradiktion og er dermed i strid med artikel 2, stk. 2, i Kommissionens forordning (EF) nr. 2842/98 af 22. december 1998 om høring af parter i visse procedurer efter EF-traktatens artikel [81] og [82] (EFT L 354, s. 18). Forskellene i de to definitioner af markedet for de pågældende produkter er væsentlige og ændrer dermed rækkevidden af de overtrædelser, som JFE-NKK påstås at have begået. Virksomheden gør i øvrigt gældende, at i Cementdommen, præmis 66 ovenfor (præmis 2212-2225), var den omstændighed, at definitionen af den påståede aftales materielle anvendelsesområde i henseende til produkterne var videre i meddelelsen af klagepunkter end i den endelige beslutning, tilstrækkelig til at begrunde annullation af beslutningen.

428 Kommissionen bemærker, at de præmisser i Cementdommen, præmis 66 ovenfor, som JFE-NKK har påberåbt sig, vedrører spørgsmålet om, hvorvidt de aftaler, der var konstateret i den nævnte sag, omfattede et bestemt geografisk område. Dette spørgsmål er derimod uden betydning i forbindelse med det her omhandlede anbringende. Det fremgår tværtimod af den nævnte doms præmis 852-860, at retten til kontradiktion ikke er tilsidesat, fordi der foreligger en uoverensstemmelse mellem meddelelsen af klagepunkter og den endelige beslutning, medmindre et klagepunkt, der er lagt til grund i beslutningen, ikke blev fremført i meddelelsen på en måde, der var tilstrækkelig til, at adressaterne kunne varetage deres interesser. JFE-NKK har ikke fremført nogen påstand af dette indhold med hensyn til fastlæggelsen af de produkter, der er omfattet af den anfægtede beslutning, og det her omhandlede anbringende må derfor forkastes. Når Kommissionen — således som det fremgår af

meddelelsen af klagepunkter — var i besiddelse af tilstrækkelige beviser vedrørende et mere omfattende marked end det, der endeligt blev lagt til grund i den anfægtede beslutning, var den så meget mere i besiddelse af tilstrækkelige beviser i relation til de af beslutningen omfattede produkter.

b) Rettens bemærkninger

- 429 Det bemærkes indledningsvis, at retten til kontradiktion ikke er tilsidesat, fordi der foreligger en uoverensstemmelse mellem meddelelsen af klagepunkter og den endelige beslutning, medmindre et klagepunkt, der er lagt til grund i beslutningen, ikke er blevet fremført i meddelelsen på en måde, der er tilstrækkelig til, at adressaterne kunne varetage deres interesser (jf. i denne retning Cement-dommen, præmis 66 ovenfor, præmis 852-860).
- 430 Principielt kan Kommissionen ikke kritiseres for at begrænse rækkevidden af en endelig beslutning i forhold til den forudgående meddelelse af klagepunkter, idet Kommissionen skal høre modtagerne af meddelelsen og i fornødent omfang tage deres bemærkninger i betragtning, hvormed de tager stilling til de fastlagte klagepunkter, netop med henblik på at overholde deres ret til kontradiktion.
- 431 Det kan konstateres, at i nærværende sag var Kommissionens fremgangsmåde, som bestod i at lægge en mere begrænset overtrædelse til grund end den, der oprindeligt blev skitseret i meddelelsen af klagepunkter, logisk eller endog nødvendig under hensyn til sagens konkrete omstændigheder, navnlig i betragtning af, at Verlucas erklæringer alene henviser til OCTG-rør med standardgevind samt til projektledningsrør. Der er i sagen ingen grund til at formode, at den omstændighed, at Kommissionen begrænsede den anfægtede beslutnings anvendelsesområde til to af de produkter, der var omhandlet i meddelelsen af klagepunkter, forhindrede JFE-NKK i hensigtsmæssigt at varetage sine interesser under den administrative procedure for så vidt angår disse to produkter. JFE-NKK har heller ikke for Retten forklaret, i hvilken henseende fremstillingen af virksomhedens argumenter med henblik på at blive frikendt for ansvar kunne have været anderledes, hvis anvendelsesområdet for meddelelsen af klagepunkter havde været mere begrænset.

432 Under disse omstændigheder må det her omhandlede anbringende forkastes.

11. *Det tolvte anbringende vedrørende en påstået tilsidesættelse af retten til kontradiktion som følge af en manglende tilstrækkelig analyse af virkningerne af selvbegrænsningsaftalerne i meddelelsen af klagepunkter samt vedrørende uoverensstemmelser mellem meddelelsen af klagepunkter og den anfægtede beslutning med hensyn til rækkevidden af disse aftaler*

a) Parternes argumenter

433 JFE-NKK gør gældende, at Kommissionen i den anfægtede beslutning grundlæggende fjernede sig fra den bedømmelse af selvbegrænsningsaftalerne, som den anlagde under den administrative procedure. Ifølge JFE-NKK påhvilede det Kommissionen i meddelelsen af klagepunkter at fremlægge en undersøgelse af de nævnte aftalers indflydelse på dens foreløbige vurdering af den påståede overtrædelse, hvilket den ikke gjorde. I mangel af en sådan undersøgelse var det ikke muligt for modtagerne af meddelelsen af klagepunkter at tilkendegive deres opfattelse på dette punkt, allerede før Kommissionen fastlagde den endelige opfattelse, der fremgår af den anfægtede beslutnings betragtning 108 og 166 (dommen i sagen Musique diffusion française m.fl. mod Kommissionen, præmis 56 ovenfor, præmis 14). Følgelig havde JFE-NKK på det tidspunkt, da virksomheden afgav sit svar på meddelelsen af klagepunkter, ikke været i stand til at fremlægge beviset for, at selvbegrænsningsaftalerne blev forlænget, og virksomhedens retten til kontradiktion blev dermed tilsidesat.

434 Kommissionen har ikke udtrykkeligt taget stilling til dette anbringende.

b) Rettens bemærkninger

- 435 Det bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede beslutning alene tog hensyn til selvbegrænsningsaftalernes eksistens til støtte for den opfattelse, at der specielt med henblik på fastsættelsen af bødebeløbene ikke kunne antages at foreligge en overtrædelse i den periode, hvorunder disse aftaler var i kraft (den anfægtede beslutnings betragtning 108 og 164). Forskellen mellem meddelelsen af klagepunkter og beslutningen, der er anfægtet af JFE-NKK, er således i sidstnævntes favør og kan derfor principielt ikke skade virksomhedens interesser.
- 436 Dog er dog ovenfor i præmis 342-346 blevet fastslået — idet de fire japanske sagsøgers argumentation herom er blevet taget til følge — at Kommissionen i den anfægtede beslutning foretog en urigtig anvendelse af sit eget udgangspunkt, hvorefter overtrædelsen kun skulle antages at foreligge fra og med det tidspunkt, hvor selvbegrænsningsaftalerne ikke længere var i kraft.
- 437 Det følger heraf, at såfremt de japanske sagsøgere før vedtagelsen af den anfægtede beslutning var blevet underrettet om, at Kommissionen påtænkte at følge dette udgangspunkt vedrørende overtrædelsens varighed, ville de måske under den administrative procedure have fremlagt bevis for, at selvbegrænsningsaftalerne var forblevet i kraft indtil den 31. december 1990.
- 438 Det må ikke desto mindre konstateres, at JFE-NKK havde lejlighed til at meddele sine bemærkninger til meddelelsen af klagepunkter, herunder til angivelserne vedrørende overtrædelsens varighed. Det bemærkes nærmere, at overtrædelsen ifølge meddelelsen af klagepunkter var begyndt i 1977. Under disse omstændigheder havde JFE-NKK kunnet gøre sig klart, hvilken betydning selvbegrænsningsaftalerne

havde på dette punkt, og meddele Kommissionen, at overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1 således ikke var begyndt, eller ikke skulle tages i betragtning, før efter udløbet af selvbegrænsningsaftalerne, som tidligst skete i slutningen af 1990. I sit svar på meddelelsen af klagepunkter påberåbte JFE-NKK sig faktisk ikke selvbegrænsningsaftalerne, og virksomheden forsynede heller ikke Kommissionen med de beviser, der senere er fremlagt for Retten (jf. præmis 345 ovenfor).

439 Det skal endvidere bemærkes, at Kommissionen anser sin behandling af dette spørgsmål for allerede at udgøre en indrømmelse til de japanske producenter (jf. præmis 338 ff. ovenfor).

440 I den foreliggende sag ville det således være i strid med selve det grundlæggende indhold af begrebet ret til kontradiktion at antage, at Kommissionen, før den foretog noget, som den betragtede som en indrømmelse i retning af at begrænse overtrædelsens varighed i henhold til den anfægtede beslutning, var forpligtet til at anmode modtagerne af meddelelsen af klagepunkter om på ny at tage stilling til betydningen og rækkevidden af denne indrømmelse.

441 Hvad enten det er rigtigt, når denne omstændighed angives at være taget i betragtning som en indrømmelse, eller dette ikke er rigtigt, må det nemlig fastslås, at virkningen af selvbegrænsningsaftalerne på ingen måde udgør et yderligere klagepunkt og på ingen måde har gjort indgreb i de japanske sagsøgers interesser, men tværtimod har begrundet en nedsættelse af overtrædelsens varighed.

442 Selv om den af Kommissionen begåede fejl klart begrundet en nedsættelse af overtrædelsens varighed under omstændighederne i denne sag, kan det ikke konkluderes, at Kommissionen på dette punkt har tilsidesat JFE-NKK's ret til kontradiktion.

- 443 Endelig bemærkes, at Retten har draget de konsekvenser, det har for bøderens størrelse, at den ovenfor påviste fejl er begået vedrørende spørgsmålet om overtrædelsens varighed, som ligger til grund for det her omhandlede anbringende (jf. præmis 574, 588 og 590 nedenfor).
- 444 I lyset af det anførte må dette anbringende forkastes.

12. Det trettende anbringende vedrørende en angivelig tilsidesættelse af retten til kontradiktion som følge af uoverensstemmelser mellem meddelelsen af klagepunkter og den anfægtede beslutning angående den rækkevidde, der er tillagt overtrædelsen i henhold til beslutningens artikel 2

a) Parternes argumenter

- 445 Dette anbringende er fremført af JFE-NKK og Sumitomo. JFE-NKK har indledningsvis anført, at overholdelsen af retten til kontradiktion er en grundlæggende rettighed, der udgør en bestanddel af den mere omfattende ret til en retfærdig rettergang, der er fastslået i EMK's artikel 6, og som dermed hører til de almindelige retsprincipper; hvis overholdelse Fællesskabets retsinstanser sikrer (Domstolens dom af 17.12.1970, sag 11/70, Internationale Handelsgesellschaft, Sml. 1970, s. 235, org.ref.: Rec. s. 1125).
- 446 I meddelelsen af klagepunkter anførte Kommissionen blot, at aftalen om at fordele salgene af glatte rør til Corus mellem Vallourec, Dalmine og Mannesmann havde til formål at bevare en national producent i Det Forenede Kongerige med henblik på at sikre overholdelsen af de grundlæggende regler på denne stats marked, idet dette markeds status som hjemmemarked i henhold til de nævnte regler blev opretholdt. Sumitomo og JFE-NKK har anført, at Kommissionens fremstilling på dette punkt ikke indeholdt nogen antydning af, at den blot opfattede aftalen som et middel til at gennemføre princippet om overholdelse af hjemmemarkederne, der var et led i opdelingen af de japanske og de europæiske markeder for OCTG-rør med standardgevind og for ledningsrør (den anfægtede beslutnings betragtning 164).

- 447 Sumitomo har anført, at hvis meddelelsen af klagepunkter havde indeholdt en sådan påstand, ville virksomheden have besvaret den udtrykkeligt, og at den følgelig blev frataget muligheden for effektivt at tage stilling til de fremførte omstændigheder og deres relevans, hvilket er i strid med artikel 2 og 3 i forordning nr. 2842/98 og med det grundlæggende fællesskabsretlige princip om retten til en retfærdig rettergang.
- 448 Til støtte for denne opfattelse har Sumitomo og JFE-NKK anført, at Kommissionen efter fast retspraksis skal fremføre sin argumentation på en tilfredsstillende måde, således at modtageren af en meddelelse af klagepunkter sættes i stand til under den administrative procedure effektivt at tage stilling til, om de fremførte faktiske forhold og andre omstændigheder virkelig foreligger, og hvilken betydning de har (Domstolens dom af 23.10.1974, sag 17/74, Transocean Marine Paint mod Kommissionen, Sml. s. 1063, præmis 15; forslag til afgørelse fra generaladvokat Warner i forbindelse med Domstolens dom af 29.3.1979, sag 113/77, NTN Toyo Bearing m.fl. mod Rådet, Sml. s. 1185, på s. 1212 og 1261; Domstolens dom af 20.3.1985, sag 264/82, Timex mod Rådet og Kommissionen, Sml. s. 849, præmis 24-30, og af 27.6.1991, sag C-49/88, Al-Jubail Fertilizer mod Rådet, Sml. I, s. 3187, præmis 15-17; dommen i sagen Mo och Domsjö mod Kommissionen, præmis 425 ovenfor, præmis 63, og Cement-dommen, præmis 66 ovenfor, præmis 106 og 476). Det fremgår endvidere af fast retspraksis, at meddelelsen af klagepunkter skal angive de konklusioner, som Kommissionen påtænker at drage af de omhandlede faktiske omstændigheder, dokumenter og retlige argumenter, hvilket Kommissionen ikke har gjort i tilfredsstillende omfang i nærværende sag (Domstolens dom af 3.7.1991, sag C-62/86, AKZO mod Kommissionen, Sml. I, s. 3359, præmis 29, og Mo och Domsjö-dommen, præmis 425 ovenfor, præmis 63, samt Rettens dom af 10.3.1992, sag T-9/89, Hüls mod Kommissionen, Sml. II, s. 499, præmis 39). Det følger endelig af princippet om retten til kontradiktion, at Kommissionen ikke må afvige fra de faktiske omstændigheder, der er fremlagt i meddelelsen af klagepunkter, når den udarbejder sin beslutning (Domstolens dom af 13.2.1979, sag 85/76, Hoffmann-La Roche mod Kommissionen, Sml. s. 461, præmis 11).
- 449 Kommissionen har heroverfor først anført, at den anfægtede beslutnings betragtning 164 angiver begrundelsen for, at Kommissionen besluttede ikke at pålægge fællesskabsproducenterne en yderligere bøde på grundlag af overtrædelsen, der er fastslået i beslutningens artikel 2. Kommissionen gør herved opmærksom på, at de japanske sagsøgere ikke har nogen retlig interesse i at anfægte den nævnte betragtning, da bøden, som de er blevet pålagt, vedrører overtrædelsen af artikel 81 EF, der er beskrevet i den anfægtede beslutnings artikel 1.

450 Under alle omstændigheder viser den retlige analyse i meddelelsen af klagepunkter klart den forbindelse, der består mellem de to overtrædelser, idet det anføres, at formålet med aftalerne mellem fællesskabsproducenterne vedrørende Corus' køb af glatte rør var at bevare denne virksomhed som national producent i Det Forenede Kongerige for dermed at sikre, at de grundlæggende regler blev overholdt på denne medlemsstats markeder for færdigbehandlede produkter (jf. navnlig punkt 144 i meddelelsen af klagepunkter). Beslutningens betragtning 164 skal forstås som en ren sammenfatning af de forhold, der er redegjort for i meddelelsen af klagepunkter. Dette gør intet indgreb i sagsøgernes ret til kontradiktion, for så vidt som Sumitomo og JFE-NKK med kendskab til sagens omstændigheder havde lejlighed til at fremsætte de bemærkninger, de ønskede at fremføre vedrørende aftalerne mellem de europæiske producenter om de glatte rør.

b) Rettens bemærkninger

451 Det bemærkes indledningsvis med hensyn til klagepunktet, der støttes på eksistensen af overtrædelser i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 2, at Retten må forkaste Kommissionens argument om, at de japanske sagsøgere ikke havde nogen retlig interesse i at anfægte Kommissionens vurdering, der er angivet i den anfægtede beslutnings betragtning 164 vedrørende forbindelsen mellem de to overtrædelser, der er lagt til grund i beslutningen. Selv om disse sagsøgere ikke er direkte berørt af konstateringen af den anden overtrædelse, har de alligevel ret til at gøre gældende — således som de har gjort i forbindelse med deres påstand om nedsættelse af bødeløbet — at for så vidt som de europæiske producenter ikke er blevet pålagt nogen bøde på grundlag af den anden overtrædelse, er der udøvet forskelsbehandling til skade for de japanske sagsøgere. Den omstændighed, at Kommissionen var af den opfattelse, at forsyningskontrakterne, der udgør den anden overtrædelse, blot var et middel til at gennemføre den overtrædelse, der særligt er fastslået i forhold til de japanske sagsøgere, indebærer, at disse har en interesse i at anfægte antagelsen om en sådan forbindelse, eftersom den anden overtrædelse dermed anvendes som en støtte for den første, som de kritiseres for.

452 Ikke desto mindre må det her omhandlede anbringende forkastes.

- 453 Kommissionens forpligtelse i den fase, hvor meddelelsen af klagepunkter fremsendes, er begrænset til at redegøre for de fremførte klagepunkter og til klart at angive de faktiske omstændigheder, den støtter sig på, såvel som hvorledes disse kvalificeres, således at meddelelsens modtagere kan forsvare sig effektivt (jf. i denne retning de af sagsøgerne nævnte domme i sagen AKZO mod Kommissionen, præmis 448 ovenfor, præmis 29, og i sagen Mo och Domsjö mod Kommissionen, præmis 425 ovenfor, præmis 63). Kommissionen er ikke forpligtet til at angive de konklusioner, som den drager af de faktiske omstændigheder, dokumenter og retlige argumenter.
- 454 Det bemærkes endvidere, at dommen i sagen Hüls mod Kommissionen, præmis 448 ovenfor, som sagsøgerne specielt har henvist til (præmis 39 in fine), vedrører spørgsmålet om, under hvilke omstændigheder Kommissionen i den endelige beslutning kan støtte sig på dokumenter, der vel var vedlagt meddelelsen af klagepunkter, men ikke blev nævnt udtrykkeligt i denne.
- 455 I den foreliggende sag består den eneste relevante forskel mellem det pågældende punkt i meddelelsen af klagepunkter, nemlig punkt 144, og den anfægtede beslutnings betragtning 164 deri, at Kommissionen i beslutningen har anført, at de kontrakter, der udgjorde den anden overtrædelse, »blot var et middel til at gennemføre« den første overtrædelse, mens den i meddelelsen af klagepunkter havde begrænset sig til at gøre gældende, at »formålet« med forsyningskontrakterne var at opretholde hjemmemarkedskarakteren af Det Forenede Kongeriges marked i henhold til de grundlæggende regler.
- 456 Det er blevet fastslået i præmis 364 ovenfor, at Kommissionens opfattelse i den anfægtede beslutning er fejlagtig, for så vidt som de kontrakter, der udgør den anden overtrædelse, havde mere end blot ét formål. Det bemærkes imidlertid, at selv om det måtte være muligt at påvise en forskel i analysen mellem meddelelsen af klagepunkter og den anfægtede beslutning på dette punkt, er det klart, at modtagerne af meddelelsen fik lejlighed til at fremsætte deres bemærkninger til det grundsynspunkt, der er grundlaget for Kommissionens opfattelse, nemlig antagelsen om, at de europæiske producenter indgik de kontrakter, der udgør den anden overtrædelse, for at styrke anvendelsen af de grundlæggende regler på Det Forenede Kongeriges offshore-marked.

457 Under disse omstændigheder er retten til kontradiktion ikke tilsidesat på dette punkt.

458 Det skal endelig bemærkes, at Retten for så vidt angår bødebeløbene har draget konsekvenserne af den fejlagtige analyse, der er grundlaget for det her omhandlede anbringende, i forbindelse med anbringendet om en forskelsbehandling (jf. præmis 574, 588 og 590 nedenfor).

13. Det fjortende anbringende, hvorefter Kommissionens beslutning af 25. november 1994 om at tillade undersøgelserne den 1. og 2. december 1994 er ulovlig

a) Parternes argumenter

459 Ifølge de fire japanske sagsøgere er beslutningen af 25. november 1994, der var Kommissionens grundlag for at gennemføre undersøgelserne den 1. og 2. december 1994, ulovlig, fordi den bemyndigede Kommissionens tjenestemænd til at foretage en undersøgelse for Det Europæiske Fællesskab i henhold til artikel 81 EF, selv om det i beslutningen samtidig erkendes, at EFTA-Tilsynsmyndigheden var enekompetent i så henseende i medfør af artikel 56 i EØS-aftalen (herefter »artikel 56 EØS«). Det var ulovligt at vedtage beslutningen af 25. november 1994 med denne dobbelte hjemmel.

460 Kommissionens beslutning af 25. november 1994 blev truffet i henhold til en anmodning, der var rettet til institutionen af det medlem af EFTA-Tilsynsmyndigheden, der har ansvaret for konkurrencesager, med henblik på at foretage undersøgelser på Det Europæiske Fællesskabs område i medfør af artikel 8, stk. 3, i protokol 23 til EØS-aftalen (herefter »protokol 23«) i forbindelse med en undersøgelse, der blev gennemført af EFTA-Tilsynsmyndigheden. EFTA-Tilsyns-

myndigheden havde givet tilladelse til denne foranstaltning ved myndighedens beslutning af 17. november 1994. I punkt 1 i meddelelsen af klagepunkter anerkendte Kommissionen udtrykkeligt, at den havde handlet på vegne af EFTA-Tilsynsmyndigheden, da den foretog undersøgelserne den 1. og den 2. december 1994. Denne opfattelse bekræftes af ordlyden af artikel 8, stk. 3, i protokol 23, hvorefter den kompetente tilsynsmyndighed som defineret i artikel 56 EØS kan anmode den anden tilsynsmyndighed om at foretage undersøgelser inden for sit område. De japanske sagsøgere bemærker endvidere, at ifølge artikel 8, stk. 5, i samme protokol påhviler det hver af de to myndigheder, når der handles på den anden myndigheds vegne, at tilsende denne de herved fremkomne oplysninger efter afslutningen af de nævnte undersøgelser.

461 Sagsøgerne har anført, at artikel 56 EØS, som artikel 8, stk. 3, i protokol 23 udtrykkeligt henviser til, fastlægger en nøje kompetencefordeling mellem de to tilsynsmyndigheder ved behandlingen af særlige konkurrencesager. Ifølge sagsøgerne indfører artikel 56 EØS en ordning med en enkelt behandlende instans, hvorved behandlingen af alle de særlige sager, der måtte være omfattet af anvendelsesområdet for artikel 53 EØS, fordeles mellem Kommissionen og EFTA-Tilsynsmyndigheden efter præcise kriterier, der udelukker enhver mulighed for en delt eller parallel kompetence i én og samme sag. I modsætning til hvad Kommissionen påstår, fremgår det af Domstolens udtalelse 1/92 af 10. april 1992 (Sml. I, s. 2821), at denne præcise kompetencefordeling ikke ændrer karakteren af Fællesskabets beføjelser, og at den derfor er forenelig med EF-traktaten.

462 Det følger af det anførte, at da Kommissionen traf sin beslutning af 25. november 1994, hvorved den imødekom den anmodning om administrativ bistand på Fællesskabets område, der var fremsat på vegne af EFTA-Tilsynsmyndigheden, anerkendte Kommissionen nødvendigvis, at denne myndighed var enekompetent på daværende tidspunkt til at behandle den pågældende sag. De japanske sagsøgere gør gældende, at det følger af ordlyden af artikel 56 EØS, at overtrædelser, der påvirker handelen mellem Det Europæiske Fællesskabs medlemsstater og dermed er en overtrædelse af artikel 81 EF, henhører under Kommissionens enekompetence. Såfremt Kommissionen på det tidspunkt, da den vedtog sin beslutning af 25. november 1994 mente at være kompetent til at behandle sagen i henhold til

artikel 81 EF, burde den have afvist EFTA-Tilsynsmyndighedens anmodning om bistand, have anmodet den om at henlægge sagen og selv have indledt sin egen undersøgelse. I den forbindelse bemærker Nippon, at EFTA-Tilsynsmyndighedens beslutning af 17. november 1994 såvel i betragtningerne som i konklusionen bekræfter, at den kun vedrører former for praksis på det norske offshore-marked. Det er derfor klart, at EFTA-Tilsynsmyndigheden og Kommissionen begge på dette stadium mente, at EFTA-Tilsynsmyndigheden var den myndighed, der var kompetent til at undersøge de omhandlede former for praksis.

463 Kommissionen handlede således i strid med artikel 56, stk. 1, EØS, da den den 25. november 1994 besluttede samtidigt at iværksætte sin egen undersøgelse med henblik på at fastslå, om artikel 81 EF og/eller artikel 53 EØS var blevet overtrådt, selv om EFTA-Tilsynsmyndigheden på dette stadium var kompetent til at undersøge sagen. Som Kommissionen anførte i meddelelsen af klagepunkter, fremsendte EFTA-Tilsynsmyndigheden først den 6. december 1995 sine sagsakter til Kommissionen, hvilket blev begrundet med, at samhandelen inden for Fællesskabet var berørt af de former for adfærd, der var genstanden for myndighedens undersøgelse, og denne foranstaltning ville ikke have haft nogen mening, hvis Kommissionen allerede havde været kompetent til at foretage en undersøgelse. Faktisk indledte Kommissionen en ny undersøgelsesprocedure efter denne overførsel.

464 Kommissionens argument om, at artikel 56 EØS udelukkende vedrører kompetencen til at vedtage beslutninger, der fastslår en overtrædelse, modsiges af EØS-aftalens artikel 55, der bestemmer, at »den kompetente tilsynsmyndighed, der er omhandlet i artikel 56, undersøger [...] tilfælde af formodet overtrædelse«. EØS-aftalens artikel 109 (herefter »artikel 109 EØS«), som Domstolen anså for relevant med henblik på at bedømme foreneligheden af artikel 56 EØS med EF-traktaten i Domstolens udtalelse 1/92, der er nævnt i præmis 461 ovenfor, bekræfter ligeledes, at princippet om enekompetence også gælder i undersøgelsesfasen. Det bestemmes således i artikel 109, stk. 4, EØS, at Kommissionen og EFTA-Tilsynsmyndigheden hver undersøger alle klager, som henhører under deres kompetence, og om nødvendigt formidler alle sådanne klager til det andet organ, som henhører under dette organs kompetence. Artikel 109, stk. 5, EØS bestemmer, at hvert af disse organer har den mulighed at forelægge sagen for Det Blandede EØS-Udvalg, såfremt de er uenige med hensyn til, hvilke foranstaltninger der skal træffes vedrørende en klage, eller med hensyn til resultatet af undersøgelsen. Det er en absurd antagelse, at den skarpe kompetencefordeling finder anvendelse i undersøgelsesfasen i de sager, hvor der er blevet indgivet en klage, men ikke skulle finde anvendelse i denne fase, hvis undersøgelsen er blevet iværksat ex officio.

- 465 Henset til alle disse omstændigheder må protokol 23, og især dens artikel 10, stk. 3, som Kommissionen har påberåbt sig, fortolkes i lyset af artikel 109 EØS. Det følger heraf, at de oplysninger, der er indsamlet under en undersøgelse, der er foretaget af eller på vegne af EFTA-Tilsynsmyndigheden, og som findes i et sagsmateriale, som denne myndighed har oversendt til Kommissionen i henhold til artikel 10, stk. 3, i protokol 23, kun vil kunne anvendes af Kommissionen inden for rammerne af anvendelsen af bestemmelserne i EØS-aftalen. Denne fortolkning fratager ikke protokollens artikel 10, stk. 3 enhver praktisk betydning, i modsætning til hvad Kommissionen gør gældende. Under alle omstændigheder bekræfter ordlyden og opbygningen af artikel 10 i protokol 23, at kun én myndighed kan være kompetent til at undersøge en sag på et givet tidspunkt.
- 466 Da beslutningen af 25. november 1994, i henhold til hvilken Kommissionen gennemførte undersøgelserne på stedet den 1. og den 2. december 1994, er ulovlig, er det ifølge de japanske sagsøgere i hvert fald nødvendigt, at alle de dokumentbeviser, der blev tilvejebragt under de nævnte undersøgelser, fjernes fra sagsakten, således som det følger af Rettens og Domstolens praksis (kendelse afsagt af Domstolens præsident den 26.3.1987, sag 46/87 R, Hoechst mod Kommissionen, Sml. s. 1549, præmis 34, og PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor, præmis 395). Kommissionen skulle have anmodet de berørte virksomheder om oplysningerne på ny, således som den gjorde i den sag, der gav anledning til PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor (præmis 474-476).
- 467 De beviser, som Kommissionen har indsamlet på vegne af EFTA-Tilsynsmyndigheden, bør udtages af sagsakten for den i nærværende sag omhandlede procedure, ikke alene fordi Kommissionens beslutning af 25. november 1994 var ulovlig, men også af en anden grund, nemlig den, at formålet med denne procedure er forskelligt fra formålet med EFTA-Tilsynsmyndighedens undersøgelse.
- 468 Artikel 9, stk. 1, i protokol 23 bestemmer, at de oplysninger, der er tilvejebragt i medfør af protokollen, kun må bruges med henblik på procedurerne i henhold til EØS-aftalens artikel 53 og 54, ligesom artikel 20 i forordning nr. 17 begrænser anvendelsen af oplysningerne til det formål alene, med henblik på hvilket de er blevet indhentet. Vedrørende anvendelsen af denne sidstnævnte bestemmelse følger

det af fast retspraksis, at en virksomheds ret til beskyttelse af forretningshemmeligheder og dens ret til kontradiktion tilsidesættes, såfremt Kommissionen, eller efter omstændighederne en national myndighed, over for virksomheden påberåber sig beviser, der er tilvejebragt under en undersøgelse, der har en anden genstand end den aktuelle sag (Domstolens dom af 17.10.1989, sag 85/87, Dow Benelux mod Kommissionen, Sml. s. 3137, præmis 18, af 16.7.1992, sag C-67/91, Asociación Española de Banca Privada m.fl., »dommen om de spanske banker«, Sml. I, s. 4785, præmis 35 ff., af 10.11.1993, sag C-60/92, Otto, Sml. I, s. 5683, præmis 20, samt PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor, præmis 472).

- 469 I dommen om de spanske banker, præmis 468 ovenfor, fastslog Domstolen nærmere bestemt, at de oplysninger, Kommissionen havde indsamlet under en undersøgelse i medfør af artikel 81 EF, ikke kunne benyttes af de nationale konkurrencemyndigheder, heller ikke i de sager, hvor det påhvilede disse at anvende den samme bestemmelse i fællesskabsretten (dommens præmis 32). Tilsvarende fandt Domstolen i Otto-dommen, præmis 468 ovenfor, at oplysninger, der var fremskaffet under en national sag, ikke kunne anvendes af Kommissionen som bevis for en overtrædelse af Fællesskabets konkurrenceregler (dommens præmis 20). Endelig minder JFE-Kawasaki om, at Retten i PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor, lagde vægt på den omstændighed, at Kommissionen på ny havde anmodet om fremlæggelse af de dokumenter, som den allerede havde modtaget i forbindelse med en undersøgelse med et andet formål, som grundlag for at anse retten til kontradiktion for overholdt i den nævnte sag (jf. ovenfor, præmis 466 in fine).

- 470 De japanske sagsøgere har anført, at de dokumenter, der har oprindelse i de undersøgelser, der blev gennemført som led i EFTA-Tilsynsmyndighedens undersøgelse, ligeledes og med den samme begrundelse bør udgå af sagsakten i nærværende sag. Formålet med denne første undersøgelse var et væsentligt andet end formålet med den undersøgelse, som Kommissionen senere iværksatte. Kommissionen fremsendte således en meddelelse af klagepunkter vedrørende en påstået aftale, der udelukkende var omfattet af artikel 81 EF, mens det fremgår af EFTA-Tilsynsmyndighedens beslutning af 17. november 1994, at denne i henhold til artikel 53 EØS udelukkende undersøgte en adfærd, der berørte det norske offshore-marked.

- 471 Efter sagsøgernes opfattelse henhører de to undersøgelser således under forskellige retssystemer. I analogi med dommen om de spanske banker og Otto-dommen, præmis 468 ovenfor, samt henset til ordlyden af artikel 9, stk. 1, i protokol 23, må det derfor antages, at bevisværdien af de oplysninger, der meddeles i forbindelse med en undersøgelse, som gennemføres af EFTA-Tilsynsmyndigheden, udelukkende er reguleret i bestemmelserne i EØS-aftalen, og at sådanne oplysninger kun kan påberåbes under en sag, der gennemføres i henhold til denne myndigheds interne regler eller protokol nr. 4 til aftalen mellem EFTA-staterne om oprettelse af en tilsynsmyndighed og en domstol.
- 472 Som følge af den ovenfor beskrevne proceduremangel må der fra sagsakten navnlig udtages notatet vedrørende nogle oplysninger, Vallourecs notat med titlen »RB til Patrier«, der er vedlagt en skrivelse af 15. maj 1991, Mannesmanns telefax af 16. januar 1991, der har titlen »Vancouver-listen«, og som er gengivet på s. 4782 i Kommissionens sagsakt, Sumitomos telefax af 19. februar 1991, der har titlen »Prisliste« (»Price List«) og er gengivet på s. 4789 i Kommissionens sagsakt, formandspapiret, dokumentet »g) Japanerne«, referatet af mødet den 24. juli 1990, dokumentet fra Mannesmann af 27. januar 1986, der har titlen »Markedet for stålør 1970-1985« (»Stahlrohrmarkt 1970-1985«) og er gengivet på s. 2128 i Kommissionens sagsakt, samt dokumentet vedrørende systemet for stålør.
- 473 Retten bør heller ikke tage hensyn til de erklæringer, der blev afgivet af de virksomheder, som undersøgelsen var rettet imod, som svar på Kommissionens anmodning om oplysninger og som svar på Kommissionens spørgsmål, der vedrørte eller var baseret på de dokumenter, der burde være udtaget af sagsakten af de ovenfor angivne grunde. Anvendelsen af disse erklæringer vil nemlig være ulovlig i samme omfang som anvendelsen af dokumenterne selv, fordi Kommissionen uden de nævnte dokumenter ikke ville have været i stand til at formulere de konkrete spørgsmål, som den har stillet, og dermed opnå de supplerende oplysninger, der er indeholdt i disse erklæringer. Fra sagsakten i nærværende sag bør følgelig udtages Verlucas erklæring af 17. september 1996, Verlucas erklæring af 14. oktober 1996, Bechers svar, Corus' svar, Nippons svar af 17. november og 4. december 1997, der er gengivet på s. 13544 og 14157 i Kommissionens sagsakt, Sumitomos svar af 31. oktober og 16. december 1997, der er gengivet på s. 14168 og 14430 i

Kommissionens sagsakt, JFE-NKK's svar af 7. november og 15. december 1997, der er gengivet på s. 14451 og 14491 i Kommissionens sagsakt, JFE-Kawasakis svar af 3. november og 18. december 1997, der er gengivet på s. 14519 og 14615 i Kommissionens sagsakt, samt efter al sandsynlighed dokumentet vedrørende undersøgelsen hos Vallourec.

- 474 Ifølge Nippon må andre dokumenter yderligere udgå af sagsakten, fordi de går tilbage til en periode, der ligger før undersøgelserne den 1. og den 2. december 1994, således Sumitomos telefax til Vallourec af 9. oktober 1987, der er gengivet på s. 4283 i Kommissionens sagsakt, referatet af samtalen med JE, dokumentet af 19. september 1991 med titlen »De af SMI anslåede markedsandele for rør med specialgevind«, der er gengivet på s. 4848 i Kommissionens sagsakt, dokumentet med titlen »japanske udførsler af sømløse rør (januar-september 1995)« (»Japan's Exports of Seamless Pipe (jan-sep 95)«), der er gengivet på s. 8514 i Kommissionens sagsakt, dokumentet med titlen »Redegørelse for salget af sømløse OCTG-rør i 1993 (januar-september)« (»OCTG Seamless pipe supply record 1993 (jan-sept)«), der er gengivet på s. 8692 i Kommissionens sagsakt, notatet vedrørende forlængelse af VAM-kontrakten med BSC, notatet vedrørende mødet med BSC, notatet om strategiske overvejelser, notatet om overvejelser vedrørende VAM-kontrakten, Vallourecs notat med titlen »Forbindelserne med JFE-Kawasaki« af 29. august 1991, der er gengivet på s. 15802 i Kommissionens sagsakt, og Vallourecs notat med titlen »VAM-licens til Siderca« af 20. juni 1994, der er gengivet på s. 15809 i Kommissionens sagsakt.

- 475 Som følge af den omstændighed, at de ovennævnte dokumentbeviser og erklæringer er blevet tilvejebragt ulovligt, er den anfægtede beslutning selv ulovlig, navnlig for så vidt som retten til kontradiktion for de virksomheder, som beslutningen var rettet til, er blevet tilsidesat. Ifølge JFE-Kawasaki er denne omstændighed i sig selv tilstrækkelig til at annullere den anfægtede beslutning. Under alle omstændigheder er de japanske sagsøgere enige om at kræve, at ethvert bevis, der er fremskaffet på grundlag af en ulovlig beslutning, må trækkes tilbage, da den anfægtede beslutning ellers må annulleres, for så vidt som den hviler på sådanne beviser (kendelsen i sagen Hoechst mod Kommissionen, præmis 466 ovenfor, præmis 34).

- 476 Kommissionen har anført, at den ikke overtrådte artikel 53 EØS ved at bemyndige sine tjenestemænd og befuldmægtigede til at iværksætte undersøgelser vedrørende overtrædelser af traktatens artikel 81 EF, nemlig ved sin beslutning af 25. november 1994, og herved bemyndigede dem til med henblik på de samme faktiske omstændigheder samtidig at undersøge muligheden for, at der forelå en overtrædelse af artikel 53 EØS, på vegne af EFTA-Tilsynsmyndigheden i overensstemmelse med en anmodning fra denne herom. EFTA-Tilsynsmyndigheden var nemlig ikke enekompetent til at gennemføre en undersøgelse på det tidspunkt, da denne beslutning blev truffet. Ifølge Kommissionen indeholder artikel 53 EØS ingen bestemmelse, der kan gøre artikel 81 EF uanvendelig i en situation, hvor betingelserne for anvendelse af artikel 81 EF og artikel 53 EØS samtidig er opfyldt. Denne fortolkning af artikel 53 EØS er bekræftet i Domstolens udtalelse 1/91 af 14. december 1991 (Sml. I, s. 6079) og i udtalelse 1/92, præmis 461 ovenfor.
- 477 En sådan undersøgelse, som foretages af EFTA-Tilsynsmyndigheden, kan derfor ifølge Kommissionen ikke gøre indgreb i de beføjelser, der er tillagt Fællesskabet inden for dets kompetenceområde. Det står fortsat Kommissionen frit for at iværksætte undersøgelser vedrørende overtrædelser af artikel 81 EF. Den var faktisk den kompetente tilsynsmyndighed til at gøre dette i henhold til artikel 55 i EØS-aftalen.
- 478 Kommissionen har under alle omstændigheder bemærket, at den må have bevaret retten til at foretage en undersøgelse — i det mindste med henblik på at fastslå, hvorvidt den var eller ikke var den kompetente myndighed i den konkrete situation — fordi der forelå virkninger for samhandelen mellem medlemsstater.
- 479 Som svar på de japanske sagsøgers argumenter, der støttes på retspraksis, har Kommissionen anført, at det forhold, at der inden for den ved EØS-aftalen skabte ordening findes en mekanisme, der gør det muligt at overføre en sag fra den ene myndighed til den anden, adskiller nærværende sag fra den, der gav anledning til dommen om de spanske banker, præmis 468 ovenfor, da der inden for Fællesskabets system ikke findes en tilsvarende mekanisme, der gør det muligt at overføre sager mellem Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder. I øvrigt er PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor, uden relevans i denne sag, for så vidt som de to procedurer, der var omhandlet i dommen, og hvori de samme oplysninger var blevet indhentet, havde forskellig genstand.

480 De af Kommissionen indhentede beviser var i øvrigt ikke udelukkende blevet tilvejebragt med henblik på en anden procedure end den, der var genstand for den anfægtede beslutning, men i medfør af beslutninger om at iværksætte undersøgelser, hvori der udtrykkeligt blev henvist til eventuelle overtrædelser af artikel 81 EF, og som var baseret på en dobbelt hjemmel. Som følge af denne dobbelte hjemmel er beslutningen af 25. november 1994 under alle omstændigheder lovlig.

481 I retsmødet fremsatte EFTA-Tilsynsmyndigheden udelukkende bemærkninger vedrørende det her omhandlede anbringende. Den tilsluttede sig herved i det væsentlige de af Kommissionen fremførte argumenter.

b) Rettens bemærkninger

482 Det skal først bemærkes, at Domstolen i sin udtalelse 1/92, præmis 461 ovenfor, erklærede, at de bestemmelser i EØS-aftalen, som den var blevet forelagt, navnlig aftalens artikel 56 om fordelingen af beføjelserne på konkurrenceområdet mellem EFTA-Tilsynsmyndigheden og Kommissionen, var forenelige med EF-traktaten.

483 Som grundlag for denne konklusion vedrørende den nævnte artikel anførte Domstolen navnlig i den nævnte udtalelses præmis 40 og 41, at Fællesskabets kompetence til at indgå internationale aftaler på konkurrenceområdet nødvendigvis må indebære, at Fællesskabet kan acceptere bestemmelser i aftaler om afgrænsningen af de kontraherende parter's respektive kompetence på konkurrenceområdet, forudsat at disse bestemmelser ikke bevirker, at de beføjelser, Fællesskabet og dets institutioner har i henhold til traktaten, ændrer karakter.

- 484 Det følger således af udtalelse 1/92, at artikel 56 EØS ikke ændrer karakteren af de beføjelser, som EF-traktaten tillægger Fællesskabet på konkurrenceområdet.
- 485 Det fremgår i den forbindelse såvel af ordlyden af artikel 56 EØS selv som af den detaljerede beskrivelse af denne bestemmelse, der findes i indledningen til udtalelse 1/92 i afsnittet »Sammenfatning af Kommissionens begæring«, at alle sager, der henhørte under Fællesskabets kompetence på konkurrenceområdet før EØS-aftalens ikrafttræden, fortsat henhører under Kommissionens enekompetence efter aftalens ikrafttræden. Alle sager, hvori samhandelen mellem Det Europæiske Fællesskabs medlemsstater er berørt, henhører nemlig fortsat under Kommissionens kompetence uafhængigt af, om handelen mellem Fællesskabet og EFTA-staterne og/eller mellem EFTA-staterne selv er berørt.
- 486 Det må i lyset af den ovenfor anførte fastslås, at EØS-aftalens bestemmelser ikke kan fortolkes således, at Kommissionen, også blot midlertidigt, skulle være frataget sin kompetence til at bringe artikel 81 EF i anvendelse på en konkurrencebegrænsende aftale, der påvirker handelen mellem Fællesskabets medlemsstater.
- 487 Det må i den foreliggende sag konstateres, at Kommissionen i sin beslutning af 25. november 1994 om at indlede en undersøgelse inden for stålørsektoren bl.a. henviste til artikel 81 EF og forordning nr. 17 som hjemmel. I forbindelse med denne undersøgelse udøvede Kommissionen de beføjelser, som den er tillagt i forordning nr. 17 til at indsamle de beviser, der er påberåbt i den anfægtede beslutning, og endelig påtalte den i beslutningens artikel 1 og 2 udelukkende de ulovlige aftaler i henhold til artikel 81 EF.
- 488 Der må endvidere tages udtrykkelig stilling til de japanske sagsøgers særlige argumentation om, at det er ulovligt, når Kommissionen i sin beslutning af

25. november 1994 benytter en dobbelt hjemmel, nemlig ikke alene artikel 81 EF og forordning nr. 17, men også artikel 53 EØS og EFTA-Tilsynsmyndighedens beslutning af 17. november 1994 om fremsendelse af en anmodning om bistand til Kommissionen.

- 489 Det må fastslås, at Kommissionen på tidspunktet for vedtagelsen af dens beslutning af 25. november 1994 rimeligvis ikke med sikkerhed kunne vide, hvad der var den rette hjemmel, eftersom svaret på dette spørgsmål afhang af den geografiske rækkevidde af en eventuel tilsidesættelse og nærmere bestemt af spørgsmålet om, hvorvidt en sådan overtrædelse påvirkede handelen mellem Fællesskabets medlemsstater. De japanske sagsøgere har med rette anført, at EØS-aftalen, navnlig i aftalens artikel 56 og 109, indfører en ordning med »en enkelt behandlende myndighed« ved anvendelsen af konkurrencereglerne, hvilken ordning finder anvendelse allerede i undersøgelsesfasen, således at hver af de to myndigheder er forpligtet til at standse sin behandling og oversende sagen til den anden myndighed, hvis den konstaterer, at den anden myndighed er kompetent.
- 490 Dette begreb vedrørende »en enkelt behandlende myndighed« kan ikke finde anvendelse allerede fra begyndelsen af undersøgelsen, hvis det på dette stadium ikke er muligt at fastslå, hvilken myndighed der er kompetent, da der i den situation, hvor sagen indbringes for EFTA-Tilsynsmyndigheden, men Kommissionen i sidste instans er kompetent, ellers vil foreligge en tilsidesættelse af det ovennævnte princip om, at bestemmelserne i EØS-aftalen ikke kan fratage Kommissionen dens beføjelse til at undersøge konkurrencebegrænsende former for adfærd, der berører samhandelen mellem Fællesskabets medlemsstater.
- 491 Det bemærkes i den forbindelse yderligere, at den blotte omstændighed, at en fællesskabsinstitution i en retsakt såvel støtter sig på et korrekt retsgrundlag som på et eller flere andre retsgrundlag, der til sidst viser sig at have været urigtige, ikke i sig selv kan medføre den konsekvens, at den nævnte retsakt er behæftet med en mangel (jf. i denne retning Rettens dom af 19.3.2003, sag T-213/00, CMA CGM m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 913, præmis 79-103, især præmis 94).

- 492 Det følger af det anførte, at Kommissionen på ethvert tidspunkt var kompetent til at foretage undersøgelser vedrørende de konkurrencebegrænsende aftaler, der i sidste instans blev påtalt i den anfægtede beslutning, uanset den omstændighed, at EFTA-Tilsynsmyndigheden allerede havde iværksat en undersøgelse vedrørende eventuelle former for praksis af lignende art på det norske marked. De andre argumenter, der er fremført af de japanske sagsøgere, navnlig argumentet, der støttes på retspraksis i henhold til dommen om de spanske banker (jf. præmis 468 og 469 ovenfor), er følgelig uden relevans i denne sag.
- 493 Under disse omstændigheder må det her omhandlede anbringende forkastes.

B — Påstandene om nedsættelse af bødebeløbene

1. *Det første og det andet anbringende, dels vedrørende manglende begrundelse for, at samarbejdsmeddelelsen ikke blev anvendt til fordel for JFE-NKK, dels vedrørende en vildfarelse i så henseende*

a) Parternes argumenter

- 494 Ifølge JFE-NKK har Kommissionen ikke begrundet sit afslag på at anvende samarbejdsmeddelelsen til fordel for virksomheden i tilstrækkeligt omfang i den anfægtede beslutnings betragtning 175.

- 495 JFE-NKK har i den forbindelse anført, at virksomheden gav et detaljeret svar på de fire anmodninger om oplysninger, som Kommissionen rettede til den, hvilket begrundet en nedsættelse på 10% af den bøde, virksomheden er blevet pålagt, i

overensstemmelse med Domstolens dom af 14. juli 1972, ICI mod Kommissionen (sag 48/69, Sml. 1972, s. 151, org.ref.: Rec. s. 619). Virksomheden gør endvidere gældende, at den er den eneste producent, der meddelte Kommissionen datoerne, deltagernavnene og de nøjagtige steder for de møder, der blev holdt mellem de europæiske og de japanske producenter, hvilket bør give den ret til en nedsættelse af bødebeløbet på 20% i henhold til den samme retspraksis.

- 496 Ifølge Kommissionen er JFE-NKK's argumentation vedrørende den manglende begrundelse uden ethvert grundlag, eftersom det anføres i den anfægtede beslutnings betragtning 175, at der ikke var noget effektivt samarbejde fra virksomhedens side. Efter ordene i samarbejdsmeddelelsen kræves det som det mindste, at den pågældende virksomhed meddeler Kommissionen, at den ikke bestrider de faktiske omstændigheder, der er angivet i meddelelsen af klagepunkter, hvilket JFE-NKK ikke har gjort.

b) Rettens bemærkninger

- 497 Det er tilstrækkeligt at konstatere, at det i den anfægtede beslutnings betragtning 175 anføres, at der ikke var »noget effektivt samarbejde« fra JFE-NKK i forbindelse med den undersøgelse, der blev foretaget i sagen. Hvad enten denne konstatering er korrekt eller ej, må det fastslås, at den udgør en tilstrækkelig begrundelse for Kommissionens afslag på at give en nedsættelse af den bøde, som JFE-NKK var pålagt, på grundlag af samarbejde.
- 498 Selv om det antages, at de her omhandlede anbringender kan forstås som vedrørende en påstået vildfarelse ved anvendelsen af samarbejdsmeddelelsen, må de forkastes.

- 499 Der skal således mindes om, at for at berettige en bødenedsættelse på grundlag af samarbejde, skal en virksomheds adfærd bidrage til at lette Kommissionens opgave med hensyn til konstatering og bekæmpelse af overtrædelser af Fællesskabets konkurrenceregler (jf. Rettens dom af 14.5.1998, sag T-347/94, Mayr-Melnhof mod Kommissionen, Sml. II, s. 1751, præmis 309 og den deri nævnte retspraksis).
- 500 For så vidt angår nærværende sag bemærkes, at selv om JFE-NKK's svar på spørgsmålene, navnlig oplysningerne i virksomhedens svar af 7. november 1997 om datoerne og stederne for en række møder i Europa-Japan-klubben, var til en vis hjælp for Kommissionen, bekræftede de blot visse af de oplysninger, Verluca allerede havde givet i sine erklæringer, som han afgav på vegne af Vallourec i 1996. Det er derfor ikke rigtigt, at JFE-NKK er den eneste virksomhed, der har meddelt sådanne oplysninger.
- 501 Det er rigtigt, at i det omfang virksomheder på det samme stadium i den administrative procedure og under tilsvarende omstændigheder meddeler Kommissionen overensstemmende oplysninger vedrørende de faktiske forhold, der lægges dem til last, må graden af deres samarbejde anses for sammenlignelig (jf. analogt dommen i sagen Krupp Thyssen Stainless og Acciai speciali Terni mod Kommissionen, præmis 50 ovenfor, præmis 243-245).
- 502 I den foreliggende sag anerkendte Vallourec imidlertid udtrykkeligt gennem Verlucas erklæringer, at de pågældende møder fandt sted som led i en markedsopdelingsaftale, der navnlig vedrørte de fire europæiske producenters hjemmemarkeder. Verluca oplyste således, at hvert medlem af Europa-Japan-klubben var forpligtet til at respektere hjemmemarkedet for hvert af de andre medlemmer af denne klub, og han bemærkede, at Det Forenede Kongeriges offshore-marked havde en særlig status, idet det var »delvist beskyttet«. Han angav endvidere markeds-

opdelingsaftalens varighed, samt hvorledes den fungerede. I modsætning hertil hævdede JFE-NKK i sit svar af 7. november 1997, at selv om de europæiske producenter havde anmodet virksomheden om at respektere deres hjemmemarkeder, havde den aldrig svaret imødekommende på disse anmodninger.

- 503 Det kan konstateres, at Verluca ikke nøjedes med at besvare de spørgsmål, som Kommissionen stillede i forbindelse med den første undersøgelse, der blev foretaget hos Vallourec i september 1996. Det fremgår således af Verlucas erklæringer, når de bedømmes i deres helhed, at der forelå en reel vilje til at indrømme, at der forelå en overtrædelse, og til at samarbejde effektivt under den af Kommissionen gennemførte undersøgelse. JFE-NKK begrænsede sig derimod til at meddele de faktiske oplysninger, som Kommissionen havde anmodet virksomheden om, men bestred samtidig enhver fortolkning heraf, der kunne godtgøre, at der forelå en overtrædelse fra virksomhedens side.
- 504 Nytten af de af JFE-NKK meddelte oplysninger beror udelukkende på det forhold, at de i et vist omfang bestyrker Verlucas erklæringer, som Kommissionen allerede rådede over. Meddelelsen af disse oplysninger bidrog følgelig ikke væsentligt til at lette Kommissionens opgave og er dermed ikke tilstrækkelig til at begrunde en nedsættelse på grundlag af samarbejde af den pålagte bøde.
- 505 I øvrigt konstaterer Kommissionen med rette, at JFE-NKK ikke på noget tidspunkt har meddelt den, at virksomheden indrømmede rigtigheden af de faktiske omstændigheder under den administrative procedure. Den har også fortsat bestridt dem for Retten.
- 506 Under disse omstændigheder må det fastslås, at JFE-NKK's argumentation ikke begrunder en anvendelse af samarbejdsmeddelelsen med henblik på at nedsætte den bøde, som denne virksomhed er pålagt.

2. Det tredje anbringende vedrørende en manglende begrundelse for metoden for bødeberegningen

a) Parternes argumenter

507 Ifølge JFE-NKK har Kommissionen ikke beskrevet metoden for bødeberegningen på en måde, der er tilstrækkelig detaljeret til at efterkomme kravene i henhold til retspraksis (Rettens dom af 6.4.1995, sag T-148/89, Tréfilunion mod Kommissionen, Sml. II, s. 1063, præmis 142). Navnlig har den ikke med henblik på bødeberegningen for hver enkelt adressat for den anfægtede beslutning undersøgt dennes omsætning samt dens effektive deltagelse i overtrædelsen. Denne undladelse udgør ifølge JFE-NKK en begrundelsesmangel.

508 Kommissionen bemærker, at den har givet en fyldestgørende beskrivelse af metoden for bødeberegningen i den anfægtede beslutning, navnlig i dennes betragtning 162.

b) Rettens bemærkninger

509 Det skal herom blot bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 156-175 har givet en klar og sammenhængende beskrivelse af de forhold, som den tog i betragtning med henblik på at fastsætte bøderne størrelse. JFE-NKK kan ikke støtte sig på dommen i sagen Tréfilunion mod Kommissionen, præmis 507 ovenfor, da denne vedrørende dette punkt blot angiver, at Kommissionen bør beskrive, hvorledes bøderne beregnes. Det herfra forskellige spørgsmål om, hvorvidt Kommissionen har begået fejlskøn ved bødeberegningen, vil blive undersøgt i præmis 515 nedenfor.

510 Dette anbringende må følgelig forkastes.

3. *Det fjerde anbringende vedrørende en urigtig bedømmelse af overtrædelsens varighed*

a) Parternes argumenter

- 511 Der er ovenfor i præmis 136 ff. givet et sammendrag af de japanske sagsøgers argumenter, hvormed de gør gældende, at Kommissionen i det mindste burde have lagt en overtrædelse af en kortere varighed til grund end den, som den har fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1.
- 512 Idet Kommissionen har foretaget en forhøjelse på 10% pr. år af det bødebeløb, der er fastsat på grund af grovheden, og idet overtrædelsen i det højeste ikke varede mere end fire hele år (fra 1991-1994) og ikke fem år, må den samlede forhøjelse på 50%, der er fastsat i den anfægtede beslutning for alle de japanske sagsøgere på grundlag af varigheden, nedsættes til højst 40%. Nippon har i replikken anført, at det af Kommissionen fremførte argument om, at selvbegrænsningsaftalerne ikke havde været til hinder for, at de japanske producenter solgte sømløse rør i Fællesskabet, er uforenelig med den holdning, den har indtaget i den anfægtede beslutning vedrørende perioden fra 1977-1989. Sumitomo gør i den forbindelse gældende, at Kommissionens befuldmægtigede ikke må sætte sig i institutionens medlemmers sted med argumentet om, at det var berettiget at pålægge en bøde for 1990, selv om selvbegrænsningsaftalerne måtte have fundet anvendelse i dette år.
- 513 Kommissionens argumenter vedrørende varigheden af den overtrædelse, der er angivet i den anfægtede beslutnings artikel 1, er gengivet i sammendrag i præmis 157 ff. ovenfor. Kommissionen gør i det væsentlige gældende, at eftersom overtrædelsens varighed er blevet påvist i fornødent omfang, er der ingen anledning til at nedsætte bødebeløbene.

b) Rettens bemærkninger

514 Parternes argumenter vedrørende overtrædelsens varighed er blevet behandlet i præmis 338-352 ovenfor, og det er derfor i forbindelse med det her omhandlede anbringende tilstrækkeligt at minde om, at denne varighed for hver af de japanske sagsøgers vedkommende skal nedsættes fra fem år til tre år og seks måneder, svarende til perioden fra den 1. januar 1991 til den 1. juli 1994. Denne nye varighed vil blive taget i betragtning nedenfor i præmis 588 og 590 med henblik på udmålingen af de japanske sagsøgers bøder.

4. Det femte anbringende, hvorefter der foreligger en fejlagtig bedømmelse af de dokumenter, der er gjort gældende som bevis for eksistensen af overtrædelsen i den anfægtede beslutnings artikel 1

a) Parternes argumenter

515 De japanske sagsøgere henviser til de argumenter, som de har fremført til støtte for påstanden om annullation af den anfægtede beslutnings artikel 1, og som hviler på den manglende overensstemmelse mellem de produkter, der omhandles i de forskellige dokumentbeviser, som er påberåbt af Kommissionen i den anfægtede beslutning, og de produkter, der til sidst var omfattet af den påtalte overtrædelse (jf. præmis 105 ff. ovenfor). Såfremt Retten måtte forkaste nogle af de af Kommissionen påberåbte dokumentbeviser, samtidig med at den i øvrigt stadfæster den anfægtede beslutning, bør bødebeløbene nedsættes, således at de er i overensstemmelse med definitionen af produkterne og med varigheden af den overtrædelse, der fremgår af de bevisdokumenter, som Retten ikke måtte forkaste. Der må i den forbindelse tages hensyn til, at visse beviser, navnlig fordelingsnøgledokumentet, vedrører mere begrænsede produktmarkeder.

- 516 JFE-Kawasaki og Sumitomo har endvidere gjort gældende, at Kommissionen i det mindste burde have lagt et mere begrænset marked til grund ved fastlæggelsen af overtrædelsens grovhed og følgelig have fastsat det beløb, som adressaterne for den anfægtede beslutning skulle pålægges i bøde, på et lavere niveau. Navnlig har Kommissionen på det geografiske plan ikke ført tilstrækkeligt bevis for, at den antagne overtrædelse påvirkede det britiske offshore-marked.
- 517 Kommissionen har hertil anført, at for så vidt som dokumentbeviserne angiver en variation i aftalens anvendelsesområde, synes de at vise, at dette anvendelsesområde var større end det, der er fastslået i den anfægtede beslutning. Med hensyn til påstanden om, at den har afgrænset det geografiske marked forkert, bemærker Kommissionen, at den vurderede overtrædelsens grovhed under hensyntagen til det marked, der er korrekt defineret i den anfægtede beslutnings betragtning 160 og 161 på grundlag af de beviser, der fremkom under dens undersøgelse (jf. ligeledes præmis 144 ff. ovenfor).

b) Rettens bemærkninger

- 518 Det er som begrundelse for, at dette anbringende må forkastes, tilstrækkeligt at henvise til, således som det er fastslået i præmis 352 ovenfor, at overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1 er bevist i fornødent omfang i alle henseender, bortset fra hvad angår dens varighed, og at betydningen heraf for bødernes størrelse er blevet omtalt ovenfor i præmis 514.

5. Det femte og det sjette anbringende, hvorefter der foreligger en tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet og af retningslinjerne for bødeberegningen samt en begrundelsesmangel

a) Parternes argumenter

- 519 Ifølge de japanske sagsøgere skulle der ved beregningen af de bøder, de er blevet pålagt, være taget hensyn til, at overtrædelsen ikke havde virkninger på det

europæiske marked (Domstolens dom af 6.3.1974, forenede sager 6/73 og 7/73, Istituto chemioterapico italiano og Commercial Solvents mod Kommissionen, Sml. s. 223, præmis 51 ff., dommen i sagen Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen, præmis 56 ovenfor, præmis 614 ff., og i sagen Thyssen Stahl mod Kommissionen, præmis 74 ovenfor, præmis 672). Nippon og Sumitomo henviser vedrørende dette punkt til deres argumenter angående de handelshindringer, som hindrede de japanske producenter i at sælge deres produkter på markederne i Fællesskabet, hvoraf det følger, at overtrædelsens virkninger på fællesmarkedet under alle omstændigheder var praktisk talt ikke-eksisterende. JFE-NKK påberåber sig i den forbindelse punkt 3 i retningslinjerne for beregningen af bøder i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og artikel 65, stk. 5, i EKSF-traktaten (EFT 1998 C 9, s. 3, herefter »retningslinjerne for bødeberegningen«), ifølge hvilket det udgør en formildende omstændighed, at de ulovlige aftaler eller ulovlige former for praksis ikke reelt er blevet fulgt. JFE-Kawasaki gør herved gældende, at bøderne, herunder dem, der er pålagt de japanske sagsøgere, synes at omfatte den adfærd, der er angivet som en overtrædelse i den anfægtede beslutnings artikel 2, hvilket er ulovligt, eftersom denne anden overtrædelse udelukkende vedrører fællesskabsproducenterne.

520 I øvrigt er de produkter, der nævnes i den anfægtede beslutnings artikel 1, færre end dem, der er omhandlet af meddelelsen af klagepunkter. Nærmere bestemt er antallet af omtvistede produkter så lille, at bøderne, der udgør et samlet beløb på 99 mio. EUR, er urimeligt høje i forhold til den sammenlagte gennemsnitsomsætning, som alle adressaterne for den anfægtede beslutning havde for disse produkter, og som udgjorde 73 mio. EUR årligt (den anfægtede beslutnings betragtning 162). Sumitomo henviser i den forbindelse til Rettens dom af 14. juli 1994, Parker Pen mod Kommissionen (sag T-77/92, Sml. II, s. 549, præmis 580), og af 14. maj 1998, Fiskeby Board mod Kommissionen (sag T-319/94, Sml. II, s. 1331, præmis 40). Kommissionen har i sin hidtidige beslutningspraksis aldrig pålagt en bøde på et beløb, der nærmer sig den årlige omsætning på markedet, der omhandles i en beslutning, hvori en overtrædelse fastslås. JFE-Kawasaki har i øvrigt bemærket, at tallet på 73 mio. EUR synes at omfatte salg, der blev foretaget på Fællesskabets offshore-markeder, selv om disse ikke bør tages i betragtning i henhold til virksomhedens argumentation som sammenfattet ovenfor i præmis 405.

- 521 Nippon bemærker vedrørende dette spørgsmål, at Kommissionen ifølge PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor, skal tage hensyn til alle omstændigheder i forbindelse med overtrædelsen med henblik på at pålægge en bøde af en forholdsmæssig størrelse. Blandt disse omstændigheder indgår navnlig omfanget af og værdien af de varer, der er genstand for overtrædelsen (dommen i sagen *Musique diffusion française m.fl. mod Kommissionen*, præmis 56 ovenfor, præmis 120). Endvidere skal der ifølge retningslinjerne for bødeberegningen tages hensyn til en overtrædelses konkrete indvirkning på markedet, og der skal i visse tilfælde foretages en justering af bødebeløbet under hensyn til den særlige vægt, som den enkelte virksomheds ulovlige adfærd har, og således adfærdens reelle indvirkning og dermed dens grovhed (jf. også Domstolens dom af 8.7.1999, sag C-51/92 P, *Hercules Chemicals mod Kommissionen*, Sml. I, s. 4235, præmis 110, og *Cement-dommen*, præmis 66 ovenfor, præmis 4949). JFE-Kawasaki har i denne forbindelse yderligere anført, at virksomheden i henseende til samlet omsætning er den mindste af de fire japanske producenter, der er pålagt bøder ved den anfægtede beslutning. JFE-NKK har gjort gældende, at virksomhedens salg af sømløse OCTG-rør og projektledningsrør er mindre end de fire andre japanske producenters salg. Ifølge JFE-NKK burde Kommissionen endvidere have taget hensyn til, at de japanske sagsøgere ikke overholdt den ulovlige aftale, idet de fortsatte med at afsætte de omhandlede produkter på det eneste marked, de var interesserede i, nemlig Det Forenede Kongeriges offshore-marked (dommen i sagen *Buchmann mod Kommissionen*, præmis 58 ovenfor, præmis 121). I den forbindelse er Kommissionens påstand i den anfægtede beslutnings betragtning 161 om, at de europæiske producenters fire hjemstater, der omhandles i den anfægtede beslutning, udgør et stort geografisk marked, navnlig uforenelig med bemærkningerne i den anfægtede beslutnings betragtning 106 og 145, hvori Kommissionen omtaler eksistensen af fire nationale markeder.
- 522 Kommissionens argument, der støttes på retspraksis vedrørende den skønsmargin, der findes med henblik på fastsættelsen af bødebeløbet, er irrelevant, da Kommissionen stadig er forpligtet til at overholde artikel 15 i forordning nr. 17. Endvidere kan Kommissionens argument om, at retningslinjerne for bødeberegningen som udgangspunkt fastsætter et grundbeløb på 20 mio. EUR for overtrædelser, der betegnes som meget alvorlige, ikke tillægges større vægt end overholdelsen af proportionalitetsprincippet i forbindelse med bødeudmålingen.
- 523 Sumitomo har anført, at den omstændighed, at selvbegrænsningsaftalerne fandtes før 1991, er en formildende omstændighed, som Kommissionen burde have taget i

betragtning for perioden herefter, selv om anvendelsen af artikel 81 EF ikke længere var udelukket, efter at de nævnte aftaler var udløbet. Sumitomo anmoder Retten om at foretage en analog anvendelse af dommen i sagen Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen, præmis 56 ovenfor (præmis 619 og 620). I det omfang Kommissionen i sit svarskrift i sag T-78/00 gør gældende, at den omstændighed, at de nævnte aftaler fandtes før 1991, udgør en skærpende omstændighed i stedet for en formildende omstændighed, er denne argumentation uforenelig med den opfattelse, der er fulgt i den anfægtede beslutning, og tilsidesætter dermed begrundelsespligten i henhold til artikel 253 EF.

524 Kommissionen bestrider, at bødebøbet er urimeligt, og gør gældende, at de japanske sagsøgeres opfattelse hviler på den urigtige antagelse, at dette beløb skal fastsættes under hensyn til markedets størrelse. Ifølge Kommissionen skal bødebøbet udmåles i forhold til grovheden af overtrædelsen, når denne bedømmes i sin helhed, og ikke alene i forhold til omsætningen for modtagerne af den anfægtede beslutning. I den anfægtede beslutnings betragtning 162 anførte Kommissionen, at aftalen om opdeling af markederne udgjorde en meget alvorlig overtrædelse af artikel 81 EF, fordi den havde til formål at afskærme de nationale markeder, der tegnede sig for størstedelen af forbruget i Fællesskabet af de produkter, der omhandles i den anfægtede beslutning. Det er derfor åbenbart, at denne overtrædelse forstyrrede fællesmarkedets funktion såvel som konkurrencen inden for dette.

525 Den opfattelse, der er fulgt i den anfægtede beslutnings betragtning 162, er i overensstemmelse med retningslinjerne for bødeberegningen, som bestemmer, at bødebøbene — som kan udgøre op til 10% af omsætningen — beregnes med udgangspunkt i et beløb, der fastsættes under hensyn til grovheden. Omsætningen for modtagerne af en beslutning, der fastslår en overtrædelse, har i den forbindelse udelukkende betydning i forhold til denne grænse på 10% (Cement-dommen, præmis 66 ovenfor, præmis 5005-5025). Retningslinjerne for bødeberegningen fastsætter som udgangspunkt et beløb på 20 mio. EUR for meget alvorlige overtrædelser, og da Kommissionen allerede har nedsat dette beløb til 10 mio. EUR på grund af markedets størrelse (den anfægtede beslutnings betragtning 163), er der ikke grund til at nedsætte det yderligere. Kommissionen bemærker endvidere, at

ifølge retningslinjerne for bødeberegningen skal en overtrædelses indvirkning på markedet kun tages i betragtning som en omstændighed, såfremt den kan måles, samt at der alene skal tages hensyn til den enkelte virksomheds omsætning i de tilfælde, hvor der er en betydelig størrelsesforskel mellem de virksomheder, der har begået en overtrædelse af samme art, hvilket ikke er tilfældet i denne sag.

- 526 Den opfattelse, der er fulgt i den anfægtede beslutning, er i overensstemmelse med retspraksis, hvori det anerkendes, at Kommissionen har et vist skøn ved bødemålingen (Mo och Domsjö-dommen, præmis 425 ovenfor, præmis 268). I den nævnte doms præmis 358, der efter appel blev opretholdt af Domstolen i dennes dom af 16. november 2000, Mo och Domsjö mod Kommissionen (sag C-283/98 P, Sml. I, s. 9855, præmis 62), fastslog Retten, at for så vidt angår overtrædelser, som efter deres formål er meget grove, må indvirkningen på markedet formodes eller er under alle omstændigheder uden betydning for bedømmelsen af grovheden.
- 527 Som svar på JFE-Kawasakis argumentation om, at bøden, som de japanske producenter er pålagt, omfatter den bøde, der skulle være pålagt på grund af overtrædelsen i henhold til artikel 2, har Kommissionen anført, at denne opfattelse er fejlagtig, da der på grundlag af den nævnte overtrædelse hverken er pålagt nogen bøde eller fastsat nogen bødeforhøjelse.
- 528 Kommissionen gør gældende, at den omstændighed, at den besluttede ikke at pålægge nogen bøde for den periode, hvorunder selvbegrænsningsaftalerne fandt anvendelse, allerede udgør en indrømmelse til de japanske producenter, navnlig i lyset af Kommissionens meddelelse vedrørende indførsler af japanske produkter i Fællesskabet (org.ref.: EFT 1972 C 111, s. 13), hvoraf det fremgår, at selvbegrænsningsaftalerne ikke gav de japanske producenter nogen lempelser i forbindelse med anvendelsen af konkurrencereglerne. Den omstændighed, at selvbegrænsningsaftalerne fandtes før 1990, er følgelig ingen formildende omstændighed i forbindelse med fastsættelsen af bødebeløbet for tiden efter 1990, i modsætning til hvad Sumitomo har anført i sin argumentation herom.

529 Som svar på Sumitomos argument om, at Kommissionen ikke er beføjet til for første gang for Retten at støtte sig på den angiveligt skærpende karakter af selvbegrænsningsaftalerne før 1990, har Kommissionen anført, at Sumitomo har anmodet Retten om at nedsætte bødeløbet som led i dennes fulde prøvelsesret. I denne sammenhæng anser Kommissionen det for hensigtsmæssigt at henlede Rettens opmærksomhed på alle relevante forhold for udøvelsen af dens skønsmæssige beføjelse.

530 Det bemærkes i denne forbindelse, at Sumitomo forsøger at fremføre et nyt anbringende i forbindelse med virksomhedens påstand om nedsættelse af bødeløbet, idet den i replikken har rejst spørgsmålet om begrundelsen, mens stævningen ikke indeholder noget anbringende vedrørende en utilstrækkelig begrundelse for fastsættelsen af dette beløb. Dette anbringende må afvises i medfør af procesreglementets artikel 48, stk. 2.

b) Rettens bemærkninger

531 Det skal indledningsvis bemærkes, at i medfør af artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 kan Kommissionen pålægge bøder på mindst 1 000 EUR og højst 1 mio. EUR, idet sidstnævnte beløb dog kan forhøjes til 10% af omsætningen i det sidste regnskabsår i hver af de virksomheder, som har medvirket ved overtrædelsen. Ved fastsættelsen af bødens størrelse inden for disse grænser skal der ifølge den nævnte bestemmelse tages hensyn til både overtrædelsens grovhed og dens varighed.

532 Det bestemmes imidlertid ikke i forordning nr. 17 og fremgår heller ikke af retspraksis eller af retningslinjerne for bødeberegningen, at bødeløbet skal fastsættes direkte i forhold til størrelsen af det berørte marked, idet denne faktor kun indgår som et relevant element blandt andre. Ifølge forordning nr. 17, således som den er fortolket i retspraksis, skal størrelsen af den bøde, der pålægges en

virksomhed på grund af en overtrædelse af konkurrencereglerne, fastsættes i forhold til overtrædelsen, når denne bedømmes i sin helhed, hvorved der navnlig skal tages hensyn til dennes grovhed (jf. i denne retning Rettens dom af 6.10.1994, sag T-83/91, Tetra Pak mod Kommissionen, Sml. II. s. 755, præmis 240, og analogt Rettens dom af 21.10.1997, sag T-229/94, Deutsche Bahn mod Kommissionen, Sml. II, s. 1689, præmis 127). Som Domstolen har fastslået i præmis 120 i dommen i sagen *Musique diffusion française m.fl. mod Kommissionen*, præmis 56 ovenfor, skal der ved vurderingen af overtrædelsens grovhed tages hensyn til en lang række faktorer af forskellig art og betydning alt efter den pågældende overtrædelse og de særlige omstændigheder i forbindelse hermed (jf. også analogt dommen i sagen *Deutsche Bahn mod Kommissionen*, præmis 127).

- 533 Det skal endvidere i den forbindelse bemærkes, at den eneste udtrykkelige henvisning til den berørte virksomheds omsætning, nemlig grænsen på 10% af omsætningen, der er fastlagt med henblik på bødeudmålingen i artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17, vedrører virksomhedens samlede omsætning i hele verden (jf. i denne retning dommen i sagen *Musique diffusion française m.fl. mod Kommissionen*, præmis 56 ovenfor, præmis 119) og ikke den omsætning, den har haft på det marked, der er berørt af den påtalte konkurrencebegrænsende adfærd. Det fremgår af samme præmis i den nævnte dom, at denne grænse har til formål at undgå, at bøderne bliver urimelige i forhold til virksomhedens størrelse som helhed.
- 534 Det må dog understreges, at den nævnte henvisning til omsætningen på verdensplan udelukkende er relevant for beregningen af den øvre grænse for den bøde, som Kommissionen kan pålægge (jf. punkt 1 i retningslinjerne for bødeberegningen), og på ingen måde betyder, at der skal bestå en strengt proportional sammenhæng mellem den enkelte virksomheds størrelse og størrelsen af den bøde, som den pålægges.
- 535 For så vidt som det i den foreliggende sag ikke er gjort gældende, at bødebeløbene overstiger 10% af de japanske sagsøgers samlede omsætning, kan disse bøder ikke kritiseres med den ene begrundelse, at de, når de sammenlægges med dem, der er pålagt de europæiske producenter, overstiger den omsætning, der er opnået på det berørte marked, som er 73 mio. EUR. Det bør ganske vist bemærkes, at Domstolen i

dom af 16. november 2000, KNP BT mod Kommissionen (sag C-248/98 P, Sml. I, s. 9641, præmis 61), i den konkrete sammenhæng understregede, at »artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 [...] har til formål at sikre, at sanktionen står i rimeligt forhold til virksomhedens størrelse på markedet for de af overtrædelsen omfattede produkter«. Bortset fra, at Domstolen i præmis 61 i den ovennævnte dom som reference udtrykkeligt henviser til præmis 119 i dommen i sagen *Musique diffusion française m.fl. mod Kommissionen*, præmis 56 ovenfor, må det dog understreges, at denne formulering, der ikke er gentaget i senere retspraksis, indgår i den særlige sammenhæng i den sag, der gav anledning til dommen i sagen KNP BT mod Kommissionen. I den nævnte sag kritiserede sagsøgeren således Kommissionen for at have taget hensyn til værdien af koncernens interne salg med henblik på fastlæggelsen af dens markedsandele, hvilket Domstolen imidlertid anså for berettiget med den ovenfor citerede begrundelse. Det kan derfor ikke udledes heraf, at bøderne, som de japanske sagsøgere er pålagt i nærværende sag, er uforholdsmæssige.

536 Det bemærkes endvidere, at selv om Kommissionen ikke udtrykkeligt har henvist til retningslinjerne for bødeberegningen i den anfægtede beslutning, har den dog fastsat de bøder, som de japanske sagsøgere er blevet pålagt, under anvendelse af den beregningsmetode, som den har pålagt sig selv heri.

537 Selv om Kommissionen har et vist skøn ved bødeudmålingen (Rettens dom af 6.4.1995, sag T-150/89, *Martinelli mod Kommissionen*, Sml. II, s. 1165, præmis 59, og analogt dommen i sagen *Deutsche Bahn mod Kommissionen*, præmis 532 ovenfor, præmis 127), må det fastslås, at Kommissionen ikke kan fravige de regler, som den har pålagt sig selv (jf. dommen i sagen *Hercules Chemicals mod Kommissionen*, præmis 327 ovenfor, præmis 53, der efter appel blev stadfæstet ved dom af 8.7.1999, *Hercules Chemicals mod Kommissionen*, præmis 521 ovenfor, og den deri nævnte retspraksis). Kommissionen skal således faktisk tage hensyn til bestemmelserne i retningslinjerne for bødeberegningen, når den fastsætter bødebeløbene, og især til de faktorer, der heri er angivet som bindende.

538 Imidlertid er Kommissionens skønsmargin og de grænser, den har fastsat herfor, under alle omstændigheder ikke til hinder for, at Fællesskabets retsinstanser udøver deres fulde prøvelsesret.

- 539 Det bestemmes i punkt 1 A i retningslinjerne for bødeberegningen, at »ved vurderingen af overtrædelsens grovhed skal der tages hensyn til overtrædelsens art, overtrædelsens konkrete indvirkning på markedet — når den kan måles — og det berørte markeds udstrækning«. I den anfægtede beslutnings betragtning 159 anfører Kommissionen, at den har taget hensyn til disse samme tre kriterier ved vurderingen af overtrædelsens grovhed.
- 540 I den anfægtede beslutnings betragtning 161 har Kommissionen imidlertid i det væsentlige støttet sig på arten af alle virksomhedernes ulovlige adfærd som begrundelse for dens konklusion om, at overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1 er »meget alvorlig«. Den nævner i den forbindelse, at den påtalte aftale om opdeling af markederne var i grov modstrid med konkurrencereglerne og skadede det indre markeds funktion, at forholdet var bevidst ulovligt, og at det indførte konkurrencebegrænsende system var hemmeligt og institutionaliseret. I samme betragtning 161 tillagde Kommissionen det endvidere betydning, at »de fire berørte medlemsstater [tegner] sig for størstedelen af forbruget af sømløse OCTG-rør og ledningsrør i Fællesskabet og udgør derfor et stort geografisk marked«.
- 541 Derimod har Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 160 fastslået, at »overtrædelsens konkrete virkninger på markedet er [...] begrænsede«, fordi de to specielle produkter, der er omfattet af beslutningen, dvs. OCTG-rør med standardgevind og projektledningsrør, kun udgør 19% af Fællesskabets forbrug af sømløse OCTG-rør og ledningsrør, og at de svejsede rør på grund af den teknologiske udvikling i fremtiden kan dække en del af efterspørgslen efter sømløse rør.
- 542 I den anfægtede beslutnings betragtning 162 har Kommissionen således — efter at have betegnet denne overtrædelse som »meget alvorlig« på grundlag af de i betragtning 161 opregnede faktorer — taget hensyn til, at adressaterne for den anfægtede beslutning havde solgt de pågældende produkter i et forholdsvis begrænset omfang i de fire berørte medlemsstater (73 mio. EUR årligt). Denne henvisning til det berørte markeds størrelse svarer til vurderingen i den anfægtede

beslutnings betragtning 160 vedrørende overtrædelsens lille indvirkning på markedet. Kommissionen besluttede derfor at fastsætte det beløb, der er bestemt af overtrædelsens grovhed, til 10 mio. EUR. Efter retningslinjerne for bødeberegningen er der imidlertid som udgangspunkt hjemmel for et bødebeløb på »20 mio. [EUR]« for en overtrædelse, der henføres til kategorien meget alvorlige overtrædelser.

- 543 Denne nedsættelse af det på grundlag af grovheden fastsatte beløb til 50% af det minimumsbeløb, der sædvanligvis anvendes i tilfælde af en »meget alvorlig« overtrædelse, må anses for i rimeligt omfang at tage højde for overtrædelsens begrænsede indvirkning på markedet i denne sag. Der skal i den forbindelse ligeledes mindes om, at bøderne skal opfylde en afskrækkende virkning på konkurrenceområdet (jf. således punkt 1 A, fjerde afsnit, i retningslinjerne for bødeberegningen). Når henses til, at modtagerne af den anfægtede beslutning er store virksomheder, hvilket er anført i den anfægtede beslutnings betragtning 165 (jf. også præmis 552 ovenfor), kunne en væsentlig større nedsættelse af det på grundlag af grovheden fastsatte beløb således have frataget bøderne deres afskrækkende virkning.

- 544 Med hensyn til argumenterne om de foreliggende hindringer for udførelserne til onshore-markederne i Fællesskabet skal det bemærkes, at Kommissionen ikke har taget disse omstændigheder i betragtning i den anfægtede beslutning med henblik på bødeudmålingen, da den bestrider, at de faktisk forelå. Eftersom betegnelsen af overtrædelsen som »meget alvorlig« i denne sag hviler på overtrædelsens art og på dens formål frem for på dens virkninger, har de japanske sagsøgeres argumenter herom ingen indflydelse på denne analyse som sådan.

- 545 Det skal endvidere i den forbindelse endnu engang fremhæves, at Kommissionen har foretaget en meget betydelig nedsættelse i forhold til det beløb, der sædvanligvis anvendes for en overtrædelse af denne grovhed, for at tage højde for aftalens begrænsede økonomiske virkninger.

- 546 Det må i øvrigt konstateres, at idet overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1 er fastslået at foreligge på grundlag af dokumentbeviser, er de japanske sagsøgers deltagelse i den således konkurrencebegrænsende aftale en af hovedårsagerne til, at det ikke påhvilede Kommissionen under alle omstændigheder at vurdere, om de af de japanske sagsøgere påberåbte handelshindringer faktisk forelå, og hvilket omfang de havde. En virksomhed, som inden for rammerne af en mere omfattende aftale indvilgede i at afstå fra at sælge et bestemt produkt på et givet marked, selv om den under alle omstændigheder ikke havde til hensigt at sælge det, gør det ved sin egen adfærd praktisk talt umuligt at fastslå, hvorledes den ville have forholdt sig med hensyn til salget af det nævnte produkt på det pågældende marked, hvis den nævnte aftale ikke fandtes.
- 547 Det præciseres i den forbindelse i punkt 1 i retningslinjerne for bødeberegningen, at der skal tages hensyn til en overtrædelses indvirkning på markedet, »når den kan måles« (jf. præmis 539 ovenfor). Det må fastslås, at det under omstændighederne i den foreliggende sag netop er de japanske sagsøgers egen ulovlige adfærd, der har gjort det så godt som umuligt at måle omfanget af de påståede handelshindringer og dermed at tage hensyn til de nævnte hindringer i forbindelse med vurderingen af overtrædelsens indvirkning på markedet.
- 548 Under disse omstændigheder finder Retten som led i sin fulde prøvelsesret, at selv om sagsøgernes påstande om handelshindringerne eksistens og omfang måtte være rigtige, har Kommissionen ved fastsættelsen af bødebeløbet på grundlag af grovheden på ingen måde i denne sag tilsidesat proportionalitetsprincippet, og at det derfor ikke ville være berettiget at nedsætte dette beløb yderligere på grundlag af disse omstændigheder. Det er følgelig ikke nødvendigt at tage stilling til den eventuelle rigtighed af dette argument i den foreliggende sag.
- 549 Retten må ligeledes forkaste de japanske sagsøgers argumenter vedrørende deres påståede manglende overholdelse af den påtalte aftale i forhold til Det Forenede Kongeriges offshore-marked, hvor de hævder at have solgt betydelige mængder af de

produkter, der er nævnt i den anfægtede beslutnings artikel 1. Ligesom de argumenter, der er behandlet i de foregående præmisser, kan denne argumentation, hvis den anses for begrundet, blot begrænse de praktiske virkninger af den aftale, der er påtalt i den anfægtede beslutnings artikel 1. Kommissionen har imidlertid allerede fastslået og korrekt taget højde for, at overtrædelsen havde haft en begrænset indvirkning på de berørte markeder (jf. præmis 542 og 543 ovenfor).

550 Under alle omstændigheder begrænses betydningen af denne »manglende overholdelse« af aftalen i forhold til Det Forenede Kongeriges offshore-marked, fordi dette marked ifølge ordlyden af den anfægtede beslutning kun var »delvist beskyttet«, dvs. at Kommissionen allerede var opmærksom på dette forhold, da den fastsatte bødernes størrelse (jf. den anfægtede beslutnings betragtning 62).

551 De japanske sagsøgere har anført, at punkt 1 A, sjette afsnit, i retningslinjerne for bødeberegningen giver mulighed for »i visse tilfælde [...] at variere de bødeløb, der fastlægges inden for hver af de ovennævnte tre kategorier [af overtrædelser], for at tage højde for den specifikke vægt og dermed de faktiske konkurrencemæssige konsekvenser af den rolle, som hver enkelt virksomhed har spillet som led i overtrædelsen«. Ifølge dette afsnit er denne fremgangsmåde berettiget, »navnlig når der er tale om betydelige størrelsesforskelle mellem virksomheder, der har begået en overtrædelse af samme art«.

552 I den foreliggende sag fastslog Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 165, at samtlige modtagere af den anfægtede beslutning var store virksomheder, og at der derfor ikke var grund til at foretage en differentiering af de fastsatte bødeløb. Ingen af de japanske sagsøgere har i den forbindelse anfægtet betegnelsen som sådan af virksomheden som en stor virksomhed, idet deres argumenter herom udelukkende bygger på en sammenligning.

- 553 Det fremgår endvidere af anvendelsen af udtrykket »i visse tilfælde« og af ordet »navnlig« i retningslinjerne for bødeberegningen, at en tilpasning under hensyn til virksomhedernes individuelle størrelse ikke er en systematisk fase i beregningen, som Kommissionen har pålagt sig selv, men en skønsmulighed, som den har tildelt sig selv i de sager, hvor den er nødvendig. Der skal i den forbindelse henvises til retspraksis, hvorefter Kommissionen råder over et vist skøn, der giver den mulighed for at bestemme, hvorvidt visse omstændigheder skal tages i betragtning eller lades ude af betragtning, når den fastsætter beløbet for de bøder, den påtænker at pålægge, hvorved der navnlig skal tages hensyn til omstændighederne i den konkrete sag (jf. i denne retning Domstolens kendelse af 25.3.1996, sag C-137/95 P, SPO m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 1611, præmis 54, og Domstolens dom af 17.7.1997, sag C-219/95 P, Ferriere Nord mod Kommissionen, Sml. I, s. 4411, præmis 32 og 33, og dommen i sagen Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, præmis 180 ovenfor, præmis 465; jf. ligeledes i denne retning Rettens dom af 14.5.1998, sag T-309/94, KNP BT mod Kommissionen, Sml. II, s. 1007, præmis 68). I betragtning af formuleringen af punkt 1 A, sjette afsnit, i retningslinjerne for bødeberegningen, der er gengivet ovenfor, må Kommissionen antages at have bevaret et vist skøn med hensyn til rimeligheden af at foretage en tilpasning af bøderne under hensyn til den enkelte virksomheds størrelse.
- 554 Da Kommissionen i den anfægtede beslutning har konstateret, at alle de japanske sagsøgere var store virksomheder (jf. præmis 552 ovenfor), og når henses til overtrædelsens relativt begrænsede indvirkning på markederne i global forstand (jf. præmis 542 og 543 ovenfor), er de japanske sagsøgers argumentation ikke tilstrækkelig til at bevise, at Kommissionen har overskredet grænserne for sit skøn i nærværende sag, fordi den ikke har anvendt punkt 1 A, sjette afsnit, i retningslinjerne for bødeberegningen.
- 555 Sumitomo har i øvrigt gjort gældende, at den omstændighed, at selvbegrænsningsaftalerne fandtes før 1991, er en formildende omstændighed, som Kommissionen burde have taget hensyn til for tiden efter disse aftaler. Det skal i den forbindelse blot konstateres, at selv om selvbegrænsningsaftalernes status har været omtvistet mellem de japanske sagsøgere og Kommissionen under nærværende sag, er det uomtvistet, at disse aftaler ikke længere var gældende efter den 1. januar 1991, det være sig på nationalt eller internationalt plan. Det må fastslås, at fra det tidspunkt, hvor selvbegrænsningsaftalerne ikke længere var gældende, kunne de ikke mere

påvirke de japanske producenters forretningsmæssige adfærd og kan derfor ikke påberåbes som en formildende omstændighed i den her omhandlede sammenhæng.

556 Da selvbegrænsningsaftalerne ikke er blevet betragtet som en skærpende omstændighed i den anfægtede beslutning, kan der i den forbindelse ikke foreligge en begrundelsesmangel vedrørende denne kvalifikation.

557 Hvad endelig angår JFE-Kawasakis argument om, at der er taget hensyn til overtrædelsen ifølge den anfægtede beslutnings artikel 2, fremgår det af den anfægtede beslutnings betragtning 164 og af den manglende henvisning til de forsyningskontrakter, der udgør denne anden overtrædelse, i beslutningens betragtning 159-163 og 165-175, at Kommissionen besluttede ikke at tage denne overtrædelse i betragtning i forbindelse med bødeudmålingen. Denne omstændighed er tilstrækkelig til at fratage JFE-Kawasakis argument herom enhver relevans i forbindelse med det her omhandlede anbringende.

558 Det følger af det ovenfor anførte, at dette anbringende må forkastes i sin helhed.

6. *Det sjette anbringende vedrørende en tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet*

a) Parternes argumenter

559 Ifølge Nippon, JFE-Kawasaki og Sumitomo er størrelsen af den bøde, som de japanske producenter er blevet pålagt med den begrundelse, at de angiveligt indvilgede i at afstå fra at sælge de produkter, der omhandles i den anfægtede beslutnings artikel 1, i Europa, urimelig høj sammenlignet med størrelsen af de

bøder, de europæiske producenter er pålagt. Disse sidstnævnte begik nemlig to overtrædelser, der havde til formål at opdele det fælles marked, og dette fællesskabsinterne aspekt foreligger ikke i forbindelse med den overtrædelse, som de japanske producenter angiveligt har begået. Dermed har Kommissionen tilsidesat forbuddet mod forskelsbehandling, der navnlig er til hinder for, at forskellige situationer behandles på samme måde, hvis dette ikke er objektivt begrundet (Domstolens dom af 13.2.1996, sag C-342/93, Gillespie m.fl., Sml. I, s. 475, præmis 16, og retningslinjerne for bødeberegningen). Ifølge Sumitomo er det ikke berettiget at drage konsekvenser af den omstændighed, at overtrædelsen, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 2, angiveligt indgår som et led i overtrædelsen i henhold til beslutningens artikel 1, idet Kommissionen ikke gør gældende, at aftalen mellem de europæiske og de japanske producenter pålagde de europæiske producenter at begå denne supplerende overtrædelse. Heraf følger endvidere, at de japanske sagsøgere klart havde en retlig interesse i at anfægte den argumentation, som Kommissionen har fremført i den anfægtede beslutnings betragtning 164, hvorefter der ikke skulle pålægges de europæiske producenter yderligere bøder.

560 JFE-Kawasaki har i denne forbindelse gentaget sin argumentation om, at forbindelserne mellem de europæiske og de japanske producenter og forbindelserne mellem de europæiske producenter selv skulle behandles som to særskilte overtrædelser. Sumitomo har under alle omstændigheder anført, at såfremt en overtrædelse, der har til formål at opdele markederne i Fællesskabet blandt de europæiske producenter, kan betegnes som meget alvorlig, fordi den vil kunne afskærme medlemsstaternes markeder, er dette ikke tilfældet med hensyn til en forpligtelse, som producenterne i et tredjeland påtager sig til ikke at sælge deres produkter på Fællesskabets marked.

561 Ifølge Sumitomo har Kommissionen ligeledes tilsidesat forbuddet mod forskelsbehandling ved ikke at tage hensyn til den længere varighed af overtrædelsen, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 2, da den fastsatte størrelsen af de bøder, de europæiske producenter er blevet pålagt. Sumitomo minder i øvrigt om, at overtrædelsen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 2 ikke vedrører de samme produkter som dem, der omhandles i artikel 1, idet den anden overtrædelse kun vedrører glatte stålrør.

- 562 Nippon finder også, at der ikke skulle tages hensyn til selvbegrænsningsaftalerne ved beregningen af det bødebeløb, som de europæiske producenter er blevet pålagt, fordi de ikke havde nogen indflydelse på denne fællesskabsinterne side af overtrædelserne. Den bøde, der er pålagt for overtrædelserne i den anfægtede beslutnings artikel 1, omfatter endvidere ifølge JFE-Kawasaki den bøde, der burde være pålagt for overtrædelserne i artikel 2, som de japanske producenter ikke har nogen som helst del i. I lyset af disse argumenter bør der foretages en nedsættelse af den bøde, de japanske producenter er pålagt, for at genoprette balancen mellem dem og de europæiske producenter.
- 563 JFE-NKK har herved anført, at Kommissionen med sin beslutning om at anse hver enkelt producent for ansvarlig for gennemførelsen af det påståede kartel i dets helhed har anvendt et princip om kollektivt ansvar og dermed har tilsidesat det almindelige princip om, at sanktioner skal kunne begrundes med et individuelt ansvar.
- 564 Efter Kommissionens opfattelse er de japanske sagsøgere ikke blevet behandlet diskriminerende, da hver enkelt af de europæiske og japanske producenter, der medvirkede i overtrædelserne, som er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 1, er blevet pålagt den samme bøde på grundlag af grovheden.
- 565 De japanske sagsøgere har ingen retlig interesse i at anfægte konklusionen i den anfægtede beslutnings betragtning 164, for det valg, som Kommissionen har truffet om ikke at pålægge yderligere bøder af hensyn til den anden overtrædelse, er ikke til skade for dem. Den omstændighed, at overtrædelserne i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 2 varede længere end den principale overtrædelse, som den bidrog til at gennemføre, og den omstændighed, at den vedrørte markedet for glatte rør, er uden betydning for størrelsen af de bøder, der er fastlagt på grundlag af beslutningens artikel 1.

b) Rettens bemærkninger

- 566 Med hensyn til argumentationen om, at overtrædelsen, der er konstateret i den anfægtede beslutnings artikel 1, i virkeligheden består af to overtrædelser, nemlig en overtrædelse inden for Fællesskabet og en interkontinental overtrædelse, er det tilstrækkeligt at minde om, at denne overtrædelse af de ovenfor i præmis 370-374 anførte grunde udgør en enkelt overtrædelse. Antagelsen om, at samtlige parter medvirkede heri i samme omfang, er således i denne forbindelse på ingen måde i strid med det almindelige princip om ligebehandling og i øvrigt heller ikke med proportionalitetsprincippet.
- 567 Vedrørende klagepunktet om, at der for de europæiske producenters vedkommende forelå den overtrædelse, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 2, er det i præmis 557 ovenfor konstateret, at Kommissionen ikke tog hensyn til denne overtrædelse i forbindelse med bødeudmålingen i den anfægtede beslutning.
- 568 Det er imidlertid ligeledes, nemlig i præmis 451 ovenfor, fastslået, at i modsætning til hvad Kommissionen gør gældende, har de japanske sagsøgere klart en retlig interesse i at anfægte Kommissionens vurdering, som er angivet i den anfægtede beslutnings betragtning 164, vedrørende den forbindelse, der består mellem de to overtrædelser, der er fastslået i beslutningen.
- 569 Det bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 111, efter at den heri havde undersøgt leveringskontrakternes særlige egenskaber, selv fastslog, at disse i sig selv udgjorde en overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF, og at deres konkurrencebegrænsende formål og virkninger gik videre end blot at være et middel til at opretholde Europa-Japan-aftalen (jf. præmis 362-364 ovenfor). Kommissionen fandt navnlig, at denne overtrædelse ikke alene havde haft virkninger på følgemarkedet for OCTG-rør med standardgevind, men også mere umiddelbart og tydeligt på det forudliggende marked for glatte rør.

570 Det må fastslås, at det påhvilede Kommissionen at drage konsekvenserne af disse faktiske konstateringer og retlige kvalifikationer ved fastsættelsen af bødebeløbene, og at den ikke gjorde dette.

571 Som det er blevet fastslået i præmis 364 ovenfor, foreligger der således en fejlagtig vurdering i det første punktum i den anfægtede beslutnings betragtning 164, idet Kommissionen mente, at kontrakterne, der udgjorde den anden overtrædelse, blot var »et middel til at gennemføre« den første overtrædelse. Det andet punktum i betragtning 164, hvori Kommissionen meddeler, at den ikke vil opkræve yderligere bøder på grundlag af den anden overtrædelse, savner følgelig en logisk begrundelse.

572 Kommissionen råder over et vist skøn ved bødeudmålingen, og for så vidt som dens retningslinjer for bødeberegningen ikke pålægger den systematisk at tage hensyn til en vis omstændighed (jf. præmis 537 og 553 ovenfor samt den nævnte retspraksis), kan den fastlægge, hvilke faktorer der skal tages i betragtning med henblik herpå, og den kan dermed tilpasse sin vurdering i det konkrete tilfælde. Dens vurdering skal imidlertid udøves under overholdelse af fællesskabsretten, der ikke alene udgøres af traktatens bestemmelser, men også omfatter almindelige retsprincipper (jf. analogt Domstolens dom af 25.7.2002, sag C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores mod Rådet, Sml. I, s. 6677, præmis 38).

573 Ved således at undlade at tage hensyn til overtrædelsen, der er konstateret i den anfægtede beslutnings artikel 2, ved fastsættelsen af bødebeløbet for de europæiske producenter, har Kommissionen ikke gjort forskel i behandlingen af forskellige situationer, uden at den imidlertid har påberåbt sig objektive grunde, der kan berettige denne holdning. Den har følgelig tilsidesat det almindelige fællesskabsretlige princip om ligebehandling (jf. i denne retning Rettens dom af 14.5.1998, sag T-311/94, BPB de Eendracht mod Kommissionen, Sml. II, s. 1129, præmis 309 og den deri nævnte retspraksis).

- 574 Det her omhandlede anbringende om tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet må følgelig tiltrædes. Retten skal herefter anvende sin fulde prøvelsesret, der følger af artikel 229 EF og af artikel 17 i forordning nr. 17, med henblik på at ændre størrelsen af de bøder, der er fastlagt ved den anfægtede beslutnings artikel 4.
- 575 Vedrørende dette spørgsmål bemærkede Kommissionen i retsmødet, at dersom den ovenfor påviste forskelsbehandling antages at foreligge, måtte dette logisk føre til en forhøjelse af størrelsen af de bøder, som de europæiske producenter er pålagt, frem for til en nedsættelse af størrelsen af de bøder, som de japanske producenter er pålagt. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at i modsætning til hvad JFE-Kawasaki har anført i sagen i forbindelse med et andet anbringende (jf. præmis 512 ovenfor), kan Kommissionens befuldmægtigede, med forbehold for eventuelle udtrykkelige instrukser herimod fra deres hierarkisk overordnede, lovligt nedlægge påstand om, at Fællesskabets retsinstanser udøver deres fulde prøvelsesret med henblik på at forhøje et bødebeløb, der er fastsat af Kommissionens medlemmer. Den blotte omstændighed, at Kommissionens befuldmægtigede anmoder Fællesskabets retsinstanser om at udøve en beføjelse, som disse råder over, og herved fremfører argumenter, som i givet fald kan begrunde denne foranstaltning, betyder ikke, at den befuldmægtigede sætter sig i kommissionsmedlemmernes sted.
- 576 Det må antages, at under den foreliggende sags omstændigheder ville den løsning, der er bedst egnet til at genoprette en rimelig balance mellem adressaterne for den anfægtede beslutning, bestå i en forhøjelse af den bøde, der er pålagt hver af de europæiske producenter, der har anlagt sag med påstand om, at Retten ændrer størrelsen af vedkommendes bøde, således at der foretages en fornyet bedømmelse af dennes størrelse, frem for at nedsætte størrelsen af de bøder, der er pålagt de japanske sagsøgere. Den ovennævnte forskelsbehandling beror nemlig ikke på, at de japanske producenter forholdsmæssigt er straffet for strengt, idet den af Kommissionen anvendte beregningsmetode med henblik på fastsættelsen af størrelsen af deres bøder er blevet konstateret at være fuldt lovlig i sig selv (jf. præmis 531-558 ovenfor), men skyldes derimod den omstændighed, at grovheden af de europæiske producenters ulovlige adfærd, når den bedømmes i sin helhed, er blevet undervurderet i sammenligning med grovheden af de japanske producenters ulovlige adfærd.

577 Det bemærkes endvidere, at hver af sagsøgerne i sagerne T-44/00, T-48/00 og T-50/00, dvs. Mannesmann, Corus og Dalmine, i stævningen har nedlagt påstand om, at Retten i forhold til virksomheden udøver sin fulde prøvelsesret med henblik på at ændre størrelsen af den pålagte bøde. Når en sagsøger anmoder om, at denne kompetence udøves, herunder i forbindelse med en påstand om nedsættelse af bødebøbeløbet, må Retten dermed anses for beføjet til at ændre den anfægtede retsakt, selv om denne ikke annulleres, med henblik på at ændre størrelsen af den pålagte bøde under hensyntagen til samtlige faktiske omstændigheder (jf. i denne retning dommen i sagen Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, præmis 180 ovenfor, præmis 692). Hertil kommer, at den fulde prøvelsesret, der er tillagt Fællesskabets retsinstanser i artikel 17 i forordning nr. 17 i overensstemmelse med artikel 229 EF, udtrykkeligt omfatter beføjelsen til i givet fald at forhøje den pålagte bøde.

578 Imidlertid har Kommissionen ikke, hverken i sine svarskrifter i sagerne T-44/00, T-48/00 og T-50/00, som er blevet forenet med nærværende sager med henblik på retsmødet (jf. domme afsagt d.d. i sagerne Mannesmannröhren-Werke mod Kommissionen, præmis 38, Corus mod Kommissionen, præmis 38, og Dalmine mod Kommissionen, præmis 38 og 245-247), eller, selv med forsinkelse, under retsmødet — selv om den nævnte denne mulighed — nedlagt påstand om, at Retten forhøjer de bøder, som er pålagt sagsøgerne i de nævnte sager. I den forbindelse har Retten ikke anmodet disse sagsøgere om at fremsætte bemærkninger herom. Følgelig har sagsøgerne i de tre ovennævnte sager ikke haft anledning til at tage stilling til rimeligheden af en forhøjelse af deres bøder og heller ikke til de faktorer, der i givet fald kunne have indflydelse på disses størrelse. Under disse omstændigheder er de bøder, som sagsøgerne i de tre ovennævnte sager er blevet pålagt, ikke blevet forhøjet (jf. domskonklusionen i dommene i sagerne Mannesmannröhren-Werke mod Kommissionen, Corus mod Kommissionen og Dalmine mod Kommissionen).

579 Det følger af det anførte, at det bedst egnede middel til at afhjælpe den forskelsbehandling, der er påvist i denne sag, består i, at der ved udmålingen af den bøde, der er pålagt hver af de japanske sagsøgere, foretages en nedsættelse af det beløb, som Kommissionen har fastsat på grund af overtrædelsens grovhed i den anfægtede beslutnings betragtning 163. Retten finder under udøvelse af sin fulde

prøvelsesret og under hensyn til samtlige omstændigheder i sagen, at det nævnte beløb på 10 mio. EUR skal nedsættes til 9 mio. EUR for hver af de japanske sagsøgere.

580 Dette nye beløb vil blive lagt til grund i præmis 588 og 590 nedenfor med henblik på fastsættelsen af størrelsen af de japanske sagsøgers bøder.

581 Hvad endelig angår Nippons argumentation om, at selvbegrænsningsaftalerne ikke burde være taget i betragtning ved beregningen af den bøde, de europæiske producenter blev pålagt, fordi de ikke havde nogen virkning på den fællesskabsinterne side af overtrædelserne, må det for det første bemærkes, at det allerede er blevet fastslået, at der i den foreliggende sag ikke var grundlag for at behandle overtrædelserne i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1 som to selvstændige overtrædelser, hvor den første vedrørte forbindelserne mellem de europæiske og de japanske producenter og den anden forbindelserne inden for Fællesskabet (jf. præmis 584 nedenfor).

582 Det bemærkes endvidere, at det af Kommissionen truffene valg, hvorefter en overtrædelse ikke blev anset for at foreligge før 1990, fordi der forelå selvbegrænsningsaftaler, nødvendigvis udgør en indrømmelse, som Kommissionen har givet såvel de japanske producenter som de europæiske producenter, og som har baggrund i den fulgte handelspolitik inden for jern- og stålsektoren. Det fremgår således af Kommissionens udtalelse vedrørende indførslerne af japanske produkter i Fællesskabet, at selvbegrænsningsaftalernes eksistens ikke måtte anses for at give de japanske producenter nogen lempelser i forbindelse med anvendelsen af konkurrencereglerne.

583 Det fremgår i den forbindelse af den anfægtede beslutnings betragtning 27, at selvbegrænsningsaftalerne blev indgået fra 1970'erne »som led i [...] kommercielle kriseforanstaltninger«, som Kommissionen vedtog for at imødegå den vanskelige situation i Fællesskabets jern- og stålindustri. De japanske sagsøgere har ikke

bestridt denne udtalelse under nærværende sag, og det bør i den forbindelse nævnes, at Kommissionen foretog en nedsættelse af bøderne for alle den anfægtede beslutnings adressater, idet den som formildende omstændigheder tog hensyn til, »at stålrørsindustrien har befundet sig i en langvarig krisesituation« (den anfægtede beslutnings betragtning 168).

- 584 I lyset af disse omstændigheder må det antages, at de handelspolitiske hensyn, der var baggrunden for den i den anfægtede beslutnings betragtning 108 nævnte indrømmelse for perioden, hvorunder selvbegrænsningsaftalerne fandtes, ikke alene vedrører forbindelserne mellem fællesskabsmyndighederne og de japanske myndigheder, men også den krise, der forelå, og som både berørte de japanske stålrørsproducenter og deres modparter i Fællesskabet i denne samme periode.
- 585 I øvrigt har Kommissionen, uden at blive modsagt på dette punkt af de japanske sagsøgere, i den anfægtede beslutnings betragtning 27 samt for Retten anført, at selvbegrænsningsaftalerne blot var aftaler om kvoter, og at de begrænsede, men ikke udelukkede afsætningen af stålør af japansk oprindelse i Det Europæiske Fællesskab. Den af Nippon påberåbte forskel i situationen er derfor relativ og ikke absolut. Disse aftaler er følgelig ikke tilstrækkelige til at forklare de japanske sagsøgers passivitet på markederne i Fællesskabet.
- 586 Under disse omstændigheder finder Retten, at den af Nippon påståede forskelsbehandling ikke foreligger.
- 587 Det bemærkes endvidere, at under hensyn til de ovenfor i præmis 583-585 beskrevne omstændigheder, navnlig den politiske karakter af den af Kommissionen givne indrømmelse, hvis lovlighed ikke er blevet anfægtet, er der under alle omstændig-

heder ikke anledning for Fællesskabets retsinstanser til at ændre størrelsen af de bøder, som de japanske sagsøgere er pålagt, da det fremgår af den anfægtede beslutning, at Kommissionen anså den nævnte indrømmelse for at være berettiget på det politiske plan.

7. Beregning af bødebeløbene

588 Det følger af det ovenfor anførte, at bøden, der er pålagt hver af de japanske sagsøgere, skal nedsættes under hensyn til, for det første, at beløbet på grundlag af grovheden er nedsat fra 10 til 9 mio. EUR, og for det andet, at varigheden af den påtalte overtrædelse i nærværende sager er blevet fastsat til tre et halvt år i stedet for fem år.

589 Da den metode for beregningen af bødernes størrelse, der er fastlagt i retningslinjerne for bødeberegningen og er anvendt af Kommissionen i denne sag, ikke er blevet kritiseret i sig selv, skal Retten ved udøvelsen af sin fulde prøvelsesret anvende denne metode under hensyn til den konklusion, der er angivet i den foregående præmis.

590 Herefter fastsættes grundbeløbet for hver enkelt japansk producent til 9 mio. EUR, forhøjet med 10% for hvert år af overtrædelsens varighed, svarende til i alt 35%, hvilket resulterer i et tal på 12,5 mio. EUR. Dette beløb skal derefter nedsættes med 10% på grund af formildende omstændigheder i overensstemmelse med den anfægtede beslutnings betragtning 168 og 169, således at der fremkommer et endeligt beløb for hver af de japanske sagsøgere på 10,935 mio. EUR i stedet for 13,5 mio. EUR.

Sagsomkostningerne

- 591 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 3, kan Retten fordele sagens omkostninger eller bestemme, at hver part skal bære sine egne omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter. Da hver part faktisk har tabt på et eller flere punkter i den foreliggende sag, bestemmes, at hver af de japanske sagsøgere og Kommissionen bærer deres egne omkostninger.
- 592 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 4, andet afsnit, bærer EFTA-Tilsynsmyndigheden sine egne omkostninger, når den er indtrådt i en sag.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Anden Afdeling)

- 1) **Artikel 1, stk. 2, i Kommissionens beslutning 2003/382/EF af 8. december 1999 om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 81 (sag IV/E-1/35.860-B — Sømløse stålrør) annulleres, for så vidt som den fastslår, at overtrædelsen, som ifølge denne artikel er begået af de fire sagsøgere i sagerne T-67/00, T-68/00, T-71/00 og T-78/00, forelå før den 1. januar 1991 og efter den 30. juni 1994.**
- 2) **Størrelsen af den bøde, der er pålagt hver af de fire sagsøgere i artikel 4 i beslutning 2003/382, fastsættes til 10 935 000 EUR.**

- 3) **Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes i øvrigt i de fire sager.**

- 4) **De fire sagsøgere og Kommissionen bærer deres egne omkostninger.**

- 5) **EFTA-Tilsynsmyndigheden bærer sine egne omkostninger.**

Forwood

Pirrung

Meij

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 8. juli 2004.

H. Jung

Justitssekretær

J. Pirrung

Afdelingsformand

Indholdsfortegnelse

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger	II - 2516
A — Den administrative procedure	II - 2517
B — De omhandlede produkter	II - 2520
C — Overtrædelser fastslået af Kommissionen i den anfægtede beslutning	II - 2521
D — De væsentlige faktiske omstændigheder, der er lagt til grund af Kommissionen i den anfægtede beslutning	II - 2523
E — Den anfægtede beslutnings konklusion	II - 2526
F — Retsforhandlinger ved Retten	II - 2528
Parternes påstande	II - 2529
Virkningen af fusionen mellem Kawasaki Steel Corp. og NKK Corp.	II - 2532
Retlige bemærkninger	II - 2534
A — Påstandene om annullation af den anfægtede beslutning, især af beslutningens artikel 1	II - 2534
1. Det første anbringende, hvorefter Kommissionen ikke har ført tilstrækkeligt bevis for, at den i den anfægtede beslutnings artikel 1 fastslåede overtrædelse foreligger	II - 2535
a) Parternes argumenter	II - 2535
Indledende bemærkninger	II - 2536
Det første led vedrørende den angivelige uforenelighed mellem den påståede aftales eksistens og situationen på det britiske offshore-marked og på de andre europæiske markeder	II - 2538
Det første anbringendes andet led vedrørende bevisernes manglende bevisværdi	II - 2555
Det første anbringendes tredje led vedrørende den urigtige bedømmelse af rækkevidden af den overtrædelse, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 2	II - 2578
b) Rettens bemærkninger	II - 2581
Indledende bemærkninger	II - 2581

JFE ENGINEERING M.FL. MOD KOMMISSIONEN

Anbringendets andet led, hvorefter beviserne mangler bevisværdi, subsidiært det første led, hvorefter den påståede aftales eksistens er uforenelig med situationen på det britiske offshore-marked og på de andre markeder	II - 2586
— Verlucas erklæringer	II - 2586
— Vallourecs notater	II - 2596
— Dokumenterne på engelsk fra 1993	II - 2603
— Dokumentet vedrørende systemet for stålrør	II - 2610
— Fordelingsnøgledokumentet («sharing key»)	II - 2611
— De europæiske producenters svar	II - 2617
— Biasizzos vidneudsagn	II - 2623
— Overtrædelsens varighed	II - 2632
Det tredje led, hvorefter Kommissionen har en fejlagtig opfattelse af betydningen af den overtrædelse, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 2	II - 2637
2. Det andet anbringende, hvorefter den i artikel 1 fastslåede overtrædelse må anses for at udgøre to selvstændige overtrædelser	II - 2641
a) Parternes argumenter	II - 2641
b) Rettens bemærkninger	II - 2642
3. Det tredje anbringende, hvorefter aftalen ikke måtte anses for at have haft en mærkbar indflydelse på konkurrencen	II - 2644
a) Parternes argumenter	II - 2644
b) Rettens bemærkninger	II - 2646
4. Det fjerde anbringende, hvorefter aftalen ikke påvirkede samhandelen mellem medlemsstaterne	II - 2647
a) Parternes argumenter	II - 2647
b) Rettens bemærkninger	II - 2649
	II - 2713

5. Det femte anbringende vedrørende en manglende begrundelse for Kommissionens opfattelse vedrørende betydningen af overtrædelsen, der er fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 2 II - 2651
 - a) Parternes argumenter II - 2651
 - b) Rettens bemærkninger II - 2651
6. Det sjette anbringende vedrørende manglende begrundelse for Fællesskabets offshore-markeders status, især Det Forenede Kongeriges offshore-marked II - 2653
 - a) Parternes argumenter II - 2653
 - b) Rettens bemærkninger II - 2654
7. Det syvende og det ottende anbringende vedrørende en mangelfuld begrundelse for Kommissionens valg med hensyn til at pålægge de japanske producenter bøder, men ikke de latinamerikanske producenter, samt forskelsbehandling i den forbindelse II - 2655
 - a) Parternes argumenter II - 2655
 - b) Rettens bemærkninger II - 2655
8. Det niende anbringende vedrørende en fejl i Kommissionens argument vedrørende salg til en pris, der ligger over de variable omkostninger II - 2657
 - a) Parternes argumenter II - 2657
 - b) Rettens bemærkninger II - 2657
9. Det tiende anbringende vedrørende en påstået tilsidesættelse af retten til kontradiktion som følge af uoverensstemmelser mellem meddelelsen af klagepunkter og den anfægtede beslutning med hensyn til det geografiske marked, der omhandles i beslutningens artikel 1 II - 2658
 - a) Parternes argumenter II - 2658
 - b) Rettens bemærkninger II - 2659
10. Det ellefte anbringende vedrørende en påstået tilsidesættelse af retten til kontradiktion som følge af uoverensstemmelser mellem meddelelsen af klagepunkter og den anfægtede beslutning med hensyn til de omfattede produkter II - 2660
 - a) Parternes argumenter II - 2660
 - b) Rettens bemærkninger II - 2661

11. Det tolvte anbringende vedrørende en påstået tilsidesættelse af retten til kontradiktion som følge af en manglende tilstrækkelig analyse af virkningerne af selvbegrænsningsaftalerne i meddelelsen af klagepunkter samt vedrørende uoverensstemmelser mellem meddelelsen af klagepunkter og den anfægtede beslutning med hensyn til rækkevidden af disse aftaler	II - 2662
a) Parternes argumenter	II - 2662
b) Rettens bemærkninger	II - 2663
12. Det trettende anbringende vedrørende en angivelig tilsidesættelse af retten til kontradiktion som følge af uoverensstemmelser mellem meddelelsen af klagepunkter og den anfægtede beslutning angående den rækkevidde, der er tillagt overtrædelsen i henhold til beslutningens artikel 2	II - 2665
a) Parternes argumenter	II - 2665
b) Rettens bemærkninger	II - 2667
13. Det fjortende anbringende, hvorefter Kommissionens beslutning af 25. november 1994 om at tillade undersøgelserne den 1. og 2. december 1994 er ulovlig	II - 2669
a) Parternes argumenter	II - 2669
b) Rettens bemærkninger	II - 2677
B — Påstandene om nedsættelse af bødebøbeløbene	II - 2680
1. Det første og det andet anbringende, dels vedrørende manglende begrundelse for, at samarbejdsmeddelelsen ikke blev anvendt til fordel for JFE-NKK, dels vedrørende en vildfarelse i så henseende	II - 2680
a) Parternes argumenter	II - 2680
b) Rettens bemærkninger	II - 2681
2. Det tredje anbringende vedrørende en manglende begrundelse for metoden for bødeberegningen	II - 2684
a) Parternes argumenter	II - 2684
b) Rettens bemærkninger	II - 2684
3. Det fjerde anbringende vedrørende en urigtig bedømmelse af overtrædelsens varighed	II - 2685
a) Parternes argumenter	II - 2685
b) Rettens bemærkninger	II - 2686

4. Det femte anbringende, hvorefter der foreligger en fejlagtig bedømmelse af de dokumenter, der er gjort gældende som bevis for eksistensen af overtrædelsen i den anfægtede beslutnings artikel 1	II - 2686
a) Parternes argumenter	II - 2686
b) Rettens bemærkninger	II - 2687
5. Det femte og det sjette anbringende, hvorefter der foreligger en tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet og af retningslinjerne for bødeberegningen samt en begrundelsesmangel	II - 2687
a) Parternes argumenter	II - 2687
b) Rettens bemærkninger	II - 2692
6. Det sjette anbringende vedrørende en tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet	II - 2700
a) Parternes argumenter	II - 2700
b) Rettens bemærkninger	II - 2703
7. Beregning af bødebeløbene	II - 2709
Sagsomkostningerne	II - 2710